

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PODGORA

GLASNIK

službeno glasilo Općine Podgora

GODINA XXXI

PODGORA, 25. lipnja 2024.

BROJ 27-2/24

SADRŽAJ :

STR.

OPĆINSKO VIJEĆE (DOPUNA GLASNIKA 27/24)

1. „Zajednički akcijski plan energetske održivosti i prilagodbe klimatskim promjenama za Općinu Gradac i Općinu Podgora (Joint SECAP)“ za Općinu Podgora	2
2. Strategija upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine	171
3. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2022. godinu	225

ZAJEDNIČKI AKCIJSKI PLAN

**energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim
promjenama za Općinu Gradac i Općinu Podgora
(Joint SECAP)**

Naručitelj:	OPĆINA GRADAC Stjepana Radića 3 21 330 Gradac OIB: 43460605025 OPĆINA PODGORA Andrije Kačića Miošića 2 21 327 Podgora OIB: 87761142122
Izvođač:	Hudec Plan d.o.o. Sjedište: Vlade Gotovca 4 Ured: Špansko 23a 10090 Zagreb OIB: 85323749202
Dokument:	Zajednički akcijski plan energetske održive razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama za Općinu Gradac i Općinu Podgora (Joint SECAP)
Oznaka dokumenta:	Td br SEC 05-799
Datum izrade:	travanj, 2024.
Autori (Hudec Plan d.o.o.):	Franka Luburić, mag. ing. geol. Eduard Kletečki, dr.sc. biologije Ana-Marija Crnojević, dipl. prof. geogr. Maja Topić Amanović, mag. ing. aedif. Oliver Međugorac, mag. ing. cheming.
Odobrio Izvođač:	Svjetlan Hudec, dipl.ing.građ.
Odobrio načelnik Općine Gradac:	Matko Burić, mag.pol.
Odobrila načelnica Općine Podgora:	Petra Radić, mag.ing.arh.
Datum:	Zagreb, travanj, 2024.

Sadržaj

UVOD	6
1. OPIS I CILJ PROJEKTA	8
1.1. Područje obuhvata zajedničkog akcijskog plana	8
1.1.1. Općina Gradac	8
1.1.2. Općina Podgora	8
1.2. Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju	10
2. METODOLOGIJA IZRADE PROVEDBE I PRAĆENJA AKCIJSKOG PLANA	13
2.1. Pripreme radnje za pokretanje procesa	14
2.2. Izrada akcijskog plana održivog energetskog razvoja i klimatskih promjena	14
2.3. Prihvatanje akcijskog plana kao provedbenog dokumenta	15
2.4. Provedba identificiranih mjera i aktivnosti u skladu s definiranim rasporedom i vremenskim okvirom	15
2.5. Praćenje i kontrola provedbe identificiranih mjera prema Planu mjera i aktivnosti	16
2.6. Izvješćavanje o postignutim rezultatima provedbe Akcijskog plana	16
3. ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE OPĆINE GRADAC	17
3.1. Analiza energetske potrošnje u sektoru zgradarstva	17
3.2. Analiza energetske potrošnje u sektoru prometa	18
3.3. Analiza energetske potrošnje u sektoru javne rasvjete	19
4. REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE GRADAC	21
4.1. Referentni inventar emisija CO ₂ iz sektora zgradarstva	21
4.2. Referentni inventar emisija CO ₂ iz sektora prometa	22
4.3. Referentni inventar emisija CO ₂ iz sektora javne rasvjete	22
5. KONTROLNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE GRADAC	23
5.1. Kontrolni inventar emisija CO ₂ iz sektora zgradarstva	23
5.2. Kontrolni inventar emisija CO ₂ iz sektora prometa	25
5.3. Kontrolni inventar emisija CO ₂ iz sektora javne rasvjete	26
6. USPOREDBA REFERENTNOG I KONTROLNOG INVENTARA EMISIJA CO₂ OPĆINE GRADAC	27
7. IDENTIFIKACIJA I ODABIR MOGUĆIH MJERA PRILAGODBE NA PROMATRANOM PODRUČJU PO SEKTORIMA – OPĆINA GRADAC	29
7.1. Mjere za smanjenje CO ₂ u sektoru zgradarstva	29
7.2. Mjere za smanjenje CO ₂ u sektoru prometa	31
7.3. Mjere za smanjenje CO ₂ u sektoru javne rasvjete	34
7.4. Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama	35
7.4.1. Mjere u sektoru poljoprivrede i šumarstva	35
7.4.2. Mjere u turizmu	38
7.4.3. Mjere vezane uz obalni pojas i vodne resurse	39
7.4.4. Mjere za zdravlje i sigurnost	43
8. ENERGETSKE POTROŠNJE OPĆINE PODGORA	46
8.1. Analiza energetske potrošnje u sektoru zgradarstva	46
8.2. Analiza energetske potrošnje u sektoru prometa	47
8.3. Analiza energetske potrošnje u sektoru javne rasvjete	48

9. REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE PODGORA	51
9.1. Referentni inventar emisija CO ₂ iz sektora zgradarstva	51
9.2. Referentni inventar emisija CO ₂ iz sektora prometa.....	52
9.3. Referentni inventar emisija CO ₂ iz sektora javne rasvjete	52
10. KONTROLNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE PODGORA.....	52
10.1. Kontrolni inventar emisija CO ₂ iz sektora zgradarstva	53
10.2. Kontrolni inventar emisija CO ₂ iz sektora prometa.....	54
10.3. Kontrolni inventar emisija CO ₂ iz sektora javne rasvjete	55
11. USPOREDBA REFERENTNOG I KONTROLNOG INVENTARA EMISIJA CO₂ OPĆINE PODGORA.....	57
12. IDENTIFIKACIJA I ODABIR MOGUĆIH MJERA PRILAGODBE NA PROMATRANOM PODRUČJU PO SEKTORIMA – OPĆINA PODGORA.....	60
12.1. Mjere za smanjenje CO ₂ u sektoru zgradarstva	60
12.2. Mjere za smanjenje CO ₂ u sektoru prometa.....	64
12.3. Mjere za smanjenje CO ₂ u sektoru javne rasvjete	66
12.4. Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama	67
12.4.1. Mjere u sektoru poljoprivrede i šumarstva	67
12.4.2. Mjere u turizmu.....	70
12.4.3. Mjere vezane uz obalni pojas.....	71
12.4.4. Mjere za zdravlje i sigurnost	72
13. OCJENA RIZIKA I RANJIVOSTI NA KLIMATSKE PROMJENE	75
13.1. Međunarodne obveze Republike Hrvatske.....	75
13.2. Klimatske promjene	75
13.3. Klima u Republici Hrvatskoj.....	76
13.3.1. Opažene klimatske promjene.....	76
13.3.2. Projekcije klimatskih promjena	77
13.4. Klima na promatranom području.....	88
13.5. Ranjivost na klimatske promjene.....	92
14. ENERGETSKO SIROMAŠTVO	96
15. PROVEDBA AKCIJSKOG PLANA	101
15.1. Organizacija provedbe	101
15.2. Provedba akcijskog plana.....	101
15.3. Praćenje i kontrola	101
15.4. Izveštavanje o postignutim rezultatima provedbe akcijskog plana	102
15.5. Strukturna prilagodba	103
16. OSIGURANJE RESURSA ZA PROVEDBU AKCIJSKOG PLANA	104
16.1. Ljudski resursi.....	104
16.2. Izvori financiranja	104
16.2.1. Lokalni, regionalni i nacionalni izvori financiranja.....	105
17.2.2. Europski izvori financiranja	105
16.2.1. Alternativni izvori financiranja	108
17. ZAKLJUČAK.....	109
18. IZVORI PODATAKA.....	110

POPIS SLIKA	111
POPIS TABLICA	112

UVOD

Kao najveći izazov današnjice nametnula se globalna promjena klime, a znanstvena istraživanja pokazuju da je povećanje emisije stakleničkih plinova posljedica izgaranja fosilnih goriva, intenzivne poljoprivrede i sječe tropskih šuma. Utjecaj klimatskih promjena na pojedine sektore i njihova ranjivost mogu biti slični u više slučajeva ili na više različitih lokacija, no ne postoje opće smjernice prilagodbe. Svaki slučaj je drugačiji i treba primijeniti odgovarajuća rješenja. Klimatske promjene imaju i globalno i lokalno djelovanje, ali su mjere prilagodbe klimatskim promjenama isključivo lokalne.

Posljedice klimatskih promjena na društvo i društvene procese su različite, ali u konačnici sve one rezultiraju povećanjem ranjivosti na njih. Borba protiv klimatskih promjena je moguća na dva načina:

- djelovanjem na uzroke klimatskih promjena (ublažavanje klimatskih promjena),
- rješavanje i djelovanje na posljedice klimatskih promjena (prilagodba klimatskim promjenama).

Ublažavanje klimatskih promjena ima za cilj smanjenje emisije stakleničkih plinova i/ili na odgovarajući način povećanje kapaciteta njihove apsorpcije.

Prilagodba klimatskim promjenama je definirana kao proces koji podrazumijeva procjenu štetnih utjecaja klimatskih promjena i poduzimanje primjerenih mjera s ciljem sprječavanja ili smanjenja potencijalne štete koje one mogu uzrokovati (Zakon o zaštiti zraka NN 127/19, 57/22, Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja NN 127/19).

Zajednički akcijski plan energetske održive razvika i klimatskih promjena (engl. Joint Sustainable Energy and Climate Action Plan - Joint SECAP) za područje Općine Gradac i Općine Podgora izražuje se sa željom da se aktivnosti lokalnih uprava i drugih dionika na tom području što više usmjere na održivi razvoj i korištenje energije i prometa tako da utjecaj na okoliš bude što manji. Time se ispunjavaju europske politike te uredbe i preporuke za postizanje niskougličnih emisija s ciljem smanjenja utjecaja klimatskih promjena na okoliš i stanovništvo do 2030. godine.

Navedene ciljeve potaknula je inicijativa Sporazum gradonačelnika (engl. Covenant of Mayors), koja je krajem 2015. godine usvojila novi opći cilj kojim su se gradovi potpisnici obvezali da će aktivno podržavati postizanje cilja za smanjenja emisije stakleničkih plinova za 40 % do 2030. godine, prihvatiti usvajanje integriranog pristupa radi ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama te osigurati pristup sigurnoj, održivoj i dostupnoj energiji za sve. Time je inicijativa prerasla u Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju.

Scenarij neto nulte emisije je u dokumentu Prijedlog - „STRATEGIJA NISKOUGLIČNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. S POGLEDOM NA 2050. GODINU“ Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja uključen u obliku informacije jer su političke odluke na razini EU u tom smjeru donesene nedavno (kraj srpnja 2021.). Krajem 2018. godine usvojen je dokument Čist planet za sve - Europska strateška dugoročna vizija za perspektivno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo. Svrha je ove dugoročne strategije potvrditi vodeću ulogu Europe u oblikovanju globalne klimatske politike te predstaviti viziju koja može pomoći da se do 2050. godine, na troškovno učinkovit način i putem društveno pravedne tranzicije postigne neto nulta stopa emisija stakleničkih plinova. Krajem 2019. godine EU postavlja novi strateški okvir - Europski zeleni plan kojim se gospodarski napredak temelji na klimatski neutralnom gospodarstvu do 2050. godine. Krajem 2020. godine

usvojen je novi cilj EU do 2030., smanjenja neto emisija za 55 % u odnosu na 1990. godinu. U narednim godinama kroz intenzivne analize i rasprave, države članice analizirat će moguće scenarije neto nulte emisije do 2050. godine, revidirati ciljeve do 2030. godine, kao i svoje niskougljične strategije, što se odnosi i na Republiku Hrvatsku.

Općina Gradac i Općina Podgora će donijeti konkretne dugoročne mjere kojima će se osigurati ekološki, društveno i gospodarski stabilno okruženje za sadašnje i buduće naraštaje, a jedan od prvih koraka je izrada Zajedničkog akcijskog plana energetske održive razvitke i klimatskih promjena (engl. *Joint Sustainable Energy and Climate Action Plan - Joint SECAP*) za njihovo administrativno područje.

Izrada Zajedničkog SECAP-a proizlazi iz legislative Republike Hrvatske. Naime, prema odredbama Zakona o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21) akcijski plan donose jedinice područne (regionalne) samouprave i veliki gradovi, a mogu ga donijeti i druge jedinice lokalne samouprave. Metodologija izrade i sadržaj Akcijskog plana energetske učinkovitosti propisani su spomenutim Zakonom o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21), Pravilnikom o sustavnom gospodarenju energijom u javnom sektoru (NN 18/15 i 06/16) te Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 98/21, 30/22).

U zajedničkom SECAP-u Općine Gradac i Općine Podgora je obrađena i izračunata potrošnja energije po energentima te referentni i kontrolni inventar emisija CO₂ za:

- sektor zgradarstva;
- sektor prometa;
- sektor javne rasvjete.

Svaka općina obrađena je zasebnim poglavljima, ovakva metodologija izabrana je u svrhu bolje preglednosti SECAP-a.

Navedeno se odnosi na sljedeće naslove:

- analiza energetske potrošnje;
- referentni inventar emisija CO₂;
- kontrolni inventar emisija CO₂;
- usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂;
- identifikacija i odabir mogućih mjera prilagodbe na promatranom području po sektorima.

1. OPIS I CILJ PROJEKTA

1.1. Područje obuhvata zajedničkog akcijskog plana

1.1.1. Općina Gradac

Općina Gradac najjužnija je općina Splitsko-dalmatinske županije te graniči s općinama Podgora i Vrgorac u Splitsko-dalmatinskoj županiji i općinom Ploče u Dubrovačko neretvanskoj županiji. Sa svojih preko 2400 stanovnika, ona predstavlja gospodarski i politički stabilnu cjelinu, sastavljenu od pet naselja: Gradca (kao općinskog centra i najvećeg mjesta), Brista, Podace, Zaostroga i Drvenika. Snažno okrenuta turizmu, općina Gradac simbolizira svojevrsna istočna vrata srednje Dalmacije, odnosno izlaz prema ušću Neretve i dalje, prema dubrovačkom primorju i samom gradu Dubrovniku. Nekad davno zvana Gornjoprimorska općina, danas obuhvaća sva naselja na području između Živogošća i Baćine, i prostire se na 73 kvadratna kilometra, otprilike isto koliko i grad Split.

Južnim dijelom Općine Gradac, u smjeru sjeverozapad - jugoistok, prolazi Jadranska magistrala, odnosno državna cesta D8 (Jadranska magistrala) koja omogućuje brzo povezivanje cijele Jadranske obale. Veliki potencijal sadržan je i u spoju autoceste A1 sa Jadranskom magistralom, a na samoj magistrali smjestio se i Gradac, što potiče daljnji gospodarski razvoj općine, posebno u turističkom smislu.

Položaj Općine Gradac uz makarsko primorje, ali i uz relativno brzu i dobru povezanost s otocima, kao i Dalmatinskom zagorom te susjednom državom, pozicionira općinu kao idealnu startnu točku za turističko istraživanje ovog dijela države. Tome doprinose i različiti kulturni i društveni utjecaji koji su kroz povijest ostavili svoj trag na području Općine Gradac, kreirajući zanimljivu i bogatu bazu kulturnih resursa. Prisutni su elementi različitih kultura i povijesnih etapa: ilirski timuli, gradine iz doba Paganije, romaničke crkve – Sv. Ivan u Podaci, utvrde obrane od Turaka, ostaci vladavine Turaka, spomenici NOB-a i Domovinskog rata... Potencijal prostora na kojem se prostire Općina Gradac potenciran je i čistoćom okoliša te bioraznolikošću flore i faune, koji moraju biti ugrađeni u temelje budućeg (turističkog) razvoja Općine Gradac.

1.1.2. Općina Podgora

Općina Podgora smještena je također u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a čini ju pet naselja: Drašnice, Gornje Igrane, Igrane, Podgora i Živogošće. Prostor općine Podgora na sjeverozapadu graniči s općinom Tučepi, na sjeveru s granicom Grada Vrgorca te malim dijelom s općinom Zagvozd, te na jugoistoku s općinom Gradac. Sa svojih 2233 stanovnika, prema popisu iz 2021. godine, i površinom od 79,95 km² općina Podgora položajno i financijski pripada obalnom području Županije i unutar nje prostornoj cjelini Makarskog priobalja. U geografskom smislu, pored svoje pripadnosti makarskom priobalju, prostor Općine Podgora dio je podbiokovskog područja.

U odnosu na prostorne sustave Županije, prostor općine Podgora ističe se kao važno turističko središte Županije i Makarskog priobalja, kao lokalno/područno razvojno središte, kao prepoznatljiv urbani i ruralni prostor, odnosno prostor jedinstvenih krajobraznih karakteristika i specifičnog identiteta. More predstavlja najvažniji prirodni potencijal područja i to kao osnova za razvoj turizma i rekreacije te izvor hrane. Podgora je naselje longitudinalno uz JTC (Jadransku magistralu), odnosno državnu cestu D8, i ambijentalne ruralne cjeline u podbiokovlju. U općini Podgora ostala se naselja ističu kao mjesta u

kojima se pored turizma, kao osnovne gospodarske grane, potiče i malo poduzetništvo, poljoprivreda vezana uz maslinarstvo i ostale tradicijske grane, ribolov i sl.

Prirodna komponenta ovog prostora, elementi prirodnog i uglavnom sačuvanog tradicijskog kultiviranog i kulturnog krajolika te šumoviti predjeli, dugoročno mogu biti općinski najvrjedniji prirodni izvori kao turistička atrakcijska osnova od čijih vrijednosti lokalna zajednica treba imati konkretne koristi u smislu razvoja pojedinih djelatnosti i otvaranja radnih mjesta, napose u turizmu i s njime povezanom autohtonom poljoprivredom. Zato se posebnim prostorno - razvojnim vrijednostima i resursima na području općine trebaju smatrati: spomenici graditeljske baštine – jezgre naselja i pojedinačna kulturna dobra; očuvani dijelovi morske obale i more; zaštićena i/ili osobito vrijedna područja prirode / krajobrazi; ostali resursi: nezagađena poljoprivredna tla, očuvani kultivirani krajobraz i šume.

Slika 1 prikazuje položaj susjednih općina na karti Hrvatske.

SLIKA 1 Položaj Općine Podgora i Općine Gradac (zeleni kružić označava položaj Općina na ortofoto snimci RH)

1.2. Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju

Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju okuplja lokalna i regionalna tijela vlasti koja su se dobrovoljno posvetila provedbi ciljeva Europske unije za klimu i energiju na svom teritoriju. Lokalna tijela vlasti - potpisnici Sporazuma dijele viziju kojom će osigurati dekarbonizaciju i otpornost gradova u kojima će njihovi građani imati pristup sigurnoj, održivoj i svima pristupačnoj energiji. Potpisnici se obvezuju smanjiti emisije CO₂ za najmanje 55 % do 2030. i povećati otpornost gradova na djelovanje klimatskih promjena. Uredbom ¹Europskog zakona o klimi koja se primjenjuje od 29. srpnja 2021. omogućuje se utvrđivanje obvezujućeg cilja EU-a u pogledu neto domaćeg smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2030. za najmanje 55 % (u odnosu na razine iz 1990.) i utvrđivanje klimatskog cilja za 2040. najkasnije šest mjeseci od prvog globalnog pregleda stanja na temelju Pariškog sporazuma. Do tada obveza potpisnika je iznosila 40 % manje emisija do 2030. (u usporedbi s 1990.)

Prema podacima Europskog statističkog zavoda (EUROSTAT) urbana područja u Europskoj uniji (EU) odgovorna su za 80 % energetske potrošnje i pripadajućih emisija CO₂ s godišnjim trendom porasta od 1,9 %. Ambiciozni cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za više od 30 % u odnosu na referentnu godinu moguć je samo uz aktivno uključivanje i sudjelovanje gradskih uprava, brojnih interesnih skupina i samih građana što većeg broja europskih gradova. Zajedno s državnom upravom, gradske, lokalne i regionalne uprave europskih zemalja ravnopravno dijele odgovornost i preuzimaju obveze za borbu protiv globalnog zagrijavanja provedbom raznih programa, projekata i inicijativa za poboljšanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Sporazum gradonačelnika najveći je savez za vodstvo gradova u borbi protiv klimatskih promjena na svijetu, inicijativa je prerasla europske granice i proširila se svijetom te danas broji više od 13.200 potpisnika na 6 kontinenata u preko 140 zemalja.

Sporazum gradonačelnika pomaže lokalnim vlastima u tome da se njihove ambicije za smanjenjem ispuštanja stakleničkih plinova pretvore u stvarnost, uzimajući pritom u obzir ogromnu raznolikost. Sporazum potpisnicima osigurava usklađenu zbirku podataka i okvir izvješćivanja koji je jedinstven u Europi i koji im pomaže da slijede sustavno energetske planiranje i praćenje na lokalnoj razini. Izrađeni u suradnji sa Zajedničkim istraživačkim centrom Europske komisije (JRC), na temelju iskustva u praksi koju provode općine i regije u cilju usklađenosti s najuobičajenijim lokalnim metodologijama, obrasci Akcijskog plana za potpisnike Sporazuma predstavljaju standardni okvir izvješćivanja. Obrazac Akcijskog plana čini okosnicu pojedinačnih akcijskih planova. Akcijski plan i njegov dio za praćenje

¹ (Uredba (EU) 2021/1119 o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredbi (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi“))

potpisnicima omogućuje da prikupljaju i analiziraju podatke na strukturirani i sustavni način te služi kao temelj za dobro gospodarenje energijom i praćenje napretka njegove provedbe.

Potpisnici Sporazuma izražavaju zajedničku viziju za 2050. godinu koja uključuje:

- provođenje dekarbonizacije lokalnog područja s ciljem doprinosa ograničavanju prosječnog globalnog porasta temperature ispod 1,5 °C, u skladu s međunarodnim klimatskim sporazumom postignutim na COP21 u Parizu u prosincu 2015. godine;
- povećanje otpornosti lokalnog područja i jačanje kapaciteta za prilagodbu neizbježnim utjecajima klimatskih promjena;
- osiguranje univerzalnog pristupa sigurnoj, održivoj i cjenovno dostupnoj energiji za sve građane, što će doprinijeti poboljšanju kvalitete života i povećanju energetske sigurnosti.

Vizija potpisnika je da do 2050. godine postignu život u gradovima koji su dekarbonizirani i otporni na klimatske promjene, pružajući pristup pristupačnoj, sigurnoj i održivoj energiji. Kako bi ostvarili ovu viziju, potpisnici će nastaviti raditi na sljedećim ciljevima:

- Smanjivanju emisija CO₂ i, po mogućnosti, drugih stakleničkih plinova, na lokalnoj razini, od strane potpisnika, za najmanje 55 % do 2030. godine u usporedbi s referentnom godinom. To će postići poboljšanjem energetske učinkovitosti i povećanjem upotrebe obnovljivih izvora energije.
- Povećanju otpornosti na klimatske promjene i pripremi za neželjene posljedice klimatskih promjena kroz prilagodbu tim promjenama.
- Suzbijanju energetske siromaštva, što je ključna aktivnost za osiguravanje pravedne energetske tranzicije.

Potpisnici se obvezuju doprinijeti očuvanju klime i stvaranju otpornosti lokalnih vlasti te pravedne energetske tranzicije kroz:

- postavljanje dugoročnih ciljeva koji su usklađeni s ciljevima EU-a ili čak premašuju nacionalne ciljeve, s krajnjim ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine. S obzirom na ozbiljnost i hitnost klimatske krize, prioritet će biti na klimatskim akcijama te jasno komuniciranje prema javnosti;
- uključivanje građana, poduzetnika i vlada svih razina u ostvarivanje ove vizije i transformaciju društvenih i gospodarskih sustava. Razvoj lokalnih klimatskih paktova sa svim relevantnim dionicima koji mogu doprinijeti postizanju ciljeva;
- djelovati sada i zajedno na ubrzanju potrebne tranzicije. Razvijanje i provedba akcijskih planova, postizanje ciljeva te izvještavanje unutar predviđenih okvira. Planovi će uključivati strategije za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama, uz poštivanje načela uključivosti;
- povezivanje s drugim potpisnicima i lokalnim uzorima u Europi i šire, međusobno se inspirirajući. Poticanje drugih sudionika da se pridruže Globalnom pokretu Sporazuma gradonačelnika.

U slučaju Općine Gradac, do sada, dostupne strategije kojima je izjašnjeno strateško opredjeljenje općine s ciljem učinkovite potrošnje energije i zaštite okoliša bile su: „Strategija razvoja općine Gradac 2019-2023“; „PROVEDBENI PROGRAM ZA RAZDOBLJE 2022. - 2025.“ te „Strateška studija utjecaja na okoliš za razdoblje 2019-2023“. Općina Gradac, 22. studenog 2022. godine, pristupanjem Sporazumu gradonačelnika za klimu i energiju (The Covenant of Mayors) obvezuje se na donošenje Akcijskih

planova energetske održive razvitke i klimatskih promjena za 2030., odnosno 2050. godinu te na provedbu aktivnosti ublažavanja i prilagodbe na klimatske promjene na lokalnoj razini.

Za Općinu Podgora objavljen je Plan ukupnog razvoja (Strateški razvojni program) Općine Podgora za razdoblje 2017.- 2020. godine i Plan gospodarenja otpadom Općine Podgora za razdoblje od 2017.- 2022. godine. Općina Podgora još nije pristupila Sporazumu gradonačelnika za klimu i energiju (The Covenant of Mayors).

Ukupno se u Hrvatskoj do kraja 2023. godine bilježi 126 potpisnika², bilo da je riječ o gradovima ili općinama.

² <https://eu-mayors.ec.europa.eu/hr/signatories>

2. METODOLOGIJA IZRADE PROVEDBE I PRAĆENJA AKCIJSKOG PLANA

Kako bi se ispunile obaveze iz Sporazuma gradonačelnika, razvijen je postupni plan (Tablica 1) koji uključuje stvaranje Plana za održivu energiju i borbu protiv klimatskih promjena te kontinuirano praćenje napretka. Ovaj postupni plan obuhvaća tri faze. Prva faza uključuje iniciranje procesa izrade Akcijskog plana i pregled početnog stanja kroz izradu Inventara i analizu rizika od klimatskih promjena i ranjivosti. Druga faza uključuje postavljanje strateških ciljeva koji će doprinijeti smanjenju emisija stakleničkih plinova i prilagodbi klimatskim promjenama, te planiranje daljnjih aktivnosti za postizanje tih ciljeva. Treća faza obuhvaća provedbu tih aktivnosti, praćenje napretka i izvještavanje o ostvarenim rezultatima.

Tablica 1 Tri faze postupnog plana

Koraci	Ublažavanje	Prilagodba
Pokretanje i pregled početnog stanja	<i> Priprema Inventara početnih emisija</i>	<i> Priprema Procjene rizika od klimatskih promjena i osjetljivosti</i>
Utvrđivanje strateških ciljeva i planiranje	<i> Podnošenje Akcijskog plana za održivu energiju i borbu protiv klimatskih promjena (SECAP) i uključivanje razmatranja ublažavanja i prilagodbe u relevantne politike, strategije i planove u roku od dvije godine nakon donošenja odluke gradskog vijeća</i>	
Provedba, praćenje i izvješćivanje	<i> Izvješće o napretku svake dvije godine nakon podnošenja SECAP-a na platformi inicijative</i>	

Cilj je u prvoj i drugoj godini uspostaviti temelje plana s naglaskom na procjenu situacije (glavni izvori emisija i mogućnosti njihova smanjenja, glavni klimatski rizici i osjetljivost te trenutni i budući izazovi povezani s njima), utvrđivanje prioriteta i prvih uspjeha ublažavanja i prilagodbe, povećanje sudjelovanja zajednice te aktiviranje dovoljnih sredstava i kapaciteta za provedbu potrebnih mjera. U sljedećim će godinama nastojanja biti usmjerena na poboljšanje i intenziviranje pokrenutih mjera i projekata radi ubrzanja promjene.

Sporazumom gradonačelnika uspostavljen je okvir za djelovanje, koji lokalnim tijelima pomaže u ostvarivanju njihovih ambicija ublažavanja i prilagodbe, a istovremeno se u obzir uzima raznolikost na terenu. Gradovima ili općinama potpisnicima daje se fleksibilnost da sami odaberu najbolji način za provedbu svojih lokalnih mjera. Iako se prioritete razlikuju, lokalna se tijela pozivaju da mjere provode na integriran i cjelovit način.

Plan ublažavanja

Plan ublažavanja potpisnicima omogućuje određen stupanj fleksibilnosti, posebno u pogledu Inventara (npr. početna godina, ključni sektori s kojima treba raditi, čimbenici emisija upotrijebljeni za izračun, jedinica emisija upotrijebljena u izvješću itd.).

Plan prilagodbe

Plan prilagodbe dovoljno je fleksibilan za integriranje novih znanja i spoznaja te promjenjivih uvjeta i kapaciteta potpisnika. Procjena rizika od klimatskih promjena i osjetljivosti mora se provesti u

dogovorenom roku od dvije godine. Na temelju rezultata te procjene utvrdit će se kako povećati otpornost određenog područja. Strategija prilagodbe, koja bi se trebala uključiti u Akcijski plan za održivu energiju i borbu protiv klimatskih promjena i/ili u ostale relevantne dokumente o planiranju, može se s vremenom poboljšati i prilagoditi. Prvo bi se mogle razmotriti neupitno korisne mjere, koje bi se s godinama mogle nadopuniti drugim mjerama (npr. nakon preispitivanja situacije svake dvije godine, tijekom revizije akcijskog plana), čime će se omogućiti pravodobna prilagodba uz manje troškove.

Metodologiju izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana moguće je podijeliti u 6 osnovnih koraka koji su prikazani u tablici 2 i kratko opisani u potpoglavljima u nastavku.

Tablica 2 Akcijski plan održivog energetske razvoja i klimatskih promjena Općine Gradac i Općine Podgora

Korak	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Opis	Pripreme radnje za pokretanje Procesu	Izrada Akcijskog plana održivog energetske razvoja i klimatskih promjena općina	Prihvatanje Akcijskog plana kao provedbenog dokumenta općina	Provedba identificiranih mjera i aktivnosti u skladu s definiranim rasporedom i vremenskim okvirom	Praćenje i kontrola provedbe identificiranih mjera prema Planu mjera i aktivnosti	Izveštavanje o postignutim rezultatima provedbe Akcijskog plana

2.1. Pripreme radnje za pokretanje procesa

U pripreme radnje za pokretanje Procesu u prvom redu spada postizanje političke volje, odnosno osiguranje podrške Gradonačelnika/Načelnika i tijela Gradske/Općinske uprave. Kada se usvoji odluka o potpisivanju Sporazuma gradonačelnika na Gradskom/Općinskom vijeću slijedi potpisivanje. Od tijela Gradske/Općinske uprave koja su zadužena za sudjelovanje pri izradi Akcijskog plana očekuje se da budu od samog početka prisutna i uključena u Proces. Zadaće uprave kroz provedbu Procesu odnose se u prvom redu na identifikaciju mjera i ciljeva, osiguranje stručnog kadra i finansijskih sredstava, podupiranje i praćenje provedbe Procesu, izvještavanje dionika i ciljnih skupina o radu i njihovim dužnostima za vrijeme trajanja izrade Akcijskog plana, kao i za vrijeme realizacije mjera koje su navedene u Akcijskom planu. Koristi koje dolaze kao posljedice izrade Akcijskog plana imaju Općine, ali i svi građani. Uz jačanje političke moći Općine koriste imaju svi građani, posredno ili neposredno, kroz realizacije preko dionika. Dionici su svi oni čiji su interesi, aktivnosti, vlasništvo, pristup informacijama, stručnost i izvori na bilo koji način povezani s Akcijskim planom. Prvi korak je identifikacija dionika te dodjeljivanje konkretnih uloga i zadataka u Procesu.

2.2. Izrada akcijskog plana održivog energetske razvoja i klimatskih promjena

Akcijski plan održivog energetske razvoja i klimatskih promjena razrađuje se kroz poglavljia ublažavanja i prilagodbe na klimatske promjene. Kao referentna godina odabrana je 2017. godina s obzirom na dostupnost relevantnih podataka o potrošnji i podacima potrebnim za izradu Inventara.

Utvrđivanje mjera ublažavanja na djelovanje klimatskih promjena provedeno je kroz sljedećih šest koraka:

1. **Detaljna analiza energetske potrošnje za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete** – u sektoru zgradarstva objekti su podijeljeni na zgrade prema tipu institucije. Sektor prometa obuhvaća vozila Općinske uprave te ustanova i tvrtki kojima je Općina osnivač, vlasnik ili suvlasnik, u ovaj podsektor uključena su i vozila komunalnog redarstva, a sektor javne rasvjete čini mreža javne rasvjete na administrativnom području jedinice lokalne samouprave.
2. **Izrada Referentnog inventara emisija CO₂** (engl. *Baseline Emission Inventory, BEI*) – za referentnu 2017. godinu izradit će se prema protokolu Međuvladinog tijela za klimatske promjene (engl. *Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*) kao izvršnog tijela Programa za okoliš Ujedinjenih naroda (engl. *United Nations Environment Programme – UNEP*) i Svjetske meteorološke organizacije (*WMO*) u provođenju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (engl. *United Nation Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*).
3. **Izrada Kontrolnog inventara emisija CO₂** (engl. *Monitoring Emission Inventory, MEI*) – za kontrolnu 2022. godinu; Jedna od izvještajnih obveza je izraditi novi kontrolni inventar emisija CO₂ svake četiri godine pri čemu je važno da je metodologija njegove izrade identična metodologiji prema kojoj je izrađen Referentni inventar emisija CO₂. Potpisnici se potiču da se, ako je moguće, MEI izrađuje i češće.
4. **Prijedlog mjera za smanjenje emisija CO₂ za analizirane sektore te njihovi vremenski i financijski okviri** – nakon uvida u postojeće stanje moguće je dati konkretne prijedloge mjera u svrhu smanjenja emisija CO₂ s konkretnim vremenskim i financijskim okvirima s obzirom na realne mogućnosti provedbe takvih mjera u predviđenom razdoblju.
5. **Procjena smanjenja emisija CO₂ do 2030. godine** – procjena se vrši s obzirom na broj i opseg odabranih mjera iz prethodnog poglavlja.
6. **Mehanizmi financiranja, praćenje i kontrola provedbe Akcijskog plana** – identificiraju se mogućnosti potpunog ili djelomičnog financiranja od strane Ministarstava ili raznih fondova s obzirom na tipove mjera koje su predviđene za smanjenje emisija CO₂. Za segment praćenja i kontrole provedbe vrlo je važno da su u početku sve mjere predviđene za smanjenje emisija ujedno i realno ostvarive u predviđenom roku.

2.3. Prihvatanje akcijskog plana kao provedbenog dokumenta

Nakon izrade Akcijskog plana potrebno ga je evaluirati te predložiti Općinskom vijeću da ga proglasi službenim dokumentom u svrhu njegove uspješne realizacije. Prihvatanje Akcijskog plana kao službenog provedbenog dokumenta predstavlja ključni element za njegovu implementaciju te ostvarenje cilja smanjena emisija CO₂ do 2030. godine. Izuzetno je važno vodeće zaposlenike uprave uključiti u Proces izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana od samog početka.

2.4. Provedba identificiranih mjera i aktivnosti u skladu s definiranim rasporedom i vremenskim okvirom

Faza provedbe identificiranih mjera i aktivnosti u skladu s definiranim rasporedom i vremenskim okvirom najkompleksnija je faza ovog poglavlja jer se proteže kroz najdulje razdoblje i zahtjeva najviše angažmana i financijskih sredstava. Kako bi se ista uspješno provela, potrebno je uskladiti i koordinirati više dionika i ciljnih skupina te se stoga preporučuje osnovati Radnu grupu za provedbu Akcijskog plana i imenovati voditelja. Proces provedbe Akcijskog plana ne bi trebao predstavljati problem ako se

osigura kvalitetnu komunikaciju među svim dionicima koji su uključeni u provedbu Akcijskog plana te ako se kontinuirano izvještavaju ciljne skupine i uprava, uz dakako stručnost članova Radne grupe.

2.5. Praćenje i kontrola provedbe identificiranih mjera prema Planu mjera i aktivnosti

Praćenje i kontrola provedbe Akcijskog plana odvija se na nekoliko razina. Prati se dinamika provođenja konkretnih mjera navedenih unutar Akcijskog plana te uspješnost provedbe istih. Potom se provodi kontrola postavljenih ciljeva energetske uštede kao i praćenje postignutih smanjenja emisija CO₂ za svaku pojedinu mjeru prema Planu mjera i aktivnosti. Smanjenje emisija CO₂ je rezultat provedbe mjera ublažavanja te se preporučuje praćenje izradom novih inventara emisija CO₂ prema istom protokolu izrade kao što je izrađen i referentni Inventar. Istim se metodologijama postiže relevantnost podataka koja je potrebna kako bi se do 2030. postignuto smanjenje emisija moglo opravdano dokazati.

Postoji još i mogućnost izrade novog Akcijskog plana koji bi pratio i analizirao provedbu mjera za ublažavanje i prilagodbu na klimatske promjene. Također je potrebno koristiti istu metodologiju kako bi rezultati bili provjerljivi.

2.6. Izvještavanje o postignutim rezultatima provedbe Akcijskog plana

Izvještavanje o postignutim ciljevima odnosi se na informiranje Europske komisije o postignutim ciljevima koji su navedeni unutar Akcijskog plana. Postoje obrasci na web-stranicama Europske komisije u koje je potrebno unijeti glavne parametre Akcijskog plana. Izvještavanje se preporučuje na dvogodišnjoj razini. Na temelju podnesenih izvještaja Europska se komisija može uključiti s raznim prijedlozima te dati službeno mišljenje o mogućim poboljšanjima.

3. ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE OPĆINE GRADAC

Analiza energetske potrošnje Općine Gradac podijeljena je na sljedeće sektore i podsektore:

- zgradarstvo;
- promet;
- javna rasvjeta.

3.1. Analiza energetske potrošnje u sektoru zgradarstva

Za analizu energetske potrošnje u sektoru zgradarstva odabrana je 2022. godina na koju se odnose prikupljeni podaci, a koja je ujedno i odabrana godina za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂.

Podaci o energetske potrošnji Općine Gradac prikupljeni su za sljedeće zgrade i institucije:

- Upravna zgrada Općine Gradac (s upravom - Komunalno Gradac);
- Dječji Vrtić Gradac.

Ostale zgrade i institucije ovog sektora u Općini nisu imale dostupne podatke o potrošnji te stoga nisu dio analize energetske potrošnje, a riječ je o sljedećim objektima:

- Općinska knjižnica Hrvatska sloga Gradac;
- vatrogasci - DVD Gradac, DVD Drvenik.

Tablica 3 prikazuje ukupnu potrošnju energije u sektoru zgradarstva po instituciji te energentima. Nadalje, Slika 2 prikazuje udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije u sektoru zgradarstva.

Tablica 3 Potrošnja energije (u kWh) Općine Gradac u sektoru zgradarstva po vrsti energenta 2022. godine

Institucije	kWh			
	Električna energija	Voda	Ostalo	Ukupno
Upravna zgrada Općine Gradac	17.202,00	77 (m ³) ≈ 0 kWh ³	-	17.202,00
Dječji Vrtić Gradac	11.532,00	51 (m ³) ≈ 0 kWh	-	11.532,00
UKUPNO	28.734,00	0	0	28.734,00

³ Dostupni su podaci o potrošnji toploj vodi (PTV) u metrima kubnim. Isporučena toplinska energija za PTV očitava se na glavnom mjerilu toplinske energije (kalorimetru). Količina vode isporučena za PTV očitava se na glavnom vodomjeru za PTV. Budući da je jedinica za obračun toplinske energije za pripremu PTV kWh, očitana količina vode u m³ množi se koeficijentom specifične potrošnje, koji se izračunava posebno za svaku zgradu i tako se dobije ukupna količina toplinske energije za pripremu PTV u kWh.

SLIKA 2 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije sektora zgradarstva

100% ukupne potrošnje u sektoru zgradarstva Općine Gradac otpada na električnu energiju, a upravna zgrada Općine je institucija koja prednjači u potrošnji električne energije u odnosu na ostale spomenute institucije Općine za koje su prikupljeni podaci.

3.2. Analiza energetske potrošnje u sektoru prometa

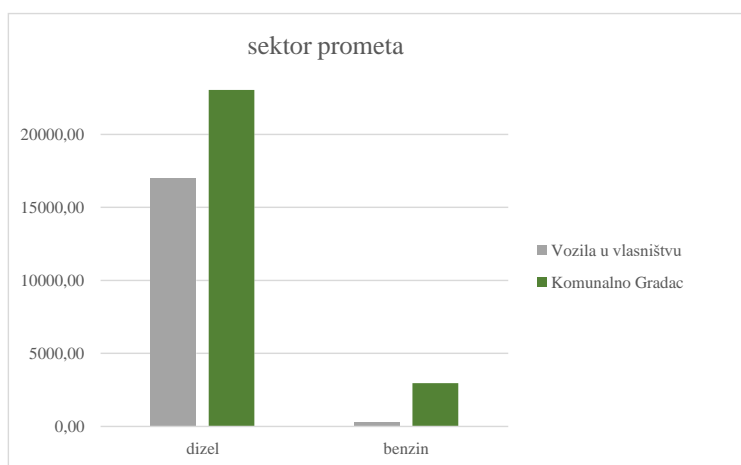
Za analizu energetske potrošnje u sektoru prometa odabrana je 2022. godina na koju se odnose svi prikupljeni podaci, a koja je ujedno i odabrana godina za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂. U analizi energetske potrošnje u sektoru prometa Općine Gradac uključena su općinska vozila te vozila komunalnog i prometnog redarstva Općine Gradac. Vozila su prikazana u Tablici 4, a slika 3 prikazuje udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije ovog sektora.

Tablica 4 Ukupna potrošnja energije u sektoru prometa po energentima

Sektor Prometa	Marka i tip vozila	Potrošnja energije (kWh)	
		Dizel	Benzin
Vozila u vlasništvu Općine	skuter Piaggio	-	267,96
	Renault Twingo ⁴	*Vozilo je električno, no u vlasništvu Općine tek od 2023. godine	
	Škoda Octavia	17.026,00	-
	ukupno	17.026,00	267,96

⁴ Vozilo kupljeno 2023. godine te nema podataka o potrošnji do tog razdoblja

Komunalno Gradac	kombi Fiat Ducato	9.842,80	-
	kamionet Iveco Daily	13.210,40	-
	trokolica Piaggio	-	2.951,43
	ukupno	23.053,20	2.951,43
UKUPNO =		40.079,20	3.219,39
		= 43.298,59	

SLIKA 3 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije sektora prometa

Prema prikazanim podacima, u sektoru prometa, najveći udio u ukupnoj potrošnji energije proizlazi iz korištenja dizel goriva, a vozila tvrtke Komunalno Gradac daleko su veći potrošači od automobila u vlasništvu Općine što je posljedica većeg broja vozila te činjenici da je Renault Twingo u vlasništvu Općine tek od 2023. godine.

Javnog prijevoza u općini nema. Općina Gradac ne koristi usluge vlastitog javnog prijevoza, već isključivo koristi međuzupanijske i međugradske linije ostalih prijevoznika.

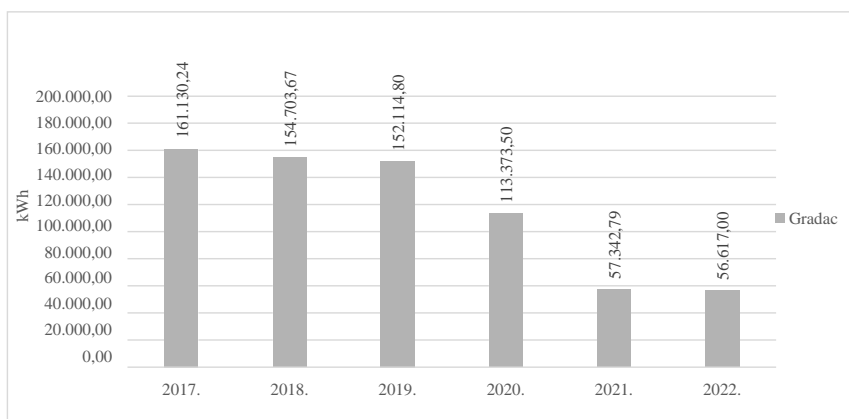
3.3. Analiza energetske potrošnje u sektoru javne rasvjete

Za analizu energetske potrošnje u sektoru javne rasvjete odabrana je 2022. godina na koju se odnose svi prikupljeni podaci, a koja je ujedno i odabrana godina za izradu kontrolnog inventara emisije CO₂.

Tablica 5 i slika 4 prikazuju ukupnu potrošnju energije u sektoru javne rasvjete po godinama u razdoblju od 2017. do 2022. godine.

Tablica 5 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete

	Javna rasvjeta (kWh)					
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Gradac	161.130,24	154.703,67	152.114,80	113.373,50	57.342,79	56.617,00

SLIKA 4 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete po godinama

Prema gore prikazanim podacima, ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete Općine Gradac u konstantnom je padu posljednjih nekoliko godina, najuočljivija razlika je prijelaz iz 2019. u 2020. godinu, odnosno 2020. u 2021., a to je rezultat zamjene starih rasvjetnih tijela koja su počela biti mijenjana sredinom 2020. godine ekološkim LED lampama čime je dobivena rasvjeta visokog intenziteta i velike jednolikosti rasvijetljenosti.

Za javnu rasvjetu općine Gradac danas se koristi modernizirana LED rasvjeta, Općina Gradac i HEP ESCO, u lipnju 2020. potpisali su Ugovor o energetske učinku. Led rasvjeta se postepeno uvodila kao dio akcijskog plana prilagodbe Općine Gradac klimatskim promjenama, a u okviru projekta zamijenjene su 963 svjetiljke novom LED rasvjetom. Podaci iz razdoblja 2017. – 2019. prikazani tablicom 7 odnose se na razdoblje djelomične i slabo zastupljene upotrebe moderne LED tehnologije u sektoru javne rasvjete. Zato je vidljiv nagli pad utrošene energije u 2020, odnosno 2021. kao prvoj godini koja u cijelosti obilježena korištenjem nove LED rasvjete.

Potrošnja energije isključivo je postignuta u obliku električne energije.

Tablica 6 sadrži podatak o ukupnoj potrošnji električne energije, trošku i emisijama CO₂ u sektoru javne rasvjete.

Tablica 6 Ukupna potrošnja energije (u kWh) Općine Gradac u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2022. godine

Općina	Potrošnja električne energije (kWh)	Trošak (€)	Emisija CO ₂
Gradac	56.617,00	9.383,69	13,29
UKUPNO	56.617,00	9.383,69	13,29

4. REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE GRADAC

Referentni inventar emisija CO₂ daje brojčani prikaz količine emitiranog CO₂ u referentnoj godini radi energetske potrošnje na teritoriju jedinice lokalne samouprave koja je potpisnik Sporazuma Gradonačelnika. Inventar je obuhvatio tri sektora finalne potrošnje energije u Gradcu: zgradarstvo, promet i javnu rasvjetu, a u skladu s klasifikacijom sektora prema preporukama Europske komisije.

Referentni inventar emisija CO₂ Općine Podgora i Općine Gradac izrađen je prema protokolu Međuvladinog tijela za klimatske promjene (*Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*) kao izvršnog tijela Programa za okoliš Ujedinjenih naroda (UNEP) i Svjetske meteorološke organizacije (WMO) u provođenju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (*United Nation Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*).

Prilikom izrade Akcijskog plana energetske održivosti za obje općine, kao referentna godina odabrana je 2017.

Emisije CO₂ Općine Gradac obuhvaćaju emisije iz potrošnje električne energije te izgaranja goriva. Za proračun emisija (referentnog inventara) korišteni su emisijski faktori definirani Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 98/21, NN 30/22) te su navedeni u tablici 7.

Tablica 7 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO₂

ENERGENT	Emisija kgCO ₂ /kWh
Električna energija	0,159
Dizel	0,267
Benzin	0,280
Električna energija za vozila	0,235

4.1. Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora zgradarstva

Referentni inventar emisija izrađen je prema podacima 2017. godine koja je odabrana kao referentna godina. Za izradu referentnog inventara emisija CO₂ iz sektora zgradarstva, uključene su sljedeće zgrade i institucije:

- Upravna zgrada Općine Gradac (s upravom - Komunalno Gradac);
- Dječji vrtić Gradac.

Ostale zgrade i institucije ovog sektora u Općini nisu imale dostupne podatke o potrošnji i emisijama CO₂ te stoga nisu dio analize referentnog inventara, a riječ je o sljedećim objektima:

- Općinska knjižnica Hrvatska sloga Gradac;
- vatrogasci - DVD Gradac, DVD Drvenik.

Tablica 8 prikazuje ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva za 2017. godinu.

Tablica 8 Ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva Općine Gradac za 2017. godinu

Institucije	Emisije CO ₂ (tCO ₂)		
	Električna energija	Voda	Ostalo
Upravna zgrada Općine Gradac	26,24	0	-
Dječji Vrtić Gradac	1,72	0	-
UKUPNO	27,96	0	-
UKUPNO = 27,96			

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, za referentnu 2017. godinu iznose 27,96 tCO₂.

4.2. Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora prometa

Za izradu referentnog inventara emisija CO₂ u sektoru prometa Općine Gradac uključena su općinska vozila te vozila Komunalnog Gradac. Tablica 9 prikazuje ukupne emisije CO₂ iz sektora prometa za 2017. godinu.

Tablica 9 Ukupne emisije CO₂ iz sektora prometa Općine Gradac za 2017. godinu

Sektor Prometa		Dizel	Emisije CO ₂ (tCO ₂)	Benzin
Vozila u vlasništvu Općine	Skuter Aprilia srx 50	-		0,07
	Škoda octavia	4,55		-
Komunalno Gradac	Kamionet Iveco Daily	5,61		-
	Trokolica Piaggio	-		0,75
Ukupno		10,16		0,82
UKUPNO = 10,98				

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora prometa, za referentnu 2017. godinu iznose 10,98 tCO₂.

4.3. Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora javne rasvjete

Tablica 10 prikazuje ukupne emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete za 2017. godinu.

Tablica 10 Ukupna emisija CO₂ Općine Gradac u sektoru javne rasvjete po vrsti energenata 2017. godine

Javna rasvjeta	Emisije CO ₂ (tCO ₂)
	Električna energija
Općina Gradac	37,83

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete, za referentnu 2017. godinu iznose 37,83 tCO₂.

5. KONTROLNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE GRADAC

Za potrebe praćenja uspješnosti Akcijskih planova je potrebno izraditi Kontrolne inventare emisija (engl. *Monitoring emission inventory* - MEI) svake dvije odnosno svake četiri godine. Na temelju Kontrolnih inventara izrađuju se izvješća prema Sporazumu gradonačelnika za klimu i energiju. Općina Podgora i Općina Gradac su za potrebe izvještavanja o uspješnosti implementacije mjera iz Zajedničkog akcijskog plana energetske održive razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama za Općinu Gradac i Općinu Podgora izradile Kontrolni inventar emisija CO₂ za 2022. godinu.

Glavni kriterij prilikom odabira kontrolne godine bila je raspoloživost dostupnih podataka potrebnih za proračun emisija CO₂. Nepouzdana podaci o energetske potrošnjama i nužnost njihove procjene unijeli bi veliku nesigurnost u izračunu Kontrolnog inventara emisija CO₂ što nije u skladu s principima metodologije propisane od strane Europske komisije.

Kontrolni inventar je obuhvatio tri sektora finalne potrošnje energije: zgradarstvo, promet i javnu rasvjetu, a u skladu s klasifikacijom sektora prema preporukama Europske komisije.

Emisije CO₂ Općine Gradac obuhvaćaju emisije iz potrošnje električne energije te izgaranja goriva. Za proračun emisija (kontrolnog inventara) korišteni su emisijski faktori definirani Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 98/21, NN 30/22) te su navedeni u tablici 11.

Tablica 11 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO₂

ENERGENT	Emisija kgCO ₂ /kWh
Električna energija	0,159
Dizel	0,267
Benzin	0,280
Električna energija za vozila	0,235

5.1. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora zgradarstva

Kontrolni inventar emisija izrađen je prema podacima 2022. godine koja je odabrana kao kontrolna godina. Za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂ iz sektora zgradarstva, uključene su sljedeće zgrade i institucije:

- Upravna zgrada Općine Gradac (s upravom - Komunalno Gradac);
- Dječji vrtić Gradac

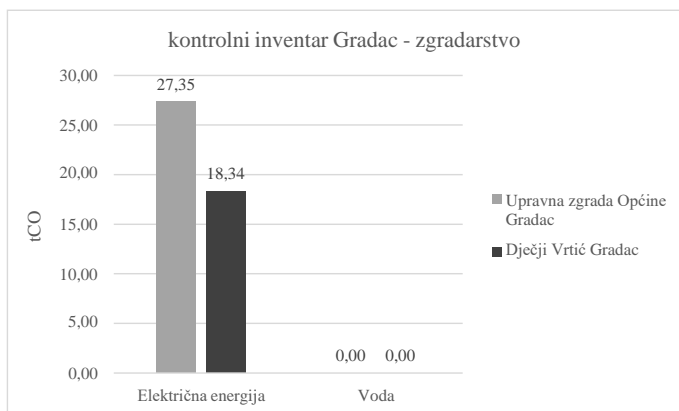
Ostale zgrade i institucije ovog sektora u Općini nisu imale dostupne podatke o potrošnji i emisijama CO₂ te stoga nisu dio analize kontrolnog inventara, a riječ je o sljedećim objektima:

- Općinska knjižnica Hrvatska sloga Gradac;
- vatrogasci - DVD Gradac, DVD Drvenik.

Tablica 12 i slika 5 prikazuju ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva za 2022. godinu.

Tablica 12 Ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva Općine Gradac za 2022. godinu po vrsti energenta

Institucije	Emisije CO ₂ (tCO ₂)		
	Električna energija	Voda	Ostalo
Upravna zgrada Općine Gradac	27,35	0	-
Dječji Vrtić Gradac	18,34	0	-
UKUPNO	45,79	0	0
UKUPNO = 45,79			

SLIKA 5 Udio pojedinih energenata u kontrolnom inventaru sektora prometa

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, za kontrolnu 2022. godinu iznose 45,79 tCO₂, što je za 38,9 % više u odnosu na referentnu godinu. Više je razloga tome:

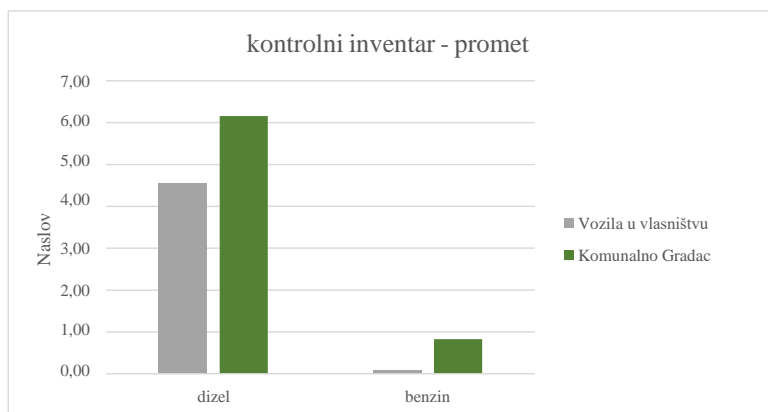
- dječji vrtić od 2021. godine nadalje radi i u popodnevnim satima, od 13 h. Do tada je potrošnja naravno bila manja;
- u upravnoj zgradi općine bilo je manje zaposlenih pa je time i potrošnja bila manja (nije još postojao odjel za EU fondove, bilo je manje ljudi u računovodstvu, kao i u odjelu komunalnih poslova). Također sve su se aktivnosti odvijale na prvom katu zgrade, dok je sada situacija takva da su u upotrebi dva kata i veći broj soba - ureda;
- drugi kat zgrade je obnovljen u periodu između referentne i kontrolne godine te su postavljeni klima uređaji u 5 novih ureda;
- u prizemlju zgrade općine nalazi se i Turistička zajednica Gradac (2 ureda);
- na drugom katu zgrade općine nalazi se i ured Komunalno Gradac, gdje je također postavljena klima.

5.2. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora prometa

Za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂ u sektoru prometa Općine Gradac uključena su općinska vozila te vozila Komunalnog Gradac. Tablica 13 prikazuje ukupne emisije CO₂ iz sektora prometa za 2022. godinu, a slika 6 prikazuje udio pojedinih energenata u kontrolnom inventaru ovog sektora.

Tablica 13 Ukupne emisije CO₂ iz sektora prometa Općine Gradac za 2022. godinu

Sektor Prometa		Dizel	Emisije CO ₂ (tCO ₂)	Benzin
Vozila u vlasništvu Općine	skuter Piaggio	-		0,08
	Renault Twingo	*Vozilo je električno, no u vlasništvu Općine tek od 2023. godine		
	Škoda Octavia	4,55		-
	ukupno	4,55		0,08
Komunalno Gradac	kombi Fiat Ducato	2,63		-
	kamionet Iveco Daily	3,53		-
	trokolica Piaggio	-		0,83
	ukupno	6,16		0,83
Ukupno		10,71		0,91
UKUPNO = 11,62				

SLIKA 6 Udio pojedinih energenata u kontrolnom inventaru sektora prometa

Ukupne emisije dakle iznose 11,62 tCO₂ što je za 5,5 % više u odnosu na referentnu godinu, a razlog tome je što je Komunalno Gradac u razmaku od pet godina povećalo broj vozila.

5.3. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora javne rasvjete

Tablica 14 prikazuje ukupne emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete za kontrolnu 2022. godinu.

Tablica 14 Ukupna emisija CO₂ Općine Gradac u sektoru javne rasvjete po vrsti energenata 2022. godine

Javna rasvjeta	Emisije CO ₂ (tCO ₂)
	Električna energija
Općina Gradac	13,29

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete, za kontrolnu 2022. godinu iznose 13,29 CO₂, što je 64,87 % manje u odnosu na referentnu godinu. Na razini općine riječ je o značajnom pozitivnom pomaku. Primarni razlog je postepeni prelazak na modernu LED rasvjetu u cijeloj općini.

6. USPOREDBA REFERENTNOG I KONTROLNOG INVENTARA EMISIJA CO₂ OPĆINE GRADAC

Tablica 15 i slika 10 prikazuju usporedbu referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ (tCO₂) za Općinu Gradac.

Tablica 15 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ (tCO₂) za Općinu Gradac

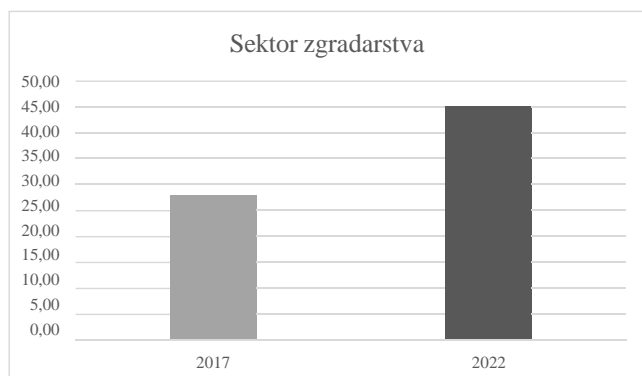
	tCO ₂		Promjena (%)
	2017	2022	
Zgradarstvo	27,96	45,79	+38,9%
Promet	10,98	11,62	+5,5%
Javna rasvjeta	37,83	13,29	-64,87%
Ukupno	76,77	70,7	-7,91

Uspoređujući i analizirajući ukupni referentni i kontrolni inventar emisija CO₂ može se zaključiti da je prisutan generalni trend smanjenja emisija CO₂ kroz period od pet godina između 2017. te 2022. godine, ukupan je trend padajući upravo zahvaljujući obnovljenoj javnoj rasvjeti.

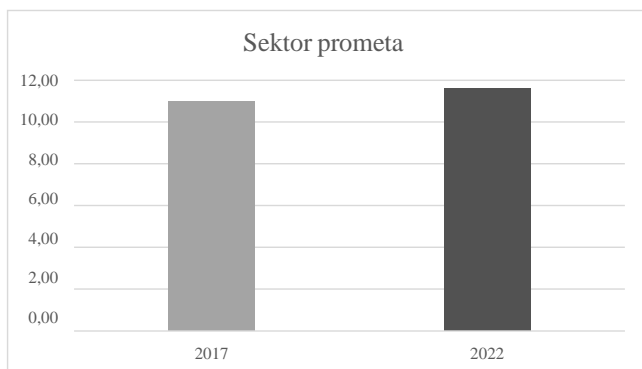
U sektoru zgradarstva emisije CO₂ značajno su uvećane (gotovo 39 posto) u kontrolnoj godini u odnosu na 2017. godinu, razlozi su navedeni u poglavlju „5.1. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora zgradarstva“, riječ je uglavnom o obnavljanju prostora te većim potrošnjama uzrokovanim većim brojem zaposlenih kao i duže radno vrijeme dječjeg vrtića (Slika 7).

U sektoru prometa emisije CO₂ blago su uvećane (5,5 %) u kontrolnoj godini u odnosu na 2017. godinu, što je isključivo posljedica toga da se Općina, odnosno Komunalno Gradac, opskrblilo dodatnim vozilom (Fiat Ducato) te je stoga i potrošnja veća što uzrokuje i veće emisije (Slika 8).

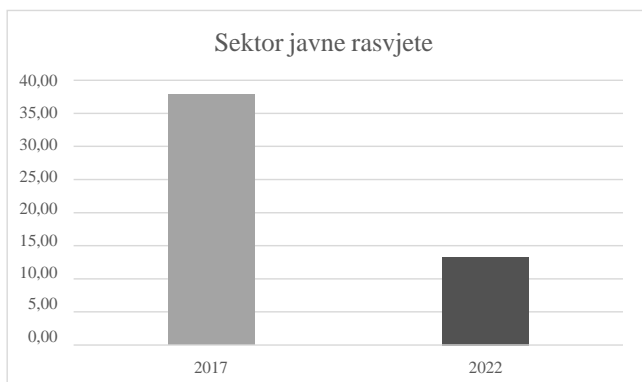
Kontrolna mjerenja prema podacima iz 2022. godine pokazuju sveukupno smanjenje emisija CO₂ u sektoru javne rasvjete Općine Gradac za gotovo 65 % u petogodišnjem razdoblju od referentne 2017. godine. Na općinskoj razini riječ je o značajnom pozitivnom pomaku. Sva emisija sektora otpada na električnu energiju (Slika 9).

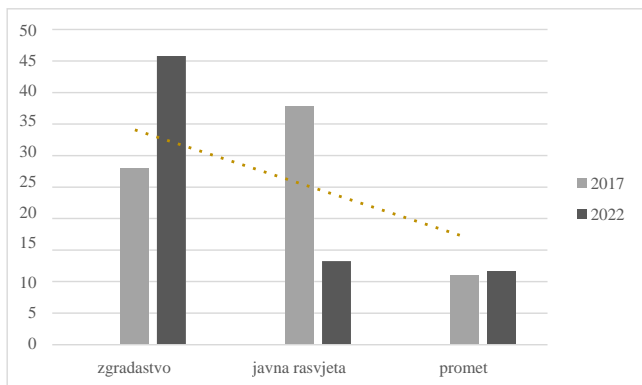
SLIKA 7 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ za sektor zgradarstva

SLIKA 8 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ za sektor prometa

SLIKA 9 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ za sektor javne rasvjete

SLIKA 10 Ukupna usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂

7. IDENTIFIKACIJA I ODABIR MOGUĆIH MJERA PRILAGODBE NA PROMATRANOM PODRUČJU PO SEKTORIMA – OPĆINA GRADAC

7.1. Mjere za smanjenje CO₂ u sektoru zgradarstva

U nastavku je dan prikaz mjera za smanjenje emisija CO₂ iz sektora zgradarstva Općine Gradac. Mjere se odnose na iste institucije/objekte koje su navedene unutar analize energetske potrošnje.

Tablica 16 prikazuje mjere za smanjenje CO₂ iz sektora zgradarstva.

Tablica 16 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora zgradarstva

Redni broj mjere	1
Naziv mjere	Provedba sustavnog upravljanja energijom u zgradama Općinske uprave i Općinskih ustanova/poduzeća
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	-
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Besplatna internetska aplikacija MGIPU za zgrade javnog sektora
Kratki opis/komentar	Uspostavom sustavnog gospodarenja energijom u zgradama Općinske uprave, ustanova i tvrtki napravila se je baza podataka s relevantnim podacima o potrošnji energije i vode. Na temelju tih podataka trenutno je moguće pratiti potrošnju na dnevnoj, tjednoj odnosno mjesečnoj razini te kontrolirati bilo kakve nagle skokove u potrošnji. *Općina Gradac potrošnju prati putem ISGE sustava (Informacijski sustav za gospodarenje energijom = internetska aplikacija za nadzor i analizu potrošnje energije i vode u zgradama javnog sektora; alat za sustavno gospodarenje energijom).
Redni broj mjere	2
Naziv mjere	Integrirana energetska obnova zgrada Općinske uprave i Općinskih ustanova/poduzeća
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	134.123,00 ⁵
Procjena uštede energije (kWh)	31.376,00 ⁶
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	50 ⁷
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.

⁵ Procjena troškova donosi se u dogovoru s Općinom te na temelju već uloženi sredstava.

⁶ U objašnjenju fusnote pod brojem 15 piše kako su dobiveni iznosi procijenjene uštede energije (množenje procjene smanjenja emisije s konverzijskim faktorom) te o samoj procjeni smanjenja emisije CO₂.

⁷ Trebamo poznavati odnos između emisija CO₂ i potrošnje energije te informacije o stvarnoj potrošnji energije ili emisijama u oba razdoblja (mi pretpostavljamo za budućnost pa imamo samo 2022., ranije u dokumentu je navedena ukupna potrošnja energije 2022. u kWh=28.734,00 te ukupna emisija 2022. u tCO₂=45,79). Ako pretpostavimo da svaka tona smanjenja emisije CO₂ odgovara određenoj uštedi energije (u kWh), tada možemo koristiti omjer potrošene energije i emisije za izračun (omjer daje konverzijski faktor = 627,52 kWh/ tCO₂). Izračun se odnosi na mjere sektora zgradarstva.

Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU Nacionalni plan za oporavak i otpornost Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Zgrade u vlasništvu Općine imaju mali ukupni potencijal za uštede energije i smanjenje emisija CO ₂ , ali služe kao primjer građanima i poduzetnicima. Lokalna zajednica najbolje prikazuje provođenje energetske i klimatske politike u načinu upravljanja vlastitom imovinom i zbog toga zgrade u vlasništvu Općine predstavljaju jednu od okosnica za implementaciju mjera za smanjenje potrošnje energije i emisija CO ₂ . Također, ova mjera obuhvaća i energetske obnovu zgrada koje imaju status kulturnog dobra, ako je njihova obnova moguća. Mjerom su obuhvaćene sljedeće aktivnosti, a sve u cilju postizanja boljih energetske performansi prema nZEB (zgrada gotovo nulte energije) i ZEB (zgrada s nultom emisijom) standardu: - obnova ovojnice zgrada - povećanje toplinske zaštite ovojnice kojom se dodaju, obnavljaju ili zamjenjuju dijelovi zgrade poput prozora, vrata, prozirnih elemenata pročelja, toplinske izolacije podova, stropova, zidova te krovova i hidroizolacija; - ugradnja visokoučinkovitih sustava za grijanje/hlađenje koji koriste OIE te visokoučinkovitih sustava za prozračivanje ili poboljšanje postojećih sustava; - zamjena postojećih sustava pripreme potrošne tople vode sustavima koji koriste OIE; - zamjena unutarnje rasvjete učinkovitim; - ugradnja sustava za proizvodnju električne energije iz OIE; - uvođenje sustava automatizacije i upravljanja zgradom; * Općini je u planu za 2024./25. godinu energetska obnova zgrade Dječjeg vrtića Gradac kao i postavljanje foto naponske elektrane na zgradu općine. Planirano sufinanciranje energetske obnove zgrade vrtića, odnosno refundiranje, putem Nacionalnog plana oporavka i otpornosti je 85 % ukupnog iznosa. Fond za zaštitu okoliša sufinancira 40 % iznosa foto naponske elektrane za zgradu općine.
Redni broj mjere	3
Naziv mjere	Obrazovanje građana i promocija energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije i informiranje o učincima klimatskih promjena
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Prema Pravilniku o Sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju
Procjena uštede energije (kWh)	ušteda energije na temelju ove mjere ne proračunavaju se uštede energije (NN 98/21)
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU

Kratki opis/komentar	Mjera nastoji obrazovati građane o prednostima postizanja energetske neovisnosti i važnosti energetske učinkovitosti te potaknuti na ulaganja u tim područjima kao i na instalaciju novih sustava koji koriste obnovljive izvore energije. Svijest građana bi se povećala raznim komunikacijskim aktivnostima u kojima bi se istaknule mogućnosti provedba mjera za postizanje energetske neovisnosti, načini (su)financiranja, dostupnost savjetničkih usluga te konkretni postupci u postizanju tih ciljeva. Aktivnosti podrazumijevaju: - informiranje građana (kroz radionice i predavanja) o mogućnostima korištenja visokoučinkovitih tehnologija, poboljšanju izolacije vanjske ovojnice i zamjeni neučinkovitih sustava grijanja i hlađenja sustavima veće učinkovitosti te o ostalim mjerama postizanja energetske neovisnosti; - uspostavu info mjesta na kojima građani mogu dobiti potrebne informacije o mjerama povećanja energetske učinkovitosti u kućanstvu te ostalim mogućim mjerama - organiziranje informativnih kampanja o energetskoj neovisnosti i povećanju učinkovitosti; - poticanje građana na korištenje alata i sustava za poboljšanje energetske učinkovitosti u kućanstvima
Redni broj mjere	4
Naziv mjere	Energetska obnova obiteljskih kuća i stambenih zgrada
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Nema procjene budući da ovisi o korištenju poticaja među građanima, odnosno direktno vlasnicima zgrada/obiteljskih kuća kada Fond za zaštitu okoliša raspiše natječaj.
Procjena uštede energije (kWh)	0,00
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	0,00
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU Nacionalni plan za oporavak i otpornost Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Ova mjera se prvenstveno odnosi na sufinanciranje obnova obiteljskih kuća koje imaju velike energetske gubitke prouzrokovane lošom termoizolacijom i neučinkovitim sustavima grijanja. Mjerom su obuhvaćene sljedeće aktivnosti: - obnova ovojnice kuća i zgrada - povećanje toplinske zaštite ovojnice kojom se dodaju, obnavljaju ili zamjenjuju dijelovi zgrade poput prozora, vrata, prozirnih elemenata pročelja, toplinske izolacije podova, stropova, zidova te krovova i hidroizolacija; - ugradnja visokoučinkovitih sustava za grijanje/hlađenje koji koriste OIE te visokoučinkovitih sustava za prozračivanje ili poboljšanje postojećih sustava; - zamjena postojećih sustava pripreme potrošne tople vode sustavima koji koriste OIE; - zamjena unutarnje rasvjete učinkovitim; - ugradnja sustava za proizvodnju električne energije iz OIE.

7.2. Mjere za smanjenje CO₂ u sektoru prometa

Kao u analizi energetske potrošnje u sektoru prometa Općine Gradac uključena su općinska vozila te vozila Komunalnog Gradac za koja su definirane mjere za smanjenje emisija CO₂ do 2030. godine.

Tablica 17 prikazuje mjere za smanjenje CO₂ iz sektora prometa.

Tablica 17 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora prometa

Redni broj mjere	5
Naziv mjere	Elektrifikacija voznog parka
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	26.850,00
Procjena uštede energije (kWh)	18.631,05 ⁸
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	5
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Ova mjera podrazumijeva zamjenu postojećih vozila Općine i općinskih poduzeća vozilima na alternativna goriva, što ujedno daje dobar primjer građanima i potiče ih na kupnju takvih vozila. Temelj za provedbu ove mjere je izrada analize isplativosti zamjene konvencionalnih vozila onima na alternativna goriva, prvenstveno električnu energiju. *U 2023. godini Općina Gradac nabavila je električno vozilo Renault Twingo za potrebe komunalnog i prometnog redarstva. Automobil je sufinanciran putem natječaja FZOEU. Moguća je nabavka još jednog vozila u narednom periodu.
Redni broj mjere	6
Naziv mjere	Razvoj pametnih i održivih rješenja i usluga
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	50.000,00
Procjena uštede energije (kWh)	18.631,05
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	5
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Pametna i održiva rješenja i usluge podrazumijevaju: - E-mobilnost temelji se na konceptu korištenja vozila koja za pogon koriste električnu energiju. Ova mjera obuhvaća i poticanje korištenja električnih bicikala na području općine. Mjera uključuje i dodatni razvoj mreže punionica za električna vozila na području općine. Provedbom mjere smanjit će se emisija CO ₂ od strane automobila, smanjit će se operativni troškovi pogona vlasnika vozila, smanjuje se razina buke. - Car-sharing model kojim se zamjenjuje od 5 do 8 osobnih vozila. Za provođenje predviđene mjere prvotno je potrebna kvalitetna promocija samog sustava, zatim razvijen sustav ponude vozila, potrebe za vozilima, vremenima polazaka i dolazaka i sl. - Nova rješenja u segmentu parkinga - primjenom novih rješenja u segmentu parkingu, izgradnjom pametnih parkirališta koja i daljinski,

⁸ Procjena smanjenja emisije CO₂ pomnožena sa konverzijskim faktorom (3.726,21 kWh/tCO₂; dobiven omjerom ukupne potrošnje energije i ukupne emisije CO₂ u sektoru prometa 2022.)

	<p>putem aplikacije omogućuju građanima pronalazak parkirnih mjesta te kupovinu i plaćanje parkirnih karata, Općina planira djelovati u smjeru razvoja pametnog prometnog sustava i u segmentu prometa u mirovanju.</p> <p>*U planu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prometne fiksne smart kamere koje same snimaju zaustavljena vozila i ispisuju prekršajne naloge za nepropisno parkiranje koje će smanjiti obilask prometnih redara na udaljenim lokacijama. - Izgradnja i postavljanje pametnog parkinga u mjestu Drvenik sa senzorima, rampom, naplatnim automatom, kao i uvođenje GIS sustava s brojačem prometa na području cijele općine.
Redni broj mjere	7
Naziv mjere	Razvoj infrastrukture za korištenje alternativnih, energetski učinkovitijih goriva za osobna vozila
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	60.000,00
Procjena uštede energije (kWh)	18.631,05
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	5
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	<p>Cilj ove mjere je olakšati prihvaćanje alternativnih goriva i načina prijevoza od strane korisnika/potrošača jačanjem pješačke i biciklističke infrastrukture te infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva.</p> <p>Aktivnosti koje su obuhvaćene ovom mjerom su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiguravanje adekvatne pješačko-biciklističke infrastrukture koja će omogućiti sigurnost pješaka i biciklista; - instalacija punionica za e-vozila na svim atraktivnim lokacijama (stara gradska jezgra, dom zdravlja, obrazovne institucije i dr.) te na području stambenih zona kako bi se stimulirao veći broj vlasnika i korisnika e-vozila; - integracija punionica za električna vozila u infrastrukturu javne rasvjete u zonama višestambenih zgrada; - uvođenje inteligentnog upravljanja u prometu; - uvođenje sustava pametnog parkinga – postavljanje senzora, centralnog sustava upravljanja, kontrole i analize. <p>* U planu je izgradnja punionice za električna vozila s 2 punjača na proljeće 2024. godine u naselju Gradac. U narednim godinama planirana izgradnja još punionica električnih vozila.</p>
Redni broj mjere	8
Naziv mjere	Unaprjeđenje biciklističkog i pješačkog prometa
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	
Procjena uštede energije (kWh)	Uključeno u mjeru 7
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Mjera, osim utjecaja na smanjenje troškova za gorivo i emisija CO ₂ u atmosferu, pozitivno utječe i na zdravlje građana. Za uspješno provođenje mjere potrebno je:

	<ul style="list-style-type: none">- promovirati i poticati korištenje bicikala u svrhu zaštite okoliša, ali i osobnog zdravlja građanstva;- provoditi kampanje, održavati seminare i radionice u svrhu podizanja svijesti građanstva;- dodatno izgraditi i kontinuirano održavati biciklističke staze na području grada, postaviti informativne znakove s popisom staza, spremišta, itd.,- osigurati servis za bicikle u garažama koje služe i kao spremište za bicikle te su opremljene video nadzorom.
--	---

7.3. Mjere za smanjenje CO₂ u sektoru javne rasvjete

Tablica 18 prikazuje mjeru za smanjenje CO₂ iz sektora javne rasvjete.

Tablica 18 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora javne rasvjete

Redni broj mjere	9
Naziv mjere	Modernizacija i digitalizacija sustava javne rasvjete
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	363.000,00
Procjena uštede energije (kWh)	85.202,40 ⁹
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	20
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU

⁹ Procjena smanjenja emisije CO₂ pomnožena s konverzijskim faktorom (4.260,12 kWh/tCO₂; dobiven omjerom ukupne potrošnje energije i ukupne emisije CO₂ u sektoru javne rasvjete 2022.)

Kratak opis/komentar	
	<p>Modernizacija javne rasvjete povećava energetske učinkovitost te stvara znatne uštede u potrošnji električne energije, troškovima održavanja javne rasvjete i ukupnim operativnim troškovima. Postojeći sustav javne rasvjete prije nekoliko je godina prilagođen potrebama za energetske učinkovitijim kapacitetima, što je povoljno utjecalo na potrošnju energije. Stoga su planirana prateća ulaganja koja se očituju kroz pametne sustave upravljanja rasvjetom te izgradnju i ulaganje u nove kapacitete, budući da je Općina velika površinom, a rijetko naseljena pa je nužno širiti mrežu javne rasvjete. Racionalno upravljana i ekonomična javna rasvjeta značajno smanjuje ukupnu potrošnju energije na lokalnoj razini, pri tome i dalje obavljajući svoju primarnu ulogu iz aspekta sigurnosti i dostupnosti. Stoga, implementiranjem pametne tehnologije u upravljanje javnom infrastrukturom se jamče značajne uštede zbog primjene adaptivne LED rasvjete koja je u stanju prilagoditi količinu rasvjete nizu faktora (količina svjetla u okolišu, senzori za promet). Sama pametna rasvjetna tijela na sebi mogu imati i solarne ploče koje omogućavaju energetske učinkovitost te razne senzore (primjerice senzori za mjerenje kvalitete zraka) ili video kamere kojima se može nadzirati promet ili sigurnosno stanje na ulicama. Kontinuirana obnova i održavanje ulične led rasvjete – *u proračunu Općine Gradac za 2024. godinu za uličnu rasvjetu osigurana su određena sredstva, planira se izgradnja nove rasvjete i održavanje postojeće.</p>

7.4. Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama

7.4.1. Mjere u sektoru poljoprivrede i šumarstva

Sektor poljoprivrede i šumarstva je jedan od najranjivijih na učinke klimatskih promjena. Klimatske promjene već nepovoljno utječu na poljoprivredni sektor, što će se i nastaviti. Promjene u temperaturi i oborinskom režimu te ekstremni vremenski i klimatski uvjeti već utječu na prinose usjeva i stočarsku proizvodnju. To može dovesti do napuštanja poljoprivrednih zemljišta pogođenih nepovoljnim klimatskim uvjetima. Vremenski i klimatski uvjeti utječu i na dostupnost vode potrebne za navodnjavanje, prakse pojenja stoke, obradu poljoprivrednih proizvoda te uvjete prijevoza i skladištenja. Klimatske promjene u budućnosti mogle bi imati neke kratkoročne povoljne učinke na sektor zahvaljujući duljim sezonama rasta i povoljnijim uvjetima za uzgoj usjeva u dijelovima sjeverne Europe, ali očekuje se da će nestašica vode, toplinski valovi, velika količina oborina koje pridonose eroziji tla i drugi ekstremni vremenski i klimatski uvjeti uzrokovati slabije poljoprivredne prinose.

Mjere u ovom sektoru nužno je uskladiti sa Strategijom razvoja poljoprivrede Republike Hrvatske do 2030., prije svega sa strateškim ciljem 2. Jačanje održivosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene.

Vezano na okoliš i bioraznolikost, uz poljoprivredu, i šumarstvo je izloženo riziku uslijed promjene klimatskih parametara. Intenzitet fizikalnih i (bio)kemijskih procesa koji se odvijaju u tlu, biljkama i životinjama, uvelike su određeni vlagom/vodom u tlu i temperaturom zraka.

Tablica 19 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora poljoprivrede i šumarstva.

Tablica 19 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora poljoprivrede i šumarstva

Redni broj mjere	10
Naziv mjere	Mapiranje potreba za razvojem infrastrukture za navodnjavanje i lokalnu proizvodnju energije za potrebe poljoprivrednih proizvođača
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Nacionalni plan za oporavak i otpornost Ministarstvo poljoprivrede
Kratki opis/komentar	Dostupnost vode za navodnjavanje i energija za potrebe proizvodnje i preradu hrane osnovne su potrebe u domeni prilagodbe u sektoru poljoprivrede, a koje su u određenoj mjeri u domeni utjecaja jedinica regionalne samouprave. Potrebno je u suradnji s predstavnicima sektora poljoprivrede (OPG, obrtnici, tvrtke), predstavnicima vodnog sektora županijske razine, Zavodom za prostorno planiranje utvrditi mogućnost razvoja infrastrukture (magistralne) za navodnjavanje. U domeni proizvodnje energije potrebno je poticati i razvijati lokalnu proizvodnju iz obnovljivih izvora i kombinirati to s poljoprivrednom proizvodnjom kako bi se postigao sinergijski učinak. *Općina za sada nema u planu navedene aktivnosti te će se iste provoditi prema potencijalnim projektima.
Redni broj mjere	11
Naziv mjere	Provedba koncepta zelene infrastrukture u svrhu jačanja otpornosti na klimatske promjene u urbanim i ruralnim sredinama
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac Sudionici: Hrvatske šume, Hrvatske vode
Procjena troškova (EUR)	Prema JP ZO 10/2022.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Splitsko - dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti NPOO
Kratki opis/komentar	Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (»Narodne novine«, broj 46/20). Mjera ŠU-05 obuhvaća: - Izrada analize postojeće mreže zelenih i vodenih površina u urbanim i ruralnim sredinama (šume, park-šume, parkovi i ostalo zelenilo u naselju, potoci, rijeke i jezera) i mogućnosti unapređenja poveznica između pojedinih elemenata zelene i plave infrastrukture lokalnog i regionalnog značenja (primjerice linijske strukture, vodotoci, rijeke i jezera).

	<p>- Strateška sadnja drveća i ostalih drvenastih vrsta kako bi se ostvarila fizička i/ili funkcionalna povezanost između pojedinih elemenata zelene infrastrukture,...</p> <p>- Jačanje kapaciteta nadležnih tijela državne uprave na svim razinama za provedbu participativnog planiranja</p> <p>- Prilikom planiranja novih zelenih površina dati prednost drvenastim vrstama pred travom koja zahtijeva veliku potrošnju vode za održavanje, a drveće bolje utječe na smanjenje učinka toplinskog otoka.</p> <p>*Pošumljavanje zapuštenih i degradiranih šumskih površina autohtonim vrstama drveća, a u svrhu sprečavanja širenja invazivnih biljnih vrsta (nisko raslinje i grmlje) podložnih zapaljenju i širenju požara.</p> <p>*U tijeku je ozelenjivanje postojećih površina putem natjecaja Prilagodba klimatskih promjenama – sadi se ukupno 143 nova stabla, koja će se označiti i na aplikaciji Map my tree.</p> <p>https://www.fzoeu.hr/hr/84-2-milijuna-kuna-za-ozelenjivanje-gradova-s-ciljem-prilagodbe-klimatskim-promjenama/9118 (JP ZO 10/2022) https://www.fzoeu.hr/hr/natjecaj/7539?nid=193</p>
Redni broj mjere	12
Naziv mjere	Jačanje kapaciteta za protupožarnu zaštitu
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Obuhvaćeno mjerom pod brojem 11.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Ministarstvo poljoprivrede Hrvatske šume Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti
Kratki opis/komentar	<p>Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu («Narodne novine», broj 46/20).</p> <p>Mjera obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Poboljšanje sustava rane dojave opasnosti od šumskih požara. -Izradu modela širenja i predikcije poljoprivrednih i šumskih požara sa svim elementima predviđanja širenja požara i relevantnih rizika. -Održavanje postojećih protupožarnih prometnica te izgradnja novih. <p>Nužan je aktivan rad na izgradnji šumskih puteva i prometnica sa svrhom smanjenja broja požara i njihova širenja. Sve veći broj požara iz sezone u sezonu, osim toga zahtijeva i bolje uvjete dobrovoljnim vatrogasnim društvima – modernizaciju/nabavunove pametne opreme, alata i vozila te povećanje kapaciteta ljudstva, zatim izgradnju/adaptaciju prostora DVD-a, ustrojavanje preventivnih patrola, sezonsko utvrđivanje ispravnosti hidranata.</p>
Redni broj mjere	13
Naziv mjere	Prilagodba planova zaštite od požara učincima klimatskih promjena
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac

Procjena troškova (EUR)	Obuhvaćeno mjerom pod brojem 11.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun
Kratki opis/komentar	Povećanje učestalosti šumskih požara direktna je posljedica klimatskih promjena zbog smanjenja učestalosti i količina padalina i izraženih toplinskih valova. Navedenu činjenicu potrebno je uvažiti i izraditi analizu postojećih planova zaštite od požara i na temelju nje unaprijediti postojeće planove.

7.4.2. Mjere u turizmu

Turizam je izdvojen kao jedan od sektora koji je izrazito ranjiv na klimatske promjene. Kao posljedica klimatskih promjena, sektor turizma će biti suočen s novim zahtjevima kako bi održao razinu kvalitete. Neki od utjecaja klimatskih promjena na turizam: povećani zahtjevi za energijom radi održavanja jednake razine ugodnosti uslijed povećanja temperaturnih ekstrema; povećanja potrošnja vode i povećan volumen otpadnih voda; povećani zahtjevi za medicinskim intervencijama; utjecaj klimatskih promjena na atraktivnost lokaliteta i turističkih sadržaja (zagađenost zraka, negativni utjecaji na bioraznolikost i održavanje prirodnog krajobraza).

Tablica 20 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora turizma.

Tablica 20 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora turizma

Redni broj mjere	14
Naziv mjere	Razvoj koncepta održivog turizma
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Državni proračun Europski strukturni i investicijski fondovi Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti
Kratki opis/komentar	Aktivnosti ove mjere podrazumijevaju definiranje utjecaja klimatskih promjena na turizam na širem području županije, definiranje smjernica razvoja turizma na širem području Općine sukladno prilagodbi klimatskim promjenama i kontinuirano praćenje stanja turističke infrastrukture na širem području Općine.
Redni broj mjere	15
Naziv mjere	Povećanje otpornosti na klimatske promjene u sektoru turizma

Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun turističke zajednice Općine Gradac Državni proračun Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Aktivnosti unutar ove mjere usmjerene na povećanje otpornosti sektora na klimatske promjene su: <ul style="list-style-type: none"> Edukativne mjere – Potrebno je educirati turističke djelatnike o mogućim utjecajima klimatskih promjena na turizam radi njihove pravovremene prilagodbe. Izgradnja infrastrukture za ugodan boravak na površinama Općine (npr. točke s pitkom vodom na čestim rutama turista ili izgradnja rashladnih evaporacijskih uređaja). Edukativni višezječni znakovi/obavijesti s preporukama o zdravstveno prihvatljivom ponašanju na suncu odnosno ponašanju prilikom izlaganja toplinskim valovima s informacija o mjestima pitke vode. <p>*U planu je postavljanje višezječnih info tabli i naljepnica za turiste u vidu smanjenja negativnih posljedica onečišćenja okoliša</p>
Redni broj mjere	16
Naziv mjere	Povećanje uključenosti ribara u sektor turizma
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac Sudionici: TZ, ribari
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Ministarstvo turizma i sporta
Kratki opis/komentar	Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu («Narodne novine», broj 46/20). Mjera RR-04 obuhvaća: - Educirati ribare za obavljanje turističke aktivnosti. - Potpora ribarima za rekonstrukciju plovila u svrhu obavljanja turističke aktivnosti. *Gradac je među osnivačima Udruge Lokalna akcijska grupa u ribarstvu Malo misto (skraćeno: LAGUR Malo misto); u planu su mobilne ribarnice /tržnice za prodaju ribe. - https://lagurmalomisto.hr/

7.4.3. Mjere vezane uz obalni pojas i vodne resurse

Tablica 21 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama koje su vezane uz obalni pojas i vodne resurse.

Tablica 21 Mjere za smanjenje emisija CO₂ na obalnom pojasu

Redni broj mjere	17
Naziv mjere	Jačanje otpornosti obalne vodno-komunalne infrastrukture i priobalnih vodnih resursa
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Prema projektu opisanom niže u sklopu ove mjere.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Europski strukturni i investicijski fondovi Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Hrvatske vode
Kratki opis/komentar	Općina Gradac, kako je navedeno u PPUO Gradac, u članku 117., snabdijeva se pitkom vodom iz dva velika regionalna vodoopskrbna sustava koja pripadaju vodoopskrbnoj zoni VZ Imotski - Makarska - Vrgorac: <ul style="list-style-type: none"> • regionalni vodovod Makarska za naselja Drvenik i Zaostrog, • regionalni vodovod izvorišta Klokun za naselja Podaca, Brist i Gradac. Na svim postojećim vodospremama moguća je dogradnja novih vodnih komora. S obzirom na to da postojeće vodospreme nisu dostatne za zadovoljenje potreba dosadašnjih, a posebice budućih potrošača, potrebno je nastaviti raditi na ispitivanju novih izvora i načina njihova priključivanja na buduću vodoopskrbnu mrežu, planirajući 9 novih vodosprema: Drvenik II, Drvenik III, Drvenik 2 I, Drvenik 2 II, Zaostrog II, Vodosprema 1, Vodosprema 2, Gradac II, Grma II. Planirani sustav odvodnje, pročišćavanja i dispozicije otpadnih voda s područja aglomeracije Gradac (obuhvaća naselja Gradac, Podaca i Brist) u nadležnosti je tvrtke Izvor Ploče d.o.o. iz Ploča. <p>Kanalizacijski sustav planiran je kao razdjelni za 3 cjeline među kojima je i: sustav Gradac za područje Podaca, Brist i Gradac (za 19.500 ekvivalentnih stanovnika) koji se sastoji od sustava kolektora tlačnih cjevovoda, crpnih stanica, uređaja za pročišćavanje i podmorskog ispusta.</p> <p>U mjestu Gradac postavlja se kanalizacijski i vodovodni sustav na području Vodice, sanira se kanalizacijski ispušt i produljenje istog.</p> <p>Na području obuhvata Prostornog plana uređenja Općine Gradac postoji niz kratkih povremenih površinskih vodotoka bujičnog karaktera čiji su slivovi više ili manje nagnuti prema obali mora i imaju vrlo izraženu eroziju tla. Tijekom većeg dijela godine, ovi vodotoci su uglavnom suhi te se vodama pune tek kod pojave jačih oborina. Prostorni plan uređenja Općine Gradac napominje i kako je veći broj potoka i bujica reguliran djelomično ili u cjelini, bilo kao otvoreni kanali s betonskom ili kamenom kinetom, bilo kao zatvoreni kanali sa zacijevljenom kinetom, a neki od bujičnih vodotoka su direktno uključeni u sustav oborinske ili mješovite kanalizacije 23, a manji broj je zapušten, neuređen i zapunjen vučenim nanosom, smećem i krupnim otpadom, ili gusto zarastao u kupini i niskom raslinju. Planirana je izgradnja lukobrana u naselju Gradac tj. rekonstrukcija i produljenje postojećeg koji bi zaštitio dio obale od utjecaja mora i juga.</p>
Redni broj mjere	18
Naziv mjere	Jačanje kapaciteta nadležnih institucija za djelovanje pri pojavama ekstremnih hidroloških prilika
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac Hrvatske vode

Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti
Kratki opis/komentar	Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu. Mjera HM-04 obuhvaća: - Razvoj scenarija za ekstremne situacije (poplave, suše i dr.) na različitim prostornim i vremenskim skalama za područja na kojima postoji povećani rizik od štetnih posljedica klimatskih ekstrema. - Reviziju postojećih sustava upravljanja u kritičnim hidrološkim prilikama izazvanim klimatskim ekstremima. - Ažuriranje, modifikaciju i poboljšanje sustava upravljanja i koordinacije nadležnih institucija prema novim (mogućim) scenarijima i priprema upravljačkih odgovora u svrhu minimalizacije štetnih posljedica.
Redni broj mjere	19
Naziv mjere	Provedba nestrukturalnih mjera zaštite od štetnog djelovanja voda i zaštite voda pri pojavama ekstremnih hidroloških prilika čije je povećanje intenziteta i učestalosti pojave uvjetovano klimatskim promjenama
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac Hrvatske vode
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti
Kratki opis/komentar	Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu («Narodne novine», broj 46/20). Mjera HM-01 obuhvaća: - Razvoj modela za prognozu pojava ekstremnih oborina na širim slivnim područjima i njihovim lokalnim pojavama. - Izrada studija prognoza propagacije poplava, utvrđivanje poplavnih zona i rizika i mogućnosti osiguranja prirodnih poplavnih retencijskih područja, prioritizacija poplavnih zona (vjerojatnost poplavlivanja te socioekonomski i ekološki utjecaji; rješavanje problema primjerice čišćenje odvodnih kanala koji su pogodni za uzrokovanje poplave) te uvrštavanje istih u prostorno-plansku dokumentaciju. - Izrada novih i revizija postojećih projekata zaštite od štetnog djelovanja voda i visokih razina mora (procjena učinkovitosti, održivosti te uspješnosti).
Redni broj mjere	21

Naziv mjere	Mapiranje izvora vode izvan sustava javne vodoopskrbe
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac Sudionici: Hrvatske vode, Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Ministarstvo poljoprivrede
Kratki opis/komentar	Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (»Narodne novine«, broj 46/20). Mjera HM-10 obuhvaća: - Mapiranje izvora vode izvan sustava javne vodoopskrbe (prirodnih izvora, privatnih bunara, kaptaža i dr.). - Ispitivanja vode i inicijalna procjena rizika za zdravlje i primjenu na mapiranim izvorima vode izvan sustava javne vodoopskrbe. - Sveobuhvatna procjena rizika za zdravlje i primjenu na temelju rezultata terenskog uvida, dokumentacije i laboratorijskih analiza. *Mapiranje izvora vode u GIS-u (Geografski informacijski sustav) može biti korisno za različite svrhe, uključujući upravljanje vodnim resursima, planiranje razvoja, zaštitu okoliša, ljudi i druge aktivnosti.
Redni broj mjere	22
Naziv mjere	Jačanje sektora ulaganjem u razvoj novih tržišta i proširenjem ponude – sektor ribarstva i akvakulture
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac Sudionici: HGK, ribari
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Ministarstvo poljoprivrede
Kratki opis/komentar	Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (»Narodne novine«, broj 46/20). Mjera RR-01 obuhvaća: - Provedba istraživanja o prihvatljivost novih vrsta uzgajanih organizama i proizvoda od strane potrošača. *Gradac je među osnivačima Udruge Lokalna akcijska grupa u ribarstvu Malo msto (skraćeno: LAGUR Malo msto); u planu su mobilne ribarnice/tržnice za prodaju ribe.

- <https://lagurmalomisto.hr/>

7.4.4. Mjere za zdravlje i sigurnost

Zdravstveni sektor je posebno važan prilikom promatranja utjecaja klimatskih promjena na lokalnu zajednicu. U budućnosti će klimatske promjene utjecati na zdravlje građana te je iznimno važno planirati aktivnosti za zaštitu zdravlja. Klimatske promjene prouzročit će nove zdravstvene rizike i povećati intenzitet postojećih zdravstvenih problema. Očekuju se direktni i indirektni učinci na zdravlje ljudi, životinjskog i biljnog svijeta. Direktni učinci ostvarivat će se kao rezultat promjena u intenzitetu i učestalosti ekstremnih vremenskih događaja, kao što su izraženi toplinski valovi i poplave. Indirektni učinci manifestirat će se kroz promjene u pojavnosti bolesti koje se prenose vektorski (npr. bolesti koje prenose člankonošci poput komaraca i krpelja), glodavcima ili kroz promjene u kvaliteti vode, hrane i zraka.

Tablica 22 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora zdravlja i sigurnosti.

Tablica 22 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora zdravlja i sigurnosti

Redni broj mjere	23
Naziv mjere	Implementacija Protokola o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućina
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	-
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Cilj je smanjiti rizik za stanovništvo sustavnom implementacijom mjera pomoći za vrijeme toplinskih valova, koje su definirane Protokolom o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućina. U cilju smanjenja rizika za stanovništvo potrebno je planirati mjere pomoći za vrijeme toplinskih valova: <ul style="list-style-type: none"> • unaprijediti sustav ranog upozorenja na toplinske valove tako da je olakšan protok informacija do svih skupina društva; • posebna obuka za osoblje koje se brine o starijim osobama; • posebna briga o ranjivim skupinama građana (djeca, trudnice, starije osobe, kronični bolesnici i dr.); • identificirati osobe kod kojih postoji povećani rizik te onih kojima je potrebna posebna pomoć (kronični bolesnici, samci) ; • ustanoviti raspoloživost ljudskih i zdravstvenih kapaciteta u slučaju toplinskog vala; • dostupnost besplatne pitke vode na javnim mjestima za vrijeme toplinskih udara (postaviti dostupnu javnu vodu na više mjesta s najvećom fluktuacijom građana); • unapređenje mreže mjerača UV indeksa na području općine • edukacija građana o zdravstveno prihvatljivom ponašanju na suncu (izrada materijala na engleskom i hrvatskom u suradnji sa stručnim udrugama i TZ);

Redni broj mjere	24
Naziv mjere	Planiranje i izgradnja sigurnih točaka u slučaju ekstremnih meteoroloških uvjeta
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Modeliranje mikroklima i drugi analitički dokumenti trebali bi dati pregled područja u Općini koja su najugroženija ekstremnim vremenskim događajima, po tipu i po učestalosti. Cilj ove mjere je planiranje i izgradnja „sigurnih“ točaka koje bi u situacijama ekstremnih vremenskih događaja pružile građanima zaštitu i/ili umanjeње potencijalnih posljedica po zdravlje i sigurnost. *Općina za sada nema u planu izgradnju „sigurnih“ točaka, ali u planu je rekonstrukcija i dogradnja lukobrana u naselju Gradac, kao prevencija uništavanja obalnog pojasa i rive uslijed olujnih nevremena.
Redni broj mjere	25
Naziv mjere	Integracija mjera prilagodbe u sustav prostornog uređenja i planiranja
Nositelj aktivnosti:	Općina Gradac Sudionici: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
Kratki opis/komentar	Ova mjera proizlazi iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (»Narodne novine«, broj 46/20). Svrha i ciljevi mjere: - Provjeriti relevantnost prilagodbe klimatskim promjenama i izraditi prijedlog dodatnih izmjena i proračunskih posljedica prilikom izmjena i dopuna prostornog plana. - Primjenu obalnog odmaka u zakonodavstvu i praksi kao mjere izbjegavanja negativnih utjecaja ekstremnih razina mora. - Primjenu uvjeta uređenja prostora u naseljima koji će ojačati otpornost građevina i uređenog okoliša na ekstremne razine mora. - Korištenje karata poplavnih rizika kao jedne od bitnih podloga pri utvrđivanju namjene površina. - Planiranje sanacije izgrađenih dijelova naselja na obali i obalne infrastrukture osobito ranjivih na utjecaje ekstremnih razina mora.

	- Integraciju mjera prilagodbe za izgrađene dijelove naselja ranjive na klimatske utjecaje u programe i planove urbane sanacije i preobrazbe.
--	---

8. ENERGETSKE POTROŠNJE OPĆINE PODGORA

Analiza energetske potrošnje Općine Podgora podijeljena je na sljedeće sektore i podsektore:

- zgradarstvo;
- promet;
- javna rasvjeta.

8.1. Analiza energetske potrošnje u sektoru zgradarstva

Za analizu energetske potrošnje u sektoru zgradarstva odabrana je 2022. godina na koju se odnose svi prikupljeni podaci, a koja je ujedno i odabrana godina za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂.

Podaci o energetske potrošnji Općine Podgora prikupljeni su za sljedeće zgrade i institucije:

- **Dječji Vrtić Morski Konjic;**
- **Dom Kulture** – trenutna zgrada Općine; u sklopu Doma Kulture je Podgorski komunalac d.o.o.;
- **zgrada stare uljare/sadašnja ljekarna** – budući općinski uredi.

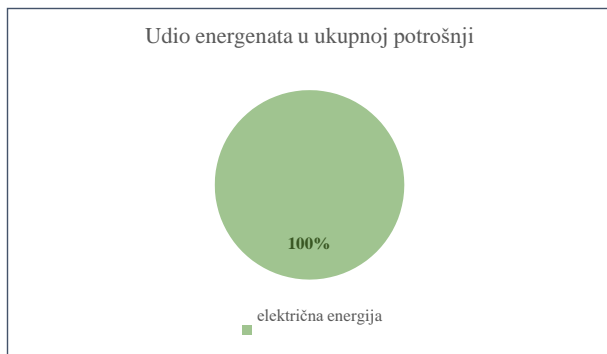
Od preostalih zgrada u vlasništvu Općine treba navesti još tri zgrade koje će potencijalno u budućnosti biti dio analize potrošnje energije iako trenutno nisu iz sljedećih navedenih razloga:

- stari zadružni dom – trenutno u funkciji privremenog reciklažnog dvorišta;
- stara škola – trenutno u funkciji skladišnih prostora za udruge i fizičke osobe;
- stara uljara u Gornjoj Podgori – trenutno zapuštena, ali se planira preurediti u interpretacijski centar.

Tablica 23 prikazuje ukupnu potrošnju energije u sektoru zgradarstva po instituciji te energentima. Nadalje, Slika 11 prikazuje udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije u sektoru zgradarstva.

Tablica 23 Potrošnja energije (u kWh) Općine Podgora u sektoru zgradarstva po vrsti energenta 2022. godine

Institucije	kWh		
	Električna energija	Ostalo	Ukupno
Dječji Vrtić Morski Konjic	26.845,00	0	26.845,00
Dom Kulture	30.486,00	0	30.486,00
Zgrada stare uljare	6.625,42	0	6.625,42
UKUPNO	63.956,42	0	63.956,42

SLIKA 11 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji u sektoru zgradarstva za Općinu Podgora

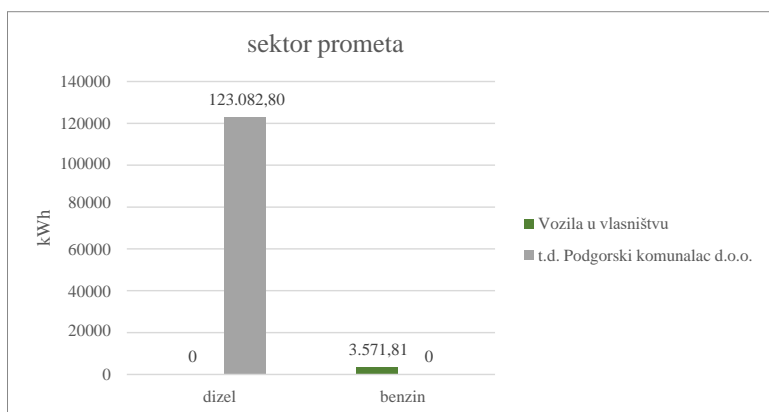
100 % ukupne potrošnje u sektoru zgradarstva Općine Podgora otpada na električnu energiju, a Dom Kulture, koji je trenutno u funkciji i kao zgrada Općine te se u istom objektu nalazi i sjedište Podgorskog komunalca d.o.o., je institucija koja prednjači u potrošnji električne energije u odnosu na ostale spomenute institucije Općine.

8.2. Analiza energetske potrošnje u sektoru prometa

Za analizu energetske potrošnje u sektoru prometa odabrana je 2022. godina na koju se odnose svi prikupljeni podaci, a koja je ujedno i odabrana godina za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂. U analizi energetske potrošnje u sektoru prometa Općine Podgora uključena su općinska vozila te vozila u vlasništvu t.d. Podgorski komunalac d.o.o., tvrtki u vlasništvu općine. Vozila su prikazana u Tablici 24. Graf na slici 12 prikazuje udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije ovog sektora.

Tablica 24 Ukupna potrošnja energije u sektoru prometa po energentima

Sektor Prometa	Marka i tip vozila	Potrošnja energije (kWh)	
		Dizel	Benzin
Vozila u vlasništvu Općine	Peugeot 2008	-	3.571,808
t.d. Podgorski komunalac d.o.o.	IVECO 70C18 8m3	*Podaci postoje tek od 2023.	-
	IVECO EURO CARGO 18T	123.082,80	-
	Komunalno vozilo MERCEDES 1823 Hidraulična dizalica Atlas		
	Teretno vozilo N1 SPRINTER 312 D		
	Teretno vozilo MERCEDES-SPRINTER 311 C		
Furgon N1 - Volkswagen Caddy			
UKUPNO =		123.082,80	3.571,808
		=126.654,608	

SLIKA 12 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije sektora prometa

Prema prikazanim podacima, u sektoru prometa, najveći udio u ukupnoj potrošnji energije proizlazi iz korištenja dizel goriva, a vozila velika većina utrošene energije odlazi na potrošnju vozila Podgorskog komunalca čiji se inventar od ove godine sastoji od 6 vozila.

Općina Podgora ne koristi usluge vlastitog javnog prijevoza.

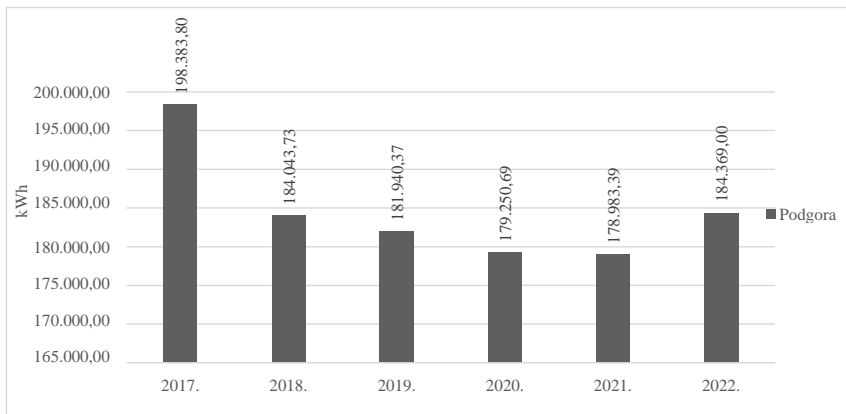
8.3. Analiza energetske potrošnje u sektoru javne rasvjete

Za analizu energetske potrošnje u sektoru javne rasvjete odabrana je 2022. godina na koju se odnose svi prikupljeni podaci, a koja je ujedno i odabrana godina za izradu kontrolnog inventara emisije CO₂.

Tablica 25 i slika 13 prikazuju ukupnu potrošnju energije u sektoru javne rasvjete po godinama u razdoblju od 2017. do 2022. godine.

Tablica 25 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete

	Javna rasvjeta (kWh)					
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Podgora	198.383,80	184.043,73	181.940,37	179.250,69	178.983,39	184.369,00

SLIKA 13 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete po godinama

U Općini Podgora 2015. godine uspješno je odrađen projekt modernizacije javne rasvjete. Ukupno je ugrađeno gotovo tisuću LED svjetiljaka koje postižu maksimalnu uštedu uz istovremeno smanjenje utjecaja na okoliš i poboljšanje estetskog dojma rasvjetne instalacije. Projekt je vrijedio oko tri milijuna kuna, gotovo 400 tisuća eura, te će isti biti isplaćen energetske uštedama kroz godine. Podaci iz razdoblja 2017. – 2021. prikazani tablicom 5 bilježe konstantan pad do zadnje analizirane godine - 2022., koja je ujedno i kontrolna godina, ista odskade upravo porastom potrošnje u odnosu na prethodnih nekoliko godina, što se pripisuje sljedećem - Zbog modernizacije rasvjete 2015. godine, i pritom ostvarenih ušteda, Općina je uložila sredstva za proširenje mreže javne rasvjete, naročito u mjestu Živogošće Blato te u gornjoj Podgori, za minimalno 50 novih rasvjetnih tijela. Kako Općina Podgora pokriva veliku površinu, a rijetko je naseljena, nužno je povećavati mrežu javne rasvjete, čime dolazi dodatna potrošnja.

Općini je u planu dodatno širiti i modernizirati javnu rasvjetu u budućnosti.

Tablica 26 sadrži popis naselja Općine Podgora te podatak o ukupnoj potrošnji električne energije, trošku i emisijama CO₂ u sektoru javne rasvjete.

Tablica 26 Potrošnja energije (u kWh) po naseljima te ukupna potrošnja energije Općine Podgora u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2022. godine

Naselja	Potrošnja električne energije (kWh)	Trošak (€)	Emisija CO ₂
Brikva	2.941,00	555,91	0,691
Drašnice nova	2.719,00	519,08	0,638
Drašnice Soline	1.181,00	243,82	0,277
Drašnice stara	15.464,00	2.804,52	3,631
Igrane Žanjeva	14.568,00	2.645,83	3,421
Igrane	12.992,00	2.363,90	3,051
Podgora Srida sela	14.897,00	2.714,58	3,498
Podgora	88.018,00	16.135,59	20,668
Šošići	3.351,00	632,40	0,787
Živogošće Blato	12.187,00	2.227,59	2,862
Živogošće Mala Duba	8.832,00	1.617,18	2,074
Živogošće Porat	5.854,00	1.089,49	1,375
Živogošće Strnj	1.365,00	274,74	0,321
UKUPNO	184.369,00	33.824,63	43,294

9. REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE PODGORA

Referentni inventar emisija CO₂ daje brojni prikaz količine emitiranog CO₂ u referentnoj godini radi energetske potrošnje na teritoriju jedinice lokalne samouprave koja je potpisnik Sporazuma Gradonačelnika. Inventar je obuhvatio tri sektora finalne potrošnje energije u Podgori: zgradarstvo, promet i javnu rasvjetu, a u skladu s klasifikacijom sektora prema preporukama Europske komisije.

Referentni inventar emisija CO₂ Općine Podgora i Općine Gradac izrađen je prema protokolu Međuvladinog tijela za klimatske promjene (*Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*) kao izvršnog tijela Programa za okoliš Ujedinjenih naroda (UNEP) i Svjetske meteorološke organizacije (WMO) u provođenju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (*United Nation Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*).

Prilikom izrade Akcijskog plana energetske održivosti za obje općine, kao referentna godina odabrana je 2017.

Emisije CO₂ Općine Podgora obuhvaćaju emisije iz potrošnje električne energije te izgaranja goriva. Za proračun emisija (referentnog inventara) korišteni su emisijski faktori definirani Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 98/21, NN 30/22) te su navedeni u tablici 27.

Tablica 27 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO₂

ENERGENT	Emisija kgCO ₂ /kWh
Električna energija	0,159
Dizel	0,267
Benzin	0,280
Električna energija za vozila	0,235

9.1. Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora zgradarstva

Referentni inventar emisija izrađen je prema podacima 2017. godine koja je odabrana kao referentna godina. Za izradu referentnog inventara emisija CO₂ iz sektora zgradarstva, uključene su sljedeće zgrade i institucije:

- Dječji Vrtić Morski Konjic;
- Dom Kulture;
- zgrada stare uljare.

Tablica 28 prikazuje ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva za 2017. godinu.

Tablica 28 Ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva Općine Podgora za 2017. godinu

Institucije	Emisije CO ₂ (tCO ₂)	
	Električna energija	Ostalo
Dječji Vrtić Morski Konjic	3,144	-

Dom Kulture	4,658	-
Zgrada stare uljare	1,556	-
UKUPNO	9,358	0
UKUPNO = 9,358		

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, za referentnu 2017. godinu iznose 9,358 tCO₂.

9.2. Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora prometa

Za referentnu 2017 godinu ne postoji zapis podataka iz sektora prometa koji se odnosi na potrošnju odnosno na emisije CO₂ za prethodno navedena vozila općine i vozila Podgorskog komunalca (tablica 24).

9.3. Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora javne rasvjete

Tablica 29 sadrži podatke o ukupnoj emisiji CO₂ u sektoru javne rasvjete za referentnu godinu, po popisu naselja Općine Podgora ranije navedenih u analizi energetske potrošnje.

Tablica 29 Emisija CO₂ po naseljima te ukupna emisija CO₂ Općine Podgora u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2017. godine

Naselja	Emisije CO ₂ (tCO ₂)	
	Električna energija	Ostalo
Brikva	0,066	0
Drašnice nova	0,695	0
Drašnice Soline	12,716	0
Drašnice stara	2,347	0
Igrane Žanjeva	2,268	0
Igrane	1,259	0
Podgora Srida sela	4,166	0
Podgora	17,631	0
Šošići	0,416	0
Živogošće Blato	2,501	0
Živogošće Mala Duba	2,775	0
Živogošće Porat	2,106	0
Živogošće Strnj	0,134	0
UKUPNO	49,08	0

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete, za referentnu 2017. godinu iznose 49,08 tCO₂.

10. KONTROLNI INVENTAR EMISIJA CO₂ OPĆINE PODGORA

Za potrebe praćenja uspješnosti Akcijskih planova je potrebno izraditi Kontrolne inventare emisija (engl. *Monitoring emission inventory* - MEI) svake dvije odnosno svake četiri godine. Na temelju Kontrolnih inventara izrađuju se izvješća prema Sporazumu gradonačelnika za klimu i energiju. Općina

Podgora i Općina Gradac su za potrebe izvještavanja o uspješnosti implementacije mjera iz Zajedničkog akcijskog plana energetske održive razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama za Općinu Gradac i Općinu Podgora izradile Kontrolni inventar emisija CO₂ za 2022. godinu.

Glavni kriterij prilikom odabira kontrolne godine bila je raspoloživost dostupnih podataka potrebnih za proračun emisija CO₂. Nepouzdana podaci o energetske potrošnjama i nužnost njihove procjene unijeli bi veliku nesigurnost u izračunu Kontrolnog inventara emisija CO₂ što nije u skladu s principima metodologije propisane od strane Europske komisije.

Kontrolni inventar je obuhvatio tri sektora finalne potrošnje energije: zgradarstvo, promet i javnu rasvjetu, a u skladu s klasifikacijom sektora prema preporukama Europske komisije.

Emisije CO₂ Općine Podgora obuhvaćaju emisije iz potrošnje električne energije te izgaranja goriva. Za proračun emisija (kontrolnog inventara) korišteni su emisijski faktori definirani Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 98/21, NN 30/22) te su navedeni u tablici 30.

Tablica 30 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO₂

ENERGENT	Emisija kgCO ₂ /kWh
Električna energija	0,159
Dizel	0,267
Benzin	0,280
Električna energija za vozila	0,235

10.1. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora zgradarstva

Kontrolni inventar emisija izrađen je prema podacima 2022. godine koja je odabrana kao kontrolna godina. Za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂ iz sektora zgradarstva, uključene su sljedeće zgrade i institucije:

- Dječji Vrtić Morski Konjic;
- Dom Kulture;
- zgrada stare uljare.

Tablica 31 prikazuje ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva za 2022. godinu.

Tablica 31 Ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva Općine Podgora za 2022. godinu po vrsti energenta

Institucije	Emisije CO ₂ (tCO ₂)	
	Električna energija	Ostalo
Dječji Vrtić Morski Konjic	6,303	-
Dom Kulture	7,158	-
Zgrada stare uljare	2,701	-
UKUPNO	16,162	0

UKUPNO =

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, za kontrolnu 2022. godinu iznose 16,162 tCO₂, što je oko 42 % veći iznos u odnosu na referentnu godinu, a posljedica je sljedećeg:

- U prizemlju objekta Dječjeg vrtića nalazi se ambulanta koja je potpuno obnovljena, a uz stanovništvo Podgore posjećivali su je i stanovnici okolnih općina;
- dječji vrtić opremljen je starijim klima uređajima koji nisu inventer¹⁰, stoga je potrošnja velika;
- u sklopu Doma kulture nalazi se kino dvorana koja je prošla kroz tri faze uređenja kako bi postala funkcionalna, nakon čega su se odvijala emitiranja filmova više puta tjedno. Tijekom radova uvedeno je i podno grijanje te novi sustav klimatizacije, sve je to dovelo do povećanja potrošnje energije u ovom objektu. A i s obzirom na lošiju izolaciju zgrade, vruća ljeta zahtijevala su pojačanu potrošnju u svrhu rashlađivanja prostora;
- u zgradi stare uljare porast je uzrokovan time što je prije ljekarna radila samo sezonski, a također je moguća pogreška prilikom evidentiranja priključaka.

10.2. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora prometa

Za izradu kontrolnog inventara emisija CO₂ u sektoru prometa Općine Podgora uključena su općinska vozila te vozila u vlasništvu t.d. Podgorski komunalac d.o.o., tvrtki u vlasništvu općine. Tablica 32 i slika 14 prikazuju ukupne emisije CO₂ iz sektora prometa, po energentima, za 2022. godinu.

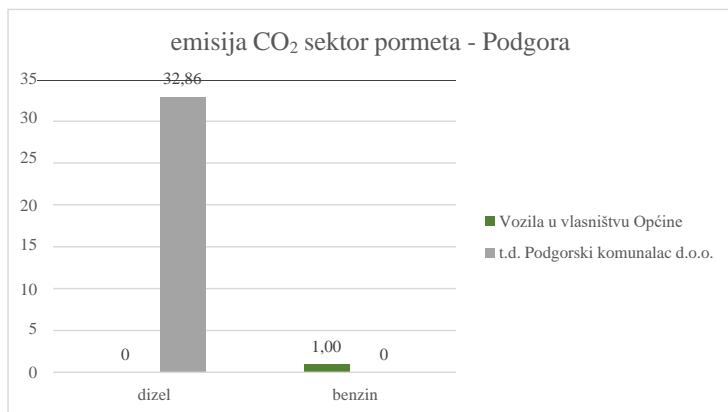
Tablica 32 Ukupne emisije CO₂ iz sektora prometa Općine Podgora za 2022. godinu

Sektor Prometa	Marka i tip vozila	Emisije CO ₂ (tCO ₂)	
		Dizel	Benzin
Vozila u vlasništvu Općine	Peugeot 2008	-	1,00
t.d. Podgorski komunalac d.o.o.	IVECO 70C18 8m3	*Podaci postoje tek od 2023.	
	IVECO EURO CARGO 18T	32,86	-
	Komunalno vozilo MERCEDES 1823		
	Hidraulična dizalica Atlas		

¹⁰ Inverterski klima uređaji su napredni mehanizmi koji koriste kontrolirani kompresor. Sustav klimatizacije s inverterskom tehnologijom radi na principu prilagođavanja snage hlađenja i grijanja kako bi pružao odgovarajuću temperaturu prostorije. Koristi kompresor s promjenjivom brzinom na način da se temperatura precizno prilagođava na željenu. Poboljšava ukupnu energetske učinkovitost jer se sustav prilagođava temperaturi okoline, što znači da se troši manje energije.

	Teretno vozilo N1 SPRINTER 312 D		
	Teretno vozilo MERCEDES-SPRINTER 311 C		
	Furgon N1 - Volkswagen Caddy		
	UKUPNO =	32,86	1,00
		= 33,86	

Ukupne emisije dakle iznose 33,86 tCO₂ što je za 100 % više u odnosu na referentnu godinu za koju podaci nisu dostupni budući da je najraniji zapis o potrošnji nekolicine gore navedenih vozila iz 2019. godine.

SLIKA 14 Udio pojedinih energenata u kontrolnom inventaru sektora prometa

10.3. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora javne rasvjete

Tablica 33 sadrži podatke o ukupnoj emisiji CO₂ u sektoru javne rasvjete za kontrolnu godinu, po popisu naselja Općine Podgora ranije navedenih u analizi energetske potrošnje.

Tablica 33 Emisija CO₂ po naseljima te ukupna emisija CO₂ Općine Podgora u sektoru javne rasvjete po vrsti energenata 2022. godine

Naselja	Emisije CO ₂ (tCO ₂)	
	Električna energija	Ostalo
Brikva	0,691	0
Drašnice nova	0,638	0
Drašnice Soline	0,277	0
Drašnice stara	3,631	0

Igrane Žanjeva	3,409	0
Igrane	3,051	0
Podgora Srida sela	3,498	0
Podgora	20,668	0
Šošići	0,787	0
Živogošće Blato	2,862	0
Živogošće Mala Duba	2,074	0
Živogošće Porat	1,375	0
Živogošće Strnj	0,321	0
UKUPNO	43,282	0

Prema prikazanim podacima, ukupne emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete, za kontrolnu 2022. godinu iznose 43,282 tCO₂, što je za 11,81 % manje u odnosu na referentnu godinu.

11. USPOREDBA REFERENTNOG I KONTROLNOG INVENTARA EMISIJA CO₂ OPĆINE PODGORA

Tablica 34 i slika 18 prikazuju usporedbu referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ (tCO₂) za Općinu Podgora.

Tablica 34 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ Općine Podgora

	tCO ₂		Promjena (%)
	2017	2022	
Zgradarstvo	9,358	16,162	+42,1
Promet	nema podataka za 2017.	32,86	+100,00
Javna rasvjeta	49,08	43,282	-11,99
Ukupno	58,438	92,304	+36,69

Uspoređujući i analizirajući ukupni referentni i kontrolni inventar emisija CO₂ može se zaključiti da je prisutan generalni trend povećanja emisija CO₂ kroz period od pet godina između 2017. te 2022., trend povećanja prisutan je iz više razloga, glavni su razlozi:

- obnova i korištenje objekata kroz cijelu godinu (ne samo u sezoni);
- vozila u vlasništvu Općine i Komunalca nabavljena su od 2019. godine nadalje.

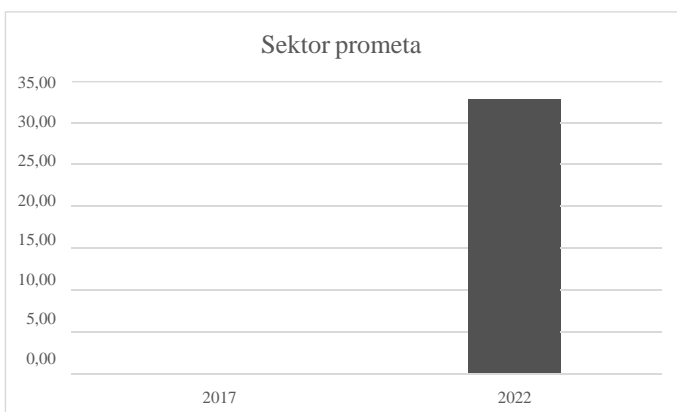
U sektoru zgradarstva emisije CO₂ značajno su uvećane (preko 42 posto) u kontrolnoj godini u odnosu na 2017. godinu, razlozi su navedeni u poglavlju „11.1. Kontrolni inventar emisija CO₂ iz sektora zgradarstva“, riječ je uglavnom o obnovama unutar objekata, te povećanoj potrošnji nakon prestanka korištenja istih samo na sezonskoj razini nego godišnjoj (Slika 15).

Sa sektorom prometa je situacija takva da ne postoje podaci iz referentne 2017. godine jer do tada Općina nije posjedovala vozila, kao ni Podgorski komunalac d.o.o.. Stoga su rezultati usporedbe takvi da pokazuju 100 - postotno povećanje emisije CO₂ u kontrolnoj godini u odnosu na referentnu buduću da 2017- nije ni bilo emisije uzrokovane istim vozilima. U 2022. godini ukupna emisija CO₂ iznosi 32,86 tCO₂ (Slika 16).

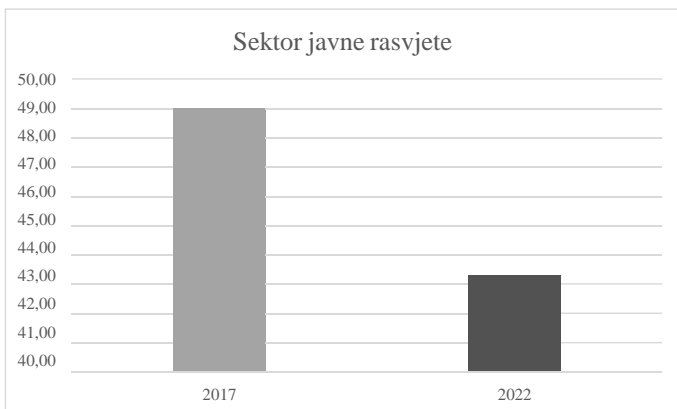
Kontrolna mjerenja prema podacima iz 2022. godine pokazuju sveukupno smanjenje emisija CO₂ u sektoru javne rasvjete Općine Podgora za gotovo 12 % u petogodišnjem razdoblju od referentne 2017. godine. Na općinskoj razini riječ je o značajnom pozitivnom pomaku. Sva emisija sektora otpada na električnu energiju (Slika 17).

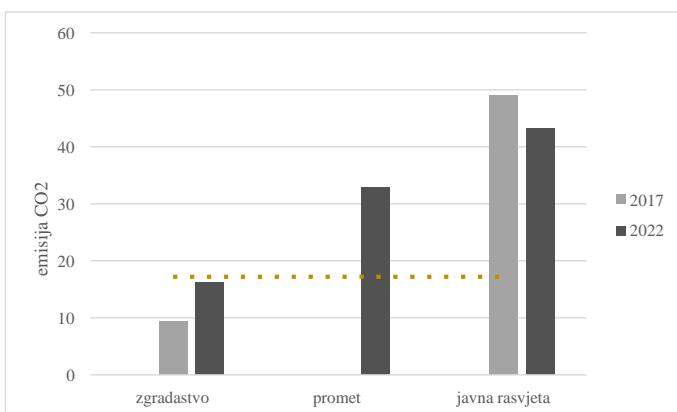
SLIKA 15 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ za sektor zgradarstva

SLIKA 16 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ za sektor prometa

SLIKA 17 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂ za sektor javne rasvjete

SLIKA 18 Ukupna usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO₂

12. IDENTIFIKACIJA I ODABIR MOGUĆIH MJERA PRILAGODBE NA PROMATRAMOM PODRUČJU PO SEKTORIMA – OPĆINA PODGORA

Ublažavanje klimatskih promjena ima za cilj smanjenje emisije stakleničkih plinova i/ili povećati kapacitete apsorpcije tih plinova. U ovom je poglavlju dan sveobuhvatni prikaz identificiranih mjera i aktivnosti Akcijskog plana energetske održive razvitka za Općinu Podgora u razdoblju od 2022. do 2050. godine za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete. Iz navedenog prikaza mjera čija će provedba rezultirati smanjenjem emisija CO₂ odabrane su energetske-ekonomski optimalne mjere za ostvarenje zacrtanog cilja smanjenja emisija CO₂ od najmanje 55 % do 2030. godine.

Mjere u nastavku ovog poglavlja prikazane su u tabličnom prikazu, pri čemu su svakoj mjeri pridruženi sljedeći parametri:

- broj mjere;
- naziv mjere;
- nositelj aktivnosti;
- početak i kraj provedbe;
- procjena troškova (dvojno iskazivanje cijena ¹¹ propisano do kraja 2023. godine);
- procjena uštede energije (kWh);
- procjena smanjenja emisija CO₂ (tCO₂);
- izvor financiranja;
- kratki opis/komentar.

Prioritetne mjere s pridruženim parametrima podijeljene su na sljedeće kategorije:

- mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora zgradarstva Općine Podgora;
- mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora prometa Općine Podgora;
- mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete Općine Podgora.

Akcijni plan energetske održive razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama za Općinu Podgora sadrži niz mjera (aktivnosti, programa ili projekata) koje imaju za cilj smanjiti emisije CO₂ za minimalno 55 % do 2030. godine.

12.1. Mjere za smanjenje CO₂ u sektoru zgradarstva

U nastavku je dan prikaz mjera za smanjenje emisija CO₂ iz sektora zgradarstva Općine Podgora. Mjere se odnose na iste institucije/objekte koje su navedene unutar analize energetske potrošnje.

Tablica 35 prikazuje mjere za smanjenje CO₂ iz sektora zgradarstva.

¹¹<https://euro.hr/fag/od-kada-do-kada-vrijedi-pravilo-dvojnog-iskazivanja-cijena-za-sve-prodajne-djelatnosti-u-privatnom-sektoru-trgovine-kafice-usluzne-djelatnosti-obrte/>

Tablica 35 Mjere za smanjenje CO₂ iz sektora zgradarstva

Redni broj mjere	1
Naziv mjere	Provedba sustavnog upravljanja energijom u zgradama Općinske uprave i Općinskih ustanova/poduzeća
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	-
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Uspostavom sustavnog gospodarenja energijom u zgradama Općinske uprave, ustanova i tvrtki napravila se je baza podataka s relevantnim podacima o potrošnji energije i vode. Na temelju tih podataka trenutno je moguće pratiti potrošnju na dnevnoj, tjednoj odnosno mjesečnoj razini te kontrolirati bilo kakve nagle skokove u potrošnji. S obzirom na to da se većina podataka o potrošnjama energenata trenutno unosi ručno planirana je ugradnja uređaja za automatsko očitavanje potrošnje (smart metering). Smart metering omogućuje dvosmjernu komunikaciju između uređaja i centralnog sustava, daljinsko očitavanje, spremanje podataka za daljnju analizu potrošnje. *Općina Podgora potrošnju prati putem ISGE sustava (Informacijski sustav za gospodarenje energijom = internetska aplikacija za nadzor i analizu potrošnje energije i vode u zgradama javnog sektora; alat za sustavno gospodarenje energijom). Cilj je u budućnosti ostvariti modernu i učinkovitu infrastrukturu, kao što je primjerice gore opisan smart metering.
Redni broj mjere	2
Naziv mjere	Integrirana energetska obnova zgrada Općinske uprave i Općinskih ustanova/poduzeća
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	1.200.000,00 ¹²
Procjena uštede energije (kWh)	197.860,5 ¹³
Procjena smanjenja emisija (tCO ₂)	50 ¹⁴
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine

¹² Procjena troškova donosi se u dogovoru s Općinom te na temelju već uloženi sredstava ili planova i procjene.

¹³ U objašnjenju fusnote pod brojem 22 piše kako su dobiveni iznosi procijenjene uštede energije (množenje procjene smanjenja emisije s konverzijskim faktorom) te o samoj procjeni smanjenja emisije CO₂.

¹⁴ Trebamo poznavati odnos između emisija CO₂ i potrošnje energije te informacije o stvarnoj potrošnji energije ili emisijama u oba razdoblja (mi pretpostavljamo za budućnost pa imamo samo 2022., ranije u dokumentu je navedena ukupna potrošnja energije 2022. u kWh=63.956,42 te ukupna emisija 2022. u tCO₂=16,162). Ako pretpostavimo da svaka tona smanjenja emisije CO₂ odgovara određenoj uštedi energije (u kWh), tada možemo koristiti omjer potrošene energije i emisije za izračun (omjer daje konverzijski faktor = 3.957,21 kWh/tCO₂). Izračun se odnosi na mjere sektora zgradarstva.

	Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU Nacionalni plan za oporavak i otpornost Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Zgrade u vlasništvu Općine imaju mali ukupni potencijal za uštede energije i smanjenje emisija CO ₂ , ali služe kao primjer građanima i poduzetnicima. Lokalna zajednica najbolje prikazuje provođenje energetske i klimatske politike u načinu upravljanja vlastitom imovinom i zbog toga zgrade u vlasništvu Općine predstavljaju jednu od okosnica za implementaciju mjera za smanjenje potrošnje energije i emisija CO ₂ . Također, ova mjera obuhvaća i energetske obnovu zgrada koje imaju status kulturnog dobra, ako je njihova obnova moguća. Mjerom su obuhvaćene sljedeće aktivnosti, a sve u cilju postizanja boljih energetske performansi prema nZEB (zgrada gotovo nulte energije) i ZEB (zgrada s nultom emisijom) standardu: - obnova ovojnice zgrada - povećanje toplinske zaštite ovojnice kojom se dodaju, obnavljaju ili zamjenjuju dijelovi zgrade poput prozora, vrata, prozirnih elemenata pročelja, toplinske izolacije podova, stropova, zidova te krovova i hidroizolacija; - ugradnja visokoučinkovitih sustava za grijanje/hlađenje koji koriste OIE te visokoučinkovitih sustava za prozračivanje ili poboljšanje postojećih sustava; - zamjena postojećih sustava pripreme potrošne tople vode sustavima koji koriste OIE; - zamjena unutarnje rasvjete učinkovitijom; - ugradnja sustava za proizvodnju električne energije iz OIE; - uvođenje sustava automatizacije i upravljanja zgradom; - uvođenje sustava automatskog nadzora i mjerenja potrošnje energije i vode u zgradama. *Općina ima u planu prijaviti projekte obnove Doma kulture i Dječjeg vrtića na natječaj EU fondova, za koje su procijenjeni troškovi jednaki 900.000,00 € za Dom kulture te 300.000,00 € za vrtić.
Redni broj mjere	3
Naziv mjere	Obrazovanje građana i promocija energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije i informiranje o učincima klimatskih promjena
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Prema Pravilniku o Sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju
Procjena uštede energije (kWh)	ušteda energije na temelju ove mjere ne proračunavaju se uštede
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	energije (NN 98/21)
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU

Kratki opis/komentar	Mjera nastoji obrazovati građane o prednostima postizanja energetske neovisnosti i važnosti energetske učinkovitosti te potaknuti na ulaganja u tim područjima kao i na instalaciju novih sustava koji koriste obnovljive izvore energije. Svijest građana bi se povećala raznim komunikacijskim aktivnostima u kojima bi se istaknule mogućnosti provedba mjera za postizanje energetske neovisnosti, načini (su)financiranja, dostupnost savjetničkih usluga te konkretni postupci u postizanju tih ciljeva. Aktivnosti podrazumijevaju: - informiranje građana (kroz radionice i predavanja) o mogućnostima korištenja visokoučinkovitih tehnologija, poboljšanju izolacije vanjske ovojnice i zamjeni neučinkovitih sustava grijanja i hlađenja sustavima veće učinkovitosti te o ostalim mjerama postizanja energetske neovisnosti; - uspostavu info mjesta na kojima građani mogu dobiti potrebne informacije o mjerama povećanja energetske učinkovitosti u kućanstvu te ostalim mogućim mjerama; - organiziranje informativnih kampanja o energetskoj neovisnosti i povećanju učinkovitosti; - poticanje građana na korištenje alata i sustava za poboljšanje energetske učinkovitosti u kućanstvima.
Redni broj mjere	4
Naziv mjere	Sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za prijavu projekata
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	-
Procjena uštede energije (kWh)	0,00
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	0,00
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Cilj mjere je sufinanciranje izrade projektno-tehničke dokumentacije koja će omogućiti potencijalnim korisnicima prijavu projekata na natječaj za sufinanciranje i realizaciju mjera iz izrađene dokumentacije. Projektna dokumentacija podrazumijeva izradu dokumenata poput Studija izvodljivosti, Studija procjene utjecaja na okoliš ili Elaborat ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, Strategija ukupnog razvoja JLS, Analiza troškova i koristi, Izvedbeni projekt, Tehnički elaborati, Glavni projekt, Građevinska dozvola/potvrda glavnog projekta, itd.
Redni broj mjere	5
Naziv mjere	Energetska obnova obiteljskih kuća i stambenih zgrada
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Nema procjene budući da ovisi o korištenju poticaja među građanima, odnosno direktno vlasnicima zgrada/obiteljskih kuća
Procjena uštede energije (kWh)	kada Fond za zaštitu okoliša raspiše natječaj.
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU Nacionalni plan za oporavak i otpornost Europski strukturni i investicijski fondovi

Kratki opis/komentar	Ova mjera se prvenstveno odnosi na obiteljske kuće koje imaju velike energetske gubitke prouzrokovane lošom termoizolacijom i neučinkovitim sustavima grijanja. Mjerom su obuhvaćene sljedeće aktivnosti: - obnova ovojnice kuća i zgrada - povećanje toplinske zaštite ovojnice kojom se dodaju, obnavljaju ili zamjenjuju dijelovi zgrade poput prozora, vrata, prozirnih elemenata pročelja, toplinske izolacije podova, stropova, zidova te krovova i hidroizolacija; - ugradnja visokoučinkovitih sustava za grijanje/hlađenje koji koriste OIE te visokoučinkovitih sustava za prozračivanje ili poboljšanje postojećih sustava; - zamjena postojećih sustava pripreme potrošne tople vode sustavima koji koriste OIE; - zamjena unutarnje rasvjete učinkovitim; - ugradnja sustava za proizvodnju električne energije iz OIE.
Redni broj mjere	6
Naziv mjere	Osnivanje energetske zajednice građana
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	-
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Novi Zakon o tržištu električne energije (NN 111/2021) donio je definiciju energetske zajednice građana te time dao temelj za olakšavanje osnivanja istih. Energetska zajednica građana je pravna osoba koja se temelji na dobrovoljnom i otvorenom sudjelovanju te je pod stvarnom kontrolom članova ili vlasnika udjela koji su fizičke osobe, jedinice lokalne samouprave ili mala poduzeća, a čija je primarna svrha pružanje okolišne, gospodarske ili socijalne koristi svojim članovima ili vlasnicima udjela ili lokalnim područjima na kojima djeluje, a ne stvaranje financijske dobiti i koja može sudjelovati u proizvodnji, među ostalim iz obnovljivih izvora, opskrbi, potrošnji, agregiranju, skladištenju energije, uslugama energetske učinkovitosti ili uslugama punjenja za električna vozila ili pružati druge energetske usluge svojim članovima ili vlasnicima udjela. Udruživanje stanovnika Podgore u energetske zajednice građana doprinijet će lakšoj provedbi projekata vezanih uz energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i klimatske promjene.

12.2. Mjere za smanjenje CO₂ u sektoru prometa

Kao u analizi energetske potrošnje u sektoru prometa Općine Podgora uključena su općinska vozila te vozila komunalnog i prometnog redarstva Općine, koja služe Podgorskom Komunalcu d.o.o., tvrtki u vlasništvu općine za koja su definirane mjere za smanjenje emisija CO₂ do 2030. godine.

Tablica 36 prikazuje mjere za smanjenje CO₂ iz sektora prometa.

Tablica 36 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora prometa

Redni broj mjere	7
Naziv mjere	Razvoj pametnih i održivih rješenja i usluga

Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Prema projektu.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	<p>Pametna i održiva rješenja i usluge podrazumijevaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - e-mobilnost temelji se na konceptu korištenja vozila koja za pogon koriste električnu energiju. Ova mjera obuhvaća i poticanje korištenja električnih bicikala na području općine. Mjera uključuje i dodatni razvoj mreže punionica za električna vozila na području općine. Provedbom mjere smanjit će se emisija CO₂ od strane automobila, smanjit će se operativni troškovi pogona vlasnika vozila, smanjuje se razina buke; - car-sharing model kojim se zamjenjuje od 5 do 8 osobnih vozila. Za provođenje predviđene mjere prvotno je potrebna kvalitetna promocija samog sustava, zatim razvijen sustav ponude vozila, potrebe za vozilima, vremenima polazaka i dolazaka i sl.; - nova rješenja u segmentu parkinga - primjenom novih rješenja u segmentu parkingu, izgradnjom pametnih parkirališta koja i daljinski, putem aplikacije omogućuju građanima pronalazak parkirnih mjesta te kupovinu i plaćanje parkirnih karata, Općina planira djelovati u smjeru razvoja pametnog prometnog sustava i u segmentu prometa u mirovanju. <p>*U planu su punionice za električna vozila, ovisno o prolasku na natječaju kada isti bude objavljen.</p>
Redni broj mjere	8
Naziv mjere	Razvoj infrastrukture za korištenje alternativnih, energetski učinkovitijih goriva za osobna vozila
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Prema projektu.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	<p>Cilj ove mjere je olakšati prihvaćanje alternativnih goriva i načina prijevoza od strane korisnika/potrošača jačanjem pješačke i biciklističke infrastrukture te infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva.</p> <p>Aktivnosti koje su obuhvaćene ovom mjerom su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiguravanje adekvatne pješačko-biciklističke infrastrukture koja će omogućiti sigurnost pješaka i biciklista; - instalacija punionica za e-vozila na svim atraktivnim lokacijama (kolodvor, stara gradska jezgra, dom zdravlja, trgovački centri, obrazovne institucije i dr.) te na području stambenih zona kako bi se stimulirao veći broj vlasnika i korisnika e-vozila; - integracija punionica za električna vozila u infrastrukturu javne rasvjete u zonama višestambenih zgrada; - uvođenje inteligentnog upravljanja u prometu (semafori sa senzorima ili brojačima vremena);

	- uvođenje sustava pametnog parkinga – postavljanje senzora, centralnog sustava upravljanja, kontrole i analize zauzeća te izrada mobilne aplikacije za korisnike.
Redni broj mjere	9
Naziv mjere	Unaprjeđenje biciklističkog i pješačkog prometa
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Uključeno u mjeru 8
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Mjera, osim utjecaja na smanjenje troškova za gorivo i emisija CO ₂ u atmosferu, pozitivno utječe i na zdravlje građana. Za uspješno provođenje mjere potrebno je: - promovirati i poticati korištenje bicikala u svrhu zaštite okoliša, ali i osobnog zdravlja građanstva; - provoditi kampanje, održavati seminare i radionice u svrhu podizanja svijesti građanstva; - dodatno izgraditi i kontinuirano održavati biciklističke staze na području grada, postaviti informativne znakove sa popisom staza, spremišta, itd., - osigurati servis za bicikle u garažama koje služe i kao spremište za bicikle te su opremljene video nadzorom. *Općina ima u planu investirati u razvoj pješačko-biciklističke infrastrukture s ciljem povezivanja općinskih naselja tako da se biciklom sva naselja mogu doseći bez izlaska na jadransku magistralu.

12.3. Mjere za smanjenje CO₂ u sektoru javne rasvjete

Tablica 37 prikazuje mjeru za smanjenje CO₂ iz sektora javne rasvjete sa svim prethodno navedenim parametrima.

Tablica 37 Mjere za smanjenje emisija CO₂ iz sektora javne rasvjete

Redni broj mjere	10
Naziv mjere	Modernizacija i digitalizacija sustava javne rasvjete
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	80.000,00
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2050.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Programi EU
Kratki opis/komentar	Modernizacija javne rasvjete povećava energetske učinkovitost te stvara znatne uštede u potrošnji električne energije, troškovima održavanja javne rasvjete i ukupnim operativnim troškovima. Postojeći sustav javne rasvjete prije nekoliko je godina prilagođen potrebama za energetske učinkovitijim kapacitetima, što je povoljno utjecalo na potrošnju energije. Stoga su planirana prateća

	<p>ulaganja koja se očituju kroz pametne sustave upravljanja rasvjetom te izgradnju i ulaganje u nove kapacitete, budući da je Općina velika površinom, a rijetko naseljena pa je nužno širiti mrežu javne rasvjete. Racionalno upravljana i ekonomična javna rasvjeta značajno smanjuje ukupnu potrošnju energije na lokalnoj razini, pri tome i dalje obavljajući svoju primarnu ulogu iz aspekta sigurnosti i dostupnosti. Stoga, implementiranjem pametne tehnologije u upravljanje javnom infrastrukturom se jamče značajne uštede zbog primjene adaptivne LED rasvjete koja je u stanju prilagoditi količinu rasvjete nizu faktora (količina svjetla u okolišu, senzori za promet). Sama pametna rasvjetna tijela na sebi mogu imati i solarne ploče koje omogućavaju energetske učinkovitost te razne senzore (primjerice senzori za mjerenje kvalitete zraka) ili video kamere kojima se može nadzirati promet ili sigurnosno stanje na ulicama. *Općina trenutno provodi projekt postavljanja kamera na rasvjetu.</p>
--	--

12.4. Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama

Mjere predložene u ovom poglavlju podijeljene su na: sektor poljoprivrede i šumarstva, turizam, obalni pojas te sektor zdravlja i sigurnosti.

12.4.1. Mjere u sektoru poljoprivrede i šumarstva

Sektor poljoprivrede i šumarstva je jedan od najranjivijih na učinke klimatskih promjena. Klimatske promjene već nepovoljno utječu na poljoprivredni sektor, što će se i nastaviti. Promjene u temperaturi i oborinskom režimu te ekstremni vremenski i klimatski uvjeti već utječu na prinose usjeva i stočarsku proizvodnju. To može dovesti do napuštanja poljoprivrednih zemljišta pogođenih nepovoljnim klimatskim uvjetima. Vremenski i klimatski uvjeti utječu i na dostupnost vode potrebne za navodnjavanje, prakse pojenja stoke, obradu poljoprivrednih proizvoda te uvjete prijevoza i skladištenja. Klimatske promjene u budućnosti mogle bi imati neke kratkoročne povoljne učinke na sektor zahvaljujući duljim sezonama rasta i povoljnijim uvjetima za uzgoj usjeva u dijelovima sjeverne Europe, ali očekuje se da će nestašica vode, toplinski valovi, velika količina oborina koje pridonose eroziji tla i drugi ekstremni vremenski i klimatski uvjeti uzrokovati slabije poljoprivredne prinose.

Mjere u ovom sektoru nužno je uskladiti sa Strategijom razvoja poljoprivrede Republike Hrvatske do 2030., prije svega sa strateškim ciljem 2. Jačanje održivosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene.

Vezano na okoliš i bioraznolikost, uz poljoprivredu, i šumarstvo je izloženo riziku uslijed promjene klimatskih parametara. Intenzitet fizikalnih i (bio)kemijskih procesa koji se odvijaju u tlu, biljkama i životinjama, uvelike su određeni vlagom/vodom u tlu i temperaturom zraka.

Tablica 38 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora poljoprivrede i šumarstva.

Tablica 38 Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora poljoprivrede i šumarstva

Redni broj mjere	11
Naziv mjere	Mapiranje potreba za razvojem infrastrukture za navodnjavanje i lokalnu proizvodnju energije za potrebe poljoprivrednih proizvođača

Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Prema mogućnostima i projektima, ovisno o pružatelju vodnih usluga – Vodovod.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Nacionalni plan za oporavak i otpornost Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Dostupnost vode za navodnjavanje i energija za potrebe proizvodnje i preradu hrane osnovne su potrebe u domeni prilagodbe u sektoru poljoprivrede, a koje su u određenoj mjeri u domeni utjecaja jedinica regionalne samouprave. Potrebno je u suradnji s predstavnicima sektora poljoprivrede (OPG, obrtnici, tvrtke), predstavnicima vodnog sektora županijske razine, Zavodom za prostorno planiranje utvrditi mogućnost razvoja infrastrukture (magistralne) za navodnjavanje. U domeni proizvodnje energije potrebno je poticati i razvijati lokalnu proizvodnju iz obnovljivih izvora i kombinirati to s poljoprivrednom proizvodnjom kako bi se postigao sinergijski učinak..
Redni broj mjere	12
Naziv mjere	Poticanje inovacija u poljoprivredi s ciljem razvoja inovativnih rješenja
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Obuhvaćeno mjerom pod brojem 11.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Programi EU Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Nacionalni plan za oporavak i otpornost Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Kao i u većini sektora inovacije su ključ za što bržu prilagodbu i podizanje otpornosti na učinke klimatskih promjena. Inovativnim pristupom povezivanja nositelja problema (sektor poljoprivrede) s nositeljima potencijalnih rješenja prilagodba se može ubrzati i povećati otpornost sektora, uz istovremeni razvoj gospodarstva i otvaranja novih radnih mjesta.
Redni broj mjere	13
Naziv mjere	Razvoj i prilagodba sustava navodnjavanja u poljoprivrednoj proizvodnji
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Obuhvaćeno mjerom pod brojem 11.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine

	Državni proračun
Kratki opis/komentar	Cilj je osigurati potrebu za vodom u poljoprivrednoj proizvodnji uz pomoć navodnjavanja u svrhu smanjenja negativnog učinka suša. Navodnjavanje poljoprivrednih kultura štetne posljedice od suše može znatno ili u potpunosti umanjiti. Mjera uključuje: <ul style="list-style-type: none"> • analizu mogućnosti izgradnje inovativnih sustava za Navodnjavanje; • izradu konceptijskih rješenja, izradu pred investicijskih studija i projektne dokumentacije te sanaciju i rekonstrukciju postojećih sustava i izgradnju novih sustava za navodnjavanje; • uspostavu pametnog sustava za praćenje provedbe (monitoring) i vrednovanje provedbe (evaluaciju) sustava navodnjavanja (senzorika, regulatori vlage tla); • uspostava senzora na proizvodnim površinama, u mehanizaciji i pametnim sustavima za navodnjavanje za preciznu i ekonomičnu poljoprivredu; • provedbu promidžbeno-obrazovnog programa popularizacije štedljivih metoda navodnjavanja i drugih načina osiguranja voda za potrebe poljoprivrede (npr. zelena infrastruktura) među poljoprivrednicima.
Redni broj mjere	14
Naziv mjere	Pošumljavanje zapuštenih i degradiranih šumskih površina
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Prema ugovorima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun
Kratki opis/komentar	Pošumljavanje zapuštenih i degradiranih šumskih površina autohtonim vrstama drveća, a u svrhu sprečavanja širenja invazivnih biljnih vrsta (nisko raslinje i grmlje) podložnih zapaljenju i širenju požara. *Hrvatske šume upravljaju šumama na području Općine Podgora, dok sama Općina pošumljava priobalje na javnim površinama u sklopu natječaja Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Već su potpisana dva ugovora i sada se trenutno provodi jedan od njih, upravo vezan uz pošumljavanje. Pošumljavanje se dakle odrađuje u suradnji s nadležnim institucijama te Hrvatskim šumama.
Redni broj mjere	15
Naziv mjere	Ulaganje u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Obuhvaćeno mjerom pod brojem 14.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun

	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti
Kratki opis/komentar	Cilj mjere je potaknuti ulaganja u razvoj šumskih područja i pošumljavanje površina koja nisu pogodna za poljoprivrednu proizvodnju. Mjera uključuje konverziju degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura, pošumljavanje sadnicama. Mjera doprinosi zaštiti prirodnih šuma, stabiliziranju potencijalne erozije tla, boljoj kvaliteti zraka, očuvanju divljih životinja te otvaranju radnih mjesta i gospodarskih mogućnosti.
Redni broj mjere	16
Naziv mjere	Prilagodba planova zaštite od požara učincima klimatskih promjena
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	
Procjena uštede energije (kWh)	Obuhvaćeno mjerom pod brojem 14.
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun
Kratki opis/komentar	Povećanje učestalosti šumskih požara direktna je posljedica klimatskih promjena zbog smanjenja učestalosti i količina padalina i izraženih toplinskih valova. Navedenu činjenicu potrebno je uvažiti izraditi analizu postojećih planova zaštite od požara i na temelju nje unaprijediti postojeće planove.

12.4.2. Mjere u turizmu

Turizam je izdvojen kao jedan od sektora koji je izrazito ranjiv na klimatske promjene. Kao posljedica klimatskih promjena, sektor turizma će biti suočen s novim zahtjevima kako bi održao razinu kvalitete. Neki od utjecaja klimatskih promjena na turizam: povećani zahtjevi za energijom radi održavanja jednake razine ugodnosti uslijed povećanja temperaturnih ekstrema; povećani zahtjevi za medicinskim intervencijama; utjecaj klimatskih promjena na atraktivnost lokaliteta i turističkih sadržaja (zagađenost zraka, negativni utjecaji na bioraznolikost i održavanje prirodnog krajobraza).

Tablica 39 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora turizma.

Tablica 39 mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora turizma

Redni broj mjere	17
Naziv mjere	Razvoj koncepta održivog turizma
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun Splitsko-dalmatinske županije Državni proračun Europski strukturni i investicijski fondovi Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti

Kratki opis/komentar	Aktivnosti ove mjere podrazumijevaju definiranje utjecaja klimatskih promjena na turizam na širem području županije, definiranje smjernica razvoja turizma na širem području Općine sukladno prilagodbi klimatskim promjenama i kontinuirano praćenje stanja turističke infrastrukture na širem području Općine.
Redni broj mjere	18
Naziv mjere	Povećanje otpornosti na klimatske promjene u sektoru turizma
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	70.000,00
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Proračun turističke zajednice Općine Podgora Državni proračun Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Aktivnosti unutar ove mjere usmjerene na povećanje otpornosti sektora na klimatske promjene su: <ul style="list-style-type: none"> • edukativne mjere – Potrebno je educirati turističke djelatnike o mogućim utjecajima klimatskih promjena na turizam radi njihove pravovremene prilagodbe; • izgradnja infrastrukture za ugodan boravak na površinama Općine (npr. točke s pitkom vodom na čestim rutama turista ili izgradnja rashladnih evaporacijskih uređaja); • edukativni višejezični znakovi/obavijesti s preporukama o zdravstveno prihvatljivom ponašanju na suncu odnosno ponašanju prilikom izlaganja toplinskim valovima s informacija o mjestima pitke vode. <p>*Općina planira definiranje smjernica razvoja turizma te jetrenutno u provedbi projekta kojim bi bilo obnovljeno 19 zapuštenih slavina u Gornjoj Podgori gdje se prvenstveno živjelo do potresa 1962. godine. Obnova bi iznosila oko 70 000 eura.</p>

12.4.3. Mjere vezane uz obalni pojas

Tablica 40 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama koje su vezane uz obalni pojas.

Tablica 40 Mjere vezane uz obalni pojas za prilagodbu klimatskim promjenama

Redni broj mjere	19
Naziv mjere	Jačanje otpornosti obalne vodno-komunalne infrastrukture i priobalnih vodnih resursa
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Prema projektu.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Europski strukturni i investicijski fondovi

	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Hrvatske vode
Kratki opis/komentar	Projekt „Vodno-komunalne infrastrukture aglomeracija Brela, Baška Voda, Promajna-Krvavica, Makarska, Tučepi, Podgora za sufinanciranje iz fondova EU – Kanalizacijski sustav odvodnje naselja Podgora je izgrađen oko 90 %, tj. većina potrošača je spojena na javni sustav odvodnje. Projektnim rješenjem će se izgraditi kanali (cca 1,2 km) koji se gravitacijski mogu spojiti na postojeću kanalizacijsku mrežu. Time će priključenost narasti na 95 %. Ujedno, predviđena je izgradnja oko 80 novih kućnih priključaka na području Podgore. Planirani kanali se nalaze na rubnim dijelovima naselja, počevši od zapada prema istoku Podgore ¹⁵ . *Projekt u izradi, nema procjene cijene.

12.4.4. Mjere za zdravlje i sigurnost

Zdravstveni sektor je posebno važan prilikom promatranja utjecaja klimatskih promjena na lokalnu zajednicu. U budućnosti će klimatske promjene utjecati na zdravlje građana te je iznimno važno planirati aktivnosti za zaštitu zdravlja. Klimatske promjene prouzročit će nove zdravstvene rizike i povećati intenzitet postojećih zdravstvenih problema. Očekuju se direktni i indirektni učinci na zdravlje ljudi, životinjskog i biljnog svijeta. Direktni učinci ostvarivat će se kao rezultat promjena u intenzitetu i učestalosti ekstremnih vremenskih događaja, kao što su izraženi toplinski valovi i poplave. Indirektni učinci manifestirat će se kroz promjene u pojavnosti bolesti koje se prenose vektorski (npr. bolesti koje prenose člankonošci poput komaraca i krpelja), glodavcima ili kroz promjene u kvaliteti vode, hrane i zraka.

Tablica 41 prikazuje mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora zdravlja i sigurnosti.

Tablica 41 Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora zdravlja i sigurnosti

Redni broj mjere	20
Naziv mjere	Implementacija Protokola o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućina
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	-
Procjena uštede energije (kWh)	-
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	-
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun

¹⁵ ELABORAT ZAŠTITE OKOLIŠA ZA POSTUPAK OCJENE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ ZA IZGRADNJU VODNOKOMUNALNE INFRASTRUKTURE AGLOMERACIJE PODGORA

	Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	<p>Cilj je smanjiti rizik za stanovništvo sustavnom implementacijom mjera pomoći za vrijeme toplinskih valova, koje su definirane Protokolom o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućina. U cilju smanjenja rizika za stanovništvo potrebno je planirati mjere pomoći za vrijeme toplinskih valova:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unaprijediti sustav ranog upozorenja na toplinske valove tako da je olakšan protok informacija do svih skupina društva; • posebna obuka za osoblje koje se brine o starijim osobama; • posebna briga o ranjivim skupinama građana (djeca, trudnice, starije osobe, kronični bolesnici i dr.); • identificirati osobe kod kojih postoji povećani rizik te onih kojima je potrebna posebna pomoć (kronični bolesnici, samci); • ustanoviti raspoloživost ljudskih i zdravstvenih kapaciteta u slučaju toplinskog vala; • dostupnost besplatne pitke vode na javnim mjestima za vrijeme toplinskih udara (postaviti dostupnu javnu vodu na više mjesta s najvećom fluktuacijom građana); • unapređenje mreže mjerača UV indeksa na području grada; • prikaz UV indeksa u vozilima javnog prijevoza s preporučenim faktorom zaštite; • edukacija građana o zdravstveno prihvatljivom ponašanju na suncu (izrada materijala na engleskom i hrvatskom u suradnji sa stručnim udrugama i TZ); • osiguranje javnozdravstvenih preventivnih pregleda madeža i kože u cilju prevencije malignih tumora kože.
Redni broj mjere	21
Naziv mjere	Planiranje i izgradnja sigurnih točaka u slučaju ekstremnih meteoroloških uvjeta
Nositelj aktivnosti:	Općina Podgora
Procjena troškova (EUR)	Prema projektima.
Procjena uštede energije (kWh)	
Procjena smanjenja emisija (tCO₂)	
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. - 2030.
Izvor financiranja	Proračun Općine Državni proračun Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	<p>Modeliranje mikroklima i drugi analitički dokumenti trebali bi dati pregled područja u Općini koja su najugroženija ekstremnim vremenskim događajima, po tipu i po učestalosti. Cilj ove mjere je planiranje i izgradnja „sigurnih“ točaka koje bi u situacijama ekstremnih vremenskih događaja pružile građanima zaštitu i/ili umanjeње potencijalnih posljedica po zdravlje i sigurnost. Primjeri sigurnih točaka bili bi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skloništa (objekt ili posebno dizajnirana konstrukcija otporna na udare vjetra i kiše za pružanje sigurnosti tijekom oluje); • visoki tereni (uzdignuti teren, brežuljak - sigurnost od poplava i bujica); • medicinske ustanove/vatrogasne postaje (bolnice/klinike/vatrogasne postaje mogu služiti kao sigurne točke tijekom nevremena, kroz pružanje medicinske pomoći, kroz intervencije u hitnim situacijama itd.);

	<ul style="list-style-type: none">• škole/javni objekti (zgrade čvrste konstrukcije mogu poslužiti kao skloništa)• zeleni prostori (parkovi ili šume pružaju hlad i zaštitu od ekstremnih vrućina);• sustavi upozorenja (digitalni sustavi upozorenja putem mobilnih aplikacija ili sirena mogu koristiti kao obavijest građanima/turistima o nadolazećim ekstremnim vremenskim prilikama i uputiti ih do najbliže sigurne točke).
--	--

13. OCJENA RIZIKA I RANJIVOSTI NA KLIMATSKE PROMJENE

13.1. Međunarodne obveze Republike Hrvatske

Prilagodba klimatskim promjenama je Zakonom o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN, broj 127/19) definirana kao proces koji podrazumijeva procjenu štetnih utjecaja klimatskih promjena i poduzimanje primjerenih mjera s ciljem sprječavanja ili smanjenja potencijalne štete koje one mogu uzrokovati.

Hrvatski sabor je na sjednici 7. travnja 2020. usvojio Strategiju prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu. Radi se o prvom strateškom dokumentu koji daje procjenu promjene klime za Hrvatsku do kraja 2040. i 2070. godine, moguće utjecaje i procjene ranjivosti. Cilj Strategije je osvijestiti važnost i prijetnje klimatskih promjena za društvo te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike, kako bi se smanjila ranjivost okoliša, gospodarstva i društva uzrokovana klimatskim promjenama. Uz to, cilj je potaknuti znanstvena istraživanja kako bi se bolje shvatila kompleksnost utjecaja klimatskih promjena i smanjio stupanj neizvjesnosti vezan uz učinke klimatskih promjena. Aktivnosti vezane uz prilagodbu klimatskim promjenama usmjerene su prema smanjenju ranjivosti prirodnih i društvenih sustava na klimatske promjene i povećanju njihove otpornosti na utjecaje klimatskih promjena. Prilagodba klimi također podrazumijeva i iskorištavanje potencijalnih pozitivnih učinaka koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena.

Prilagodba klimatskim promjenama je unutar Akcijskog plana razrađena kroz plan mjera prilagodbe na klimatske promjene. Mjere prilagodbe na klimatske promjene odgovor su na izradu Analizu klime i klimatskih promjena u općini te Analizu rizika i procjene ranjivosti pojedinih sektora na utjecaje klimatskih promjena.

13.2. Klimatske promjene

U Šestom izvješću Međuvladinog panela o klimatskim promjenama istaknuto je da je ljudski utjecaj na klimatski sustav jasan te da nedavne klimatske promjene imaju široki utjecaj na ljude i prirodu. Postoje nepobitni znanstveni dokazi o globalnom zatopljenju: atmosfera i ocean su se zagrijali, količine snijega i leda su se smanjile, a razina mora porasla.

Evidentno je da su klimatske promjene u tijeku i nije da ih je moguće u potpunosti zaustaviti već je potrebno prilagoditi im se. Uz globalno zatopljenje klimatske promjene karakterizira i učestalost pojave ekstremnih događaja, kao što su poplave i suše.

Od prioritetne je važnosti pokrenuti društveni proces prihvaćanja koncepta prilagodbe klimatskim promjenama, utvrditi učinak klimatskih promjena na Općinu Gradac, a i odrediti stupanj ranjivosti i odrediti prioritetne mjere djelovanja. Potrebno je strateški pristupiti procesu prilagodbe realnosti klimatskih promjena i iskoristiti mogućnosti koje one predstavljaju kroz razvoj i primjenu inovativnih rješenja za održivi razvoj.

13.3. Klima u Republici Hrvatskoj

13.3.1. Opažene klimatske promjene

U okviru izrade Sedmog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC¹⁶) (u nastavku Sedmo nacionalno izvješće) dijagnosticirane su klimatske varijacije i promjene temperature zraka i oborine na području Hrvatske na temelju podataka dugogodišnjih meteoroloških mjerenja. S obzirom na diverzifikaciju klime na području Hrvatske, opažene klimatske promjene analizirane su na temelju mjerenja na pet meteoroloških postaja reprezentativnih za pet klimatskih područja: Osijek (kontinentalna klima), Zagreb-Grič (kontinentalna klima pod blagim maritimnim utjecajem), Gospić (kontinentalna klima gorske Hrvatske pod jakim maritimnim utjecajem), Crikvenica (maritima klima istočne obale sjevernog Jadrana) i Hvar (maritima klima dalmatinskog otočja).

U nastavku je dan sažeti prikaz opaženih klimatskih promjena u za najbliže, primjenjivo geografsko područje, na temelju podataka objavljenih u Sedmom nacionalnom izvješću Republike Hrvatske.

13.3.1.1. Temperatura

Najpoznatiji pokazatelj klimatskih promjena odnosno globalnog zatopljenja je porast godišnje temperature zraka. Pretpostavlja se da je zatopljenje koje se manifestira kroz porast srednje godišnje temperature zraka posljedica promjena učestalosti temperaturnih ekstrema odnosno promjene temperaturnih indeksa. Načelno se očekuje da se zatopljenje manifestira kroz povećanja broja dana za „tope temperaturne indekse“ i smanjenje dana „hladnih temperaturnih indeksa“.

Tijekom nedavnog 50-godišnjeg razdoblja (1961.-2010. godina) trendovi temperature zraka (srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne) pokazuju zatopljenje u cijeloj Hrvatskoj. Trendovi godišnje temperature zraka su pozitivni i značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najvećim promjenama bila je izložena maksimalna temperatura zraka s najvećom učestalošću trendova u klasi 0,3-0,4 °C na 10 godina, dok su trendovi srednje i srednje minimalne temperature zraka bile najčešće između 0,2 i 0,3 °C. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, a porastu srednjih maksimalnih temperatura podjednako su doprinijeli i trendovi za zimu i proljeće. Najmanje promjene imale su jesenske temperature zraka koje su, premda uglavnom pozitivne, većinom bile neznačajne.

Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema pozitivnim trendovima toplih temperaturnih indeksa (topli dani i noći te trajanje toplih razdoblja) te s negativnim trendovima hladnih temperaturnih indeksa (hladni dani i hladne noći te duljina hladnih razdoblja).

¹⁶ [7 Nacionalno izvješće prema UNFCCC.pdf \(gov.hr\)](#)

13.3.1.2. Oborine

Trendovi godišnjih i sezonskih količina oborina daju opći pregled vremenskih promjena količine oborina u cijeloj zemlji. Tijekom nedavnog 50-godišnjeg razdoblja (1961.-2010. godina), godišnje količine oborine (R) pokazuju prevladavajuće nesigifikantne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima i negativni u ostalim područjima Republike Hrvatske. Statistički značajno smanjenje utvrđeno je na postajama u planinskom području Gorskog kotara i u Istri, kao i na južnom priobalju. Prostorna raspodjela sezonskih trendova također pokazuje zanimljive značajke. Ljetna oborina ima jasno istaknut negativni trend u cijeloj zemlji, i tu je jedan broj postaja za koje je to smanjenje statistički značajno, s relativnim promjenama između -11 % i -6 % na desetljeće. U jesen trendovi su slabi i miješanog predznaka, osim u istočnom nizinskom području gdje neke postaje pokazuju značajan trend porasta oborine. U proljeće rezultati ne pokazuju signal u južnom i istočnom dijelu zemlje, dok je negativni trend prisutan u preostalom području. Tijekom zime trendovi oborine nisu značajni i kreću se između -11 % i 8 %.

Udio pojedinih dnevnih količina oborina u ukupnoj godišnjoj količini analiziran je za različite kategorije, koje pokrivaju cijelu skalu razdiobe dnevnih količina oborina. Analizirane su četiri klase s percentilnim pragovima i definirani su sljedeći indeksi: R95T, R75-95T, R25-75T i R25T (Dvije nasuprotne kategorije, one vrlo velikih oborinskih ekstrema (R95T) i one slabih oborina (R25T), pokazuju prevladavajuće slabe trendove koji su vrlo miješanog predznaka u cijeloj zemlji. Ipak, neke lokacije pokazuju signifikantan trend. Značajni pozitivni trendovi R25T pojavljuju se uglavnom u zapadnoj Hrvatskoj (uključujući sjeverozapadne krajeve, Gorski kotar i Istru) i duž južne obale Jadrana.

13.3.2. Projekcije klimatskih promjena

Antropogeni utjecaj na klimu vezan je za demografski, socijalni, gospodarski i tehnološki razvoj na globalnoj i regionalnoj razini. U šestom izvješću Međunarodnog odbora za klimatske promjene¹⁷ antropogeni utjecaj kvantificiran je kroz četiri scenarija promjena koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi¹⁸: od scenarija niskih emisija (RCP 2.6), preko dva scenarija umjerenih emisija (RCP 4.5 i RCP 6) do scenarija visokih emisija (RCP 8.5¹⁹) stakleničkih plinova do kraja 21. stoljeća. Predviđanje buduće klime odnosno klimatske projekcije dobivaju se analizom rezultata proračuna klimatskim modelima za različite scenarije koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi.

17 9 IPCC, 2022: Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press. In Press.

18 Izvorni naziv scenarija promjena koncentracija stakleničkih plinova glasi „Representative Concentration Pathway“ (skr. RCP) i označava scenarije promjene koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi u 21. stoljeću. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, pp. 3–32, doi:10.1017/9781009157896.001.

19 Brojevi uz oznaku RCP označavaju radijacijsko forsiranje stakleničkih plinova u atmosferi (u W/m²) u 2100. godini.

Za potrebe izrade Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, provedeno je klimatsko modeliranje za područje Hrvatske regionalnim klimatskim modelom²⁰ za: „umjereni scenarij“ buduće klime koji nosi oznaku RCP4.5²¹ i „ekstremni scenarij“ koji nosi oznaku RCP8.5²². Do kraja 21. stoljeća za scenarij RCP4.5 očekuje se porast globalne temperature zraka u prosjeku za 1,8 °C i porast razine mora u prosjeku za 0,47 metara dok se za scenarij RCP8.5 očekuje porast globalne temperature zraka u prosjeku za 3,7 °C i porast razine mora u prosjeku za 0,63 metra²³.

U Tablici 42 je predstavljen sažeti prikaz klimatskih projekcija za scenarij RCP4.5 na području Hrvatske za „blisko klimatsko razdoblje“ (2011. – 2040. ozn. P1) i „dalje klimatsko razdoblje“ (2041. – 2070. ozn. P2). Promjene klime odnosno odstupanja klimatskih parametara u „bliskom“ i „daljem“ klimatskog razdoblju izražena su kao odstupanja od prosjeka tih klimatskih parametara u „referentnom“ razdoblju 1971.-2000. godine (ozn. P0). Vidljivo je da će se globalno zatopljenje ogledati kroz trend rasta prosječnih temperatura zraka (srednje godišnje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka) kao i kroz povećanje pojave toplih temperaturnih ekstrema (porast broja vrućih dana i porast dana s toplim noćima) te smanjenje hladnih temperaturnih ekstrema (smanjenje broja hladnih dana). Klimatske projekcije količine oborine ukazuju na trend smanjenja godišnjih količina oborina i smanjenje broja kišnih razdoblja te porast broja sušnih razdoblja. Očekuje se da će se svi trendovi pojačavati kroz vrijeme odnosno da će u daljem klimatskom razdoblju (2041. – 2070. godine) odstupanja od današnje klime (1971.-2000. godine) biti veća nego u klimatskom razdoblju u kojem sad živimo (2011.-2040. godine).

²⁰ Rezultati modeliranja regionalnim klimatskim modelom RegCM dani su u dokumentima: “Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1.)“ i „Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km (u sklopu Podaktivnosti 2.2.1.)“

²¹ Scenarij RCP4.5 karakterizira srednja razina koncentracija stakleničkih plinova uz relativno ambiciozna očekivanja njihovog smanjenja u budućnosti, koja bi dosegla vrhunac oko 2040. godine.

²² Scenarij RCP8.5 karakterizira kontinuirano povećanje koncentracije stakleničkih plinova, koja bi do 2100. godine bila i do tri puta viša od današnje.

²³ IPCC, 2021: Summary for Policymakers. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, A. Pirani, S.L. Connors, C. Péan, S. Berger, N. Caud, Y. Chen, L. Goldfarb, M.I. Gomis, M. Huang, K. Leitzell, E. Lonnoy, J.B.R. Matthews, T.K. Maycock, T. Waterfield, O. Yelekci, R. Yu, and B. Zhou (eds.)].

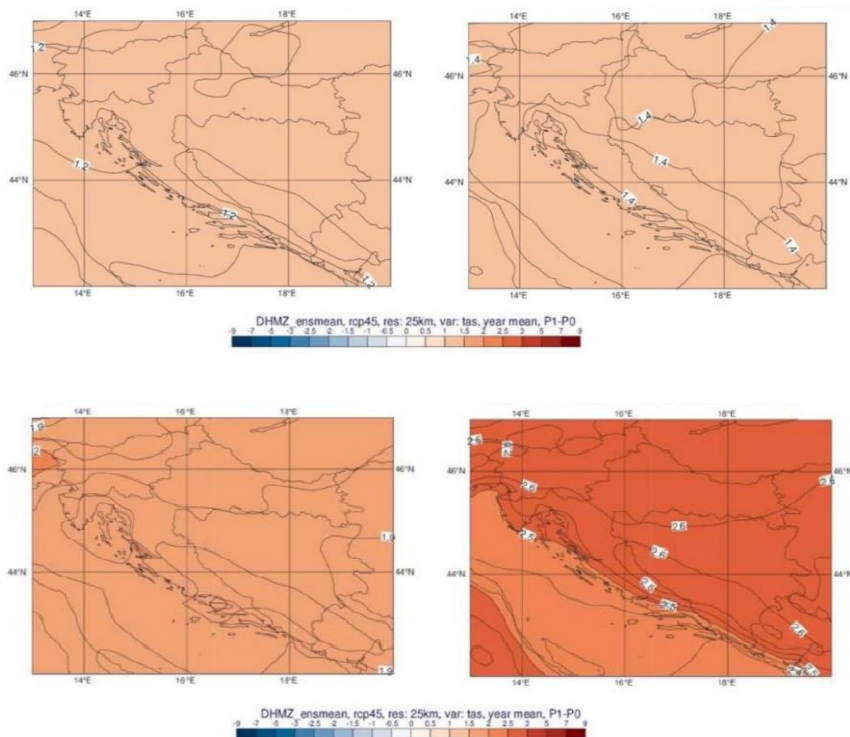
Tablica 42 Projekcije odabranih klimatskih parametara za Republiku Hrvatsku prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. – 2000., prema Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, broj: 46/2020)

Klimatski parametar		Projekcije buduće klime prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. – 2000. godine dobivene klimatskim modeliranjem	
		2011. – 2040.	2041. – 2070.
OBORINE		Srednja godišnja količina: malo smanjenje (osim manji porast u SZ Hrvatskoj)	Srednja godišnja količina: daljnji trend smanjenja (do 5 %) u gotovo cijeloj Hrvatskoj osim u SZ dijelovima
		Sezone: različit predznak; zima i proljeće u većem dijelu Hrvatske manji porast +5 – 10 %, a ljeto i jesen smanjenje (najviše – 5 – 10 % u J Lici i S Dalmaciji)	Sezone: smanjenje u svim sezonama (do 10 % gorje i S Dalmacija) osim zimi (povećanje 5 – 10 % S Hrvatska)
		Smanjenje broja kišnih razdoblja (osim u središnjoj Hrvatskoj gdje bi se malo povećao). Broj sušnih razdoblja bi se povećao	Broj sušnih razdoblja bi se povećao
TEMPERATURA ZRAKA		Srednja: porast 1 – 1,4 °C (sve sezone, cijela Hrvatska)	Srednja: porast 1,5 – 2,2 °C (sve sezone, cijela Hrvatska – naročito kontinent)
		Maksimalna: porast u svim sezonama 1 – 1,5 °C	Maksimalna: porast do 2,2 °C u ljeto (do 2,3 °C na otocima)
		Minimalna: najveći porast zimi, 1,2 – 1,4 °C	Minimalna: najveći porast na kontinentu zimi 2,1 – 2,4 °C; a 1,8 – 2 °C primorski krajevi
EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI	Vrućina (broj dana s Tmax > +30 °C)	6 do 8 dana više od referentnog razdoblja (referentno razdoblje: 15 – 25 dana godišnje)	Do 12 dana više od referentnog razdoblja
	Hladnoća (broj dana s Tmin < -10 °C)	Smanjenje broja dana s Tmin < -10 °C i porast Tmin vrijednosti (1,2 – 1,4 °C)	Daljnje smanjenje broja dana s Tmin < -10 °C
	Tople noći (broj dana s Tmin ≥ +20 °C)	U porastu	U porastu
VJETAR	Sr. brzina na 10 m	Zima i proljeće bez promjene, no ljeti i osobito u jesen na Jadranu porast do 20 – 25 %	Zima i proljeće uglavnom bez promjene, no trend jačanja ljeti i u jesen na Jadranu.
	Max. brzina na 10 m	Na godišnjoj razini: bez promjene (najveće vrijednosti na otocima J Dalmacije) Po sezonama: smanjenje zimi na J Jadranu i zaleđu	Po sezonama: smanjenje u svim sezonama osim ljeti. Najveće smanjenje zimi na J Jadranu

Srednja temperatura zraka na 2 m iznad tla

Na srednjoj godišnjoj razini, srednjak ansambla RegCM simulacija na 12,5 km daje za razdoblje 2011.-2040. godine i oba scenarija mogućnost zagrijavanja od 1,2 do 1,4 °C. Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP4.5 očekivano zagrijavanje je od 1,9 do 2 °C. Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP8.5, projekcije ukazuju na mogućnost porasta temperature od 2,4 °C na krajnjem jugu do 2,6 °C u većem dijelu Hrvatske. U obalnom području projicirani porast temperature je oko 2,5 °C.

U prvom razdoblju buduće klime (2011.-2040. godine) za oba scenarija na razmatranom području očekuje se povećanje srednje temperature zraka od 1 °C do 1,5 °C. Za razdoblje 2041.-2070. i oba scenarija očekivano zagrijavanje je od 1,5 °C do 2 °C (Slika 19).

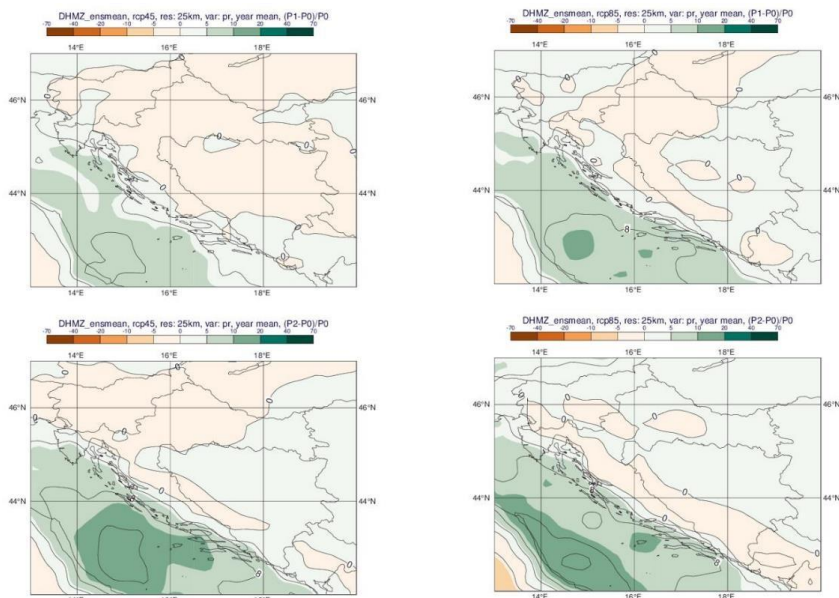

SLIKA 19 Promjena srednje godišnje temperature zraka na 2 m iznad tla (°C) u odnosu na referentno razdoblje 1971. - 2021. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011. – 2040.; dolje: za razdoblje 2041.- 2070.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5

Ukupna količina oborine

Na srednjoj godišnjoj razini su promjene u ukupnoj količini oborine u rasponu od -5 do 5 % za oba buduća razdoblja te za oba scenarija. Dodatno, za područje Jadranskog mora te dijela obalnog područja, promjene na godišnjoj razini ukazuju na mogućnost porasta količine oborine u iznosu od 5 do 10 %.

U prvom razdoblju buduće klime za RCP4.5 scenarij očekuje se porast količine oborina na godišnjoj razini od -5 do 0, a za RCP8.5 od 0 do 5 %. Za razdoblje 2041.-2070. za oba scenarija očekuje se porast količine oborina na godišnjoj razini od 0 do 5 % (Slika 20).

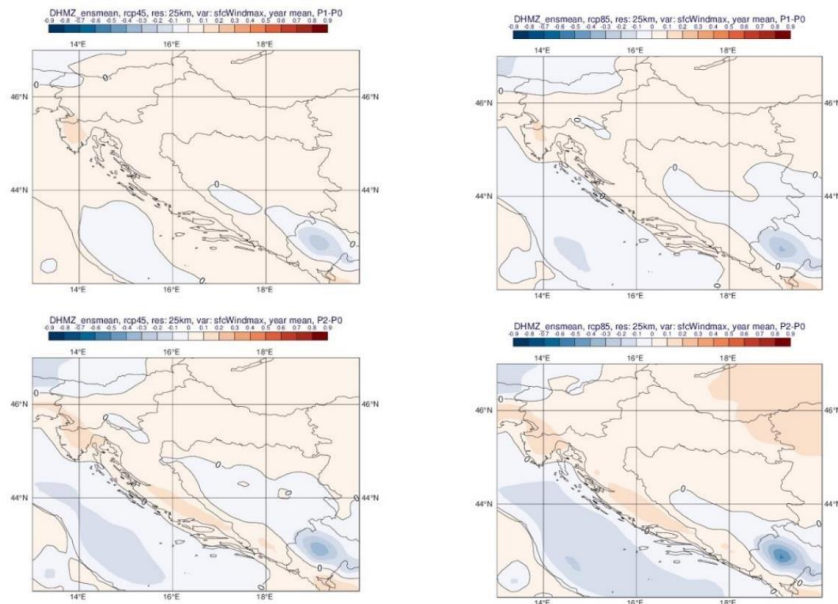

SLIKA 20 Promjena srednje godišnje ukupne količine oborine (%) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Maksimalna brzina vjetra na 10 m iznad tla

Projekcije maksimalne brzine vjetra na 10 m iznad tla na 12,5 km rezoluciji modelom RegCM i uz pretpostavku scenarija RCP4.5 daju mogućnost uglavnom blagog porasta na području Hrvatske (maksimalno od 3 do 4 %). Iste simulacije daju najizraženije smanjenje brzine vjetra u zaleđu juga Dalmacije izvan područja Hrvatske (približno -10 %). Na srednjoj godišnjoj razini, projekcije za oba razdoblja (2011.-2040. godine, 2041.-2070. godine) te oba scenarija (RCP4.5 i RCP8.5) ukazuju na blage, gotovo zanemarive, promjene u rasponu od -1 % do 3 % ovisno o dijelu Hrvatske.

U oba razdoblja i za oba scenarija na području općina očekuje se promjena srednje godišnje maksimalne brzine vjetra od 0 do 0,1 m/s (Slika 21).

SLIKA 21 Promjena srednje godišnje maksimalne brzine vjetra na 10 m (m/s) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. godine u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5

Ekstremni vremenski uvjeti

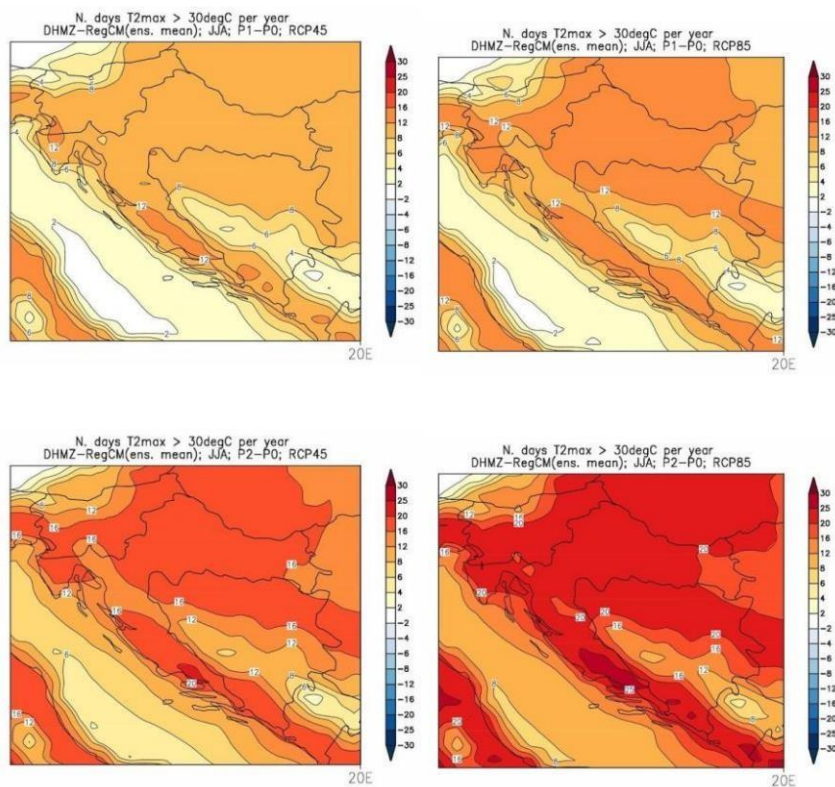
Za ekstremne vremenske uvjete dobivene su projekcije za broj vrućih dana, broj ledenih dana, broj dana s maksimalnom brzinom vjetra većom ili jednakom 20 m/s te broj kišnih i broj sušnih razdoblja.

Broj vrućih dana

Najveće promjene broja vrućih dana (dan kad je maksimalna temperatura veća ili jednaka 30 °C) nalazimo u ljetnoj sezoni (u manjoj mjeri i tijekom proljeća i jeseni) te su također najizraženije u drugom razdoblju, 2041.-2070. godine, za scenarij izraženijeg porasta koncentracije stakleničkih plinova RCP8.5. One su sukladne očekivanom općem porastu srednje dnevne i srednje maksimalne temperature u budućoj klimi. Promjene su u smislu porasta broja vrućih dana u rasponu od 6 do 8 u većini kontinentalne Hrvatske u razdoblju 2011.-2040. godine za scenarij RCP4.5 te od 25 do 30 vrućih dana u dijelovima Dalmacije u razdoblju 2041.-2070. godine za scenarij RCP8.5. Projekcije modelom RegCM upućuju na mogućnost povećanja broja vrućih dana na području istočne i središnje Hrvatske tijekom proljeća i jeseni za oko 4 dana t e u obalnom području tijekom jeseni od 4 do 6 dana za razdoblje 2041.-2070. godine te za scenarij RCP8.5 (u manjoj mjeri i za scenarij RCP4.5).

U prvom razdoblju buduće klime (2011.-2040.) za scenarij RCP4.5 na području zahvata se očekuje povećanje broja vrućih dana od 8 do 12, a za scenarij RCP8.5 8 do 16. Za razdoblje 2041.-2070. godine

i scenarij RCP4.5 očekuje se mogućnost povećanja broja vrućih dana od 16 do 20, a za scenarij RCP8.5 očekivano povećanje broja vrućih dana je za 20 do 25 (Slika 22).

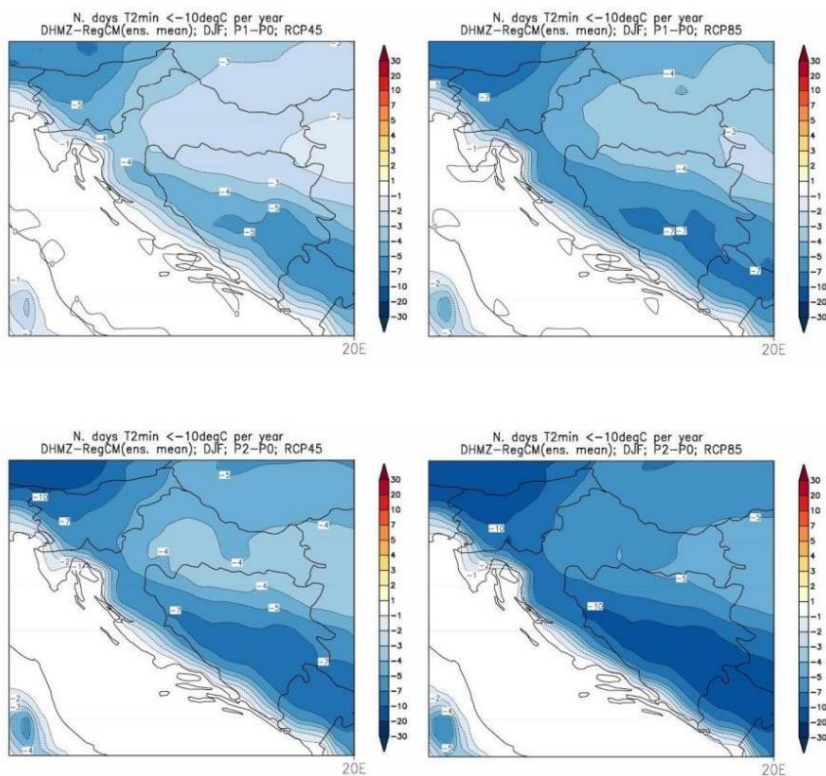

SLIKA 22 Promjena srednjeg broja vrućih dana (dan kad je maksimalna temperatura veća ili jednaka 30 °C), u odnosu na referentno razdoblje 1971. – 2000. Gore: za razdoblje 2011. – 2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Mjerna jedinica: broj događaja u sezoni. Sezona: ljeto.

Broj ledenih dana

Promjena broja ledenih dana (dan kad je minimalna temperatura manja ili jednaka -10 °C) u budućoj klimi sukladna je projiciranom porastu srednje minimalne temperature. Ona ukazuje na smanjenje broja ledenih dana u zimskoj sezoni (a u manjoj mjeri i tijekom proljeća) te je vrlo izražena u drugom razdoblju, 2041.-2070. godine, za scenarij RCP8.5. Smanjenje je u rasponu od -2 do -1 broja ledenih dana na istoku Hrvatske u razdoblju 2011.-2040. godine i scenariju RCP4.5 te od -10 do -7 broja ledenih dana na području Like i Gorskog kotara u razdoblju 2041.-2070. godine i scenariju RCP8.5. Broj ledenih dana je zanemariv u obalnom području i iznad Jadrana te stoga izostaje i promjena broja ledenih dana iznad istog područja u projekcijama za 21. stoljeće.

U oba razdoblja buduće klime (2011.-2040.godine i 2041.-2070.) za oba scenarija na razmatranom području općina ne očekuje se promjena broja ledenih dana (Slika 23).

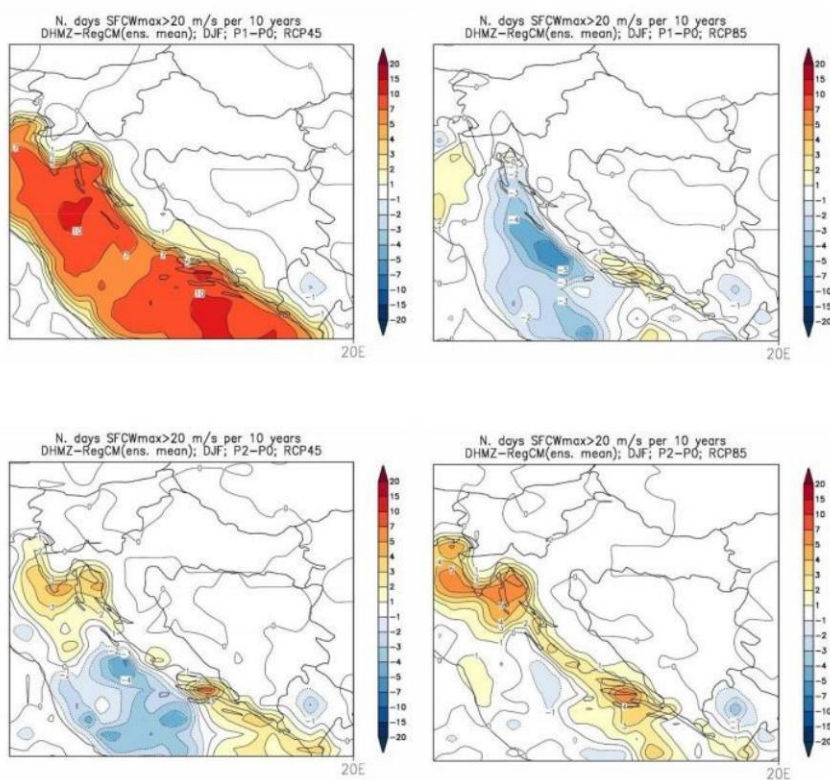
SLIKA 23 Promjena srednjeg broja ledenih dana (dan kad je minimalna temperatura manja ili jednaka -10°C , u odnosu na referentno razdoblje 1971. – 2000. Gore: za razdoblje 2011. – 2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Mjerna jedinica: broj događaja u godini. Sezona: zima.

Srednji broj dana s maksimalnom brzinom vjetra većom ili jednakom 20 m/s

Za razdoblje 2011.- 2040. godine, promjene za zimsku sezonu ukazuju na mogućnost porasta prema scenariju RCP4.5 na čitavom Jadranu te promjenjiv predznak signala prema scenariju RCP8.5. Sve promjene su relativno male i uključuju promjene od -5 do +10 događaja po desetljeću. Za razdoblje 2041.-2070. godine, javlja se prostorno sličniji signal za dva različita scenarija (uključuje porast broja događaja na sjevernom i južnom Jadranu i obalnom području te smanjenje broja događaja na

srednjem Jadranu). Na temelju ovdje prikazanih projekcija, u budućim istraživanjima bit će nužno dodatno ispitati statističku značajnost rezultata.

Za razdoblje 2011.-2040. godine i scenarij RCP4.5 na razmatranom području očekuje se promjena srednjeg broja dana s maksimalnom brzinom vjetra za 5-10 dana, dok se za scenarij RCP8.5 očekuje promjena za 2-3 dana. Za razdoblje 2041. – 2070. godine i scenarij RCP4.5 na području lokacije zahvata se očekuje promjena srednjeg broja dana s maksimalnom brzinom vjetra za 1-4 dana., a za scenarij RCP8.5 za 3-4 dana (Slika 24).

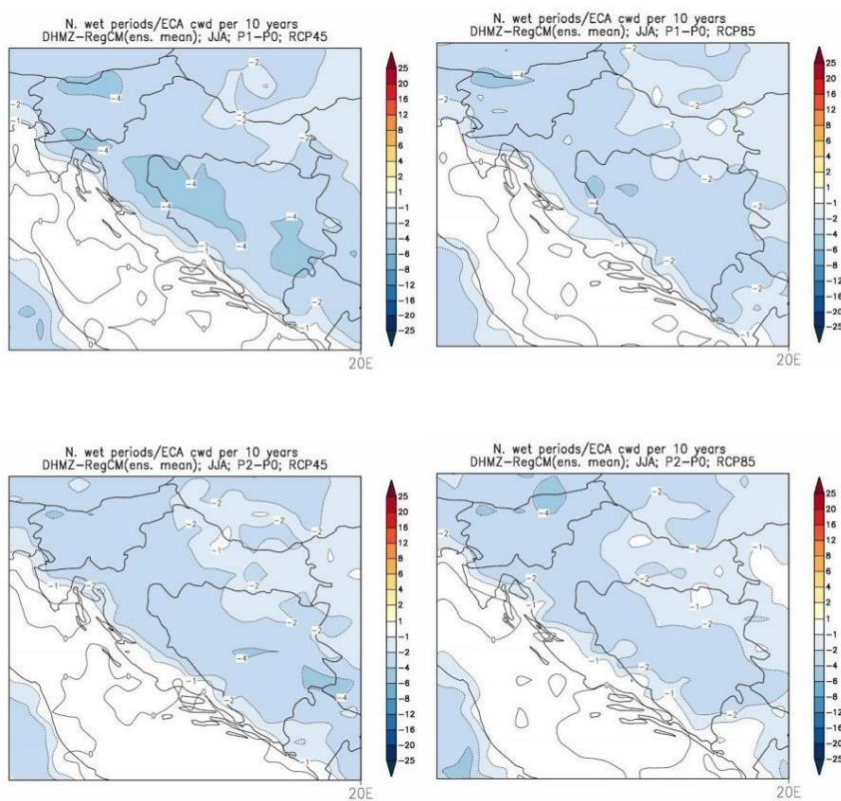

SLIKA 24 Promjene srednjeg broja dana s maksimalnom brzinom vjetra većom ili jednakom 20 m/s u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5; prvi red: promjene u razdoblju 2011.-2040. godine; drugi red: promjene u razdoblju 2041.-2070. godine Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: zima

Srednji broj kišnih razdoblja

Projekcije klimatskih promjena u srednjem broju kišnih razdoblja (razdoblje od minimalno 5 uzastopnih dana s dnevnom količinom oborine većom ili jednakom 1 mm) su općenito između -4 i 4 događaja u deset godina. Buduća promjena kišnih razdoblja je vrlo promjenjiva u prostoru te se samo za ljetnu sezonu na širem području Hrvatske (osim u uskom obalnom području gdje promjene izostaju u RegCM simulacijama) javlja jasan signal smanjenja broja kišnih razdoblja. Rezultati su slični u oba buduća razdoblja te za oba scenarija.

Na području zahvata, za oba razdoblja buduće klime (2011.-2040. i 2041.-2070.) i oba scenarija ne očekuje se promjena srednjeg broja kišnih razdoblja (Slika 25).

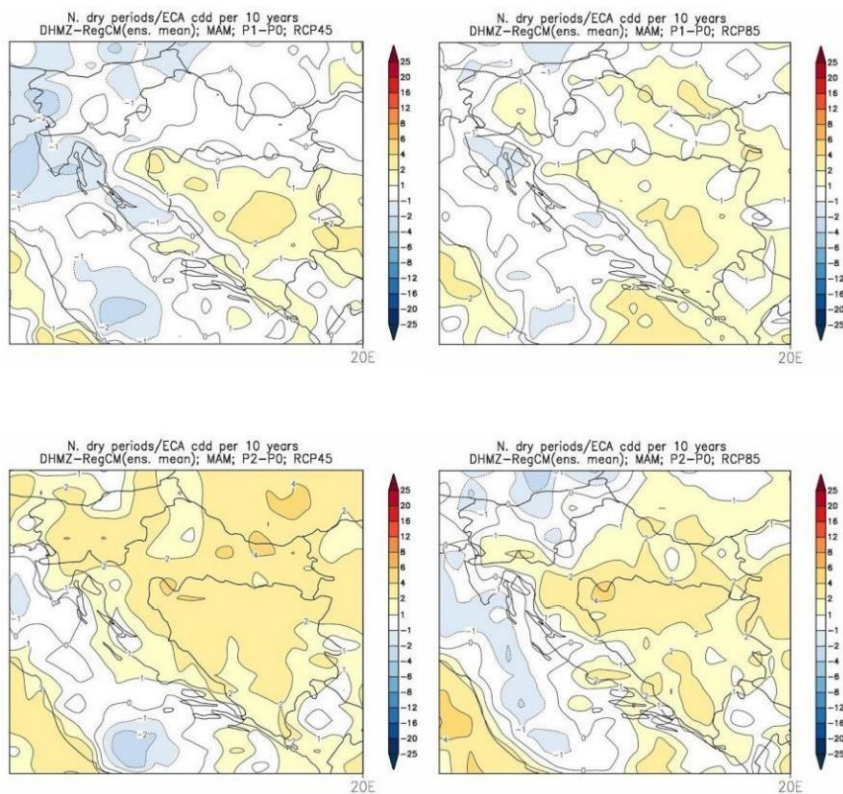

SLIKA 25 Promjena srednjeg broja kišnih razdoblja, u odnosu na referentno razdoblje 1971. – 2000. Gore: za razdoblje 2011. – 2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: ljeto.

Srednji broj sušnih dana

Projekcije klimatskih promjena u srednjem broju sušnih razdoblja (razdoblje od minimalno 5 uzastopnih dana s dnevnom količinom oborine manjom ili jednakom 1 mm) su slične amplitude kao promjene broja kišnih razdoblja. Signal je također vrlo promjenjiv u prostoru. Na slici 18 su prikazani rezultati za proljeće kad u razdoblju 2041.-2070. godine postoji tendencija povećanja broja sušnih razdoblja na širem području Republike Hrvatske. S obzirom na to kako ne postoji jedinstvena definicija sušnog razdoblja potrebno je istražiti projekcije sušnih razdoblja u budućoj klimi određenih prema alternativnim definicijama.

Na području općina, za razdoblje 2011. – 2040. godine za oba scenarija ne očekuje se promjena srednjeg broja sušnih razdoblja, dok se za razdoblje 2041. – 2070. godine, za oba scenarija očekuje promjena srednjeg broja sušnih razdoblja za 1 do 2 dana (Slika 26).

SLIKA 26 Promjene srednjeg broja sušnih razdoblja (razdoblje od minimalno 5 uzastopnih dana s dnevnom količinom oborine manjom ili jednakom 1 mm) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Gore: promjene u razdoblju 2011.-2040. godine; dolje: promjene u razdoblju 2041.-2070. godine. Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: proljeće.

13.4. Klima na promatranom području

Općina Gradac

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime, područje Općine Gradac ima Csa klimu. To je sredozemna klima sa suhim vrućim ljetom (ili klima masline), s koncentracijom padalina u hladnom dijelu godine, a glavni modifikatori svakako su more i reljef. Manji dio Općine, tj. njeno unutrašnje brdovitije područje spada u umjereno toplu, vlažnu klimu s toplim ljetom. Općini Gradac najbliža glavna meteorološka postaja je meteorološka postaja Ploče, udaljena oko 15,5 km jugoistočno od središnjeg dijela Općine. Podaci o srednjim mjesečnim temperaturama zraka na meteorološkoj postaji Ploče srednja godišnja temperatura zraka u razdoblju 1981-2000. iznosi 15,5 °C. Kako ne postoje podaci s ove meteorološke postaje za razdoblje do 2021. godine na službenim stranicama DHMZ-a, za najbližu postaju smatra se Split-Marjan čiji će se podaci koristiti u svrhu analize osnovnih klimatskih parametara područja zahvata (Tablica 43 i 44). Prema dostupnim podacima najtopliji mjesec u godini je srpanj sa srednjom temperaturom zraka od 26,1 °C, dok je najhladniji mjesec u godini na promatranom području siječanj sa srednjom temperaturom zraka od 7,9 °C. Najviša vrijednost maksimalne temperature zraka izmjerena je u srpnju 1950. godine (38,6 °C), a najniža u siječnju 1963. godine (-9,0 °C). Prosječna temperatura mora viša je od 20 °C, a ljeti se kreće između 23 i 27 °C.

Tablica 43 Srednja mjesečna temperatura zraka na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.- 2020.)

mjesec	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac
°C	7,9	8,4	10,8	14,4	19,1	23,2	26,1	25,8	21,6	17,1	12,7	9,3

U tablici u nastavku prikazane su srednje mjesečne količine oborine na meteorološkoj postaji Split-Marjan. Najviše oborine padne u hladnom dijelu godine, a mjesec s najviše oborine je studeni.

Tablica 44 Srednja mjesečna količina oborine na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.- 2020.)

mjesec	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac
mm	78,3	66,0	62,8	62,6	57,6	49,5	27,4	39,7	71,0	78,6	114,9	104,0

Prevladavajući vjetrovi u Splitsko-dalmatinskoj županiji su bura i jugo čija učestalost iznosi od 35 do 55 % godišnje. Intenzitet vjetera je jači zimi nego ljeti, posebice u siječnju i veljači kada je bura najučestaliji vjetar, dok je jugo karakterističan za početak proljeća i jeseni. Uz obalu Splitsko-dalmatinske županije od Splita do Neretve nalazi se uski pojas povećane, maksimalne vjerojatnosti juga kojeg treba pripisati kanaliziranju vjetera u povoljno orijentiranim prolazima između brda i otoka. Jugo je kao i bura umjeren do jak vjetar s mogućnošću pojavljivanja olujnih udara. Burin (NNE), levnat (E) i jugo u levantu (ENE) su najučestaliji vjetrovi na području Općine, a od ostalih treba spomenuti i tramuntanu, buru, jugo, oštro, garbin, pulenat te maestral.

Općina Podgora

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime, područje Općine Podgora ima Csa klimu. To je sredozemna klima sa suhim vrućim ljetom (ili klima masline), s koncentracijom padalina u hladnom dijelu godine. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi 17,5 °C. Klimu karakteriziraju duga topla ljeta i blage vlažne zime. Godišnje ovo područje ima preko 2.750 sunčanih sati, što ga svrstava među najsunčanija mjesta Mediterana. U svrhu analize osnovnih klimatskih parametara područja zahvata koristit će se podaci s meteorološke postaje Split-Marjan, dostupni na službenim internetskim stranicama DHMZ-a (Tablica 45, Tablica 46). Najtopliji mjesec u godini je srpanj sa srednjom temperaturom zraka od 26,1 °C, dok je najhladniji mjesec u godini na promatranom području siječanj sa srednjom temperaturom zraka od 7,9 °C. Najviša vrijednost maksimalne temperature zraka izmjerena je u srpnju 1950. godine (38,6 °C), a najniža u siječnju 1963. godine (-9,0 °C). Prosječna temperatura mora viša je od 20 °C, a ljeti se kreće između 23 i 27 °C.

Tablica 45 Srednja mjesečna temperatura zraka na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.- 2021.)

mjesec	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac
°C	7,9	8,4	10,8	14,4	19,1	23,2	26,1	25,8	21,6	17,1	12,7	9,3

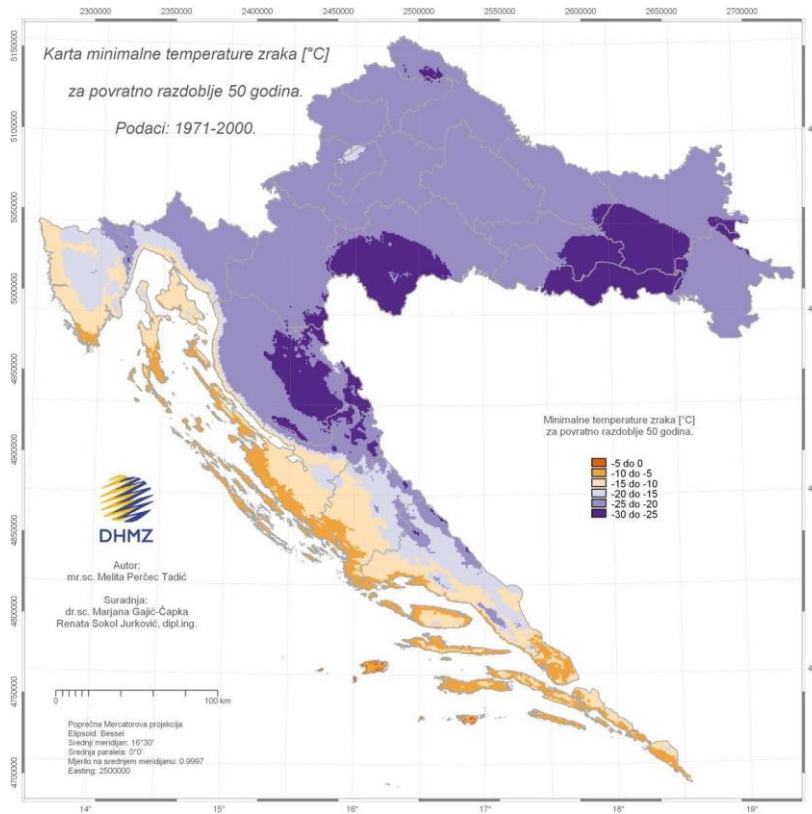
U tablici u nastavku prikazane su srednje mjesečne količine oborine na meteorološkoj postaji Split-Marjan. Najviše oborine padne u hladnom dijelu godine, a mjesec s najviše oborine je studeni.

Tablica 46 Srednja mjesečna količina oborine na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.- 2021.)

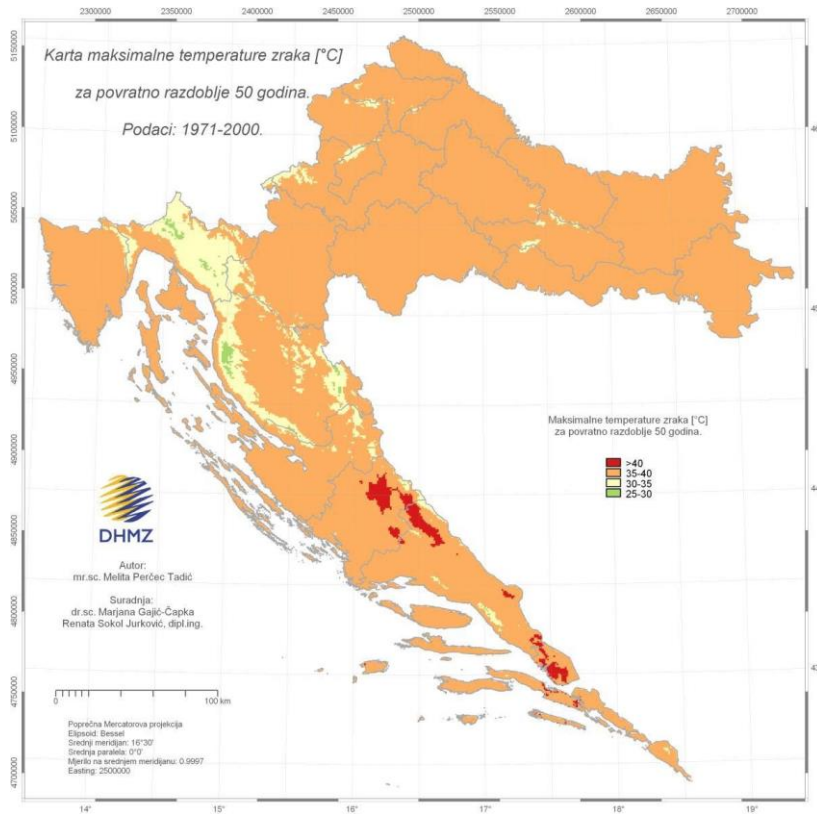
mjesec	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac
mm	78,3	66,0	62,8	62,6	57,6	49,5	27,4	39,7	71,0	78,6	114,9	104,0

Prevladavajući vjetrovi u Splitsko-dalmatinskoj županiji su bura i jugo čija učestalost iznosi 35 - 55 % godišnje. Intenzitet vjetra je jači zimi nego ljeti, posebice u siječnju i veljači kada je bura najučestaliji vjetar, dok je jugo karakterističan za početak proljeća i jeseni. Uz obalu Splitsko-dalmatinske županije od Splita do Neretve nalazi se uski pojas povećane, maksimalne vjerojatnosti juga kojeg treba pripisati kanaliziranju vjetra u povoljno orijentiranim prolazima između brda i otoka. Jugo je kao i bura umjeren do jak vjetar s mogućnošću pojavljivanja olujnih udara. Jugo-levanat (ESE) i jugo (SE) su najučestaliji vjetrovi na području Općine. Snijeg nije rijetkost u mjestu Podgora jer većinom bude donesen burom s Biokova ali rijetko kada ostane i na tlu, osim u ekstremnim situacijama.

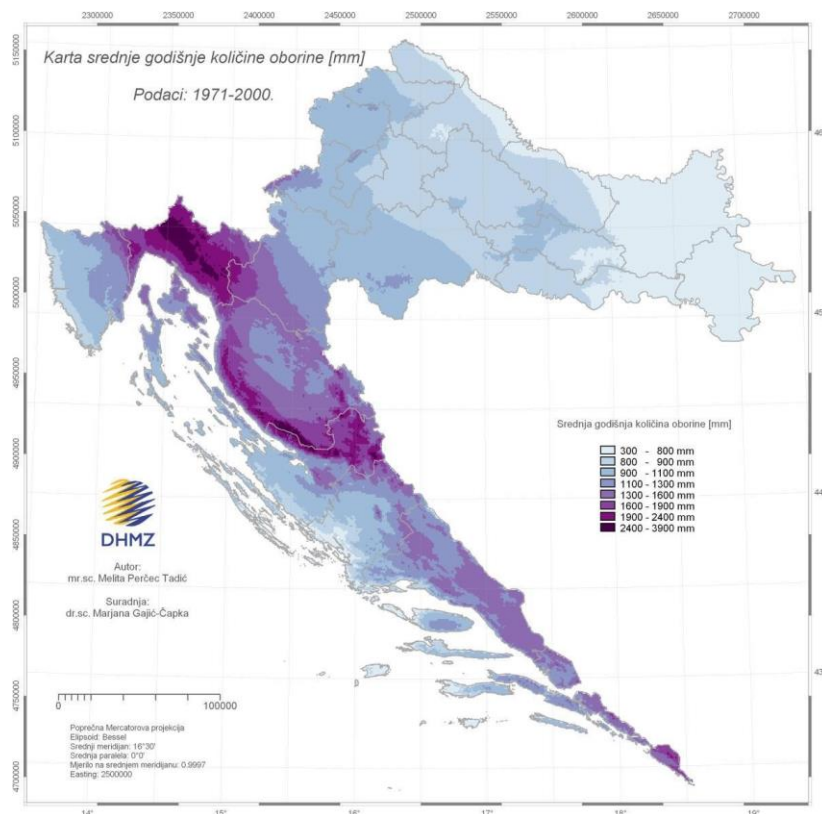
Na slikama 27 - 29 u nastavku prikazane su karte minimalne i maksimalne temperature zraka te karta srednje godišnje količine oborine (mm) prema podacima od 1971. do 2000. (Slike u nastavku).

SLIKA 27 Minimalna temperatura zraka za povratno razdoblje 50 godina za područje Republike Hrvatske.

SLIKA 28 Maksimalna temperatura zraka za povratno razdoblje 50 godina za područje Republike Hrvatske.

SLIKA 29 Srednja godišnja količina oborine za razdoblje 1971-2000. područje Republike Hrvatske.

13.5. Ranjivost na klimatske promjene

Klimatska varijabilnost, a vjerojatno i klimatske promjene, već utječu na društveni razvoj u Republici Hrvatskoj, kao i na mogućnosti izbora građana za poboljšanje uvjeta života. Značajni segmenti društva i gospodarstva ranjivi su na postojeću klimatsku varijabilnost i klimatske promjene koje se očekuju u budućnosti. Ranjivi dijelovi hrvatskog društva i gospodarstva obuhvaćaju ekvivalent od gotovo jedne četvrtine hrvatskog gospodarstva. Nadalje, mnogi od tih sektora izravno utječu na društveni razvoj, posebice na ranjive skupine društva. Postojeća klimatska varijabilnost, čiji se određeni aspekti u posljednje vrijeme mogu pripisati klimatskim promjenama, premda je to teško odrediti, već uvelike utječe na Republiku Hrvatsku. Samo u poljoprivrednom sektoru, klimatska varijabilnost (uključujući suše i poplave) poljoprivrednicima je uzrokovala troškove u iznosu od prosječno 176 milijuna eura u razdoblju od 2000. – 2007. godine. Suša iz 2003. Republiku Hrvatsku koštala je između 63 i 96 milijuna eura u naknadama za gubitke u proizvodnji električne energije uslijed smanjenih riječnih tokova.

Buduće klimatske promjene potencijalno bi mogle imati povećane negativne učinke na različite sustave u Republici Hrvatskoj, pa tako i na Općinu Gradac i Općinu Podgora, uz tek nekoliko dugoročnih pozitivnih učinaka kojih u pojedinim sektorima gotovo da i nema.

Općina Gradac

Od klimatskih nepogoda koje su pogodile Općinu mogu se istaknuti potres koji je 2013. zabilježen s epicentrom 10 km SZ od Ploča, u okolici Općine Gradac, magnituda potresa iznosila je 4,3 prema Richteru, a intenzitet u epicentru bio je VI. Stupnja MCS ljestvice. Na sreću nije bilo materijalne štete. 2021. godine došlo je do požara gdje je izgorjelo oko 40 hektara borove šume i makije u Bristu, no kuće i stanovnici nisu bili ugroženi.

Općina Podgora

Od klimatskih nepogoda koje su pogodile Općinu treba istaknuti dva veća požara koja su se dogodila 2011. te 2017. godine. U prvom je izgorjela borova šuma, masline i nisko raslinja na površini od oko 500 hektara, u drugom opožarena površina iznosila je oko 300 hektara. Zatim nevrijeme koje je pogodilo Podgoru 2019. godine, koje je bilo najjače nevrijeme na tom području od 2000. godine, uzrokovalo je Općini veliku materijalnu štetu (stradala su brojna vrata, ograde, odvaljen je dobar dio obale, srušeni su popločani nasipi...) valovima visine i po nekoliko metara. Došlo je do pojave mrtvog mora, odnosno višemeterski valovi bez vjetera su se obrušavali na obalu i uzrokovali višemilijunsku štetu. 2020. godine došlo je i do poplave na području Podgore, poplavljeni su poslovni prostori, trgovine, ugostiteljski objekti, a i obiteljske kuće. Poplavu su uzrokovale rekordne oborine toga prosinca uslijed kojih je došlo i do odrona zemlje i kamenja na Jadranskoj magistrali u Općini.

Tablica 47 prikazuje negativne i pozitivne učinke klimatskih promjena na pojedine sektore društva i gospodarstva općina.

Tablica 47 Učinci klimatskih promjena na pojedine sektore

Sektor	Učinci klimatskih promjena	
	negativni	pozitivni
Zgradarstvo	<ul style="list-style-type: none"> - kisele kiše uzrokuju oštećenja na zgradama, posebice zaštićenim kulturnim dobrima - ekstremni vremenski uvjeti (poplave) uzrokuju prodiranje vode u unutrašnjost zgrada koje se nalaze uz vodene površine - toplinski valovi utječu na povećanje temperature u zgradama bez ili sa vrlo malom izolacijom – narušavanje komfora korisnika zgrada - ekstremne niske i visoke temperature zahtijevaju veću potrošnju energije za grijanje/hlađenje (povezano se sektorom energetike) 	<ul style="list-style-type: none"> - zbog smanjenja broja ekstremno hladnih dana i povećanja temperature, smanjenja je potreba za energijom za hlađenje - zbog visokih temperatura očekuje se ulaganje dodatnih sredstava u energetske obnovu zgrada
Promet	<ul style="list-style-type: none"> - visoke temperature uzrokuju smanjenje tvrdoće asfalta koji se širi i nastaju oštećenja, posebno opasna na mostovima 	<ul style="list-style-type: none"> - blaže zime bez puno snijega smanjuju troškove za čišćenje ulica

Sektor	Učinci klimatskih promjena	
	negativni	pozitivni
	<ul style="list-style-type: none"> - visoke temperature povećavaju temperaturu u automobilima - zbog toplinskih valova radnici koji rade na održavanju cesta ne mogu obavljati svoj posao što povećava troškove i odgađa završetak radova - obilne oborine mogu uzrokovati prekinde u prometu, oštećenja prometnica 	
Energetika	<ul style="list-style-type: none"> - ekstremne niske i visoke temperature zahtijevaju veću potrošnju energije za grijanje/hlađenje - ekstremno niske temperature mogu uzrokovati fizička oštećenja dalekovoda – smetnje u prijenosu i distribuciji 	<ul style="list-style-type: none"> - više temperature kroz kalendarsku godinu (uz povećanje insolacije) mogu utjecati na povećanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije
Voda/More	<ul style="list-style-type: none"> - više temperature uzrokuju opadanje razine vodenih površina - kisele kiše uzrokuju zakiseljavanje voda - erozije plaža - češća olujna nevremena praćena jakim kišom uzrokuju poplave u poljoprivredi i plavljenje naselja uz vodene površine - više temperature uzrokuju veću potrošnju vode 	<ul style="list-style-type: none"> - nema značajnijih dugoročnih pozitivnih posljedica
Gospodarenje otpadom	<ul style="list-style-type: none"> - više temperature uzrokuju bržu razgradnju otpada na odlagalištima, ali i van njih, dok otpad nije zbrinut na ista, što vodi do širenja neugodnog mirisa - više temperature uzrokuju nekontroliranu razgradnju te dolazi do emisija štetnih nusprodukata (NOx, SO₂, dioksini, čestice) 	<ul style="list-style-type: none"> - nema značajnijih dugoročnih pozitivnih posljedica
Planiranje korištenja zemljišta	<ul style="list-style-type: none"> - ekstremni vremenski uvjeti (poplave, oluje) mogu uzrokovati velike štete na poljoprivrednim, građevinskim i dr. zemljištima - zbog ekstremnih vremenskih uvjeta potrebna je prenamjena zemljišta 	<ul style="list-style-type: none"> - zbog ekstremnih vremenskih uvjeta (oluje praćene jakim kišama) moguća je izgradnja retencija na užem području općine koje bi spriječile poplave građevina i prometnica
Poljoprivreda i šumarstvo	<ul style="list-style-type: none"> - postojeći ekstremni vremenski uvjeti (mraz, suša, poplave) uzrokuju smanjenje uroda pojedinih kultura - promjene srednjih vrijednosti temperatura i količine oborina uzrokuju smanjenje uroda pojedinih kultura - više temperature uzrokuju smanjenje produktivnosti u stočarskoj proizvodnji - orkanski vjetar uzrokuje čupanje stabala - tuča oštećuje stabla što ih čini pogodnim medijem za sekundarne štetnike 	<ul style="list-style-type: none"> - više temperature kroz kalendarsku godinu omogućuju dužu sezonu rasta, produljenje vegetacijske sezone nekih kultura - više koncentracije ugljika pomažu uzgoju usjeva i povećanoj produktivnosti nekih kultura - veća količina drva i drvnog ostatka (biomasa) za ogrjev nakon ekstremnih vremenskih pojava

Sektor	Učinci klimatskih promjena	
	negativni	pozitivni
	<ul style="list-style-type: none"> - povišene temperature mogu uzrokovati šumske požare - kisele kiše nepovoljno utječu na šume 	
Okoliš i bioraznolikost	<ul style="list-style-type: none"> - više temperature uzrokuju naseljavanje invazivnih vrsta i istrebljenje postojećih - mijenjanje statusa postojećih zaštićenih područja i vrsta - kisele kiše uzrokuju zakiseljavanje voda – izumiranje pojedinih vrsta 	<ul style="list-style-type: none"> - ekstremni vremenski uvjeti (poplave, suše) mogu uzrokovati širenje pojedinih ekosustava i prirodnih staništa
Zdravstvo	<ul style="list-style-type: none"> - toplinski valovi koji uzrokuju respiratorni kolaps, alergijske promjene - ekstremni vremenski uvjeti (poplave, oluje) mogu uzrokovati teže povrede ljudi ili gubitak ljudskih života - više temperature uzrokuju povećanje koncentracija prizemnog ozona koji uzrokuje poteškoće s disanjem - ekstremni vremenski uvjeti povećavaju troškove u zdravstvu zbog povećanog broja intervencija (povezano sa sektorom civilna zaštita i hitne službe) - blaže zime mogu uzrokovati povećani razvoj bakterija i virusa – može doći do epidemija 	<ul style="list-style-type: none"> - blaže zime smanjuju zdravstvene probleme uzrokovane hladnim vremenom
Civilna zaštita i hitne službe	<ul style="list-style-type: none"> - ekstremni vremenski uvjeti (toplinski valovi, oluje, poplave) uzrokuju povećanje broja intervencija – dodatni troškovi 	<ul style="list-style-type: none"> - česte pojave ekstremnih vremenskih uvjeta uzrokuju stalnu pripravnost službi na intervencije
Turizam	<ul style="list-style-type: none"> - manji broj turista zbog loših vremenskih uvjeta - štete nanosene infrastrukturi i ugledu zbog ekstremnih vremenskih uvjeta - šteta nanosena jedinstvenim ekosustavima i prirodnim atrakcijama 	<ul style="list-style-type: none"> - potencijalna korist od produžene turističke sezone
Porast razine mora	<ul style="list-style-type: none"> - porast razine mora koja prekriva urbana obalna područja/marine/plaže s ekonomskom vrijednošću prema vrijednosti po prekrivenom četvornom metru - kontaminacija slatke vode/boćatih izvora blizu obale 	-
Ribarstvo/marikultura	<ul style="list-style-type: none"> - invazivne vrste - problemi s temperaturom mora koji uzrokuju gubitke u ribarstvu i agrikulturi 	<ul style="list-style-type: none"> - invazivne vrste - povećana produktivnost i proizvodnja u sektoru ribarstva i marikulture

14. ENERGETSKO SIROMAŠTVO

Porast cijena energije, popraćen niskom razinom energetske učinkovitosti, zgrada i kućanskih uređaja, predstavlja značajan društveni i politički problem. Sporazum gradonačelnika navodi energetske siromaštvo kao jedan od ključnih izazova današnjice, koji se mora riješiti paralelno sa suzbijanjem učinaka klimatskih promjena i prilagodbe na njihove neizbježne posljedice. Potpisnici sporazuma zato su dužni obvezati se na osiguravanje održive, sigurne i pristupačne energije svim svojim građanima. U Europskom kontekstu to podrazumijeva provedbu mjera za suzbijanje energetske siromaštva koje ujedno osiguravaju povećanje kvalitete života svih građana i stvaranje pravednog i uključivog društva. Energetske siromaštvo u širem smislu može se definirati kao: „nemogućnost kućanstva da osigura zdravstveno i društveno adekvatne uvjete stanovanja - energetske učinkovitost zgrade u kojoj živi uz korištenje potrebnih količina električne i toplinske energije za postizanje potrebne razine temperature, vlage i osvijetljenosti doma, uz pristup kontinuiranim, učinkovitim i kvalitetnim energetske uslugama isporučenim kroz kućanske uređaje²⁴“. Europska komisija (EK) je 14. listopada 2020. godine objavila svoje preporuke o energetske siromaštvo (Preporuka Komisije 2020/1563) u kojima navodi da je: „energetske siromaštvo situacija u kojoj kućanstva nemaju mogućnosti pristupa osnovnim energetske uslugama²⁵. Osnovnim energetske uslugama smatra osiguravanje adekvatne topline, hlađenja, rasvjete i energije potrebne za napajanje kućanskih uređaja.“ Ove usluge smatraju se osnovnima jer su neophodne za socijalnu uključenost.

Energetske siromaštvo najčešće uzrokuju nesrazmjerni dohotka kućanstva, izdataka za energiju i loša energetske učinkovitost zgrade i uređaja, kao i izostanak pristupa pojedinim ili svim energetske uslugama. Dokazano je da osobe koje žive u uvjetima energetske siromaštva imaju narušeno fizičko i mentalno zdravlje, te smanjenje mogućnosti sudjelovanja u aktivnostima zajednice. Donošenje odluka na polju energetske siromaštva je kompleksno i zahtjeva suradnju cijelog niza dionika različitih struka i uloga te ulazi u sfere energetske, socijalnih i zdravstvenih politika. To je tako zbog kompleksnosti parametara kojima se ono opisuje, a koji uključuju klimatske, energetske, socijalne, demografske i zdravstvene pokazatelje. S druge strane, sam problem energetske siromaštva, zbog svojih brojnih negativnih utjecaja na zdravlje i klimu zahtjeva hitna rješenja.

Pojam energetske siromaštva prvi puta je ušao u EU zakonodavstvo 2009. godine kroz tzv. „Treći energetske paket“ kada se ujedno prvi puta, s ciljem smanjenja energetske siromaštva, definiraju obveze zaštite ranjivih potrošača energije. Deset godina nakon priznavanja energetske siromaštva kao međunarodnog problema s kojim se suočavaju sve države članice EU, uvedena je obveza izvještavanja o energetske siromaštvo u zemljama članicama i provedbi sustavnih mjera. Tako kroz novi paket direktiva koji stupa na snagu 2018. i 2019. godine, dolaze i nove obveze za države članice

²⁴ S. Robić, „Metoda za određivanje praga energetske siromaštva temeljena na energetske, klimatske, socijalnim i zdravstvenim pokazateljima“, Zagreb, 2021.

²⁵ Europska Komisija, „PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2020/1563 od 14. listopada 2020. o energetske siromaštvo“, Službeni list Europske unije, 2020. <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020H1563&from=EN> (accessed Nov. 23, 2020)

za sustavan pristup suzbijanju energetske siromaštva, a koje je ujedno novom inačicom obuhvatio i Sporazum gradonačelnika.

Energetski ranjivima (ugroženima) se smatraju oni potrošači energije koji po svojim sociodemografskim obilježjima i energetskim pokazateljima koji se vežu na njihovo kućanstvo imaju veću vjerojatnost da budu energetski siromašni od opće populacije. U energetski ranjive skupine tako često ulaze korisnici raznih oblika socijalne pomoći, umirovljenici, osobe s invaliditetom, kronični bolesnici, obitelji sa samohranim roditeljima, staračka i samačka kućanstva i dr.

Prema podacima koji se mogu naći na stranici Sporazuma gradonačelnika²⁶ procjenjuje se da je jedan od deset građana EU pogođen energetskim siromaštvom.

U prethodno spomenutim preporukama Europske komisije navodi se i da suzbijanje energetske siromaštva sa sobom nosi brojne koristi za cijelo društvo. Smanjuju se izdaci za zdravstvo, smanjuje se zagađenje zraka, poboljšava se ugodnost stanovanja i blagostanje, povećavaju se proračuni kućanstava, a sve skupa dovodi i do gospodarskog rasta.

Republika Hrvatska je u Integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu (NEIKP) za razdoblje od 2021. do 2030. godine predvidjela i mjere za suzbijanje energetske siromaštva kroz izradu nacionalnog Programa za suzbijanje energetske siromaštva. Uz to, prema NEIKP u razdoblju od 2021. do 2030. godine, provodit će se mjere suzbijanja energetske siromaštva sa sljedećim ciljevima:

- osigurati energetske savjetovanje za sve energetski siromašne građane RH;
- uspostaviti sustav mjerenja i praćenja pokazatelja kojima se opisuje energetske siromaštvo na nacionalnoj razini;
- uspostaviti sustav povećanja energetske učinkovitosti na razini energetski siromašnih kućanstava i kućanstava u riziku od energetske siromaštva.

U slučaju da država članica utvrdi da postoji znatan broj kućanstava u energetskom siromaštvu trebala bi u svoj plan uključiti nacionalni okvirni cilj smanjenja energetske siromaštva²⁷. Ujedno, predviđeno je da države članice i izvještavaju o napretku u ostvarenju nacionalnog okvirnog cilja smanjenja broja kućanstava u energetskom siromaštvu te da daju kvantitativne informacije o broju kućanstava u energetskom siromaštvu, kao i informacije o politikama i mjerama za rješavanje problema energetske siromaštva.

Kako bi se ostvarili zadani nacionalni i EU ciljevi, jedinice lokalne samouprave imaju značajnu ulogu u provedbi mjera te su imajući to u vidu, u nastavku dane mjere za suzbijanje energetske siromaštva u Općini Gradac i Općini Podgora.

Od samog početka javnih politika koje prepoznaju energetske siromaštvo kao društveni problem, utvrđeno je da je njegovo suzbijanje kompleksno i da zahtijeva kombinaciju energetske i socijalne

²⁶ <https://www.covenantofmayors.eu/en/>

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1999&from=HR>

politika. Ovim dokumentom obuhvaćene su one mjere čija provedba ima izravne pozitivne učinke na klimu, dok su ostale mjere spomenute na informativnoj razini.

Dva su osnovna tipa mjera koje mogu suzbiti posljedice energetske siromaštva. Prvi tip mjera doprinosi smanjenju izdataka kućanstva za energiju, dok drugi tip mjera izravno povećava raspoloživi dohodak kućanstva, tipično kroz različite oblike izravne financijske pomoći. Mjere koje smanjuju izdatke uglavnom se fokusiraju na smanjenje potrošnje energije, poput npr. energetske učinkovitosti zgrada i kućanskih uređaja te korištenje obnovljivih izvora energije, a time ujedno imaju pozitivne učinke na klimu.

Međutim, brojna energetska siromašna kućanstva zapravo troše količine energije koje su ispod prosjeka te unatoč provođenju mjera energetske učinkovitosti, ako im se osigura adekvatan standard usluga, tim kućanstvima ukupna potrošnja energije može rasti. Time se dovodi u pitanje poveznica s politikama za borbu protiv klimatskih promjena, u kojima je uglavnom nužno pokazati energetske uštede, što ponekad za slučaj borbe protiv energetske siromaštva nije moguće.

Mjere za suzbijanje energetske siromaštva mogu se podijeliti u sljedeće skupine:

- mjere energetske učinkovitosti (energetska obnova zgrada uključujući zamjenu stolarije, zamjena kućanskih uređaja za energetske učinkovite);
- poboljšanja sustava grijanja (zamjena energenta, modernizacija sustava, dogradnja sustava, postavljanje sustava gdje ga nema);
- korištenje obnovljivih izvora energije;
- informiranje i savjetovanje s provedbom jednostavnih mjera energetske učinkovitosti (s ciljem osnaživanja ranjivih potrošača i osiguravanjem lako ostvarivih i jeftinih ušteda);
- zaštita (mjere zaštite potrošača za one u situacijama ugroženosti - zabrana isključenja, osiguravanje minimalne opskrbe);
- regulacija cijena za ranjive potrošače (socijalne tarife, pre-paid brojila);
- izravna financijska pomoć (razni modeli pomoći u plaćanju računa i povećavanja dohotka).

Tablice 48 - 50 prikazuju mjere suzbijanja energetske siromaštva na području dviju općina.

Tablica 48 Mjera suzbijanja energetske siromaštva na području općina (mjera 1)

Redni broj mjere	1
Ime mjere/aktivnost	Aksijski plan za suzbijanje energetske siromaštva u Općini Gradac
Nositelji aktivnosti:	Općina Gradac Općina Podgora
Ostali uključeni dionici:	<ul style="list-style-type: none">• Društveni centar Općine Gradac²⁸• Nezavisna Lista Mladih Općine Podgora
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. – 2030.
Procjena uštede (MWh)	n.p.
Procjena smanjenja emisije (t CO ₂)	n.p.
Izvor sredstava za provedbu	<ul style="list-style-type: none">• Proračun Općine Gradac• Proračun Općine Podgora

²⁸ <https://društenicentargradac.com/kontakt.html>

	<ul style="list-style-type: none"> • Obzor Europa²⁹ • Europski strukturni i investicijski fondovi³⁰ • Socijalni fond za klimatsku politiku
Kratki opis/komentar	Ova mjera predviđa izradu kriterija energetske siromaštva u općinama koje će definirati koja kućanstva su energetske siromašna te za koja se planira provedba mjera. Akcijski plan će također utvrditi načine dokazivanja statusa kućanstva i metodologiju praćenja i izvještavanja.

Tablica 49 Mjera suzbijanja energetske siromaštva na području općina (mjera 2)

Redni broj mjere	2
Ime mjere/aktivnost	Sufinanciranje energetske obnove obiteljskih kuća za energetske siromašna kućanstva
Nositelji aktivnosti:	Općina Gradac Općina Podgora
Ostali uključeni dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine • Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja • Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost • Društvo Crvenog križa Splitsko-dalmatinske županije³¹
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. – 2030.
Procjena uštede (MWh)	/
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	/
Izvor sredstava za provedbu	<ul style="list-style-type: none"> • Proračun Općine Gradac • Proračun Općine Podgora • Državni proračun • Obzor Europa • Europski strukturni i investicijski fondovi • Socijalni fond za klimatsku politiku
Kratki opis/komentar	U sklopu mjere sufinancirat će se provedba mjera energetske obnove obiteljskih kuća u vlasništvu ili suvlasništvu ranjivih skupina građana u opasnosti od energetske siromaštva. Također, u sklopu mjere sufinancirat će se provedba i drugih mjera energetske učinkovitosti u energetske siromašnim kućanstvima, primjerice zamjena kućanskih uređaja po sistemu „staro za novo“, unaprjeđenje ili zamjena sustava grijanja (poboljšana učinkovitosti sustava grijanja i zamjena energenata - naročito električne energije i loživog ulja) okolišno, ekonomski i energetske povoljnijima, a poglavito sustavima koji koriste obnovljive izvore energije te provedba drugih tehničkih mjera energetske učinkovitosti.

²⁹ eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0435&from=EN

³⁰ <https://strukturnifondovi.hr/>

³¹ <https://www.hck-dcksdz.hr/gdck-makarska>

Tablica 50 Mjera suzbijanja energetske siromaštva na području općina (mjera 3)

Redni broj mjere	3
Ime mjere/aktivnost	Info-centar za pomoć energetski siromašnima
Nositelji aktivnosti:	Općina Gradac Općina Podgora
Ostali uključeni dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine • Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja • Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Početak/kraj provedbe (godine)	2022. – 2030.
Procjena uštede (MWh)	/
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	/
Izvor sredstava za provedbu	<ul style="list-style-type: none"> • Proračun Općine Gradac • Proračun Općine Podgora • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • Socijalni fond za klimatsku politiku • Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Kratki opis/komentar	Osiguravanje „one-stop-shop“ pristupa za savjetovanje energetski siromašnih kao i osoba u riziku od energetske siromaštva. Ova mjera predviđa uspostavu trajnog sustava savjetovanja i informiranja energetski siromašnih o mogućnostima poboljšanja energetske učinkovitosti, primjene obnovljivih izvora energije te dostupnim mehanizmima financiranja. Mjera također predviđa osnaživanje energetski siromašnih jačanjem energetske pismenosti te poticanjem na sudjelovanje u različitim oblicima energetske zajednice.

Kod provedbe za suzbijanje energetske siromaštva nužno je uzeti u obzir da iste neće u svakom slučaju nužno dovesti do energetske i emisijske uštede. Tako je moguće da kod nekog kućanstva, koje npr. prije početka provedbe mjere ne raspolaže sa sustavom centralnog grijanja u objektu po završetku provedbe mjere ukupna potrošnja energije za grijanje, unatoč učinkovitosti sustava, bude veća. No, koristeći pritom obnovljive izvore energije, moguće je neovisno o porastu ukupne potrošnje energije za grijanje na razini kućanstva, osigurati smanjenje emisija stakleničkih plinova.

15. PROVEDBA AKCIJSKOG PLANA

Provedba akcijskog plana najvažniji je dio ukupnog procesa, a ujedno je i dio koji je vremenski i resursno najzahtjevniji. Kako bi provedba bila uspješna moraju se poduzeti mjere koje se mogu grupirati u sljedeće cjeline:

- organizacija provedbe;
- provedba akcijskog plana;
- praćenje, kontrola;
- izvještavanje o postignutim rezultatima provedbe akcijskog plana;
- strukturna prilagodba.

Sve navedene mjere objašnjene su u nastavku.

15.1. Organizacija provedbe

Provedba programa bit će povjerena po jednom zaposleniku iz Općine Podgora i Općine Gradac koji će biti zaduženi za operativnu provedbu mjera. U operativnu provedbu mjera bit će uključeni upravni odjeli i agencije čiji će predstavnici biti zaduženi za sektore sukladno kompetencijama. Osobe zadužene za provedbu Akcijskog plana imaju iskustvo i znanje povezano s problematikom energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, ali isto tako i dobar pregled funkcioniranja uprave općina i znanja iz područja vođenja projekata.

15.2. Provedba akcijskog plana

Provedba Akcijskog plana je vremenski najduži korak, iziskuje najveće napore i najveća financijska sredstva. Zbog toga je izrazito važna mobilizacija svih dionika. Hoće li Akcijski plan biti uspješno primijenjen ili ne, u velikoj mjeri ovisi o ljudskom faktoru.

Tijekom faze provedbe Plana bit će nužno osigurati i dobru internu komunikaciju (između različitih odjela uprave općine, pridružene javne vlasti i svih drugih uključenih osoba), kao i vanjsku komunikaciju (s građanima i dionicima). To će pridonijeti podizanju svijesti, povećati znanje o razmatranoj problematici, potaknuti promjene u ponašanju i osigurati široku podršku cijelom postupku provedbe Akcijskog plana.

Praćenje provedbe projekta u smislu uštede energije (smanjenja emisija CO₂) i smanjenja rizika od utjecaja klimatskih promjena treba biti dio provedbe Akcijskog plana. Umrežavanje s drugim potpisnicima Sporazuma koji razvijaju ili provode Akcijski plan, pružit će dodatnu vrijednost ispunjavanju ciljeva razmjenom iskustava i najbolje prakse.

15.3. Praćenje i kontrola

Praćenje je također važan dio postupka provedbe Akcijskog plana. Redovito praćenje i adekvatna prilagodba plana potiču rad i težnju za stalnim poboljšanjem procesa.

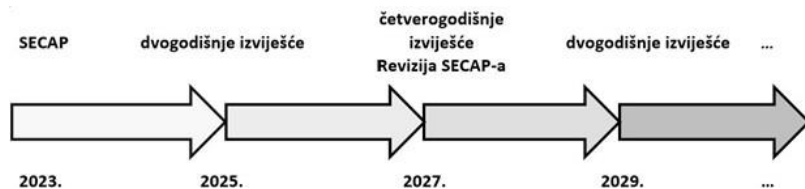
Praćenje i kontrola provedbe Akcijskog plana odvija se na nekoliko razina. Prati se dinamika provođenja konkretnih mjera navedenih unutar Akcijskog plana te uspješnost provedbe istih. Potom se provodi kontrola postavljenih ciljeva energetske uštede kao i praćenje postignutih smanjenja emisija CO₂ za svaku pojedinu mjeru prema Planu mjera i aktivnosti. Smanjenje emisija CO₂ je rezultat provedbe mjera ublažavanja te se preporučuje praćenje izradom novih inventara emisija CO₂ prema

istom protokolu izrade kao što je izrađen i referentni Inventar. Istim se metodologijama postiže relevantnost podataka koja je potrebna kako bi se do 2030. postignuto smanjenje emisija moglo opravdano dokazati.

15.4. Izvještavanje o postignutim rezultatima provedbe akcijskog plana

Izvještavanje o postignutim ciljevima odnosi se na informiranje Europske komisije o postignutim ciljevima koji su navedeni unutar Akcijskog plana. Postoje obrasci na web-stranicama Europske komisije u koje je potrebno unijeti glavne parametre Akcijskog plana. Izvještavanje se preporučuje na dvogodišnjoj razini. Na temelju podnesenih izvještaja Europska se komisija može uključiti s raznim prijedlozima te dati službeno mišljenje o mogućim poboljšanjima.

Potpisnici Sporazuma gradonačelnika obvezuju se podnijeti "Izvešće o praćenju" svake druge godine nakon podnošenja Akcijskog plana "za potrebe procjene, praćenja i u verifikacijske svrhe". Takvo izvješće trebalo bi uključivati ažurirani popis praćenja Nadzornog inventara emisija (MEI), razvijen prema istim metodama i izvorima podataka kao kod Referentnog inventara emisija (BEI), a kako bi se osigurala usporedivost. Lokalna vlast u općini se potiče na izradu inventara emisija CO₂ na godišnjoj razini. Međutim, ako lokalna vlast smatra da će to izazivati prevelik pritisak na ljudske ili financijske resurse, može odlučiti izradivati inventar emisija u većim vremenskim razmacima. No lokalne vlasti su dužne sastaviti MEI i izvještavati o tome najmanje svake četvrte godine, što znači izraditi alternativno svake dvije godine "Izveščivanje o provedbi" - bez MEI - (godina 2, 6, 10, 14 ...) i "Potpuno izvješćivanje" s MEI (godina 4, 8, 12, 16 ...) (Slika 30).

SLIKA 30 Vremenski model inventara emisija CO₂ (MEI)

15.5. Strukturna prilagodba

Općina djeluje kroz upravne odjele i ustanove, odnosno tvrtke. Zbog svoje raznolikosti u području djelovanja, organizacije i usluga koje pružaju, potrebno je poduzeti niz aktivnosti i prilagodbi kako bi u potpunosti bila uključena u provedbu Akcijskog plana. S obzirom na definirane kategorije mjera, bit će prepoznate organizacijske jedinice koje će sudjelovati u provedbi određenog dijela Akcijskog plana. Kratkoročno će biti poduzete aktivnosti koje neće zahtijevati promjenu u organizacijskoj strukturi općinske uprave i ustanova i tvrtki, ali postoji mogućnost pojave potrebe za usklađivanjem određenih aktivnosti.

Zaposlenici u upravnim odjelima, ustanovama i poduzećima bit će povremeno dodjeljivani na projekte u sklopu provedbe Akcijskog plana te će po potrebi biti definirane i nove uloge koje će uključivati aktivnosti na poslovima njegove provedbe. U slučaju potrebe za novim aktivnostima i angažmanom većeg broja zaposlenika bit će potrebno razmotriti uvođenje novog radnog mjesta. Ova odluka ne implicira potrebu otvaranja novog radnog mjesta, već usklađivanje postojećih resursa i preraspodjelu odgovornosti među zaposlenicima.

Adekvatnost postojećih procesa vezanih uz problematiku energetike, bilo da se radi o procesima unutar Općinske uprave ili procesima koji uključuju ustanove i tvrtke, bit će detaljno provjerena i prema potrebi promijenjena kako bi se postigao lakši protok informacija, smanjilo vrijeme za donošenje odluka i povećala cjelokupna „vidljivost“ provedbe programa, odnosno mjera.

16. OSIGURANJE RESURSA ZA PROVEDBU AKCIJSKOG PLANA

16.1. Ljudski resursi

Prema broju, opsegu i složenosti predloženih mjera za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama, predviđeno je da će za provedbu Akcijskog plana biti potrebno utrošiti radno vrijeme koje odgovara ukupnom radnom vremenu jednog zaposlenika (1 FTE – full time equivalents).

16.2. Izvori financiranja

Realizacija predloženih mjera može zahtijevati značajna ulaganja. Temeljni izvori financiranja su privatna sredstva građana i poduzetnika. Dodatno, Hrvatskoj kao punopravnoj članici Europske unije otvorene su mogućnosti za povlačenje sredstava iz Strukturnih i Kohezijskih fondova, a povećani su i dostupni izvori financiranja. Osim Strukturnih i Kohezijskih fondova, na raspolaganju su i drugi izvori odnosno modeli financiranja. ESCO model, revolving fondovi i javno–privatno partnerstvo samo su neki od izvora financiranja koji bi mogli doprinijeti oživljavanju investicijskih aktivnosti, a u ovom se trenutku ne koriste u značajnoj mjeri. Iz Europskih programa financiranja dobivaju se izravni financijski poticaji javnim tijelima za izradu profitabilnih projekata. Za potporu projekata koriste se i financijski proizvodi poput jamstava i vlasničkog kapitala.

Detaljnju podjelu izvora financiranja prikazuje tablica 51.

Tablica 51 Podjela glavnih izvora financiranja

Lokalni/regionalni izvori	Nacionalni izvori	Europski strukturni i investicijski fondovi	Europski programi financiranja	Pomoć u izradi projekata	Instrumenti financijskih institucija	Alternativni izvori financiranja
Proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)	Kohezijski fond (CF)	Instrument za povezivanje Europe (CEF)	Europski fond za energetske učinkovitost (EEEF)	Europski fond za strateška ulaganja (EFSI)	Gradske zadruge
Sredstva za decentralizirane javne funkcije	Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)	Obzor 2020	Europski instrument za lokalnu energetske podršku (ELENA)	Europska investicijska banka (EIB)	Grupno financiranje („Crowdfunding“)
	Državna ministarstva	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF)	JPI Urban Europe	Obzor 2020 Pomoć u izradi projekta	Instrument za financiranje prirodnog kapitala (NCFE)	Ugovor o energetske učinku (EPC)
		Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)	LIFE	Inicijativa za zajedničku pomoć pri potpori projektima u europskim regijama (JASPERS)		Zelene obveznice
		Europski socijalni fond (ESF)	Teritorijalna suradnja			Financiranje na temelju računa („On-bill-financing“ model)
			Inovativne mjere za gradove		Revolving financiranje	
			URBACT			Povoljni zajmovi, jamstva

U poglavljima 17.2.1. – 17.2.3. objašnjene su pojedine stavke navedene u tablici 53.

16.2.1. Lokalni, regionalni i nacionalni izvori financiranja

Među **lokalnim i regionalnim izvorima** financiranja potrebno je spomenuti sljedeće:

1. proračun Općine Gradac;
2. proračun tvrtki kojima je Općina Gradac osnivač, vlasnik ili suvlasnik;
3. proračun Općine Podgora;
4. proračun tvrtki kojima je Općina Podgora osnivač, vlasnik ili suvlasnik;
5. proračun Splitsko-dalmatinske županije.

Među **nacionalnim izvorima** koje je moguće iskoristiti za financiranje navode se sljedeći:

1. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) – nacionalni izvanproračunski fond osnovan s ciljem financijskog podupiranja projekata iz područja zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Dodjela sredstava vrši se na temelju provedenog javnog natječaja, dok korisnici sredstava Fonda mogu biti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe.

2. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) – je razvojna i izvozna banka osnovana sa svrhom kreditiranja obnove i razvitka hrvatskog gospodarstva. Osnivač i 100%-ni vlasnik HBOR-a je Republika Hrvatska koja jamči za sve nastale obaveze. Za financiranje ulaganja u energetske učinkovitost i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u zgradama javnog sektora, u svrhu postizanja energetske učinkovitosti uvedena je posebna financijski mehanizam „ESIF Krediti za energetske učinkovitosti“. Osim navedenog za financiranje klimatskih i mjera energetske učinkovitosti, moguće je koristiti i druge financijske mehanizme HBOR-a, dok korisnici istih mogu biti i javni i privatni sektor.

17.2.2. Europski izvori financiranja

Strukturni i investicijski fondovi Europske unije – namijenjeni su provedbi i financiranju Kohezijske politike Europske unije, odnosno njenom ujednačenom razvitku. U financijskom razdoblju 2021. – 2027. Hrvatska na raspolaganju ima 8,767 milijardi eura. Ciljevi koji se žele postići ESI fondovima su konvergencija, regionalna konkurentnost i zapošljavanje te europska međunarodna suradnja. U nastavku je navedeno pet strukturnih i investicijskih fondova:

1. Kohezijski fond (CF) – financira projekte kojima se unapređuje okoliš i razvija prometna infrastruktura određena kao dio Trans-europske prometne mreže. Na sufinanciranje projekata u iznosu od najviše 80-85 % pravo imaju države članice čiji je BDP ispod 90 % prosjeka Europske zajednice i koje primjenjuju nacionalni program konvergencije prema gospodarskoj i monetarnoj uniji. Između ostalog, intervencije koje je moguće financirati iz Kohezijskog fonda su: okolišna infrastruktura s ciljem preuzimanja EU standarda zaštite okoliša; učinkovito korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije.

2. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) – cilj ovog fonda je jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Fond se financira sredstvima Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020 promicanjem održivog ruralnog razvoja na području Europske unije. Pridonosi ekološkoj i teritorijalnoj ravnoteži, zaštiti klimatskih uvjeta i uvođenju inovacija u poljoprivredni sektor. EAFRD financira neke od sljedećih aktivnosti: poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima; jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva; obnova, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu; promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu.

3. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF) – osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti.

4. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) – služi smanjivanju razlika u razvoju pojedinih zemljopisnih područja ili između određenih socijalnih grupa te jačanju ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji. Sredstva ovog fonda mogu koristiti istraživački centri, lokalne i regionalne vlasti, škole, korporacije, trening centri, državna uprava, mala i srednja tvrtki, sveučilišta i udruge, javna tijela, neke organizacije privatnog sektora (osobito mala tvrtki), nevladine organizacije te volonterske organizacije. Intervencije koje je moguće financirati iz ovog regionalnog fonda su: produktivna ulaganja koja pridonose stvaranju i očuvanju radnih mjesta, kroz izravne potpore za ulaganja u mala i srednja tvrtki; ulaganja u infrastrukturu pružanja osnovnih usluga građanima u području energetike, okoliša, prometa te informacijskih i komunikacijskih tehnologija te u socijalnu, zdravstvenu i obrazovnu infrastrukturu; razvoj unutarnjeg potencijala podržavanjem lokalnih i regionalnih razvoja i istraživanja te inovacija; tehnička pomoć.

5. Europski socijalni fond (ESF) – uz doprinos gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji ESF glavni je financijski instrument Europske unije utemeljen s ciljem ulaganja u ljude. Uredbom se predlaže usmjeravanje ESF-a na četiri tematska cilja u cijeloj Uniji: poticanje zapošljavanja i podršku mobilnosti radne snage; promicanje socijalne uključenosti u borbu protiv siromaštva; ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje; povećavanje kapaciteta institucija i učinkovitosti javne administracije.

Europski programi financiranja

1. Instrument za povezivanje Europe (CEF) – je financijski instrument osnovan za dodatna ulaganja u izgradnju nove te unaprijeđenije postojeće prometne, energetske i telekomunikacijske infrastrukture. Tri su glavna područja: promet – izgradnja međudržavnih prometnih koridora i povećanje energetske učinkovitosti prometa; energetika – unaprijeđenje energetske infrastrukture, povećanje sigurnosti opskrbe energijom; telekomunikacije i ICT – izgradnja i razvoj brže širokopolasne infrastrukture i usluga.

2. Obzor Europa (Obzor 2020) - okvirni je program Europske unije za istraživanja i inovacije za razdoblje od 2021. do 2027. godine, a njegov pravni temelj čine Uredba 2021/695 i Odluka 2021/764. Obzor Europa jedan je od ključnih instrumenata Unije za jačanje Europskog istraživačkog prostora, osnaživanje europske konkurentnosti, usmjeravanje i ubravanje digitalne zelene tranzicije, europskog oporavka, pripravnosti i otpornosti. To ga čini najambicioznijim te ujedno i najvećim transnacionalnim okvirnim programom za istraživanje i inovacije u svijetu.

3. JPI Urban Europe - Zajednička programirajuća inicijativa Urban Europe, je suradnička inicijativa za istraživanje i inovacije usmjerena na rješavanje urbanih izazova i promicanje održivog urbanog razvoja u Europi. Okuplja različite europske zemlje, njihove istraživačke organizacije i druge dionike kako bi zajedno radili na projektima istraživanja i inovacija u urbanom kontekstu. Glavni ciljevi uključuju stvaranje održivijih i boljih urbanih okoliša, povećanje konkurentnosti europskih gradova, podršku inovacijama i prijenosu znanja u urbanim područjima te promicanje interdisciplinarnih suradnji u istraživanju i razvoju gradova.

4. LIFE - centralizirani program Europske unije u potpunosti posvećen politikama zaštite okoliša, očuvanju prirode te klimatskim aktivnostima. Projekti odobreni u sklopu Programa LIFE imaju za cilj razvijati, demonstrirati i promovirati inovativne tehnike, metode i pristupe za ostvarenje ciljeva koji se mogu reproducirati i nadograditi. U programskom razdoblju 2021. – 2027. LIFE djeluje kroz 2 područja – okoliš i djelovanje na području klime.

5. URBACT - Program URBACT IV (2021-2027), financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj, prepoznaje gradove kao nositelje održivog razvoja, a njihovu suradnju zamišlja kroz uspostavljanje rad mreža gradova.

Pomoć u izradi projekata

1. European Energy Efficiency Fund (EEEF) – cilj je promicanje održivog energetskeg tržišta i zaštite klime. Putem ovog instrumenta javni i privatni sektor može financirati svoje projekte korištenjem kreditiranja, garancija, leasinga i drugih sličnih mehanizama. Zainteresirane institucije mogu se javiti i za dobivanje tehničke pomoći za razvoj projektnih ideja iz područja energetike.

2. The European Local Energy Assistance Facility (ELENA) – inicijativa bespovratne pomoći koju su zajednički uspostavile Europska komisija i Europska investicijska banka. Cilj inicijative je pomoći jedinicama lokalne i regionalne samouprave da investiraju u energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije tako da im se pruži tehnička pomoć u strukturiranju i implementaciji programa s ciljem privlačenja vanjskog financiranja.

3. Joint Assistance to Support Projects in European Regions (JASPERS) - financijski instrument kojemu je cilj pružiti podršku projektima u europskim regijama. Provodi ga Europska komisija u suradnji s Europskom investicijskom bankom i Europskom bankom za obnovu i razvoj. Cilj je inicijative pružiti tehničku/konzultantsku pomoć državama članicama u pripremi velikih infrastrukturnih projekata koji se financiraju iz Kohezijskog fonda. Usluge su besplatne i namijenjene ubrzanju realizacije dostupnih sredstava.

Instrumenti financijskih institucija

1. Europski fond za strateške investicije (EFSI) – cilj mu je potaknuti investicije u projekte u javnom i privatnom sektoru te poboljšati pristup financiranju za institucije s više od 3.000 zaposlenih. Jedan je od ključnih alata za postizanje ciljeva Europskog investicijskog plana (Junckerovog plana) kako bi se prebrodio trenutni nedostatak investicija u Europi. EFSI je pokrenula Europska komisija i EIB, te ga EIB i provodi.
2. Europska investicijska banka (EIB) – je financijska institucija specijalizirana za dugoročno financiranje projekata koji podupiru razvojnu politiku EU. Postoji mogućnost kombiniranja sredstava EIB-a s poticajima dobivenim iz pretprijetnih fondova. EIB pruža usluge izdavanja dugoročnih zajmova, pružanja tehničke pomoći putem specijaliziranih instrumenata (ELENA, JASPERS, JESSICA) te financiranja rizičnog kapitala putem institucija i instrumenata (EIF).
3. Natural Capital Financing Facility (NCFF) - Instrument za financiranje prirodnog kapitala financijski je instrument koji objedinjuje sredstva Europske investicijske banke i Europske komisije u sklopu programa LIFE – programa za zaštitu okoliša i klimatske aktivnosti. Namijenjen je financiranju projekata koji doprinose očuvanju i održivom korištenju prirodnog kapitala, kao i prilagodbi klimatskim promjenama korištenjem prirodnih rješenja.

16.2.1. Alternativni izvori financiranja

1. Crowdfunding (Grupno financiranje) - proces u kojem se od javnost traži financijska podrška za pokretanje kreativnog projekta ili poduzeća. Proces se odvija putem interneta, a cilj je uključiti veći broj ljudi različitim motivacijskim faktorima, koji malim uplatama kumulativno dovode do značajnog iznosa dovoljnog za realizaciju čak i velikih projekata;
2. Energy Performance Contract (EPC) – ugovor o energetske učinkovitosti zgrada ili industrijskih postrojenja. Ovaj tip ugovora često se koristi kako bi se postigle energetske uštede, smanjila potrošnja energije i smanjili operativni troškovi. EPC ugovori često se koriste u industriji, javnom sektoru i komercijalnom sektoru kako bi se promovirala energetska učinkovitost i smanjila potrošnja energije. Ovi ugovori mogu biti korisni za postizanje ciljeva održivosti i smanjenja emisija stakleničkih plinova.
3. Zelene obveznice – instrument s fiksnim prinosom osmišljen za potporu klimatskim i okolišnim projektima. Zelene se obveznice upotrebljavaju za financiranje ili refinanciranje ulaganja, projekata, rashoda ili imovine koji pomažu u rješavanju klimatskih i okolišnih pitanja. Vlade i privatna poduzeća koriste ih za financiranje prijelaza na održivije i niskougljično gospodarstvo.
4. „On-bill Financing“ (Financiranje na temelju računa) -metoda financiranja unaprjeđenja energetske učinkovitosti koja kao osnovu za povrat uzima račune za komunalne usluge. Dobavljači energenata otplatu zajma naplaćuju računima za energente. Time se kompenzira veza koja postoji između komunalnog poduzeća i kupca kako bi se omogućio pristup financiranju održivih ulaganja u energetici.
5. Revolving financiranje - predstavlja izvor novca iz kojeg se financiraju zajmovi za nekoliko projekata održive energije. Revolving financiranjem mogu se osigurati zajmovi za projekte koji nemaju pravo pristupa ostalim zajmovima financijskih institucija ili zajmovi s kamatnom stopom koja je niža od tržišne (povoljni zajmovi).

17. ZAKLJUČAK

2024. godine Općina Gradac i Općina Podgora izradile su Zajednički akcijski plan energetske i klimatske održive razvitka kojim je analizirana energetska potrošnja na području tih Općina te rizici i ranjivosti na klimatske promjene, godišnje emisije CO₂ u sektorima zgradarstva, javne rasvjete i prometa te su predložene konkretne mjere s ciljem smanjenja emisija CO₂, i prilagodbe na nepredvidive klimatske nepogode na području jedinica lokalne samouprave.

Ovaj akcijski plan predstavlja prvi korak u nastavku dugotrajnog procesa smanjenja emisija CO₂ i ostalih stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. godine, a u skladu s ciljevima EU.

Definirane su i predložene mjere u sva tri navedena sektora, ali tako i u sektoru poljoprivrede i šumarstva, obalnom pojasu, turizmu te su predložene i mjere za zdravlje i sigurnost u općinama, budući da je riječ o obalnom području RH. Uz svaku mjeru dati je opis iste uz procjenu mogućih ušteda energije, odnosno smanjenja emisija CO₂. Odrađena je i detaljna analiza trenutnog stanja klime na području Republike Hrvatske i Općine Gradac kao i Općine Podgora s osvrtom na projekcije promjena u bližoj i daljoj budućnosti. Posebni naglasak je stavljen na temperaturu i padaline, s obzirom na okruženje.

Naglasak u mjerama koje će se provoditi s ciljem smanjenja emisije CO₂ stavljen je najviše na sektor prometa i zgradarstva u kojem se očekuju i najveće uštede, ali i sektoru poljoprivrede i šumarstva kao najranjivijima na klimatske promjene. U tu svrhu, promatrano područje će pokrenuti mjere koje su usmjerene na promjenu ponašanja stanovnika kako u prometu, tako i u njihovim kućanstvima i na radnim mjestima. To su mjere koje prema iskustvu drugih zemalja mogu donijeti uštede za koje nije potrebno uložiti puno sredstava, ali zahtijevaju stalni angažman kroz obrazovne aktivnosti, organizaciju radionica, kreiranje i distribuciju letaka i brošura.

Za ispunjenje zadanih ciljeva i provođenje predviđenih mjera potrebno je uložiti značajna financijska sredstva. Treba naglasiti da se od općina ne očekuje pokrivanje svih potrebnih financijskih sredstava. Zamišljeno je da se najveća uloga općinskih uprava u provedbi predloženih mjera odnosi na aktivnosti vezane uz provođenje informiranja i edukacije javnosti, pronalaženje i komunikaciju s različitim zainteresiranim partnerima za provedbu mjera, preuzimanje uloge moderatora, i sl. manji je dio sredstava predviđen za vlastito financiranje, a i u tom dijelu općine će imati mogućnosti i trebat će prepoznati i iskoristiti što je moguće više različitih dostupnih modela financiranja. U tu se svrhu, kao uz ostale, predlaže osnivanje zasebnog odgovornog - koordinacijskog tijela, od strane svake općine, zaduženog za provedbu Akcijskog plana.

18. IZVORI PODATAKA

- Andrijašević, I. (2019); Anemonimija u govoru općine Gradac (105-126)
- Covenant of Mayors for Climate & Energy EUROPE - Quick Reference Guide, Joint Sustainable Energy & Climate Action Plan; https://eu-mayors.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-06/J-SECAP-ref_guide_final.pdf
- Državni hidrometeorološki zavod;
- Elaborat zaštite okoliša za postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš za izgradnju vodnogomunalne infrastrukture aglomeracije Podgora (2017); Vodovod d.o.o. Makarska
- HEP ESCO, Javna rasvjeta Općine Gradac; <https://www.hep.hr/esco/esco-projekti/javna-rasvjeta-3117/javna-rasvjeta/javna-rasvjeta-opcine-gradac/3082>
https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=split_marjan
- Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Gradac (2021)
- LAGUR Malo misto; <https://lagurmalomisto.hr/>
- LED elektronika, Projekt- Općina Podgora; <https://led-elektronika.hr/projekt/opcina-podgora/>
- Nevrijeme – Podgora (2019); <https://www.24sata.hr/news/valovi-su-bili-visoki-4-metra-i-unistili-su-cijelu-obalu-podgore-665290>
- Popis potpisnika Sporazuma gradonačelnika (2023); <https://eu-mayors.ec.europa.eu/hr/signatories>
- Potres Gradac (2013.); <https://slobodnadalmacija.hr/dalmacija/dalmaciju-pogodio-jak-potres-ljudi-su-se-malo-prepali-posebno-oni-koji-pamte-potres-iz-1962-godine-221707>
- Požar – Podgora (2011); [Požar kod Podgore pod nadzorom - tportal](#)
- Požar – Podgora (2017); [Veliki šumski požar kod Podgore: Na terenu 250 vatrogasaca iz cijele Dalmacije - Novosti | Grad Makarska](#)
- Požar Gradac (2021.); <https://021portal.hr/kod-makarske-izgorjelo-40-hektara-sume-i-makije-pozar-gase-i-dva-kanadera/>
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN, broj 30/22)
- Pravilnik o sustavnom gospodarenju energijom u javnom sektoru (NN 18/15 i 06/16)
- Pravilnik o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 98/21, 30/22)
- Pravilniku o Sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN, broj 98/12)
- Prijedlog : STRATEGIJA NISKOUGLIČNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. S POGLEDOM NA 2050. GODINU; (2021)
- Procjena rizika od velikih nesreća za Općinu Gradac (2020)
- Službeno glasilo Općine Gradac, Službeni glasnik, broj 06/23; 6. točka - Preventivno-operativni plan zaštite od šumskih požara na otvorenom prostoru Općine Gradac za 2023. godinu; 7. točka - Plan motrenja, čuvanja i ophodnje otvorenog prostora i građevina za koje prijete povećana opasnost od nastajanja i širenja požara na području Općine Gradac za 2023. godinu
- Smanjenje emisija ugljičnih plinova: Ciljevi i mjere EU-a; <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20180305STO99003/smanjenje-emisija-ugljicnih-plinova-ciljevi-i-mjere-eu-a>
- Strategija poljoprivrede do 2030. (NN, broj 26/22)

- URBOS d.o.o. Split (2017): Plan ukupnog razvoja (Starteški razvojni program) Općine Podgora za razdoblje 2017.- 2020. godine
- Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi“)
- Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)
- Zakon o vodama (NN, broj 66/19)
- Zakon o zaštiti zraka (NN 127/19, 57/22)
- Zakona o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21)
- Zeleni servis d.o.o., Split (2019): Elaborat zaštite okoliša uz zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat: „Uređenje obalnog pojasa Čaklje – istok i Čaklje – zapad, Općina Podgora“

POPIS SLIKA

SLIKA 1 Položaj Općine Podgora i Općine Gradac (zeleni kružić označava položaj Općina na ortofoto snimci RH).....	9
SLIKA 2 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije sektora zgradarstva.....	18
SLIKA 3 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije sektora prometa.....	19
SLIKA 4 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete po godinama.....	20
SLIKA 5 Udio pojedinih energenata u kontrolnom inventaru sektora prometa.....	24
SLIKA 6 Udio pojedinih energenata u kontrolnom inventaru sektora prometa.....	25
SLIKA 7 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ za sektor zgradarstva.....	27
SLIKA 8 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ za sektor prometa.....	28
SLIKA 9 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ za sektor javne rasvjete.....	28
SLIKA 10 Ukupna usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂	28
SLIKA 11 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji u sektoru zgradarstva za Općinu Podgora.....	47
SLIKA 12 Udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji energije sektora prometa.....	48
SLIKA 13 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete po godinama.....	49
SLIKA 14 Udio pojedinih energenata u kontrolnom inventaru sektora prometa.....	55
SLIKA 15 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ za sektor zgradarstva.....	58
SLIKA 16 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ za sektor prometa.....	58
SLIKA 17 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ za sektor javne rasvjete.....	59
SLIKA 18 Ukupna usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂	59
SLIKA 19 Promjena srednje godišnje temperature zraka na 2 m iznad tla (°C) u odnosu na referentno razdoblje 1971. - 2021. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011. – 2040.; dolje: za razdoblje 2041.- 2070.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.....	80

SLIKA 20 Promjena srednje godišnje ukupne količine oborine (%) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.....	81
SLIKA 21 Promjena srednje godišnje maksimalne brzine vjetra na 10 m (m/s) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. godine u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5	82
SLIKA 22 Promjena srednjeg broja vrućih dana (dan kad je maksimalna temperatura veća ili jednaka 30 °C), u odnosu na referentno razdoblje 1971. – 2000. Gore: za razdoblje 2011. – 2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Mjerna jedinica: broj događaja u sezoni. Sezona: ljeto.....	83
SLIKA 23 Promjena srednjeg broja ledenih dana (dan kad je minimalna temperatura manja ili jednaka -10 °C, u odnosu na referentno razdoblje 1971. – 2000. Gore: za razdoblje 2011. – 2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Mjerna jedinica: broj događaja u godini. Sezona: zima.....	84
SLIKA 24 Promjene srednjeg broja dana s maksimalnom brzinom vjetra većom ili jednakom 20 m/s u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5; prvi red: promjene u razdoblju 2011.-2040. godine; drugi red: promjene u razdoblju 2041.-2070. godine Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: zima	85
SLIKA 25 Promjena srednjeg broja kišnih razdoblja, u odnosu na referentno razdoblje 1971. – 2000. Gore: za razdoblje 2011. – 2040. godine; dolje: za razdoblje 2041. – 2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: ljeto.....	86
SLIKA 26 Promjene srednjeg broja sušnih razdoblja (razdoblje od minimalno 5 uzastopnih dana s dnevnom količinom oborine manjom ili jednakom 1 mm) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5. Gore: promjene u razdoblju 2011.-2040. godine; dolje: promjene u razdoblju 2041.-2070. godine. Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: proljeće.....	87
SLIKA 27 Minimalna temperatura zraka za povratno razdoblje 50 godina za područje Republike Hrvatske.....	90
SLIKA 28 Maksimalna temperatura zraka za povratno razdoblje 50 godina za područje Republike Hrvatske.....	91
SLIKA 29 Srednja godišnja količina oborine za razdoblje 1971-2000. područje Republike Hrvatske.....	92
SLIKA 30 Vremenski model inventara emisija CO ₂ (MEI).....	102

POPIS TABLICA

Tablica 1 Tri faze postupnog plana	13
Tablica 2 Akcijski plan održivog energetskog razvoja i klimatskih promjena Općine Gradac i Općine Podgora.....	14

Tablica 3 Potrošnja energije (u kWh) Općine Gradac u sektoru zgradarstva po vrsti energenta 2022. godine	17
Tablica 4 Ukupna potrošnja energije u sektoru prometa po energentima	18
Tablica 5 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete	19
Tablica 6 Ukupna potrošnja energije (u kWh) Općine Gradac u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2022. godine	20
Tablica 7 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO ₂	21
Tablica 8 Ukupne emisije CO ₂ iz sektora zgradarstva Općine Gradac za 2017. godinu	22
Tablica 9 Ukupne emisije CO ₂ iz sektora prometa Općine Gradac za 2017. godinu	22
Tablica 10 Ukupna emisija CO ₂ Općine Gradac u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2017. godine	22
Tablica 11 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO ₂	23
Tablica 12 Ukupne emisije CO ₂ iz sektora zgradarstva Općine Gradac za 2022. godinu po vrsti energenta	24
Tablica 13 Ukupne emisije CO ₂ iz sektora prometa Općine Gradac za 2022. godinu	25
Tablica 14 Ukupna emisija CO ₂ Općine Gradac u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2022. godine	26
Tablica 15 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ (tCO ₂) za Općinu Gradac	27
Tablica 16 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora zgradarstva	29
Tablica 17 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora prometa	32
Tablica 18 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora javne rasvjete	34
Tablica 19 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora poljoprivrede i šumarstva	36
Tablica 20 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora turizma	38
Tablica 21 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ na obalnom pojasu	40
Tablica 22 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora zdravlja i sigurnosti	43
Tablica 23 Potrošnja energije (u kWh) Općine Podgora u sektoru zgradarstva po vrsti energenta 2022. godine	46
Tablica 24 Ukupna potrošnja energije u sektoru prometa po energentima	47
Tablica 25 Ukupna potrošnja energije u sektoru javne rasvjete	48
Tablica 26 Potrošnja energije (u kWh) po naseljima te ukupna potrošnja energije Općine Podgora u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2022. godine	50
Tablica 27 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO ₂	51
Tablica 28 Ukupne emisije CO ₂ iz sektora zgradarstva Općine Podgora za 2017. godinu	51
Tablica 29 Emisija CO ₂ po naseljima te ukupna emisija CO ₂ Općine Podgora u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2017. godine	52
Tablica 30 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO ₂	53
Tablica 31 Ukupne emisije CO ₂ iz sektora zgradarstva Općine Podgora za 2022. godinu po vrsti energenta	53
Tablica 32 Ukupne emisije CO ₂ iz sektora prometa Općine Podgora za 2022. godinu	54
Tablica 33 Emisija CO ₂ po naseljima te ukupna emisija CO ₂ Općine Podgora u sektoru javne rasvjete po vrsti energenta 2022. godine	55
Tablica 34 Usporedba referentnog i kontrolnog inventara emisija CO ₂ Općine Podgora	57
Tablica 35 Mjere za smanjenje CO ₂ iz sektora zgradarstva	61
Tablica 36 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora prometa	64
Tablica 37 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ iz sektora javne rasvjete	66

Tablica 38 Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora poljoprivrede i šumarstva

.....67

Tablica 39 mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora turizma

70

Tablica 40 Mjere vezane uz obalni pojas za prilagodbu klimatskim promjenama

71

Tablica 41 Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama iz sektora zdravlja i sigurnosti

72

Tablica 42 Projekcije odabranih klimatskih parametara za Republiku Hrvatsku prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. – 2000., prema Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, broj: 46/2020)

79

Tablica 43 Srednja mjesečna temperatura zraka na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.-2020.)

88

Tablica 44 Srednja mjesečna količina oborine na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.-2020.)

88

Tablica 45 Srednja mjesečna temperatura zraka na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.-2021.)

89

Tablica 46 Srednja mjesečna količina oborine na meteorološkoj postaji Split Marjan (1948.-2021.)

89

Tablica 47 Učinci klimatskih promjena na pojedine sektore

93

Tablica 48 Mjera suzbijanja energetske siromaštva na području općina (mjera 1)

98

Tablica 49 Mjera suzbijanja energetske siromaštva na području općina (mjera 2)

99

Tablica 50 Mjera suzbijanja energetske siromaštva na području općina (mjera 3)

100

Tablica 51 Podjela glavnih izvora financiranja

.....
104

**REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO - DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PODGORA**

STRATEGIJA

**UPRAVLJANJA IMOVINOM
U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA
ZA RAZDOBLJE OD 2023. DO 2029. GODINE**

Sadržaj

1. UVOD	174
2. VAŽEĆI NORMATIVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR	176
2.1. Zakoni i drugi propisi	176
2.2. Obuhvat oblika općinske imovine	181
2.3. Načela upravljanja imovinom Općine Podgora sukladno važećem zakonskom okviru	181
3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA UPRAVLJANJA IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA ..	184
3.1. Analiza upravljanja imovinom u obliku poslovnih udjela čiji je imatelj Općina Podgora	184
3.2. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora	184
3.2.3. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora namijenjenim prodaji	198
3.2.4. Analiza neprocijenjenih nekretnina u vlasništvu Općine Podgora	199
3.2.5. Analiza zahtjeva za darovanje nekretnina upućenih Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine	199
<i>Općina Podgora je tijekom prijašnjih godina nadležnim tijelima državne uprave dostavljala zahtjeve za darovanje nekretnina, ali isti do danas nisu riješeni. Općina je zatražila nekretnine navedene u narednoj tablici. Općina i dalje ima u planu slati zahtjeve za darovanje sukladno potrebama za izgradnju infrastrukturnih projekata.</i>	200
3.2.6. Nekretnine Republike Hrvatske i lokalna i područna (regionalna) samouprava	202
3.2.7. Stanje dokumentacije o nekretninama	203
3.3. Analiza upravljanja i raspolaganja ostalom imovinom i koncesijama	204
3.3.1. Mineralne sirovine	204
3.3.2. Poljoprivredno zemljište	205
3.4. Zaključna razmatranja o postojećem stanju upravljanja općinskom imovinom	207
4. STRATEŠKO USMJERENJE UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM	208
4.1. Vizija upravljanja općinskom imovinom	208
4.2. Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom	209
5. KASKADIRANJE STRATEŠKOG CILJA UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM	210
5.1. Poseban cilj 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“	212
5.2. Poseban cilj 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“	213
5.3. Poseban cilj 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinačnog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“	215
5.4. Poseban cilj 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“	216
5.5. Poseban cilj 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“	217
5.6. Poseban cilj 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“	219
5.7. Poseban cilj 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“	219
6. ZAKLJUČAK	221
7. IZVORI PODATAKA	224

POPIS TABLICA

<u>Tablica 1. Traživačka društva u (su)vlasništvu Općinu Podgora</u>	184
<u>Tablica 2. Nekretnine koje je Općina Podgora zatražila od Ministarstva državne imovine, a nije ostvareno</u>	200
<u>Tablica 3. Razvojni projekti Općine Podgora</u>	206
<u>Tablica 4. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“</u>	212
<u>Tablica 5. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.2. „Unaprijeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika traživačkih društava“</u>	213
<u>Tablica 6. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“</u>	216
<u>Tablica 7. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“</u>	217
<u>Tablica 8. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije (registra) općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“</u>	218
<u>Tablica 9. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“</u>	219
<u>Tablica 10. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“</u>	220

POPIS SLIKA

<u>Slika 1. Strateško usmjerenje upravljanja državnom imovinom</u>	208
<u>Slika 2. Kaskadiranje strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom</u>	211

1. UVOD

Strategiju upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) donosi Općinsko vijeće Općine Podgora.

U Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) propisano je da lokalne jedinice, osim financijskim sredstvima (prihodi koji lokalnim jedinicama pripadaju i koje ostvaruju u skladu s propisima), upravljaju i raspoložu pokretninama i nekretninama (upravne zgrade, poslovni prostori, objekti komunalne infrastrukture, školski, zdravstveni, kulturni i sportski objekti, igrališta i druge nekretnine). Prema odredbama spomenutog Zakona, lokalna jedinica je dužna pokretninama i nekretninama upravljati, koristiti ih i raspolagati njima pažnjom dobrog gospodara. U Zakonu o upravljanju državnom imovinom („Narodne novine“ broj 52/18) navodi se da upravljanje i raspolaganje imovinom mora biti predvidljivo, a predvidljivost upravljanja i raspolaganja imovinom ostvaruje se načelno jednakim postupanjem u istim ili sličnim slučajevima. Strategijom upravljanja državnom imovinom za razdoblje 2019. - 2025. („Narodne novine“ broj 96/19) navedeno je da za upravljanje i raspolaganje imovinom lokalnih jedinica potrebno uspostaviti jednaka pravila postupanja koja vrijede i za upravljanje i raspolaganje državnom imovinom.

Upravljanje imovinom Općine Podgora podrazumijeva pronalaženje optimalnih rješenja koja će dugoročno očuvati imovinu i generirati gospodarski rast. Općina osigurava kontrolu nad svojom imovinom i prihodima koji se mogu koristiti za opće dobro i važan su instrument postizanja strateških razvojnih ciljeva.

Učinkovito upravljanje imovinom Općine Podgora potiče razvoj gospodarstva i značajno je za njegovu stabilnost, a istodobno doprinosi boljoj kvaliteti života svojih građana.

Upravljanje imovinom uključuje brigu i aktivnosti za sve oblike imovine kojima Općina raspolaže. Gospodarski i razvojni interesi Općine odredit će ekonomske koristi koje Općina Podgora može imati od korištenja pojedinog oblika imovine.

Procjena potencijala imovine Općine Podgora mora se zasnivati na snimanju, popisu i ocjeni realnog stanja. Izrada evidencije imovine je početak, a ocjena njenog razvojnog potencijala i procjena vrijednosti je sljedeća aktivnost.

Važan preduvjet realizacije Strategije je donošenje potrebnih akata, kojima će se dodatno urediti različiti i brojni pojavni oblici imovine Općine Podgora.

Glavno polazište je kako vlasnik općinske imovine može biti jedino Općina Podgora, kao jedinica lokalne samouprave. Vlasništvo je stvarno pravo na određenoj stvari koje ovlašćuje svoga nositelja da s tom stvari i koristima od nje čini što ga je volja te da svakoga drugog od toga isključi, ako to nije protivno tuđim pravima i zakonskim ograničenjima. Vlasništvo podrazumijeva posjedovanje (vršenje faktične vlasti na stvari), uporabu i održavanje, korištenje (uporaba i ubiranje plodova ili koristi koje stvar daje) te

raspolaganje (pravo da se stvar otuđi ili optereti), a sukladno članku 30. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17). Sukladno odredbama spomenutog Zakona vlasnik ima, među ostalim, pravo posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja svojom stvari.

Upravljanje imovinom su sve sustavne i koordinirane aktivnosti i prakse kojima organizacija (u ovom slučaju Općina Podgora) optimalno i održivo upravlja svojom fizičkom imovinom i njihovom udruženom uspješnošću, rizicima i rashodima u tijeku njihova životnog ciklusa u svrhu ostvarivanja svojega organizacijskog strateškog plana.

Jedan od temeljnih ciljeva Općine Podgora je uspostava i izgradnja kvalitetnog sustava integralnog upravljanja imovinom kojem će se posvetiti posebna pažnja.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (»Narodne novine«, broj 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Splitsko-dalmatinske županije. Izvješće o obavljenoj reviziji – upravljanje i raspolaganje nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Splitsko-dalmatinske županije (dalje u tekstu: Izvješće o obavljenoj reviziji) objavljeno je u siječnju 2016. godine i nalazi se na internetskoj stranici Državnog ureda za reviziju.

U ostvarivanju temeljnih dugoročnih ciljeva Općina Podgora vodit će se preporukama koje su navedene u Izvješću o obavljenoj reviziji koja sadrži nalaz i preporuke.

2. VAŽEĆI NORMATIVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. Zakoni i drugi propisi

Stjecanje, upravljanje i raspolaganje imovinom propisano je brojnim zakonskim i podzakonskim aktima. Kako postojeći normativni okvir brojnim zakonima i podzakonskim aktima uređuje područje stjecanja, upravljanja, raspolaganja i korištenja imovinom u vlasništvu Općine Podgora, svjesni smo nemogućnosti normativnog objedinjavanja upravljanja cjelokupnom imovinom u vlasništvu Općine u jednom propisu.

U nastavku se iznose najvažniji zakoni i podzakonski akti kojima je regulirano stjecanje, upravljanje, raspolaganje i korištenje imovinom u vlasništvu Općine Podgora.

Ustav i Zakoni:

- Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14),
- Zakon o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, broj 61/18, 98/19, 114/22),
- Zakon o cestama („Narodne novine“, broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 4/23),
- Zakon o društveno poticanoj stanogradnji („Narodne novine“, broj 109/01, 82/04, 76/07, 38/09, 86/12, 07/13, 26/15, 57/18, 66/19, 58/21),
- Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina („Narodne novine“, broj 112/18, 39/22),
- Zakon o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave („Narodne novine“, broj 18/13, 127/13, 74/14, 98/19, 41/21),
- Zakon o gradnji („Narodne novine“, broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19),
- Zakon o građevinskoj inspekciji („Narodne novine“, broj 153/13),
- Zakon o izvlaštenju i određivanju naknade („Narodne novine“, broj 74/14, 69/17, 98/19),
- Zakon o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj 120/16, 114/22),
- Zakon o javno-privatnom partnerstvu („Narodne novine“, broj 78/12, 152/14, 114/18),
- Zakon o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, broj 68/18, 110/18, 32/20),
- Zakon o koncesijama („Narodne novine“, broj 67/17, 107/20),
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20),
- Zakon o najmu stanova („Narodne novine“, broj 91/96, 48/98, 66/98, 22/06, 68/18, 105/20),
- Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine („Narodne novine“, broj 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02, 98/19),

- Zakon o središnjem registru državne imovine („Narodne novine“, broj 112/18),
- Zakon o obrani („Narodne novine“, broj 73/13, 75/15, 27/16, 110/17, 30/18, 70/19),
- Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22),
- Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje („Narodne novine“, broj 78/15, 118/18, 110/19),
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama („Narodne novine“, broj 86/12, 143/13, 65/17, 14/19),
- Zakon o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem („Narodne novine“, broj 145/10, 70/17),
- Zakon o poticanju ulaganja („Narodne novine“, broj 63/22),
- Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 121/17, 98/19, 84/21),
- Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina („Narodne novine“, broj 78/15),
- Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo („Narodne novine“, broj 43/92, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 02/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01, 78/02),
- Zakon o proračunu („Narodne novine“, broj 144/21),
- Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23),
- Zakon o rudarstvu („Narodne novine“, broj 56/13, 14/14, 52/18, 115/18, 98/19, 83/23),
- Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“, broj 52/18, 52/19, 30/21),
- Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru („Narodne novine“, broj 78/15, 102/19),
- Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17, 151/22),
- Zakon o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 29/18, 114/18),
- Zakon o subvencioniranju i državnom jamstvu stambenih kredita („Narodne novine“, broj 31/11),
- Zakon o šumama („Narodne novine“, broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23),
- Zakon o trgovačkim društvima („Narodne novine“, broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23),
- Zakon o tržištu kapitala („Narodne novine“, broj 65/18, 17/20, 83/21, 151/22),

- Zakon o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije („Narodne novine“, broj 92/10),
- Zakon o upravljanju državnom imovinom („Narodne novine“, broj 52/18),
- Zakon o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina („Narodne novine“, broj 80/11, 144/21),
- Zakon o ustanovama („Narodne novine“, broj 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22),
- Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 93/16, 104/16, 116/18, 127/19),
- Zakon o Vladi Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 150/11, 119/14, 93/16, 116/18, 80/22),
- Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17),
- Zakon o vodama („Narodne novine“, broj 66/19, 84/21, 47/23),
- Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora („Narodne novine“, broj 125/11, 64/15, 112/18),
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22),
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18),
- Zakon o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18),
- Zakon o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 63/19, 128/22).

Podzakonski propisi i drugi akti:

- Pravilnik o energetsom pregledu zgrade i energetsom certificiranju („Narodne novine“, broj 88/17, 90/20, 01/21, 45/21),
- Pravilnik o evidencijama u arhivima („Narodne novine“, broj 90/02, 106/07),
- Pravilnik o geodetskom projektu („Narodne novine“, broj 12/14, 56/14),
- Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima („Narodne novine“, broj 112/17, 34/18, 36/19, 98/19, 31/20),
- Pravilnik o katastarskoj izmjeri („Narodne novine“, broj 59/20),
- Pravilnik o katastru zemljišta („Narodne novine“, broj 84/07, 148/09),
- Pravilnik o korištenju arhivskog gradiva („Narodne novine“, broj 121/19),

- Pravilnik o kontroli energetske certifikata zgrade i izvješća o redovitom pregledu sustava grijanja i sustava hlađenja ili klimatizacije u zgradi („Narodne novine“, broj 73/15, 54/20),
- Pravilnik o kontroli projekata („Narodne novine“, broj 07/00),
- Pravilnik o metodama procjene vrijednosti nekretnina („Narodne novine“, broj 105/15),
- Pravilnik o načinu provedbe stručnog nadzora građenja, obrascu, uvjetima i načinu vođenja građevinskog dnevnika te o sadržaju završnog izvješća nadzornog inženjera („Narodne novine“, broj 131/21),
- Pravilnik o obveznom sadržaju idejnog projekta („Narodne novine“, broj 118/19)
- Pravilnik o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina („Narodne novine“, broj 118/19, 65/20),
- Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti („Narodne novine“, broj 78/13),
- Pravilnik o osobama ovlaštenim za energetske certificiranje, energetske pregled zgrade i redoviti pregled sustava grijanja i sustava hlađenja ili klimatizacije u zgradi („Narodne novine“, broj 73/15, 133/15),
- Pravilnik o parcelacijskim i drugim geodetskim elaboratima („Narodne novine“, broj 86/07, 148/09),
- Pravilnik o potrebnim znanjima iz područja upravljanja projektima („Narodne novine“, broj 85/15),
- Pravilnik o predaji arhivskog gradiva arhivima („Narodne novine“, broj 90/02),
- Pravilnik o registru koncesija („Narodne novine“, broj 01/18),
- Pravilnik o registru prostornih jedinica („Narodne novine“, broj 37/20),
- Pravilnik o tehničkom pregledu građevine („Narodne novine“, broj 46/18, 98/19),
- Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje ovlaštenja za kontrolu projekata („Narodne novine“, broj 32/14, 69/14, 27/15),
- Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, broju i strukturi stručnog osoblja arhiva („Narodne novine“, broj 65/04),
- Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva („Narodne novine“, broj 90/02),
- Pravilnik o vrsti i sadržaju projekta za javne ceste („Narodne novine“, broj 53/02, 20/17),
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva („Narodne novine“, broj 63/04, 106/07),
- Pravilnik o nadzoru nad provedbom Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj 65/17),
- Uredba o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 95/18),

- Uredba o postupcima koji prethode sklapanju pravnih poslova raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske u svrhu prodaje, razvrgnuća suvlasničke zajednice, zamjene, davanja u zakup ili najam te o postupcima u vezi sa stjecanjem nekretnina i drugih stvarnih prava u korist Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 95/18),
- Uredba o izgledu i sadržaju standardnih obrazaca i objavama koncesija („Narodne novine“, broj 20/13),
- Uredbu o standardnim obrascima za koncesije i njihovoj objavi („Narodne novine“, broj 100/17),
- Uredba o kupoprodaji poslovnog prostora u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 137/12, 78/15),
- Uredba o mjerilima i kriterijima dodjele na korištenje nekretnina za potrebe tijela državne uprave ili drugih tijela korisnika državnog proračuna te drugih osoba („Narodne novine“, broj 127/13),
- Uredba o načinima raspolaganja dionicama i udjelima („Narodne novine“, broj 95/18),
- Uredba o načinima raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 127/13),
- Uredba o objavama javne nabave („Narodne novine“, broj 10/12),
- Uredba o obveznom sadržaju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 24/14),
- Uredba o osnivanju prava građenja i prava služnosti na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 10/14, 95/15),
- Uredba o poticanju ulaganja („Narodne novine“, broj 31/16,02/19),
- Uredba o procjeni vrijednosti nekretnina („Narodne novine“, broj 74/14),
- Uredba o masovnoj procjeni vrijednosti nekretnina („Narodne novine“, broj 28/19),
- Uredba o raspolaganju nekretninama koje se daju na korištenje tijelima državne uprave ili drugim tijelima korisnicima državnog proračuna te drugim osobama („Narodne novine“, broj 80/11),
- Uredbu o mjerilima i kriterijima dodjele na korištenje nekretnina za potrebe tijela državne uprave ili drugih tijela korisnika državnog proračuna te drugih osoba („Narodne novine“, broj 127/13),
- Uredba o Središnjem registru državne imovine („Narodne novine“, broj 03/20),
- Uredba o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine („Narodne novine“, broj 40/97, 117/05),
- Naputak o izradi nacрта akata u postupku izdavanja akata na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedbi tih postupaka elektroničkim putem („Narodne novine“ broj 56/14),
- Odluka o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele prostora u vlasništvu Republike Hrvatske na korištenje organizacijama civilnog društva radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro (Povjerenstvo VRH 30/06/15).

2.2. Obuhvat oblika općinske imovine

U nizu zakona može se sagledati veći broj oblika imovine u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Oni ukazuju na bogatstvo i raznolikost te veliki potencijal ove imovine. Očekivane koristi od upotrebe imovine moraju postati važnim motivom aktivnosti i biti pažljivo naznačeni u svim razvojnim strategijama i operativnim planovima.

Pojavni oblici imovine kojima Općina Podgora raspolaže su sljedeći:

- poljoprivredno zemljište,
- građevinsko zemljište,
- poslovni prostori u vlasništvu Općine,
- groblja i mrtvačnice,
- nerazvrstane ceste,
- sportski objekti,
- imovina u obliku poslovnih udjela u trgovačkim društvima,
- prihodi proračuna koji se ostvaruju na temelju naplaćivanja naknada za korištenje imovine,
- potraživanja Općine prema fizičkim i pravnim osobama,
- ostali pojavni oblici imovine u vlasništvu.

2.3. Načela upravljanja imovinom Općine Podgora sukladno važećem zakonskom okviru

Općina Podgora svojom imovinom treba upravljati učinkovito i razumno, pažnjom dobrog gospodara, sukladno načelima odgovornosti, javnosti, ekonomičnosti i predvidljivosti.

Načelo odgovornosti - osigurava se propisivanjem ovlasti i dužnosti pojedinih nositelja funkcija upravljanja i raspolaganja imovinom, nadzorom nad upravljanjem imovinom, izvješćivanjem o postignutim ciljevima i učincima upravljanja i raspolaganja imovinom i poduzimanjem mjera protiv nositelja funkcija koji ne postupaju sukladno propisima.

Načelo javnosti - upravljanja imovinom osigurava se propisivanjem preglednih pravila i kriterija upravljanja imovinom u propisima i drugim aktima koji se donose na temelju Zakona o upravljanju državnom imovinom („Narodne novine“ broj 52/18) te njihovom javnom objavom, određivanjem ciljeva upravljanja imovinom u Strategiji upravljanja imovinom i Godišnjem planu upravljanja imovinom, redovitim upoznavanjem

javnosti s aktivnostima tijela koja upravljaju imovinom i javnom objavom odluka o upravljanju imovinom.

Načelo ekonomičnosti - imovinom se upravlja sukladno načelu ekonomičnosti radi ostvarivanja gospodarskih, infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva Republike Hrvatske.

Načelo predvidljivosti - upravljanje imovinom mora biti predvidljivo za uprave, dioničare i članove trgovačkih društava u kojima dionicama i poslovnim udjelima upravlja tijelo kojemu je ta ovlast dana u nadležnost, odnosno za suvlasnike i nositelje drugih stvarnih prava na nekretninama i ostalim pojavnim oblicima imovine. Predvidljivost upravljanja i raspolaganja imovinom ostvaruje se načelno jednakim postupanjem u istim ili sličnim slučajevima.

Strategija se oslanja na Strategiju upravljanja državnom imovinom za razdoblje od 2019. do 2025. godine te na odredbe odluka donesenih u vezi s upravljanjem imovinom.

Republika Hrvatska upućuje na potrebu radikalno drugačije upotrebe imovine u državnom vlasništvu pa tako i imovine u vlasništvu JLS. Fokusiranje na stvaranje novih vrijednosti ključ je svih strukturnih reformi koje moraju osigurati bolji život svojim građanima.

Načelo učinkovitosti (»dobroga gospodara«) predstavlja učinkovito upravljanje svim pojavnim oblicima imovine u vlasništvu Općine iz čega proizlazi potreba za aktiviranjem nekretnina u vlasništvu Općine te postavljanje u funkciju gospodarskog razvoja.

Osnovna pretpostavka za promjene u učinkovitijem korištenju imovine u vlasništvu Općine Podgora jest jačanje svijesti kako imovina mora biti u funkciji stvaranja novih i dodanih vrijednosti, a ne trošak i teret koji opterećuje i koči razvoj.

Prema dostupnim informacijama, dio razvijenih zemalja iz okruženja Republike Hrvatske uspješno gospodari svojom imovinom na principima »ekonomske koristi«, stvarajući dobit i ostvarujući zadovoljavajuću zaposlenost. Iz suvremenih ekonomskih kretanja, po svemu sudeći, za uspjeh upravljanja imovinom u suvremenoj ekonomiji nije presudan tip vlasništva već kvaliteta upravljanja istom.

Općina Podgora treba postupati kao dobar gospodar, a kako bi se to ostvarilo, potrebno je osigurati stručne, tehničke, kadrovske i organizacijske uvjete.

Strategija nalaže u svojim smjernicama imatelju imovine posjedovanje vjerodostojnog uvida u opseg i strukturu imovine, što zahtjeva konkretne, točne i redovito ažurirane podatke o svim pojavnim oblicima imovine kojom raspolaže.

2.4. Akti strateškog planiranja

Strategije i Strateški programi u vlasništvu Općina Podgora:

- Plan ukupnog razvoja (Strateški razvojni program) Općine Podgora za razdoblje od 2016. do 2020. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 17/17),
- Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2018. do 2022. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18).

3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA UPRAVLJANJA IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA

3.1. Analiza upravljanja imovinom u obliku poslovnih udjela čiji je imatelj Općina Podgora

Tablica 1. Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općinu Podgora

Trgovačko društvo	Sjedište društva	OIB	Temeljni kapital	% vlasništva/iznos u kn
PODGORSKI KOMUNALAC d.o.o. Podgora	Andrije Kačića Miošića 2, 21327 Podgora	41555314063	20.000,00 kn	100
			2.654,45 eur	
VODOVOD d.o.o. Makarska	Vrgorska 7a, Makarska (Grad Makarska)	06527308831	29.200.000,00	9,30
			3.875.506,00 eur	

Postupanje Općine Podgora kao (su)vlasnika detaljnije definiraju:

- Zakon o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23).
- Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru („Narodne novine“ broj 78/15, 102/19).
- Zakon o upravljanju državnom imovinom („Narodne novine“ broj 52/18).
- Strategija upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora,
- Godišnji plan upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora.

Dugoročna očekivanja od trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora odredit će se planom upravljanja uvažavajući:

- strategiju poslovanja i razvoja trgovačkih društava,
- kapitalne strukture trgovačkih društava,
- pristup izvoru financiranja,
- izvedena i planirana ulaganja.

Ukupni prihodi za oba poduzeća u 2022. godini bili su 40.100.612,00 kuna¹. Trgovačko društvo PODGORSKI KOMUNALAC d.o.o. Podgora ostvarilo je prihode u iznosu od 3.373.411,00 kuna, dok je trgovačko društvo VODOVOD d.o.o. Makarska ostvarilo prihode od 36.727.201,00 kuna.

Tijekom 2022. godine u društvu PODGORSKI KOMUNALAC d.o.o. Podgora bilo je zaposleno 34 zaposlenika, dok je u društvu VODOVOD d.o.o. Makarska bilo zaposleno 86 zaposlenika.

¹ Podaci se odnose na ukupno poslovanje društava bez obzira na postotak vlasništva Općine Podgora i ostalih imatelja.

3.2. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora

Postojeći model upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora opisan je u uvodnom dijelu Strategije, a uočena je težnja da se upravljanje imovinom obavlja transparentno i odgovorno, profesionalno i učinkovito, u skladu za zakonskom regulativom.

Ovlasti za raspolaganje, upravljanje i korištenje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora imaju Općinsko vijeće i Općinski načelnik, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno. Općinsko vijeće, odnosno načelnik stječu, otuđuju, raspoložu i upravljaju nekretninama u vlasništvu Općine pažnjom dobrog gospodara u interesu i cilju općeg gospodarskog i socijalnog napretka građana. Postojeći model upravljanja nekretninama normiran je putem zakonskih i podzakonskih akata, a normizacija je sprovedena i internim aktima, tj. donošenjem odluka Općine Podgora iz područja upravljanja imovinom.

Općina Podgora izradila je Evidenciju imovine kako bi na jednom mjestu imala uvid u nekretnine s kojima upravlja i raspolože te osigurala funkcionalnost, transparentnost i iskoristivost imovinskih resursa.

Akti kojima je uređeno upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora:

- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2017. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/17),
- Odluka o davanju Suglasnosti Općinskom načelniku za davanje Izjave o preuzimanju poslovnih udjela, te za potpis i potvrdu Odluke o povećanju temeljnog kapitala, Odluke o izmjeni Društvenog ugovora i potpunog teksta Društvenog ugovora društva VODOVOD d.o.o. (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 10/17),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat. čest. zem. 10505/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 10/17),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10690 i kat.čest.zem. 11201, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/17),
- Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Blato (UPU) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),
- Odluka o donošenju Plana ukupnog razvoja (Strateškog razvojnog programa) Općine Podgora za razdoblje od 2016. do 2020. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat. čest. zem. 10505/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 8550, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),
- Zaključak o donošenju plana savjetovanja s javnošću Općine Podgora u 2018. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 01/18),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2018. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 01/18),
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o komunalnim djelatnostima koje se mogu obavljati na temelju koncesije u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/18),
- Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Porat (UPU 20b) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18),
- Odluka o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Podgora (pročišćeni tekst) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10579/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18),
- Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske za Općinu Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/18),
- Odluku o usvajanju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2018. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18),
- Odluka o usvajanju Strategije upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2018. do 2022. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18),
- Odluka o izboru osobe kojoj će se povjeriti obavljanje komunalnih poslova održavanja zelenih površina u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18),
- Odluka o imenovanju člana Projektne tima za izradu studijsko-projektne dokumentacije za prijavu EU projekta aglomeracija južnog dijela Makarskog primorja (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 17/18),
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/18),
- Odluka o vrijednosti boda za izračun komunalne naknade u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/18),

- Odluka o davanju na upravljanje športsko-rekreacijske dvorane u naselju Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/18),
- Odluka o davanju na upravljanje kino dvorane u naselju Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/18),
- Odluka o komunalnoj naknadi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 24/18),
- Odluka o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 24/18),
- Odluka o komunalnom doprinosu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o visini paušalnog poreza po krevetu, smještajnoj jedinici u kampu i smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o izmjeni i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o kupnji dijela nekretnina označenih kao kat.čest. zem. 6804/3 i kat.čest. zem. 6804/6, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o kupnji dijela nekretnina označenih kao kat.čest. zem. 6811/4, kat.čest. zem. 6811/5 i kat.čest. zem. 6812/1 k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o komunalnim djelatnostima koje se obavljaju na temelju pisanog ugovora na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/19),
- Odluka o davanju suglasnosti Općini Podgora za provedbu ulaganja Opremanje prostora kina u sklopu društvenog doma Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/19),
- Odluka o davanju suglasnosti DVD Podgora za provedbu ulaganja Troškovi opremanja vatrogasnog doma u Podgori (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/19),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2019. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/19),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 7244/1, k.o. Drašnice (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10547/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10557, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 11201, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),
- Odluka o komunalnom redu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/19),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 7244/1, k.o. Drašnice (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/19),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 10505/8, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/19),
- Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/19),
- Odluka o komunalnoj djelatnosti koja se obavlja na temelju koncesije u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/19),
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora
- Zajednička Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja ugostiteljsko turističke zone „Žanjeva“ u naselju Igrane i s tim u vezi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 21/19),
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja „neizgrađenog dijela naselja Podgora – Veliko Brdo“ (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 21/19),
- Zaključak o utvrđivanju Konačnog prijedloga urbanističkog plana uređenja Živogošće – Blato (UPU) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 03/20),
- Odluka da za Urbanistički plana uređenja naselja „Živogošće-Porat“ (UPU 20b) nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 03/20),
- Zaključak o utvrđivanju Konačnog prijedloga urbanističkog plana uređenja Živogošće – Porat (UPU 20b) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/20),
- Godišnji Plan davanja koncesija za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/20),
- Odluka o kupnji dijela nekretnine označene kao kat.čest. zem. 6804/5, k.o. Podgora
- Odluka o oslobađanju plaćanja komunalnog doprinosa za izgradnju kolne prometnice (OS2) u Podgori (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/20),

- Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o ukidanju statusa javnog dobra (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/20),
- Izvješće o provedbi Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2018. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/20),
- Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Općine Podgora za 2019. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/20),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/20),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/20),
- Odluka o dopuni Odluke o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/20),
- Odluka o produljenju Ugovora o koncesiji za obavljanje komunalnih djelatnosti pružanja usluga parkiranja vozila na parkiralištima i premještanja nepropisno zaustavljenih i parkiranih vozila (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/20),
- Odluka o usvajanju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/20),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest.zem. 10532/1 ko Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/20),
- Plan o izmjeni i dopuni Plana upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 17/20),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 10505/13, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/20),
- Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Blato (UPU) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/20),
- Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Porat (UPU 20b) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/20),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 10505/15, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/20),
- Pravilnik o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),

- Odluka o kriterijima za određivanje visine zakupnine za poslovne prostore na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o izmjeni Odluke o nerazvrstanim cestama na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 8552 k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 5915, k.o. Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20)
- Odluka o zaduženju Općine Podgora u 2020. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Zaključak o prihvaćanju izvješća o provedbi plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2019.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i načinu korištenja parkirališta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o kupnji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 6803/2, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 28/20),
- Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i načinu korištenja parkirališta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 29/20),
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja „Mrtvačnica na groblju Srida sela, Podgora“ (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 30/20),
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja „Opremanje vatrogasnog doma DVD Podgora“ (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 30/20),
- Odluka o prihvatu darovanja nekretnina označenih kao čest. zem. 1667/4, 1669/5 i 1669/7, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 02/21),
- Godišnji plan raspisivanja natječaja za financiranje programa i projekata od interesa za Općinu Podgora koje provode udruge u 2021. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 03/21),
- Odluka o proglašenju statusa javnog dobra u općoj uporabi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10542, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 8543, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10532/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o davanju na upravljanje parkirališta Žanjeva u Igranima (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o prodaji komunalne opreme –molok polupodzemnih kontejnera (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o stambenom zbrinjavanju obitelji čija kuća je uništena uslijed potresa na području Banovine gradnjom privremene obiteljske kuće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o usvajanju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/21),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/21),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/21),
- Odluka o dopuni Odluke o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/21),
- Plan o dopuni Plana upravljanja pomorskim dobrom na području općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/21),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 10542, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 13/21),
- Odluka o dopuni Odluke o komunalnom redu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/21),
- Odluka o prihvatu darovanja nekretnina označenih kao čest.zem. 6724/3 i čest.zem. 6725/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/21),
- Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja neizgrađenog dijela naselja Podgora – Veliko Brdo (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/21),
- Odluka o pokretanju postupka izrade Provedbenog programa općine Podgora za mandatno razdoblje 2022.-2025. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/21),

- Plan o dopuni Plana upravljanja pomorskim dobrom za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/21),
- Odluka o izmjenama Odluke o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 21/21),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 8543, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/21),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 8552, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/21),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 6241, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/21),
- Odluku o povećanju temeljnog kapitala i nominalnog iznosa postojećeg poslovnog udjela Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 02/22),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2022. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/22),
- Odluku o uvjetima korištenja javnih parkirališta i drugih površina javne namjene za parkiranje vozila na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/22),
- Program poticanja razvitka poljoprivrede na području Općine Podgora za razdoblje od 2022. do 2025. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/22),
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o komunalnom doprinosu Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/22),
- Odluka o utvrđivanju Popisa nerazvrstanih cesta na području općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 15/22),
- Odluka o dopunama Odluke o utvrđivanju popisa nerazvrstanih cesta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/22),
- Odluka proglašenje kom infrastrukture groblje (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/22),
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/22),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10590, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 19/22),

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10565, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 19/22),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/22),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/22),
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima korištenja javnih parkirališta i drugih površina javne namjene za parkiranje vozila na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/23),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/23),
- Dopuna Plana upravljanja pomorskim dobrom na području općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/23),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/23),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj upotrebi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/23),
- Odluka o dodijeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 13/23),
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o dodjeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 13/23),
- Odluka o dopuni Odluke o dodjeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/23),
- Odluka o dopuni Odluke o dodjeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/23),
- Odluka o dopuni Odluke o utvrđivanju popisa nerazvrstanih cesta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/23),
- Odluka o usvajanju godišnjeg plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora u 2022.godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/23),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 5915, k.o. Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 29/23),
- Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za kupnju dijela k.č.br. 10590, k.o.

Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 31/23),

- Odluka o izmjeni Odluke o uvjetima korištenja javnih parkirališta i drugih površina javne namjene za parkiranje vozila na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 32/23),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj upotrebi „Novo groblje“ Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 32/23),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 7230/1, k.o. Drašnice (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 38/23),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na nekretnini označenoj kao kat.čest.zem. 5907/3, k.o. Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 38/23).

3.2.1. Analiza upravljanja poslovnim prostorima u vlasništvu Općine Podgora

Općina Podgora u vlasništvu, kao dio portfelja nekretnina, ima poslovne prostore. Strategijom i Planom upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora svakako treba predvidjeti i povećanje postotka iskorištenosti poslovnih prostora. Ovim aktivnostima je ključno postići maksimalnu racionalnost i kontrolu troškova s jedne strane, a s druge strane pomnim planiranjem tekućega održavanja i investicija od strane korisnika postići dugoročno zadržavanje vrijednosti nekretnina.

Općina Podgora upravlja i raspolaže s poslovnim prostorima u svom vlasništvu na način da su poslovni prostori dani u najam ili na korištenje. Prostor za rad općinske uprave nalazi se na adresi Andrije Kačića Miošića 2, Podgora, kč.br. 5552/13, 5552/2, k.o. Podgora.

Prostori u vlasništvu Općine Podgora koji su dani na korištenje bez naknade:

- Prostor na kč. br. 1125, k.o. Igrane, Društveni dom Igrane, prostorije se koriste za potrebe provođenja izbora, turistički ured, vrtić, udruge
- Prostor na kč.br. 4959, k.o. Podgora Zgrada zadružnog doma, Poslovni prostor za općinske potrebe, koristi se kao skladište
- Prostor na kč. br. 1125, k.o. Igrane, Športsko-rekreacijska dvorana u naselju Igrane, dana na korištenje Turističkoj zajednici mjesta Igrane,
- Prostor na kč. br. 5552/13, k.o. Podgora, Kino dvorana u naselju Podgora, dana na korištenje Turističkoj zajednici Općine Podgora,
- Prostor na kč. br. 6701/2 k.o. Podgora, prostor ambulante nalazi se u prizemlju zgrade, dok su prostorije dječjeg vrtića "Morski konjić" na katu,
- Prostor na kč.br. 6053/1, k.o. Podgora, Stara škola u Podgori, koriste udruge.

Poslovni prostor dan u najam:

- Poslovni prostor na kč.br. 888 zgr., k.o. Podgora dan je u najam Ljekarni Splitsko-dalmatinske županije.

Prostori u vlasništvu Općine Podgora koji se ne koriste:

- Prostor na kč.br. 1678/2, k.o. Podgora, Stara uljara Marinovići, zgrada je zapuštena, ruševno stanje,
- Prostor na kč.br. 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, k.o. Drašnice, Stara škola Drašnice, prostor je zapušten, vodi se sudski spor,
- Prostor na kč.br. 4464/11, k.o. Živogošće, ne koristi se.

3.2.1. Analiza upravljanja građevinskim i poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Općine Podgora

Portfelj nekretnina Općine Podgora čini građevinsko i poljoprivredno zemljište, koje predstavlja potencijal za privlačenje investicija i ostvarivanje ekonomskog rasta. Aktivnosti u upravljanju i raspolaganju zemljištem u vlasništvu Općine Podgora podrazumijevaju i provođenje postupaka stavljanja tog zemljišta u funkciju: prodajom, osnivanjem prava građenja i prava služnosti, rješavanjem imovinskopravnih odnosa, davanjem u zakup zemljišta te kupnjom građevinskog i poljoprivrednog zemljišta za korist Općine, kao i druge poslove u vezi sa građevinskim i poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Općine, ako upravljanje i raspolaganje njima nije u nadležnosti drugog tijela.

Građevinsko zemljište je zemljište koje je izgrađeno, uređeno ili prostornim planom namijenjeno za građenje građevina ili uređenje površina javne namjene.

Problematika oko poljoprivrednih zemljišta u Republici Hrvatskoj pa tako i jedinica lokalne (regionalne) samouprave, sastoji se od nesređenih imovinsko-pravnih odnosa, usitjenosti, malih parcela i raspršenosti. To su glavni razlozi neučinkovitosti poljoprivredne proizvodnje. Na to se nadovezuje nemogućnost planskoga i sustavnoga planiranja i razvoja poljoprivrednoga gospodarstva. Program okrupnjavanja poljoprivrednoga zemljišta treba povećati prosječni poljoprivredni posjed u Hrvatskoj i površinu poljoprivrednoga zemljišta obiteljskih gospodarstava te smanjiti broj parcela. Kako bi se riješio ovaj problem donesen je novi Zakon o poljoprivrednom zemljištu prema kojem su jedinice lokalne samouprave dužne donijeti program korištenja sredstava koja su prihod jedinica lokalne samouprave namijenjena isključivo za okrupnjavanje, navodnjavanje, privođenje funkciji i povećanje vrijednosti poljoprivrednog zemljišta te su dužni Ministarstvu podnositi godišnje izvješće o ostvarivanju programa korištenja sredstava svake godine do 31. ožujka za prethodnu godinu.

Općina Podgora izradila je Evidenciju imovine, te su podaci o zemljištima u vlasništvu Općine Podgora objedinjeni u Evidenciji imovine i objavljeni na stranicama Općine.

Jedinice lokalne samouprave ovlaštene su bez naknade pristupiti podacima i koristiti podatke o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države iz evidencije sudova, tijela državne uprave, zavoda i pravnih osoba čiji je osnivač Republika Hrvatska, kao i drugih javnih evidencija.

Jedinice lokalne samouprave ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prije donošenja Programa na koji je Ministarstvo dalo suglasnost.

U sklopu programa Vlade RH za poticanje malog gospodarstva koji se već niz godina provode putem nadležnih ministarstava, donesen je i Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture („Narodne novine“, broj 93/13, 114/13, 41/14, 57/18, 138/21). Poduzetnička zona treba osigurati osnivanje i gradnju proizvodnog objekta u najkraćem roku, sastavni dio poduzetničke zone je centar za edukaciju i pružanje savjeta

poduzetniku o financiranju, proizvodnji i načinu poslovanja te ravnomjerno osnivanje poduzetničkih zona kako bi se izjednačile razlike u standardu između pojedinih županija. Namjera osnivanja Poduzetničkih zona jest poticanje razvoja poduzetništva kao pokretačke snage lokalnog održivog gospodarskog razvoja s ciljem povećanja broja gospodarskih subjekata na području Općine i poboljšanja njihovih poslovnih rezultata, povećanje konkurentnosti poduzetnika, porast zaposlenosti, te povećanje udjela proizvodnje u ukupnom gospodarstvu Općine Podgora.

Općina Podgora nema osnovanu poduzetničku zonu.

3.2.3. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora namijenjenim prodaji

Jedan od ciljeva u Strategiji je kako Općina Podgora mora na racionalan i učinkovit način upravljati svojim nekretninama na način da one nekretnine koje su potrebne Općini budu stavljene u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem funkcioniranju. Sve druge nekretnine moraju biti ponuđene na tržištu bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem.

Općina Podgora planira prodaju nekretnina kada se za istim bude ukazala potreba. Prije prodaje nekretnina Općina će objaviti natječaj. U svakoj godini provode se natječaji za prodaju nekretnina.

3.2.4. Analiza neprocijenjenih nekretnina u vlasništvu Općine Podgora

Procjena vrijednosti nekretnina u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o procjeni vrijednosti nekretnina („Narodne novine“ broj 78/15), koji je donesen 03. srpnja 2015. godine, a na snazi je od 25. srpnja iste godine.

Ovim Zakonom uređuje se procjena vrijednosti nekretnina, određuju se procjenitelji, sastav i nadležnosti procjeniteljskih povjerenstava i visokog procjeniteljskog povjerenstva, nadležnosti upravnih tijela županija, Grada Zagreba i velikoga grada u provedbi ovoga Zakona, metode procjenjivanja vrijednosti nekretnina, način procjene vrijednosti prava i tereta koji utječu na vrijednost nekretnine, način procjene iznosa naknade za izvlaštene nekretnine, način prikupljanja, evidentiranja, evaluacije i izdavanja podataka potrebnih za procjene vrijednosti nekretnina za sve nekretnine u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome u čijem su vlasništvu.

Zakon se isključivo bavi tržišnom vrijednosti nekretnina, koja se procjenjuje pomoću tri metode i sedam postupaka, a propisan je i način na koji se prikupljaju podaci koje procjenitelji dobiju primjenjujući propisanu metodologiju, koje podatke potom evaluiraju i dalje koriste. U slučaju povrede Zakona propisani su nadzor i sankcije. Ovisno o tome što se s nekretninom želi ostvariti, Zakonom su propisani i posebni načini procjene vrijednosti nekretnina.

Ovaj Zakon sadržava odredbe koje su u skladu s Direktivom 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni Direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) broj 1093/2010 (tekst važan za EGP) (SL L 60, 28. 2. 2014.).

Procjenu vrijednosti nekretnine mogu vršiti jedino ovlaštene osobe: stalni sudski vještaci i stalni sudski procjenitelji.

Općina Podgora planira vršiti procjenu nekretnina za sve nekretnine koje budu namijenjene prodaji, kao i druge nekretnine za koje se bude trebalo vršiti procjena.

3.2.5. Analiza zahtjeva za darovanje nekretnina upućenih Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine

U upućenim zahtjevima za darovanje nekretnina navedena je svrha za koju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave traže darovanje nekretnina, a pretežito se odnosi na zemljište potrebno za izgradnju poduzetničkih zona, infrastrukturnih i drugih građevina, objekata za društvene, kulturne i javne potrebe te lovačkih i planinarskih domova.

Uredbom o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske propisano je da se nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske mogu darovati jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanovama čiji je osnivač Republika Hrvatska,

odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u svrhe navedene u članku 3. spomenute Uredbe, a to su:

- ostvarenja projekata koji su od osobitog značaja za gospodarski razvoj, poput izgradnje poduzetničkih zona i drugih sličnih projekata,
- ostvarenja projekata koji su od općega javnog ili socijalnoga interesa, poput izgradnje škola, dječjih vrtića, bolnica, domova zdravlja, groblja i drugih sličnih projekata, i
- izvršenja obveza Republike Hrvatske.

Sve nekretnine koje su dana 01.01.2017. bile u uporabi kao škole, domovi zdravlja, bolnice i ostale ustanove čiji su osnivači JL(R)S, a vlasništvo su RH te se koriste u obrazovne i zdravstvene svrhe, a nadalje i groblja, mrtvačnice, spomenici, parkovi, trgovi, dječja igrališta, sportsko-rekreacijski objekti, sportska igrališta, društveni domovi, vatrogasni domovi, spomen-domovi, tržnice i javne stube upisat će se na temelju novog Zakona o upravljanju državnom imovinom u vlasništvo JL(R)S koja istima upravlja odnosno na čijem se području ustanova nalazi. Sukladno tome, JL(R)S imaju dužnost dostaviti Ministarstvu zahtjev za izdavanje isprave podobne za upis prava vlasništva na gore spomenutim nekretninama. Ministarstvo će potom razmotriti zahtjev te izdati ispravu podobnu za upis prava vlasništva na navedenim nekretninama JL(R)S, odnosno ustanovi sukladno pravovremeno podnesenim zahtjevima.

Ustanove su pri tome dužne provesti sve pripremne i provedbene postupke uključujući i formiranje građevinskih čestica u svrhu upisa vlasništva na navedenim nekretninama u zemljišne knjige. Troškove spomenutih postupaka snose JL(R)S, odnosno ustanove.

Općina Podgora je tijekom prijašnjih godina nadležnim tijelima državne uprave dostavljala zahtjeve za darovanje nekretnina, ali isti do danas nisu riješeni. Općina je zatražila nekretnine navedene u narednoj tablici. Općina i dalje ima u planu slati zahtjeve za darovanje sukladno potrebama za izgradnju infrastrukturnih projekata.

Tablica 2. Nekretnine koje je Općina Podgora zatražila od Ministarstva državne imovine, a nije ostvareno

Nekretnine u pogledu kojih je Općina Podgora zatražila darovanje od Ministarstva državne imovine						
k.č. br.	k.o.	Površina u m ²	Opis nekretnine	Razlog za darovanje	Datum podnošenja zahtjeva za darovanje	
5541/4	Podgora	210	Pašnjak	Namjerava se koristiti kao javna površina	19.07.2017.	
5740/1	5740/10	Igrane	9.964	Pašnjak	U svrhu izgradnje reciklažnog dvorišta za odvojeno prikupljene	25.05.2020.

	5740/12		37.881		komponente komunalnog otpada i reciklažnog dvorišta za građevinski otpad	
738	Podgora	-	Pašnjak	-	2022. godine	
5572/4	Podgora	1495	Zemljište	-	2021. godine	

3.2.6. Nekretnine Republike Hrvatske i lokalna i područna (regionalna) samouprava

S nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, u odnosu na zahtjeve jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, postupalo se uglavnom na način da se udovoljavalo njihovim zahtjevima te su im nekretnine darovane u svrhu izgradnje infrastrukturnih objekata, odnosno drugih objekata kojima se podizao obrazovni, kulturni ili drugi standard. Pri tome su temelj bili i još uvijek jesu, Uredba o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske, Zakon o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina i novi Zakon o upravljanju državnom imovinom.

Jedinice lokalne samouprave koje su fizičkim osobama isplatile naknadu za zemljište oduzeto za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, a koje je sukladno posebnom propisu postalo vlasništvo Republike Hrvatske po sili zakona, mogu najkasnije 60 dana od primitka pravomoćnog rješenja podnijeti zahtjev prema Republici Hrvatskoj za naknadu.

Republika Hrvatska izvršiti će obvezu prema jedinici lokalne samouprave isključivo raspolaganjem nekretninama i/ili drugim pravima u vlasništvu Republike Hrvatske, u korist jedinice lokalne samouprave u vrijednosti do ukupnog iznosa isplaćene naknade za oduzeto zemljište za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine. Ukupni iznos isplaćene naknade za oduzeto zemljište za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine jednak je zbroju iznosa naknade koji je pravomoćno utvrđen, do dana podnošenja zahtjeva u upravnom ili parničnom postupku povodom utvrđivanja iznosa naknade za oduzeto zemljište i kamatama obračunanim na isti iznos na dan isplate fizičkoj osobi. U slučaju raspolaganja nekretninama i/ili drugim pravima u vlasništvu Republike Hrvatske u korist jedinice lokalne samouprave procijenjena vrijednost nekretnine i/ili prava u vlasništvu Republike Hrvatske mora biti jednaka ukupnom iznosu isplaćene naknade za oduzeto zemljište za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine. Raspolaganje nekretninama i/ili drugim pravima u vlasništvu Republike Hrvatske u korist jedinice lokalne samouprave provodi se bez naknade za raspolaganje (bez isplate kupoprodajne cijene).

Ključan element uspješne aktivacije imovine su kvalitetni projekti i donošenje prostornih planova od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U proteklom su razdoblju nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske često zapostavljane u prostornim planovima, a parcijalni interesi dominirali su u donošenju tih dokumenata, jer su u mnogim prostornim planovima određene male i za investicije neadekvatne parcele građevinskog zemljišta, što je onemogućavalo veće investiranje. Na tom se nivou uočila potreba za okrupnjivanjem čestica u vlasništvu Republike Hrvatske i lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nadležna državna tijela ne raspolažu podacima o nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske koje se nalaze unutar obuhvata dokumenata prostornoga uređenja, a Registar nekretnina Republike Hrvatske nije funkcionalno uspostavljen. Sukladno odredbama novog Zakona o upravljanju državnom

imovinom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su u postupku izrade i donošenja prostornog plana županije i prostornog plana uređenja općine/grada dostaviti Ministarstvu odluku o izradi toga plana a u planu je i donošenje novog Zakona o središnjem registru državne imovine.

Središnji registar predstavlja će sveobuhvatnu i cjelovitu, metodološki standardiziranu i kontinuirano ažuriranu evidenciju državne imovine. Pod pojmom državne imovine podrazumijeva se sva nefinancijska i financijska imovina države i to: imovina u vlasništvu Republike Hrvatske, imovina jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina trgovačkih društava, zavoda i drugih pravnih osoba čiji je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina ustanova kojima je jedan od osnivača Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina ustanova kojima je jedan od osnivača ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i imovina pravnih osoba s javnim ovlastima te javni oblici državne imovine koji su tim pravnim osobama na temelju posebnog propisa ili pravnog posla dani na upravljanje ili korištenje.

U proteklom razdoblju obavljena su značajna darovanja u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, bez provedbe stvarnog nadzora, a osobito radi utvrđivanja jesu li predmetne nekretnine uopće stavljene u funkciju i je li funkcija u skladu sa svrhom darovanja. Najveći problem pritom su darovanja u svrhu osnivanja zona malog gospodarstva, gdje nerijetko nekretnine koje su darovane u tu svrhu nisu stavljene u funkciju, već su nakon prijenosa prava vlasništva s Republike Hrvatske na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ostale zpuštene ili se njima dalje raspolagalo, a dobiveni se novac iskoristio za druge svrhe.

3.2.7. Stanje dokumentacije o nekretninama

Katastar – Državna geodetska uprava ima relativno pouzdane i precizne podatke o broju i obliku katastarskih čestica na području Općine Podgora.

Zemljišne knjige – Općina Podgora procjenjuje kako je od ukupne njene imovine dio čestica upisan u zemljišnim knjigama, no da postoji potreba za provođenjem obnove katastra i zemljišnih knjiga, jer su službene katastarske i zemljišnoknjižne evidencije neusklađene.

Središnji registar državne imovine – na službenoj Internet stranici Središnji registar državne imovine objavljen je Registar državne imovine:

<https://registarimovine.gov.hr/web/guest/javni-preglednik>

Državna riznica – Ministarstvo financija je izradilo obvezujuće Upute o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske. Navedene Upute obuhvaćaju obveznike njene primjene, tumačenje obuhvata imovine u vlasništvu Republike Hrvatske, potrebu usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem

imovine, načela iskazivanja vrijednosti imovine, postupak procjene vrijednosti imovine te knjigovodstveno evidentiranje u računovodstvu proračuna.

Prostorni planovi – Općina Podgora ima usvojen Prostorni plan uređenja:

- Prostorni plan uređenja Općine Podgora (pročišćeni tekst) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18).

Evidencije – Evidencija imovine uskladit će se sa Uredbom o Središnjem registru državne imovine („Narodne novine“ broj 03/20), kojom je propisan način uspostave, sadržaj, oblik i način vođenja registra državne imovine, a koji na jednom mjestu obuhvaća podatke o pojedinom obliku imovine u vlasništvu Općine Podgora, kako bi bio dostupan zainteresiranim stranama.

Od izrazitog je značaja urediti evidencije nekretnina u vlasništvu Općine jer su one temeljna pretpostavka za ekonomično upravljanje nekretninama i učinkovito djelovanje internoga tržišta nekretnina.

3.3. Analiza upravljanja i raspolaganja ostalom imovinom i koncesijama

3.3.1. Mineralne sirovine

Osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama, koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Na snazi je Zakon o rudarstvu („Narodne novine“ broj 56/13, 14/14, 52/18, 115/18, 98/19, 83/23) i Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“ broj 52/18, 52/19, 30/21).

Zakonom o rudarstvu („Narodne novine“ broj 56/13, 14/14, 52/18, 52/19, 98/19, 83/23) uređuje se istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina, gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanja i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspekcijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja. Za istraživanje i eksploataciju obnovljivih ležišta građevinskog pijeska i šljunka u području važnom za vodni režim primjenjuju se propisi o vodama, a za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina iz neobnovljivih ležišta na području važnom za vodni režim i u zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, uz odredbe Zakona o rudarstvu, primjenjuju se i propisi o vodama.

Jedince lokalne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama i

osigurati njezinu provedbu u roku od tri godine od dana usvajanja strategije gospodarenja mineralnim sirovinama u Hrvatskome saboru.

U Izvješću o obavljenoj reviziji - Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Splitsko-dalmatinske županije (Državni ured za reviziju, Područni ured Split, studeni 2016, Split), ne navodi se Općina Podgora.

3.3.2. Poljoprivredno zemljište

Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“ broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22) uređuje se: održavanje i zaštita poljoprivrednog zemljišta, korištenje poljoprivrednog zemljišta, promjena namjene poljoprivrednog zemljišta i naknada, raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske i Zemljišni fond.

Provedbom ovog Zakona očekuje se uvođenje veće discipline u prenamjeni poljoprivrednoga zemljišta, formiranje jezgre poljoprivrednih gospodarstava koja će imati dugoročnu perspektivu poljoprivrednih proizvođača s obzirom na zemljišne resurse, uspostava informacijskog sustava kojom se želi poboljšati upravljanje poljoprivrednim zemljištem te ubrzavanje raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, što je i glavni prioritet koji treba proisteći iz provedbe Zakona. U ukupnosti Zakon bi trebao donijeti okrupnjavanje poljoprivrednih gospodarstava, povećanje korištenih poljoprivrednih površina te stavljanje u funkciju do sada nekorištenog poljoprivrednog zemljišta. Sva imovina Općine Podgora pa tako i zemljišta objedinjena su u Evidenciji imovine koja je objavljena na stranicama Općine i dostupna je javnosti.

Razvojni projekti Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine

U svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina, osiguravaju se pretpostavke za učinkovitije provođenje projekata, vezano za izgradnju infrastrukturnih građevina od interesa za Republiku Hrvatsku i u interesu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi uspješnijeg sudjelovanja u kohezijskoj politici Europske unije i u korištenju sredstava iz fondova Europske unije. U narednoj tablici navedeni su razvojni projekti Općine Podgora kojima će se utjecati na poboljšanje života stanovnika Općine.

Tablica 3. Razvojni projekti Općine Podgora

Projekti
Uređenje platoa Galebova krila i izgradnja Centra za posjetitelje - Podgora
Obnova groblja i izgradnja mrtvačnice – Podgora
Obnova groblja na području općine Podgora
Izgradnja Centra zdravlja u Podgori
Obnova stare uljare u Marinovićima u Muzej ulja – Podgora
Uređenje sportskih igrališta u Općini Podgora
Uređenje zapuštenih poljskih puteva
Izmještanje prometa iz centra mjesta Podgora
Uređenje vidikovaca
Uređenje i opremanje interpretacijskog centra Zalina kula - Igrane

3.4. Zaključna razmatranja o postojećem stanju upravljanja općinskom imovinom

Analizom postojećeg stanja upravljanja općinskom imovinom prepoznata je inicijalna pretpostavka za učinkovito upravljanje općinskom imovinom, a radi se ponajprije o operativnoj uspostavi sveobuhvatne kvantitativne i kvalitativne evidencije imovine, kojom upravlja Općina Podgora.

Provedbom analize trgovačkih društava te drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Općinu Podgora prepoznata je neophodnost uspostave strateškog pristupa pri utvrđivanju pravnih osoba od posebnog interesa. Prethodno navedeno, važno je ostvariti kako bi se prepoznale sve prioritetne aktivnosti upravljanja te raspolaganja pravnim osobama od posebnog interesa u budućem sedmogodišnjem periodu.

Osnova efikasnog upravljanja općinskim nekretninama jesu uređeni imovinskopravni odnosi. Stoga je neophodno eliminirati sljedeće prepreke:

1. neusklađenost zemljišnoknjižnog i katastarskog stanja, odnosno neriješene imovinskopravne odnose i
2. sudski postupci, nedovršeni različiti postupci koji se vode u svrhu utvrđivanja prava vlasništva kao i završeni sudski postupci za koje u zemljišnim knjigama nisu brisane zabilješke sporova.

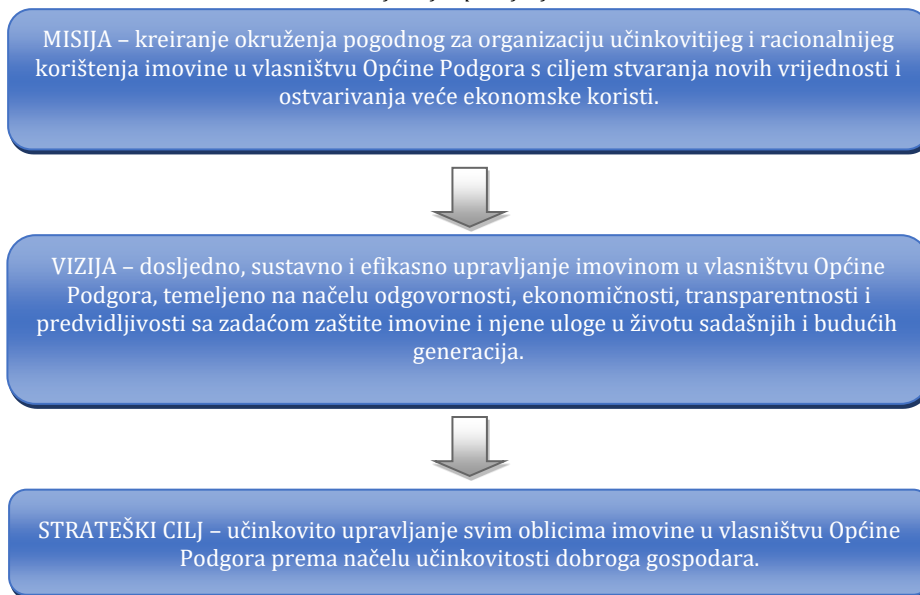
Namjera Općine je dovesti nekretnine u stanje imovinskopravne, prostorno-planske te funkcionalno-tržišne sposobnosti.

Prilikom provođenja analize utvrđene su i slabosti postojećeg sustava upravljanja općinskom imovinom te one čine važan aspekt u oblikovanju Strategije upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine, a putem strateških mjera, projekata i aktivnosti navedenih u ovom dokumentu u narednom sedmogodišnjem razdoblju radit će se na postupnom otklanjanju uočenih slabosti.

4. STRATEŠKO USMJERENJE UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM

Strateško usmjerenje podrazumijeva definiranu viziju i strateške ciljeve te je prikazano na slici broj 1, a detaljno razrađeno u potpoglavlju 4.1. Vizija upravljanja općinskom imovinom te potpoglavlju 4.2. Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom.

Slika 1. Strateško usmjerenje upravljanja državnom imovinom

4.1. Vizija upravljanja općinskom imovinom

Misija se ogleda u jedinstvenoj svrsi koja stvara kontekst iz kojeg proizlazi vizija te se utvrđuju strateški i posebni ciljevi te postavljaju mjere, projekti i aktivnosti. Misija Općine Podgora je kreirati okruženje pogodno za organizaciju učinkovitijeg i racionalnijeg korištenja imovine u vlasništvu Općine Podgora s ciljem stvaranja novih vrijednosti i ostvarivanja veće ekonomske koristi.

Vizija ukazuje na složeni prijelaz iz trenutnog stanja u buduće uz misiju i vrijednosti, a kroz dinamiku strategije. Vizija Općine Podgora je dosljedno, sustavno i efikasno upravljanje imovinom u vlasništvu Općine, temeljeno na načelima odgovornosti, ekonomičnosti, transparentnosti i predvidljivosti sa zadaćom zaštite imovine i njene uloge u životu sadašnjih i budućih generacija.

Imovinski aspekt u vlasništvu Općine Podgora karakterizira izniman razvojni potencijal koji treba biti usmjeren prema strateškim razvojnim prioritetima. Kako bi se u potpunosti ispunio potencijal općinske imovine, kao razvojna potreba prepoznata je nužnost kontinuirane uporabe općinske imovine.

4.2. Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom

Temeljni cilj Strategije jest učinkovito upravljati svim oblicima imovine u vlasništvu Općine Podgora prema načelu učinkovitosti dobroga gospodara.

Postizanje ovog cilja dugoročni je posao, kojeg Općina Podgora mora ostvariti u interakciji sa građanima i omogućiti uključivanje zainteresirane javnosti, kako bi svojim prijedlozima i sugestijama sudjelovali u ostvarenju misije i podizanju transparentnosti.

Strategija određuje ciljeve i smjernice koje će se realizirati kroz planirane aktivnosti Općine. Predlaže se postupanje Općine Podgora sukladno smjernicama Strategije.

Općina Podgora mora organizirati očuvanje strateški važne i vrijedne imovine, kulturne baštine i raspoloživih prirodnih resursa, a sve u cilju očuvanja lokalne samosvojnosti, uz istodobno osiguranje ubrzanoga ekonomskog rasta.

U tom procesu, koji mora biti trajan, nužno je sustavno jačati društvenu svijest. Znanje, rad, dobra organizacija i ulaganje kapitala stvaraju pretpostavke za uspostavu novih vrijednosti, postizanje razvojnih ciljeva te, u konačnici, dobrobit svih građana i društva u cjelini. Fokusiranje na stvaranje novih vrijednosti ključ je ostvarenja svih strateških reformi, kojima se osigurava bolji život svih građana.

Ovom Strategijom definiraju se pristup i nove polazne osnove za gospodarenje i upravljanje imovinom u vlasništvu Općine, i to kroz prethodno navedeni, dugoročni strateški cilj.

5. KASKADIRANJE STRATEŠKOG CILJA UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM

Iz strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom izvodi se sedam posebnih ciljeva upravljanja općinskom imovinom. Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske poseban cilj je srednjoročni cilj definiran u nacionalnim planovima i planovima razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim se ostvaruje strateški cilj iz strategije i poveznica s programom u državnom proračunu ili proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Posebni ciljevi upravljanja državnom imovinom kao i programiranje pripadajućih mjera, projekata i aktivnosti² predstavljaju provedbu strategije upravljanja općinskom imovinom i bit će detaljnije opisani u nastavku poglavlja.

Posebni ciljevi biti će raščlanjeni u pogledu programiranja pripadajućih mjera, projekata i aktivnosti koje predstavljaju implementaciju posebnog cilja kao i neizravnu primjenu strateškog cilja. Također će biti prepoznati pokazatelji ishoda³ za posebne ciljeve kako bi se provedba upravljanja općinskom imovinom uspješno mogla pratiti te će biti identificirani i pokazatelji rezultata⁴ za mjere, projekte i aktivnosti koji se metodično razrađuju godišnjim planovima upravljanja općinskom imovinom kao operativnim dokumentima koji se temelje na Strategiji i kojima se provode elementi strateškog planiranja definirani u Strategiji.

² Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17, 151/22) mjere su skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškoga cilja. Aktivnost je niz specifičnih i međusobno povezanih radnji čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnoga cilja, dok je projekt niz međusobno povezanih aktivnosti koje se odvijaju određenim redoslijedom radi postizanja ciljeva unutar određenoga razdoblja i određenih financijskih sredstava.

³ Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17, 151/22) pokazatelj ishoda je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja.

⁴ Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17, 151/22) pokazatelj rezultata je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u provedbi utvrđene mjere, projekta i aktivnosti.

Slika 2. Kaskadiranje strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom

5.1. Poseban cilj 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“

Općina Podgora osim financijskim sredstvima upravlja i raspolaže pokretninama i nekretninama. Osim zakonima i drugim propisima, uvjeti, procedure i način raspolaganja poslovnim prostorom i zemljištem utvrđeni su i prethodno navedenim internim aktima Općine Podgora.

Nekretnine Općine Podgora najvažniji su aspekt općinskog kapitala te je s istima potrebno postupati odgovorno od strane svih korisnika upravitelja i imatelja. Sve aktivnosti upravljanja i raspolaganja općinskom imovinom moraju se odvijati sukladno važećim zakonima i propisima.

Prema novom Zakonu o upravljanju državnom imovinom kada je to opravdano i obrazloženo razlozima poticanja gospodarskog napretka, socijalne dobrobiti građana i ujednačavanja gospodarskog i demografskog razvitka svih krajeva Republike Hrvatske, nekretninama se može raspolagati u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i bez naknade.

Raspolaganje se provodi na zahtjev jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na koju se prenosi ono pravo s kojim se postiže ista svrha, a koje je najpovoljnije za Republiku Hrvatsku. Općina Podgora zatražila je darovanje nekretnine za potrebe razvoja Općine.

Tablica 4. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora	Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)	Ujednačenje standarda korištenja poslovnih prostora na razini svih tijela državne uprave te drugih korisnika proračuna	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Na to koliko će se efikasno realizirati mjera *Aktivacije neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)* trenutno utjecaj ima nesređenost imovinskopravnih odnosa na nekretninama u vlasništvu Općine Podgora, odnosno neusklađenost podataka u zemljišnim knjigama i katastru te dugotrajnost postupka obnove zemljišnih knjiga koji je u tijeku u velikom dijelu Republike Hrvatske te novih katastarskih izmjera.

Kao potencijalno rješenje navedenih problema čeka se rezultat prijedloga izmjena određenih zakonskih i podzakonskih propisa poput prijedloga Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu, dok su uspostavljeni: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnih prostora, Uredba o načinima raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske i Uredba o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske čime bi se omogućio nastavak adekvatnog upravljanja općinskom imovinom.

Krajnji cilj je ekspandirati broj investicijskih projekata uz aktivaciju neaktivne općinske imovine, dakle realizirati barem dva investicijska projekta godišnje.

S obzirom na analizirane podatke u proteklom razdoblju, a u svrhu ostvarenja dosljednosti adekvatnog upravljanja nekretninama koje su u nadležnosti Općine, predlažu se daljnji postupci u sljedećim koracima:

- **Poslovni prostori**

U narednom sedmogodišnjem periodu na kojem se bazira Strategija, neaktivni poslovni prostori i stvari ponudit će se na tržištu. Cilj je da poslovni prostori u vlasništvu Općine Podgora budu popunjeni koliko je to moguće. Općina Podgora mora racionalno i učinkovito upravljati poslovnim prostorima, i to na način da oni poslovni prostori koji su potrebni Općini Podgora budu stavljeni u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem djelovanju.

Svi drugi poslovni prostori moraju biti ponuđeni na tržištu, bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem. Potrebno je ujednačiti standarde korištenja poslovnih prostora na razini svih tijela državne uprave te drugih korisnika proračuna. Temeljno načelo tijekom realizacije ove aktivnosti bit će javni natječaj te procjena vrijednosti predmetnog poslovnog prostora. Nadalje, u donošenju odluke o prodaji poslovnog prostora vodit će se računa i o odredbama Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora.

5.2. Poseban cilj 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“

Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora, vrlo su važna za zapošljavanje te znatno pridonose cjelokupnoj gospodarskoj aktivnosti, posebno stoga što pružaju usluge od javnog interesa s osobinama javnog dobra, no u novije vrijeme suočena su s liberalizacijom tržišta. Unatoč svom specifičnom karakteru, ona moraju prilagoditi svoju organizaciju i poslovanje izazovu konkurencije te učinkovito poslovati, a sve u skladu s principima tržišnog natjecanja.

Za poslovanje trgovačkih društava i ustanova u (su)vlasništvu jedinice lokalne samouprave često su potrebne nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske.

Tablica 5. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava	<p>Prikupljati i pregledavati izvješća o poslovanju trgovačkih društava</p> <p>Objaviti skraćene planove trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora</p>	Povećanje razine transparentnosti i javnosti upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu	<p>Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora</p> <p>Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva</p>

Bitna smjernica koja se odnosi na trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora, je unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava. Odgovornost za rezultate poslovanja trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora uključuje složen proces aktivnosti uprava i nadzornih odbora, upravljačkih prava i odgovornosti.

Svakako, cilj je pronalaženje ravnoteže između nadležnosti Općine Podgora da aktivno vrši svoju (su)vlasničku funkciju (kandidiranje i izbor nadzornih odbora i uprave) te vlastite regulatorne uloge. Za svako trgovačko društvo u okviru Plana upravljanja treba objaviti politiku koja utvrđuje ciljeve poslovanja i razvoja trgovačkog društva. U politici poslovanja (u Planu) trebaju biti jasno utvrđeni osnovni ciljevi poslovanja (efektivnost i profitabilnost), a strateške smjernice moraju sadržavati, osim operativnih aktivnosti, i kriterije mjerljivosti kojima će se tijekom provođenja Strategije i godišnjih planova upravljanja imovinom (u određenim vremenskim intervalima i/ili u svakom momentu) moći utvrditi stvarno stanje njihove realizacije. To će pomoći osiguravanju jasnih zadataka za trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine, koja će time dobiti jasnu poruku u obliku strateških smjernica i obaveza izvještavanja.

Glavni zadatak Strategije upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora u trgovačkim društvima je ostvarivati gospodarski rast, razvoj, zaposlenost i financijsku korist.

Temeljne odrednice upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu Općine Podgora u skladu s modernom međunarodnom praksom

Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora od velikog su značaja za razvoj, jer sudjeluju u stvaranju bruto društvenog proizvoda i utječu na zaposlenost i tržišnu kapitalizaciju, a podizanje kvalitete upravljanja njima od presudne je važnosti za osiguravanje njihova pozitivnog doprinosa cjelokupnoj ekonomskoj učinkovitosti i konkurentnosti Općine.

U obavljanju ovlasti u trgovačkim društvima u kojima Općina Podgora ima udjele, potrebno je jasno i snažno deklarirati ciljeve vlasništva, kako se ne bi umjesto jasnih

pravila i razgraničenja odgovornosti između vlasnika, nadzornog odbora i uprave društva, ponegdje stvorili paralelni sustavi koji otvaraju prostor za arbitrarnost, nedovoljnu odgovornost i potiru jasna razgraničenja odgovornosti na svim razinama. Općina Podgora treba djelovati kao informiran i aktivan (su)vlasnik te ustanoviti jasnu i konzistentnu (su)vlasničku politiku, osiguravajući da se upravljanje u trgovačkim društvima obavlja na transparentan i odgovoran način s potrebnim stupnjem profesionalnosti i učinkovitosti. Takva politika pružit će trgovačkim društvima, tržištu i široj javnosti predvidljivost i jasno razumijevanje ciljeva Općine kao (su)vlasnika, kao i njenih dugoročnih obveza s tim u vezi.

Trgovačka društva moraju, u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, imati uspostavljen unutarnju reviziju ili barem unutarnji nadzor. Glavni cilj unutarnje revizije mora biti zaštita imovine Općine Podgora, a glavna zadaća je nadzor nad uredenosti i ekonomičnosti poslovanja društva, sukladno propisima i unutarnjim aktima.

Uspješnost provedbe Posebnog cilja 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“ mora se dosljedno pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: *Povećanje razine transparentnosti i javnosti upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu.*

5.3. Poseban cilj 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“

Procjena vrijednosti nekretnina u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o procjeni vrijednosti nekretnina („Narodne novine“ broj 78/15) koji je donesen 03. srpnja 2015. godine, a na snazi je od 25. srpnja 2015. godine.

Zakon se isključivo bavi tržišnom vrijednosti nekretnina koja se procjenjuje pomoću tri metode i sedam postupaka, a propisan je i način na koji se prikupljaju podatci koje procjenitelji dobiju primjenjujući propisanu metodologiju, te potom evaluiraju i dalje koriste. U slučaju povrede Zakona propisani su nadzor i sankcije. Procjenu vrijednosti nekretnine mogu vršiti jedino ovlaštene osobe: stalni sudski vještaci i stalni sudski procjenitelji.

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja izradilo je prvu fazu Informacijskog sustava tržišta nekretnina eNekretnine. Sustav sadrži podatke o broju transakcija za pojedino područje, vrstu nekretnina i podatke o nekretnini koja je bila predmet transakcije – kuća, poslovni prostor, poljoprivredno, građevinsko, šumsko zemljište, postignute cijene itd.

Ovlaštenim procjeniteljima i posrednicima u prometu nekretninama omogućen je lak pristup korisnim informacijama koje su dobra podloga za njihov kvalitetan stručni rad. Ova baza podataka važna je radi osiguranja transparentnosti tržišta nekretnina.

Tablica 6. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost	Snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine u vlasništvu Općine	Osiguranje transparentnosti tržišta nekretnina	Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Općina Podgora ima u planu vršiti procjenu nekretnina za sve nekretnine koje budu namijenjene kupnji i prodaji. Procjena nekretnina vršit će se kada se za to ukaže potreba. Za sada je izvršena procjena i napravljeni geodetski elaborati za sve čestice koje se namijenjene prodaji. Procjenu obavlja ovlašteni sudski vještak s kojim će po potrebi biti sklopljen okvirni ugovor za izradu elaborata o procjeni tržišne vrijednosti nekretnina. Sadržaj i oblik elaborata mora se izraditi sukladno zakonskim propisima i aktima te uputama iz ugovora sklopljenog s izabranim sudskim vještakom.

Uspješnost provedbe Posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“ mora se dosljedno pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: Osiguranje transparentnosti tržišta nekretnina.

5.4. Poseban cilj 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“

Stjecanje, upravljanje i raspolaganje imovinom propisano je brojnim zakonskim i podzakonskim aktima. U svrhu povećanja efikasnosti upravljanja općinskom imovinom, dosljedno se radi na unaprjeđenju postojećeg normativnog okvira kojim se uređuje upravljanje općinskom imovinom.

Usklađenje sustava upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora predstavlja kontinuirani proces, što kao preduvjet zahtjeva konstantnu analizu postojećeg stanja i provođenje dodatne regulacije u svrhu bolje aktivacije imovine, a osobito se odnosi na otklanjanje nedostataka zakonodavnog okvira. Tijekom izmjena i dopuna starih, odnosno

donošenja novih propisa i akata neophodno je postupati javno i sukladno važećim propisima koji reguliraju sudjelovanje zainteresirane javnosti.

Tablica 7. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata	Predlaganje izmjena i dopuna važećih akata te izrade prijedloga novih akata za poboljšanje upravljanja općinskom imovinom	Unaprjeđen normativni okvir za učinkovito upravljanje općinskom imovinom	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Općina Podgora u narednom sedmogodišnjem periodu dosljedno će pratiti i svojim mišljenjima sudjelovati u oblikovanju novih i izmjeni dosadašnjih akata koji utječu ili bi mogli biti od utjecaja na učinkovitije upravljanje općinskom imovinom.

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: Unaprjeđen normativni okvir za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

5.5. Poseban cilj 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“

Značajna pretpostavka za učinkovito upravljanje i raspolaganje imovinom je uspostava sveobuhvatne Evidencije imovine koja će se stalno ažurirati i kojom će se ostvariti internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom. Iz navedenog proizlazi kao prioritetni cilj koji se navodi i u Strategiji redovno ažuriranje evidencije nekretnina kako bi se osigurali točni podaci o cjelokupnoj imovini odnosno resursima s kojima Općina Podgora raspolaže. Evidencija imovine je sveobuhvatnost autentičnih i redovito ažuriranih pravnih, fizičkih, ekonomskih i finansijskih podataka o imovini.

Dana, 05. prosinca 2018. godine donesen je novi Zakon o središnjem registru državne imovine (»Narodne novine« broj 112/18) prema kojem su JLS obveznici dostave i unosa podataka u Središnji registar.

Dostava podataka u Središnji registar propisana je Uredbom o Središnjem registru državne imovine („Narodne novine“ broj 03/20) kojom se uređuje ustrojstvo i način vođenja, sadržaj Središnjeg registra državne imovine i način prikupljanja podataka za Središnji registar te podaci iz Središnjeg registra koji se javno ne objavljuju. U Središnjem registru prikupljaju se i evidentiraju podaci na temelju valjanih isprava i ostale

dokumentacije koje će biti propisane Pravilnikom o tehničkoj strukturi podataka i načinu upravljanja Središnjim registrom. Općina Podgora dostavit podatke i postupiti sukladno navedenom Zakonu.

Tablica 8. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije (registra) općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora	Funkcionalna uspostava Evidencije (imovine Općine Podgora	Interna evidencija općinske imovine kao upravljački sustav koji omogućava kvalitetno i razvidno donošenje odluka o načinima upravljanja općinskom imovinom kojom upravlja Općina Podgora	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora
	Dostavljanje podataka i promjena predmetnih podataka u Središnji registar državne imovine	Internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom Javnom objavom ostvarit će se bolji nadzor nad stanjem imovine kojom Općina Podgora	Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Strategijom će se ostvariti sljedeći ciljevi vođenja Evidencije imovine:

1. uvid u opseg i strukturu imovine u vlasništvu Općine Podgora,
2. nadzor nad stanjem imovine u vlasništvu Općine Podgora,
3. kvalitetnije i brže donošenje odluka o upravljanju imovinom,
4. praćenje koristi i učinaka upravljanja imovinom.

Sukladno načelu javnosti na Internet stranicama Općine Podgora postavljena je Evidencija imovine u vlasništvu Općine, kao i dokumenti vezani za upravljanje imovinom.

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: Interna evidencija općinske imovine kao upravljački sustav koji omogućava kvalitetno i razvidno donošenje odluka o načinima upravljanja općinskom imovinom kojom upravlja Općina, Internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom te javnom objavom ostvarit će se bolji nadzor nad stanjem imovinom kojom Općina Podgora raspolaže.

5.6. Poseban cilj 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“

Strategija upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine (dalje u tekstu Strategija), Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora i Izvješće o provedbi Plana upravljanja, tri su ključna i međusobno povezana dokumenta upravljanja i raspolaganja imovinom. Strategijom se određuju dugoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom uvažavajući pri tome gospodarske i razvojne interese Općine Podgora. Planovi upravljanja usklađuju se sa Strategijom i moraju sadržavati detaljnu analizu stanja i razrađene planirane aktivnosti u upravljanju pojedinim oblicima imovine u vlasništvu Općine. Izvješće o provedbi Plana upravljanja imovinom, kao treći ključni dokument dostavlja se do 30. rujna tekuće godine za prethodnu godinu Općinskom vijeću na usvajanje.

Poglavljima godišnjih planova definiraju se kratkoročni ciljevi, pružaju izvedbene mjere, odnosno specificiraju se aktivnosti za ostvarenje ciljeva, te određuju smjernice upravljanja, a sve u svrhu učinkovitog upravljanja i raspolaganja imovinom Općine Podgora te njezine funkcije u službi gospodarskog rasta.

Tablica 9. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja	Unaprjeđenje upravljanja općinskom imovinom putem akata strateškog planiranja	Poboljšan okvir strateškog planiranja za učinkovito upravljanje općinskom imovinom	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: Poboljšan okvir strateškog planiranja za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

5.7. Poseban cilj 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“

Uspješna provedba prethodno definiranih ciljeva moguća je jedino uz kontinuiran napredak i jačanje ljudskog aspekta, informacijsko-komunikacijskih tehnologija te financijskih mogućnosti Općine.

Strateško upravljanje ljudskim resursima uključuje aktivnosti unaprjeđenja ustrojstva i organizacije Općine, a potom i kontinuirane edukacije općinskih službenika koje je neophodno zbog povećanja opsega posla u Općini.

Postojeći informacijsko-komunikacijski sustavi također zahtijevaju kontinuirano unaprjeđenje informatizacije i digitalizacije, odnosno (automatizacije i virtualizacije radnih mjesta) te implementaciju novih informatičkih rješenja u području upravljanja općinskom imovinom kao i cjelokupnog rada Općine Podgora (aplikacije, informacijsko-komunikacijska infrastruktura). Nadalje, potrebno je raditi i na poboljšanju sigurnosti informacijsko-komunikacijskog sustava putem investiranja u neophodnu infrastrukturu i u adaptaciju pravnim okvirima vezanim uz sigurnosnu problematiku te edukacije i obuku općinskih službenika. Poboljšanje aspekta financijskog upravljanja podrazumijeva adekvatno praćenje naplate i osiguranje većih financijskih sredstava.

Tablica 10. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora	Strateško upravljanje ljudskim resursima	Poboljšan aspekt ljudskih potencijala u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva
	Poboljšanje informatizacije i digitalizacije	Poboljšana informacijsko-komunikacijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom	
	Poboljšanje financijskog upravljanja	Poboljšana financijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom	

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: Poboljšan aspekt ljudskih potencijala u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom, Poboljšana informacijsko-komunikacijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom te Poboljšana financijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom.

6. ZAKLJUČAK

Imovina Općine ima izniman prirodni i finansijski potencijal, bogatstvo i raznolikost oblika, ali u najvećoj mjeri ima izniman razvojni potencijal koji mora biti fokusiran prema strateškim razvojnim prioritetima Općine, a koji se neposredno vežu uz sve oblike razvojne politike. Kao preduvjet realizacije potencijala općinske imovine, prepoznata je nužnost aktivacije neaktivne općinske imovine.

Strategija upravljanja općinskom imovinom neophodan je akt strateškog planiranja koji je ključan u službi postizanja gospodarskih, infrastrukturnih i drugih strateških razvojnih ciljeva i zaštite općinskih interesa. Osnovna svrha ogleda se u dosljednom očuvanju imovine i njene važnosti za život i rad postojećih i budućih generacija.

Dugoročno održivo upravljanje imovinom u vlasništvu Općine jedan je od glavnih poticaja izrade strateških i posebnih ciljeva, a potom i programiranja mjera, projekata i aktivnosti. Unutar Strategije susreli smo se sa sljedećim pojavnim oblicima imovine u vlasništvu Općine Podgora: udjeli u trgovačkim društvima čiji je imatelj Općina Podgora, nekretnine i to: poslovni prostori, stanovi, građevinsko i poljoprivredno zemljište.

Provedenom analizom trenutnog stanja upravljanja općinskom imovinom prepoznata je polazna pretpostavka za efikasno upravljanje općinskom imovinom, a riječ je o funkcionalnoj uspostavi sveobuhvatne evidencije (registra) imovine, drugim riječima, podatkovne baze o svim pojavnim oblicima općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora.

Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom je učinkovito upravljati svim oblicima imovine u vlasništvu Općine Podgora prema načelu učinkovitosti dobroga gospodara. Upravljanje općinskom imovinom zahtijeva pronalaženje učinkovitih rješenja koja će dugoročno očuvati imovinu i generirati gospodarski rast.

Poseban cilj 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“ provodit će se putem sljedeće mjere: aktivacijom neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma). Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“ – će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: doprinos smanjenju proračunskog manjka te povećanju kreditnog rejtinga, uređenje zemljišnoknjižnog stanja nekretnina kojima upravlja Općina Podgora i ujednačenje standarda korištenja poslovnih prostora na razini svih tijela državne uprave te drugih korisnika proračuna.

Poseban cilj 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“ provodit će se putem sljedećih mjera: prikupljati i pregledavati izvješća o poslovanju trgovačkih društava i objaviti skraćene planove trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine kao (su)vlasnika trgovačkih društava“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg

pokazatelja ishoda: povećanje razine transparentnosti i javnosti upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu.

Poseban cilj 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“ provodit će se putem sljedeće mjere: snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine u vlasništvu Općine. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: osiguranje transparentnosti tržišta nekretnina.

Poseban cilj 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“ provodit će se putem sljedeće mjere: predlaganje izmjena i dopuna važećih akata te izrade prijedloga novih akata za poboljšanje upravljanja općinskom imovinom. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: unaprjeđen normativni okvir za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

Poseban cilj 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“ provodit će se putem sljedećih mjera: funkcionalna uspostava Evidencije imovine Općine Podgora i dostavljanje podataka i promjena predmetnih podataka u Središnji registar državne imovine. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: interna evidencija općinske imovine kao upravljački sustav koji omogućava kvalitetno i razvidno donošenje odluka o načinima upravljanja općinskom imovinom kojom upravlja Općina, internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom te javnom objavom ostvarit će se bolji nadzor nad stanjem imovinom kojom Općina Podgora raspolaže.

Poseban cilj 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“ provodit će se putem sljedeće mjere: unaprjeđenje upravljanja općinskom imovinom putem akata strateškog planiranja. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: poboljšan okvir strateškog planiranja za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

Poseban cilj 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“ provodit će se putem sljedećih mjera: strateško upravljanje ljudskim resursima, poboljšanje informatizacije i digitalizacije i poboljšanje financijskog upravljanja. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: poboljšan aspekt ljudskih potencijala u smislu podrške učinkovitim upravljanju

općinskom imovinom, poboljšana informacijsko-komunikacijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom te poboljšana financijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom.

Djelotvorna provedba svih definiranih posebnih ciljeva doprinijet će uspješnoj realizaciji strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom čiji su pokazatelji učinka jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora te ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva.

7. IZVORI PODATAKA

Pri izradi Strategije upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine korišteni su sljedeći izvori i bibliografija:

Elektronski izvori:

- Hrvatski geološki institut
dostupno na <http://www.hgi-cgs.hr>
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine dostupno na
dostupno na <https://imovina.gov.hr/>
- Narodne novine
dostupno na <http://narodne-novine.nn.hr/>
- Službena stranica Općine Podgora
dostupno na <https://www.podgora.hr/>
- Glasnik. službeno glasilo Općine Podgora
dostupno na <https://www.podgora.hr/index.php/opcinska-uprava/e-glasnik>
- Zakon.hr
dostupno na <http://www.zakon.hr/>

Dokumenti:

- Izvešće o obavljenoj reviziji - upravljanje i raspolaganje nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Splitsko-dalmatinske županije (Državni ured za reviziju, Područni ured Split, siječanj 2016, Split),
- Izvešće o obavljenoj reviziji - Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Splitsko-dalmatinske županije (Državni ured za reviziju, Područni ured Split, studeni 2016, Split),
- Drugi dokumenti ustupljeni od strane Općine Podgora.

**REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO - DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PODGORA**

STRATEGIJA

**UPRAVLJANJA IMOVINOM
U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA
ZA RAZDOBLJE OD 2023. DO 2029. GODINE**

Podgora, rujan 2023.

Sadržaj

1. UVOD	174
2. VAŽEĆI NORMATIVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR	176
2.1. Zakoni i drugi propisi	176
2.2. Obuhvat oblika općinske imovine	181
2.3. Načela upravljanja imovinom Općine Podgora sukladno važećem zakonskom okviru	181
3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA UPRAVLJANJA IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA ..	184
3.1. Analiza upravljanja imovinom u obliku poslovnih udjela čiji je imatelj Općina Podgora.....	184
3.2. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora	184
3.2.3. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora namijenjenim prodaji....	198
3.2.4. Analiza neprocijenjenih nekretnina u vlasništvu Općine Podgora	199
3.2.5. Analiza zahtjeva za darovanje nekretnina upućenih Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine	199
<i>Općina Podgora je tijekom prijašnjih godina nadležnim tijelima državne uprave dostavljala zahtjeve za darovanje nekretnina, ali isti do danas nisu riješeni. Općina je zatražila nekretnine navedene u narednoj tablici. Općina i dalje ima u planu slati zahtjeve za darovanje sukladno potrebama za izgradnju infrastrukturnih projekata</i>	200
3.2.6. Nekretnine Republike Hrvatske i lokalna i područna (regionalna) samouprava	202
3.2.7. Stanje dokumentacije o nekretninama	203
3.3. Analiza upravljanja i raspolaganja ostalom imovinom i koncesijama	204
3.3.1. Mineralne sirovine.....	204
3.3.2. Poljoprivredno zemljište	205
3.4. Zaključna razmatranja o postojećem stanju upravljanja općinskom imovinom.....	207
4. STRATEŠKO USMJERENJE UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM	208
4.1. Vizija upravljanja općinskom imovinom.....	208
4.2. Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom.....	209
5. KASKADIRANJE STRATEŠKOG CILJA UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM	210
5.1. Poseban cilj 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“ ..	212
5.2. Poseban cilj 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“	213
5.3. Poseban cilj 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedina oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“	215
5.4. Poseban cilj 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“	216
5.5. Poseban cilj 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“	217
5.6. Poseban cilj 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“	219
5.7. Poseban cilj 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“	219
6. ZAKLJUČAK.....	221
7. IZVORI PODATAKA.....	224

POPIS TABLICA

<u>Tablica 1. Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općinu Podgora</u>	184
<u>Tablica 2. Nekretnine koje je Općina Podgora zatražila od Ministarstva državne imovine, a nije ostvareno</u>	200
<u>Tablica 3. Razvojni projekti Općine Podgora</u>	206
<u>Tablica 4. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“</u>	212
<u>Tablica 5. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.2. „Unaprijeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“</u>	213
<u>Tablica 6. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“</u>	216
<u>Tablica 7. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“</u>	217
<u>Tablica 8. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije (registra) općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“</u>	218
<u>Tablica 9. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“</u>	219
<u>Tablica 10. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“</u>	220

POPIS SLIKA

<u>Slika 1. Strateško usmjerenje upravljanja državnom imovinom</u>	208
<u>Slika 2. Kaskadiranje strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom</u>	211

1. UVOD

Strategiju upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) donosi Općinsko vijeće Općine Podgora.

U [Zakonu o lokalnoj i područnoj \(regionalnoj\) samoupravi \(„Narodne novine“ broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20\)](#) propisano je da lokalne jedinice, osim financijskim sredstvima (prihodi koji lokalnim jedinicama pripadaju i koje ostvaruju u skladu s propisima), upravljaju i raspoložu pokretninama i nekretninama (upravne zgrade, poslovni prostori, objekti komunalne infrastrukture, školski, zdravstveni, kulturni i sportski objekti, igrališta i druge nekretnine). Prema odredbama spomenutog Zakona, lokalna jedinica je dužna pokretninama i nekretninama upravljati, koristiti ih i raspolagati njima pažnjom dobrog gospodara. U [Zakonu o upravljanju državnom imovinom \(„Narodne novine“ broj 52/18\)](#) navodi se da upravljanje i raspolaganje imovinom mora biti predvidljivo, a predvidljivost upravljanja i raspolaganja imovinom ostvaruje se načelno jednakim postupanjem u istim ili sličnim slučajevima. [Strategijom upravljanja državnom imovinom za razdoblje 2019. - 2025. \(„Narodne novine“ broj 96/19\)](#) navedeno je da za upravljanje i raspolaganje imovinom lokalnih jedinica potrebno uspostaviti jednaka pravila postupanja koja vrijede i za upravljanje i raspolaganje državnom imovinom.

Upravljanje imovinom Općine Podgora podrazumijeva pronalaženje optimalnih rješenja koja će dugoročno očuvati imovinu i generirati gospodarski rast. Općina osigurava kontrolu nad svojom imovinom i prihodima koji se mogu koristiti za opće dobro i važan su instrument postizanja strateških razvojnih ciljeva.

Učinkovito upravljanje imovinom Općine Podgora potiče razvoj gospodarstva i značajno je za njegovu stabilnost, a istodobno doprinosi boljoj kvaliteti života svojih građana.

Upravljanje imovinom uključuje brigu i aktivnosti za sve oblike imovine kojima Općina raspolaže. Gospodarski i razvojni interesi Općine odredit će ekonomske koristi koje Općina Podgora može imati od korištenja pojedinog oblika imovine.

Procjena potencijala imovine Općine Podgora mora se zasnivati na snimanju, popisu i ocjeni realnog stanja. Izrada evidencije imovine je početak, a ocjena njenog razvojnog potencijala i procjena vrijednosti je sljedeća aktivnost.

Važan preduvjet realizacije Strategije je donošenje potrebnih akata, kojima će se dodatno urediti različiti i brojni pojavni oblici imovine Općine Podgora.

Glavno polazište je kako vlasnik općinske imovine može biti jedino Općina Podgora, kao jedinica lokalne samouprave. Vlasništvo je stvarno pravo na određenoj stvari koje ovlašćuje svoga nositelja da s tom stvari i koristima od nje čini što ga je volja te da svakoga drugog od toga isključi, ako to nije protivno tuđim pravima i zakonskim ograničenjima. Vlasništvo podrazumijeva posjedovanje (vršenje faktične vlasti na stvari), uporabu i održavanje, korištenje (uporaba i ubiranje plodova ili koristi koje stvar daje) te

raspolaganje (pravo da se stvar otuđi ili optereti), a sukladno članku 30. [Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima \(„Narodne novine“ broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17\)](#). Sukladno odredbama spomenutog Zakona vlasnik ima, među ostalim, pravo posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja svojom stvari.

Upravljanje imovinom su sve sustavne i koordinirane aktivnosti i prakse kojima organizacija (u ovom slučaju Općina Podgora) optimalno i održivo upravlja svojom fizičkom imovinom i njihovom udruženom uspješnošću, rizicima i rashodima u tijeku njihova životnog ciklusa u svrhu ostvarivanja svojega organizacijskog strateškog plana.

Jedan od temeljnih ciljeva Općine Podgora je uspostava i izgradnja kvalitetnog sustava integralnog upravljanja imovinom kojem će se posvetiti posebna pažnja.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (»Narodne novine«, broj 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Splitsko-dalmatinske županije. Izvješće o obavljenoj reviziji – upravljanje i raspolaganje nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Splitsko-dalmatinske županije (dalje u tekstu: Izvješće o obavljenoj reviziji) objavljeno je u siječnju 2016. godine i nalazi se na internetskoj stranici Državnog ureda za reviziju.

U ostvarivanju temeljnih dugoročnih ciljeva Općina Podgora vodit će se preporukama koje su navedene u Izvješću o obavljenoj reviziji koja sadrži nalaz i preporuke.

2. VAŽEĆI NORMATIVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. Zakoni i drugi propisi

Stjecanje, upravljanje i raspolaganje imovinom propisano je brojnim zakonskim i podzakonskim aktima. Kako postojeći normativni okvir brojnim zakonima i podzakonskim aktima uređuje područje stjecanja, upravljanja, raspolaganja i korištenja imovinom u vlasništvu Općine Podgora, svjesni smo nemogućnosti normativnog objedinjavanja upravljanja cjelokupnom imovinom u vlasništvu Općine u jednom propisu.

U nastavku se iznose najvažniji zakoni i podzakonski akti kojima je regulirano stjecanje, upravljanje, raspolaganje i korištenje imovinom u vlasništvu Općine Podgora.

Ustav i Zakoni:

- [Ustav Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14),
- [Zakon o arhivskom gradivu i arhivima](#) („Narodne novine“, broj 61/18, 98/19, 114/22),
- [Zakon o cestama](#) („Narodne novine“, broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 4/23),
- [Zakon o društveno poticanoj stanogradnji](#) („Narodne novine“, broj 109/01, 82/04, 76/07, 38/09, 86/12, 07/13, 26/15, 57/18, 66/19, 58/21),
- [Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina](#) („Narodne novine“, broj 112/18, 39/22),
- [Zakon o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave](#) („Narodne novine“, broj 18/13, 127/13, 74/14, 98/19, 41/21),
- [Zakon o gradnji](#) („Narodne novine“, broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19),
- [Zakon o građevinskoj inspekciji](#) („Narodne novine“, broj 153/13),
- [Zakon o izvlaštenju i određivanju naknade](#) („Narodne novine“, broj 74/14, 69/17, 98/19),
- [Zakon o javnoj nabavi](#) („Narodne novine“, broj 120/16, 114/22),
- [Zakon o javno-privatnom partnerstvu](#) („Narodne novine“, broj 78/12, 152/14, 114/18),
- [Zakon o komunalnom gospodarstvu](#) („Narodne novine“, broj 68/18, 110/18, 32/20),
- [Zakon o koncesijama](#) („Narodne novine“, broj 67/17, 107/20),
- [Zakon o lokalnoj i područnoj \(regionalnoj\) samoupravi](#) („Narodne novine“, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20),
- [Zakon o najmu stanova](#) („Narodne novine“, broj 91/96, 48/98, 66/98, 22/06, 68/18, 105/20),
- [Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine](#) („Narodne novine“, broj 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02, 98/19),

- [Zakon o središnjem registru državne imovine](#) („Narodne novine“, broj 112/18),
- [Zakon o obrani](#) („Narodne novine“, broj 73/13, 75/15, 27/16, 110/17, 30/18, 70/19),
- [Zakon o obveznim odnosima](#) („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22)
- [Zakon o poljoprivrednom zemljištu](#) („Narodne novine“, broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22),
- [Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje](#) („Narodne novine“, broj 78/15, 118/18, 110/19),
- [Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama](#) („Narodne novine“, broj 86/12, 143/13, 65/17, 14/19),
- [Zakon o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem](#) („Narodne novine“, broj 145/10, 70/17),
- [Zakon o poticanju ulaganja](#) („Narodne novine“, broj 63/22),
- [Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji](#) („Narodne novine“, broj 121/17, 98/19, 84/21),
- [Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina](#) („Narodne novine“, broj 78/15),
- [Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo](#) („Narodne novine“, broj 43/92, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 02/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01, 78/02),
- [Zakon o proračunu](#) („Narodne novine“, broj 144/21),
- [Zakon o prostornom uređenju](#) („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23),
- [Zakon o rudarstvu](#) („Narodne novine“, broj 56/13, 14/14, 52/18, 115/18, 98/19, 83/23),
- [Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika](#) („Narodne novine“, broj 52/18, 52/19, 30/21),
- [Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru](#) („Narodne novine“, broj 78/15, 102/19),
- [Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 123/17, 151/22),
- [Zakon o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 29/18, 114/18),
- [Zakon o subvencioniranju i državnom jamstvu stambenih kredita](#) („Narodne novine“, broj 31/11),
- [Zakon o šumama](#) („Narodne novine“, broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23),
- [Zakon o trgovačkim društvima](#) („Narodne novine“, broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23),
- [Zakon o tržištu kapitala](#) („Narodne novine“, broj 65/18, 17/20, 83/21, 151/22),

- [Zakon o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije](#) („Narodne novine“, broj 92/10),
- [Zakon o upravljanju državnom imovinom](#) („Narodne novine“, broj 52/18),
- [Zakon o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina](#) („Narodne novine“, broj 80/11, 144/21),
- [Zakon o ustanovama](#) („Narodne novine“, broj 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22),
- [Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave](#) („Narodne novine“, broj 93/16, 104/16, 116/18, 127/19),
- [Zakon o Vladi Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 150/11, 119/14, 93/16, 116/18, 80/22),
- [Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima](#) („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17),
- [Zakon o vodama](#) („Narodne novine“, broj 66/19, 84/21, 47/23),
- [Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora](#) („Narodne novine“, broj 125/11, 64/15, 112/18),
- [Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara](#) („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22),
- [Zakon o zaštiti okoliša](#) („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18),
- [Zakon o zaštiti na radu](#) („Narodne novine“, broj 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18),
- [Zakon o zemljišnim knjigama](#) („Narodne novine“, broj 63/19, 128/22).

Podzakonski propisi i drugi akti:

- [Pravilnik o energetsom pregledu zgrade i energetsom certificiranju](#) („Narodne novine“, broj 88/17, 90/20, 01/21, 45/21),
- [Pravilnik o evidencijama u arhivima](#) („Narodne novine“, broj 90/02, [106/07](#)),
- [Pravilnik o geodetskom projektu](#) („Narodne novine“, broj 12/14, [56/14](#)),
- [Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima](#) („Narodne novine“, broj 112/17, [34/18](#), [36/19](#), [98/19](#), [31/20](#)),
- Pravilnik o katastarskoj izmjeri („Narodne novine“, broj 59/20),
- [Pravilnik o katastru zemljišta](#) („Narodne novine“, broj 84/07, [148/09](#)),
- [Pravilnik o korištenju arhivskog gradiva](#) („Narodne novine“, broj 121/19),
- [Pravilnik o kontroli energetskog certifikata zgrade i izvješća o redovitom pregledu sustava grijanja i sustava hlađenja ili klimatizacije u zgradi](#) („Narodne novine“, broj 73/15, 54/20),

- [Pravilnik o kontroli projekata](#) („Narodne novine“, broj 07/00),
- [Pravilnik o metodama procjene vrijednosti nekretnina](#) („Narodne novine“, broj 105/15),
- [Pravilnik o načinu provedbe stručnog nadzora građenja, obrascu, uvjetima i načinu vođenja građevinskog dnevnika te o sadržaju završnog izvješća nadzornog inženjera](#) („Narodne novine“, broj 131/21),
- [Pravilnik o obveznom sadržaju idejnog projekta](#) („Narodne novine“, broj 118/19)
- [Pravilnik o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina](#) („Narodne novine“, broj 118/19, 65/20),
- [Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti](#) („Narodne novine“, broj 78/13),
- [Pravilnik o osobama ovlaštenim za energetske certificiranje, energetski pregled zgrade i redoviti pregled sustava grijanja i sustava hlađenja ili klimatizacije u zgradi](#) („Narodne novine“, broj 73/15, 133/15),
- [Pravilnik o parcelacijskim i drugim geodetskim elaboratima](#) („Narodne novine“, broj 86/07, 148/09),
- [Pravilnik o potrebnim znanjima iz područja upravljanja projektima](#) („Narodne novine“, broj 85/15),
- [Pravilnik o predaji arhivskog gradiva arhivima](#) („Narodne novine“, broj 90/02),
- [Pravilnik o registru koncesija](#) („Narodne novine“, broj 01/18),
- [Pravilnik o registru prostornih jedinica](#) („Narodne novine“, broj 37/20),
- [Pravilnik o tehničkom pregledu građevine](#) („Narodne novine“, broj 46/18, 98/19),
- [Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje ovlaštenja za kontrolu projekata](#) („Narodne novine“, broj 32/14, 69/14, 27/15),
- [Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, broju i strukturi stručnog osoblja arhiva](#) („Narodne novine“, broj 65/04),
- [Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva](#) („Narodne novine“, broj 90/02),
- [Pravilnik o vrsti i sadržaju projekta za javne ceste](#) („Narodne novine“, broj 53/02, 20/17),
- [Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva](#) („Narodne novine“, broj 63/04, 106/07),
- [Pravilnik o nadzoru nad provedbom Zakona o javnoj nabavi](#) („Narodne novine“, broj 65/17),
- [Uredba o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 95/18),
- [Uredba o postupcima koji prethode sklapanju pravnih poslova raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske u svrhu prodaje, razvrgnuća suvlasničke zajednice, zamjene, davanja u zakup ili najam te o postupcima u vezi sa stjecanjem](#)

[nekretnina i drugih stvarnih prava u korist Republike Hrvatske \(„Narodne novine“, broj 95/18\)](#),

- [Uredba o izgledu i sadržaju standardnih obrazaca i objavama koncesija](#) („Narodne novine“, broj 20/13),
- [Uredbu o standardnim obrascima za koncesije i njihovoj objavi](#) („Narodne novine“, broj 100/17),
- [Uredba o kupoprodaji poslovnog prostora u vlasništvu Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 137/12, 78/15),
- [Uredba o mjerilima i kriterijima dodjele na korištenje nekretnina za potrebe tijela državne uprave ili drugih tijela korisnika državnog proračuna te drugih osoba](#) („Narodne novine“, broj 127/13),
- [Uredba o načinima raspolaganja dionicama i udjelima](#) („Narodne novine“, broj 95/18),
- [Uredba o načinima raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 127/13),
- [Uredba o objavama javne nabave](#) („Narodne novine“, broj 10/12),
- [Uredba o obveznom sadržaju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 24/14),
- [Uredba o osnivanju prava građenja i prava služnosti na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske](#) („Narodne novine“, broj 10/14, 95/15),
- [Uredba o poticanju ulaganja](#) („Narodne novine“, broj 31/16,02/19),
- [Uredba o procjeni vrijednosti nekretnina](#) („Narodne novine“, broj 74/14),
- [Uredba o masovnoj procjeni vrijednosti nekretnina](#) („Narodne novine“, broj 28/19),
- [Uredba o raspolaganju nekretninama koje se daju na korištenje tijelima državne uprave ili drugim tijelima korisnicima državnog proračuna te drugim osobama](#) („Narodne novine“, broj 80/11),
- [Uredbu o mjerilima i kriterijima dodjele na korištenje nekretnina za potrebe tijela državne uprave ili drugih tijela korisnika državnog proračuna te drugih osoba](#) („Narodne novine“, broj 127/13),
- [Uredba o Središnjem registru državne imovine](#) („Narodne novine“, broj 03/20),
- [Uredba o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine](#) („Narodne novine“, broj 40/97, 117/05),
- [Naputak o izradi nacrtu akata u postupku izdavanja akata na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedbi tih postupaka elektroničkim putem](#) („Narodne novine“ broj 56/14),
- [Odluka o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele prostora u vlasništvu Republike Hrvatske na korištenje organizacijama civilnog društva radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro](#) (Povjerenstvo VRH 30/06/15).

2.2. Obuhvat oblika općinske imovine

U nizu zakona može se sagledati veći broj oblika imovine u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Oni ukazuju na bogatstvo i raznolikost te veliki potencijal ove imovine. Očekivane koristi od upotrebe imovine moraju postati važnim motivom aktivnosti i biti pažljivo naznačeni u svim razvojnim strategijama i operativnim planovima.

Pojavni oblici imovine kojima Općina Podgora raspolaže su sljedeći:

- poljoprivredno zemljište,
- građevinsko zemljište,
- poslovni prostori u vlasništvu Općine,
- groblja i mrtvačnice,
- nerazvrstane ceste,
- sportski objekti,
- imovina u obliku poslovnih udjela u trgovačkim društvima,
- prihodi proračuna koji se ostvaruju na temelju naplaćivanja naknada za korištenje imovine,
- potraživanja Općine prema fizičkim i pravnim osobama,
- ostali pojavni oblici imovine u vlasništvu.

2.3. Načela upravljanja imovinom Općine Podgora sukladno važećem zakonskom okviru

Općina Podgora svojom imovinom treba upravljati učinkovito i razumno, pažnjom dobrog gospodara, sukladno načelima odgovornosti, javnosti, ekonomičnosti i predvidljivosti.

Načelo odgovornosti - osigurava se propisivanjem ovlasti i dužnosti pojedinih nositelja funkcija upravljanja i raspolaganja imovinom, nadzorom nad upravljanjem imovinom, izvješćivanjem o postignutim ciljevima i učincima upravljanja i raspolaganja imovinom i poduzimanjem mjera protiv nositelja funkcija koji ne postupaju sukladno propisima.

Načelo javnosti - upravljanja imovinom osigurava se propisivanjem preglednih pravila i kriterija upravljanja imovinom u propisima i drugim aktima koji se donose na temelju [Zakona o upravljanju državnom imovinom \(„Narodne novine“ broj 52/18\)](#) te njihovom javnom objavom, određivanjem ciljeva upravljanja imovinom u Strategiji upravljanja imovinom i Godišnjem planu upravljanja imovinom, redovitim upoznavanjem

javnosti s aktivnostima tijela koja upravljaju imovinom i javnom objavom odluka o upravljanju imovinom.

Načelo ekonomičnosti - imovinom se upravlja sukladno načelu ekonomičnosti radi ostvarivanja gospodarskih, infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva Republike Hrvatske.

Načelo predvidljivosti - upravljanje imovinom mora biti predvidljivo za uprave, dioničare i članove trgovačkih društava u kojima dionicama i poslovnim udjelima upravlja tijelo kojemu je ta ovlast dana u nadležnost, odnosno za suvlasnike i nositelje drugih stvarnih prava na nekretninama i ostalim pojavnim oblicima imovine. Predvidljivost upravljanja i raspolaganja imovinom ostvaruje se načelno jednakim postupanjem u istim ili sličnim slučajevima.

Strategija se oslanja na Strategiju upravljanja državnom imovinom za razdoblje od 2019. do 2025. godine te na odredbe odluka donesenih u vezi s upravljanjem imovinom.

Republika Hrvatska upućuje na potrebu radikalno drugačije upotrebe imovine u državnom vlasništvu pa tako i imovine u vlasništvu JLS. Fokusiranje na stvaranje novih vrijednosti ključ je svih strukturnih reformi koje moraju osigurati bolji život svojim građanima.

Načelo učinkovitosti (»dobroga gospodara«) predstavlja učinkovito upravljanje svim pojavnim oblicima imovine u vlasništvu Općine iz čega proizlazi potreba za aktiviranjem nekretnina u vlasništvu Općine te postavljanje u funkciju gospodarskog razvoja.

Osnovna pretpostavka za promjene u učinkovitijem korištenju imovine u vlasništvu Općine Podgora jest jačanje svijesti kako imovina mora biti u funkciji stvaranja novih i dodanih vrijednosti, a ne trošak i teret koji opterećuje i koči razvoj.

Prema dostupnim informacijama, dio razvijenih zemalja iz okruženja Republike Hrvatske uspješno gospodari svojom imovinom na principima »ekonomske koristi«, stvarajući dobit i ostvarujući zadovoljavajuću zaposlenost. Iz suvremenih ekonomskih kretanja, po svemu sudeći, za uspjeh upravljanja imovinom u suvremenoj ekonomiji nije presudan tip vlasništva već kvaliteta upravljanja istom.

Općina Podgora treba postupati kao dobar gospodar, a kako bi se to ostvarilo, potrebno je osigurati stručne, tehničke, kadrovske i organizacijske uvjete.

Strategija nalaže u svojim smjernicama imatelju imovine posjedovanje vjerodostojnog uvida u opseg i strukturu imovine, što zahtjeva konkretne, točne i redovito ažurirane podatke o svim pojavnim oblicima imovine kojom raspolaže.

2.4. Akti strateškog planiranja

Strategije i Strateški programi u vlasništvu Općina Podgora:

- Plan ukupnog razvoja (Strateški razvojni program) Općine Podgora za razdoblje od 2016. do 2020. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 17/17),
- Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2018. do 2022. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18).

3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA UPRAVLJANJA IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA

7.1. Analiza upravljanja imovinom u obliku poslovnih udjela čiji je imatelj Općina Podgora

Tablica 11. Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općinu Podgora

Trgovačko društvo	Sjedište društva	OIB	Temeljni kapital	% vlasništva/iznos u kn
PODGORSKI KOMUNALAC d.o.o. Podgora	Andrije Kačića Miošića 2, 21327 Podgora	41555314063	20.000,00 kn	100
			2.654,45 eur	
VODOVOD d.o.o. Makarska	Vrgorska 7a, Makarska (Grad Makarska)	06527308831	29.200.000,00	9,30
			3.875.506,00 eur	

Postupanje Općine Podgora kao (su)vlasnika detaljnije definiraju:

- [Zakon o trgovačkim društvima \(„Narodne novine“ broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23\).](#)
- [Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru \(„Narodne novine“ broj 78/15, 102/19\).](#)
- [Zakon o upravljanju državnom imovinom \(„Narodne novine“ broj 52/18\).](#)

- Strategija upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora,
- Godišnji plan upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora.

Dugoročna očekivanja od trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora odredit će se planom upravljanja uvažavajući:

- strategiju poslovanja i razvoja trgovačkih društava,
- kapitalne strukture trgovačkih društava,
- pristup izvoru financiranja,
- izvedena i planirana ulaganja.

Ukupni prihodi za oba poduzeća u 2022. godini bili su 40.100.612,00 kuna⁵. Trgovačko društvo PODGORSKI KOMUNALAC d.o.o. Podgora ostvarilo je prihode u iznosu od 3.373.411,00 kuna, dok je trgovačko društvo VODOVOD d.o.o. Makarska ostvarilo prihode od 36.727.201,00 kuna.

Tijekom 2022. godine u društvu PODGORSKI KOMUNALAC d.o.o. Podgora bilo je zaposleno 34 zaposlenika, dok je u društvu VODOVOD d.o.o. Makarska bilo zaposleno 86 zaposlenika.

7.2. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora

Postojeći model upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora opisan je u uvodnom dijelu Strategije, a uočena je težnja da se upravljanje imovinom obavlja

⁵ Podaci se odnose na ukupno poslovanje društava bez obzira na postotak vlasništva Općine Podgora i ostalih imatelja.

transparentno i odgovorno, profesionalno i učinkovito, u skladu za zakonskom regulativom.

Ovlasti za raspolaganje, upravljanje i korištenje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora imaju Općinsko vijeće i Općinski načelnik, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno. Općinsko vijeće, odnosno načelnik stječu, otuđuju, raspolažu i upravljaju nekretninama u vlasništvu Općine pažnjom dobrog gospodara u interesu i cilju općeg gospodarskog i socijalnog napretka građana. Postojeći model upravljanja nekretninama normiran je putem zakonskih i podzakonskih akata, a normizacija je sprovedena i internim aktima, tj. donošenjem odluka Općine Podgora iz područja upravljanja imovinom.

Općina Podgora izradila je Evidenciju imovine kako bi na jednom mjestu imala uvid u nekretnine s kojima upravlja i raspolaže te osigurala funkcionalnost, transparentnost i iskoristivost imovinskih resursa.

Akti kojima je uređeno upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora:

- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2017. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/17),
- Odluka o davanju Suglasnosti Općinskom načelniku za davanje Izjave o preuzimanju poslovnih udjela, te za potpis i potvrdu Odluke o povećanju temeljnog kapitala, Odluke o izmjeni Društvenog ugovora i potpunog teksta Društvenog ugovora društva VODOVOD d.o.o. (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 10/17),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat. čest. zem. 10505/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 10/17),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10690 i kat.čest.zem. 11201, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/17),
- Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Blato (UPU) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),
- Odluka o donošenju Plana ukupnog razvoja (Strateškog razvojnog programa) Općine Podgora za razdoblje od 2016. do 2020. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat. čest. zem. 10505/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 8550, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/17),

- Zaključak o donošenju plana savjetovanja s javnošću Općine Podgora u 2018. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 01/18),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2018. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 01/18),
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o komunalnim djelatnostima koje se mogu obavljati na temelju koncesije u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/18),
- Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Porat (UPU 20b) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18),
- Odluka o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Podgora (pročišćeni tekst) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10579/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18),
- Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske za Općinu Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/18),
- Odluku o usvajanju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2018. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18),
- Odluka o usvajanju Strategije upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2018. do 2022. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18),
- Odluka o izboru osobe kojoj će se povjeriti obavljanje komunalnih poslova održavanja zelenih površina u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/18),
- Odluka o imenovanju člana Projektnog tima za izradu studijsko-projektne dokumentacije za prijavu EU projekta aglomeracija južnog dijela Makarskog primorja (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 17/18),
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/18),
- Odluka o vrijednosti boda za izračun komunalne naknade u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/18),
- Odluka o davanju na upravljanje športsko-rekreacijske dvorane u naselju Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/18),
- Odluka o davanju na upravljanje kino dvorane u naselju Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/18),

- Odluka o komunalnoj naknadi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 24/18),
- Odluka o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 24/18),
- Odluka o komunalnom doprinosu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o visini paušalnog poreza po krevetu, smještajnoj jedinici u kampu i smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o izmjeni i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o kupnji dijela nekretnina označenih kao kat.čest. zem. 6804/3 i kat.čest. zem. 6804/6, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o kupnji dijela nekretnina označenih kao kat.čest. zem. 6811/4, kat.čest. zem. 6811/5 i kat.čest. zem. 6812/1 k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/19),
- Odluka o komunalnim djelatnostima koje se obavljaju na temelju pisanog ugovora na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/19),
- Odluka o davanju suglasnosti Općini Podgora za provedbu ulaganja Opremanje prostora kina u sklopu društvenog doma Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/19),
- Odluka o davanju suglasnosti DVD Podgora za provedbu ulaganja Troškovi opremanja vatrogasnog doma u Podgori (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/19),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2019. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/19),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 7244/1, k.o. Drašnice (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10547/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10557, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 11201, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/19),
- Odluka o komunalnom redu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/19),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 7244/1, k.o. Drašnice (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/19),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 10505/8, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/19),
- Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/19),
- Odluka o komunalnoj djelatnosti koja se obavlja na temelju koncesije u Općini Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/19),
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora
- Zajednička Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja ugostiteljsko turističke zone „Žanjeva“ u naselju Igrane i s tim u vezi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 21/19),
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja „neizgrađenog dijela naselja Podgora – Veliko Brdo“ (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 21/19),
- Zaključak o utvrđivanju Konačnog prijedloga urbanističkog plana uređenja Živogošće – Blato (UPU) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 03/20),
- Odluka da za Urbanistički plana uređenja naselja „Živogošće-Porat“ (UPU 20b) nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 03/20),
- Zaključak o utvrđivanju Konačnog prijedloga urbanističkog plana uređenja Živogošće – Porat (UPU 20b) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/20),
- Godišnji Plan davanja koncesija za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/20),
- Odluka o kupnji dijela nekretnine označene kao kat.čest. zem. 6804/5, k.o. Podgora
- Odluka o oslobađanju plaćanja komunalnog doprinosa za izgradnju kolne prometnice (OS2) u Podgori (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/20),
- Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o ukidanju statusa javnog dobra (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/20),

- Izvješće o provedbi Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2018. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/20),
- Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Općine Podgora za 2019. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/20),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/20),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/20),
- Odluka o dopuni Odluke o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/20),
- Odluka o produljenju Ugovora o koncesiji za obavljanje komunalnih djelatnosti pružanja usluga parkiranja vozila na parkiralištima i premještanja nepropisno zaustavljenih i parkiranih vozila (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/20),
- Odluka o usvajanju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/20),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest.zem. 10532/1 ko Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/20),
- Plan o izmjeni i dopuni Plana upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2020. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 17/20),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 10505/13, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/20),
- Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Blato (UPU) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/20),
- Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja naselja Živogošće – Porat (UPU 20b) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/20),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 10505/15, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/20),
- Pravilnik o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o kriterijima za određivanje visine zakupnine za poslovne prostore na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),

- Odluka o izmjeni Odluke o nerazvrstanim cestama na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 8552 k.o. Živogošće(Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 5915, k.o. Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20)
- Odluka o zaduženju Općine Podgora u 2020. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Zaključak o prihvaćanju izvješća o provedbi plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2019.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i načinu korištenja parkirališta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/20),
- Odluka o kupnji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 6803/2, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 28/20),
- Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i načinu korištenja parkirališta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 29/20),
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja „Mrtvačnica na groblju Srida sela, Podgora“ (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 30/20),
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja „Opremanje vatrogasnog doma DVD Podgora“ (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 30/20),
- Odluka o prihvatu darovanja nekretnina označenih kao čest. zem. 1667/4, 1669/5 i 1669/7, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 02/21),
- Godišnji plan raspisivanja natječaja za financiranje programa i projekata od interesa za Općinu Podgora koje provode udruge u 2021. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 03/21),
- Odluka o proglašenju statusa javnog dobra u općoj uporabi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10542, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 8543, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10532/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o davanju na upravljanje parkirališta Žanjeva u Igranima (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o prodaji komunalne opreme –molok polupodzemnih kontejnera (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o stambenom zbrinjavanju obitelji čija kuća je uništena uslijed potresa na području Banovine gradnjom privremene obiteljske kuće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 04/21),
- Odluka o usvajanju Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/21),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/21),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/21),
- Odluka o dopuni Odluke o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/21),
- Plan o dopuni Plana upravljanja pomorskim dobrom na području općine Podgora za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/21),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 10542, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 13/21),
- Odluka o dopuni Odluke o komunalnom redu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/21),
- Odluka o prihvatu darovanja nekretnina označenih kao čest.zem. 6724/3 i čest.zem. 6725/1, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/21),
- Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja neizgrađenog dijela naselja Podgora – Veliko Brdo (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/21),
- Odluka o pokretanju postupka izrade Provedbenog programa općine Podgora za mandatno razdoblje 2022.-2025. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/21),

- Plan o dopuni Plana upravljanja pomorskim dobrom za 2021. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/21),
- Odluka o izmjenama Odluke o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 21/21),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 8543, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/21),
- Odluka o prodaji dijela nekretnine označene kao čest. zem. 8552, k.o. Živogošće (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/21),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 6241, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/21),
- Odluku o povećanju temeljnog kapitala i nominalnog iznosa postojećeg poslovnog udjela Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 02/22),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2022. godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/22),
- Odluku o uvjetima korištenja javnih parkirališta i drugih površina javne namjene za parkiranje vozila na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/22),
- Program poticanja razvitka poljoprivrede na području Općine Podgora za razdoblje od 2022. do 2025. godine (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/22),
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o komunalnom doprinosu Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/22),
- Odluka o utvrđivanju Popisa nerazvrstanih cesta na području općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 15/22),
- Odluka o dopunama Odluke o utvrđivanju popisa nerazvrstanih cesta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/22),
- Odluka proglašenje kom infrastrukture groblje (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/22),
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/22),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10590, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 19/22),

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10565, k.o. Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 19/22),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/22),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/22),
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima korištenja javnih parkirališta i drugih površina javne namjene za parkiranje vozila na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/23),
- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/23),
- Dopuna Plana upravljanja pomorskim dobrom na području općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/23),
- Plan upravljanja javnim površinama na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 11/23),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj upotrebi (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 12/23),
- Odluka o dodijeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 13/23),
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o dodjeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 13/23),
- Odluka o dopuni Odluke o dodjeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023. godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 14/23),
- Odluka o dopuni Odluke o dodjeli parkirališnih mjesta na području Općine Podgora za 2023.godinu (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/23),
- Odluka o dopuni Odluke o utvrđivanju popisa nerazvrstanih cesta na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 22/23),
- Odluka o usvajanju godišnjeg plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora u 2022.godini (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 25/23),
- Odluka o prodaji nekretnine označene kao čest. zem. 5915, k.o. Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 29/23),
- Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za kupnju dijela k.č.br. 10590, k.o.

Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 31/23),

- Odluka o izmjeni Odluke o uvjetima korištenja javnih parkirališta i drugih površina javne namjene za parkiranje vozila na području Općine Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 32/23),
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj upotrebi „Novo groblje“ Podgora (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 32/23),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 7230/1, k.o. Drašnice (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 38/23),
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na nekretnini označenoj kao kat.čest.zem. 5907/3, k.o. Igrane (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 38/23).

3.2.1. Analiza upravljanja poslovnim prostorima u vlasništvu Općine Podgora

Općina Podgora u vlasništvu, kao dio portfelja nekretnina, ima poslovne prostore. Strategijom i Planom upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora svakako treba predvidjeti i povećanje postotka iskorištenosti poslovnih prostora. Ovim aktivnostima je ključno postići maksimalnu racionalnost i kontrolu troškova s jedne strane, a s druge strane pomnim planiranjem tekućega održavanja i investicija od strane korisnika postići dugoročno zadržavanje vrijednosti nekretnina.

Općina Podgora upravlja i raspolaže s poslovnim prostorima u svom vlasništvu na način da su poslovni prostori dani u najam ili na korištenje. Prostor za rad općinske uprave nalazi se na adresi Andrije Kačića Miošića 2, Podgora, kč.br. 5552/13, 5552/2, k.o. Podgora.

Prostori u vlasništvu Općine Podgora koji su dani na korištenje bez naknade:

- Prostor na kč. br. 1125, k.o. Igrane, Društveni dom Igrane, prostorije se koriste za potrebe provođenja izbora, turistički ured, vrtić, udruge
- Prostor na kč.br. 4959, k.o. Podgora Zgrada zadružnog doma, Poslovni prostor za općinske potrebe, koristi se kao skladište
- Prostor na kč. br. 1125, k.o. Igrane, Športsko-rekreacijska dvorana u naselju Igrane, dana na korištenje Turističkoj zajednici mjesta Igrane,
- Prostor na kč. br. 5552/13, k.o. Podgora, Kino dvorana u naselju Podgora, dana na korištenje Turističkoj zajednici Općine Podgora,
- Prostor na kč. br. 6701/2 k.o. Podgora, prostor ambulante nalazi se u prizemlju zgrade, dok su prostorije dječjeg vrtića "Morski konjić" na katu,
- Prostor na kč.br. 6053/1, k.o. Podgora, Stara škola u Podgori, koriste udruge.

Poslovni prostor dan u najam:

- Poslovni prostor na kč.br. 888 zgr., k.o. Podgora dan je u najam Ljekarni Splitsko-dalmatinske županije.

Prostori u vlasništvu Općine Podgora koji se ne koriste:

- Prostor na kč.br. 1678/2, k.o. Podgora, Stara uljara Marinovići, zgrada je zapuštena, ruševno stanje,
- Prostor na kč.br. 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, k.o. Drašnice, Stara škola Drašnice, prostor je zapušten, vodi se sudski spor,
- Prostor na kč.br. 4464/11, k.o. Živogošće, ne koristi se.

3.2.1. Analiza upravljanja građevinskim i poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Općine Podgora

Portfelj nekretnina Općine Podgora čini građevinsko i poljoprivredno zemljište, koje predstavlja potencijal za privlačenje investicija i ostvarivanje ekonomskog rasta. Aktivnosti u upravljanju i raspolaganju zemljištem u vlasništvu Općine Podgora podrazumijevaju i provođenje postupaka stavljanja tog zemljišta u funkciju: prodajom, osnivanjem prava građenja i prava služnosti, rješavanjem imovinskopravnih odnosa, davanjem u zakup zemljišta te kupnjom građevinskog i poljoprivrednog zemljišta za korist Općine, kao i druge poslove u vezi sa građevinskim i poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Općine, ako upravljanje i raspolaganje njima nije u nadležnosti drugog tijela.

Građevinsko zemljište je zemljište koje je izgrađeno, uređeno ili prostornim planom namijenjeno za građenje građevina ili uređenje površina javne namjene.

Problematika oko poljoprivrednih zemljišta u Republici Hrvatskoj pa tako i jedinica lokalne (regionalne) samouprave, sastoji se od nesređenih imovinsko-pravnih odnosa, usitjenosti, malih parcela i raspršenosti. To su glavni razlozi neučinkovitosti poljoprivredne proizvodnje. Na to se nadovezuje nemogućnost planskoga i sustavnoga planiranja i razvoja poljoprivrednoga gospodarstva. Program okrupnjavanja poljoprivrednoga zemljišta treba povećati prosječni poljoprivredni posjed u Hrvatskoj i površinu poljoprivrednoga zemljišta obiteljskih gospodarstava te smanjiti broj parcela. Kako bi se riješio ovaj problem donesen je novi Zakon o poljoprivrednom zemljištu prema kojem su jedinice lokalne samouprave dužne donijeti program korištenja sredstava koja su prihod jedinica lokalne samouprave namijenjena isključivo za okrupnjavanje, navodnjavanje, privođenje funkciji i povećanje vrijednosti poljoprivrednog zemljišta te su dužni Ministarstvu podnositi godišnje izvješće o ostvarivanju programa korištenja sredstava svake godine do 31. ožujka za prethodnu godinu.

Općina Podgora izradila je Evidenciju imovine, te su podaci o zemljištima u vlasništvu Općine Podgora objedinjeni u Evidenciji imovine i objavljeni na stranicama Općine.

Jedinice lokalne samouprave ovlaštene su bez naknade pristupiti podacima i koristiti podatke o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države iz evidencije sudova, tijela državne uprave, zavoda i pravnih osoba čiji je osnivač Republika Hrvatska, kao i drugih javnih evidencija.

Jedinice lokalne samouprave ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prije donošenja Programa na koji je Ministarstvo dalo suglasnost.

U sklopu programa Vlade RH za poticanje malog gospodarstva koji se već niz godina provode putem nadležnih ministarstava, donesen je i [Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture](#) („Narodne novine“, broj 93/13, 114/13, 41/14, 57/18, 138/21). Poduzetnička zona treba osigurati osnivanje i gradnju proizvodnog objekta u najkraćem roku, sastavni dio poduzetničke zone je centar za edukaciju i pružanje savjeta

poduzetniku o financiranju, proizvodnji i načinu poslovanja te ravnomjerno osnivanje poduzetničkih zona kako bi se izjednačile razlike u standardu između pojedinih županija. Namjera osnivanja Poduzetničkih zona jest poticanje razvoja poduzetništva kao pokretačke snage lokalnog održivog gospodarskog razvoja s ciljem povećanja broja gospodarskih subjekata na području Općine i poboljšanja njihovih poslovnih rezultata, povećanje konkurentnosti poduzetnika, porast zaposlenosti, te povećanje udjela proizvodnje u ukupnom gospodarstvu Općine Podgora.

Općina Podgora nema osnovanu poduzetničku zonu.

3.2.3. Analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu Općine Podgora namijenjenim prodaji

Jedan od ciljeva u Strategiji je kako Općina Podgora mora na racionalan i učinkovit način upravljati svojim nekretninama na način da one nekretnine koje su potrebne Općini budu stavljene u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem funkcioniranju. Sve druge nekretnine moraju biti ponuđene na tržištu bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem.

Općina Podgora planira prodaju nekretnina kada se za istim bude ukazala potreba. Prije prodaje nekretnina Općina će objaviti natječaj. U svakoj godini provode se natječajni za prodaju nekretnina.

3.2.4. Analiza neprocijenjenih nekretnina u vlasništvu Općine Podgora

Procjena vrijednosti nekretnina u Republici Hrvatskoj regulirana je [Zakonom o procjeni vrijednosti nekretnina \(„Narodne novine“ broj 78/15\)](#), koji je donesen 03. srpnja 2015. godine, a na snazi je od 25. srpnja iste godine.

Ovim Zakonom uređuje se procjena vrijednosti nekretnina, određuju se procjenitelji, sastav i nadležnosti procjeniteljskih povjerenstava i visokog procjeniteljskog povjerenstva, nadležnosti upravnih tijela županija, Grada Zagreba i velikoga grada u provedbi ovoga Zakona, metode procjenjivanja vrijednosti nekretnina, način procjene vrijednosti prava i tereta koji utječu na vrijednost nekretnine, način procjene iznosa naknade za izvlaštene nekretnine, način prikupljanja, evidentiranja, evaluacije i izdavanja podataka potrebnih za procjene vrijednosti nekretnina za sve nekretnine u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome u čijem su vlasništvu.

Zakon se isključivo bavi tržišnom vrijednosti nekretnina, koja se procjenjuje pomoću tri metode i sedam postupaka, a propisan je i način na koji se prikupljaju podaci koje procjenitelji dobiju primjenjujući propisanu metodologiju, koje podatke potom evaluiraju i dalje koriste. U slučaju povrede Zakona propisani su nadzor i sankcije. Ovisno o tome što se s nekretninom želi ostvariti, Zakonom su propisani i posebni načini procjene vrijednosti nekretnina.

Ovaj Zakon sadržava odredbe koje su u skladu s [Direktivom 2014/17/EU](#) Europskog parlamenta i Vijeća o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni [Direktiva 2008/48/EZ](#) i [2013/36/EU](#) i [Uredbe \(EU\) broj 1093/2010](#) (tekst važan za EGP) (SL L 60, 28. 2. 2014.).

Procjenu vrijednosti nekretnine mogu vršiti jedino ovlaštene osobe: stalni sudski vještaci i stalni sudski procjenitelji.

Općina Podgora planira vršiti procjenu nekretnina za sve nekretnine koje budu namijenjene prodaji, kao i druge nekretnine za koje se bude trebalo vršiti procjena.

3.2.5. Analiza zahtjeva za darovanje nekretnina upućenih Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine

U upućenim zahtjevima za darovanje nekretnina navedena je svrha za koju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave traže darovanje nekretnina, a pretežito se odnosi na zemljište potrebno za izgradnju poduzetničkih zona, infrastrukturnih i drugih građevina, objekata za društvene, kulturne i javne potrebe te lovačkih i planinarskih domova.

Uredbom o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske propisano je da se nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske mogu darovati jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanovama čiji je osnivač Republika Hrvatska,

odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u svrhe navedene u članku 3. spomenute Uredbe, a to su:

- ostvarenja projekata koji su od osobitog značaja za gospodarski razvoj, poput izgradnje poduzetničkih zona i drugih sličnih projekata,
- ostvarenja projekata koji su od općega javnog ili socijalnoga interesa, poput izgradnje škola, dječjih vrtića, bolnica, domova zdravlja, groblja i drugih sličnih projekata, i
- izvršenja obveza Republike Hrvatske.

Sve nekretnine koje su dana 01.01.2017. bile u uporabi kao škole, domovi zdravlja, bolnice i ostale ustanove čiji su osnivači JL(R)S, a vlasništvo su RH te se koriste u obrazovne i zdravstvene svrhe, a nadalje i groblja, mrtvačnice, spomenici, parkovi, trgovi, dječja igrališta, sportsko-rekreacijski objekti, sportska igrališta, društveni domovi, vatrogasni domovi, spomen-domovi, tržnice i javne stube upisat će se na temelju novog Zakona o upravljanju državnom imovinom u vlasništvo JL(R)S koja istima upravlja odnosno na čijem se području ustanova nalazi. Sukladno tome, JL(R)S imaju dužnost dostaviti Ministarstvu zahtjev za izdavanje isprave podobne za upis prava vlasništva na gore spomenutim nekretninama. Ministarstvo će potom razmotriti zahtjev te izdati ispravu podobnu za upis prava vlasništva na navedenim nekretninama JL(R)S, odnosno ustanovi sukladno pravovremeno podnesenim zahtjevima.

Ustanove su pri tome dužne provesti sve pripremne i provedbene postupke uključujući i formiranje građevinskih čestica u svrhu upisa vlasništva na navedenim nekretninama u zemljišne knjige. Troškove spomenutih postupaka snose JL(R)S, odnosno ustanove.

Općina Podgora je tijekom prijašnjih godina nadležnim tijelima državne uprave dostavljala zahtjeve za darovanje nekretnina, ali isti do danas nisu riješeni. Općina je zatražila nekretnine navedene u narednoj tablici. Općina i dalje ima u planu slati zahtjeve za darovanje sukladno potrebama za izgradnju infrastrukturnih projekata.

Tablica 12. Nekretnine koje je Općina Podgora zatražila od Ministarstva državne imovine, a nije ostvareno

Nekretnine u pogledu kojih je Općina Podgora zatražila darovanje od Ministarstva državne imovine						
k.č. br.	k.o.	Površina u m ²	Opis nekretnine	Razlog za darovanje	Datum podnošenja zahtjeva za darovanje	
5541/4	Podgora	210	Pašnjak	Namjerava se koristiti kao javna površina	19.07.2017.	
5740/1	5740/10	Igrane	9.964	Pašnjak	U svrhu izgradnje reciklažnog dvorišta za odvojeno prikupljene	25.05.2020.

	5740/12		37.881		komponente komunalnog otpada i reciklažnog dvorišta za građevinski otpad	
738	Podgora	-	Pašnjak	-	2022. godine	
5572/4	Podgora	1495	Zemljište	-	2021. godine	

3.2.6. Nekretnine Republike Hrvatske i lokalna i područna (regionalna) samouprava

S nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, u odnosu na zahtjeve jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, postupalo se uglavnom na način da se udovoljavalo njihovim zahtjevima te su im nekretnine darovane u svrhu izgradnje infrastrukturnih objekata, odnosno drugih objekata kojima se podizao obrazovni, kulturni ili drugi standard. Pri tome su temelj bili i još uvijek jesu, Uredba o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske, Zakon o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina i novi [Zakon o upravljanju državnom imovinom](#).

Jedinice lokalne samouprave koje su fizičkim osobama isplatile naknadu za zemljište oduzeto za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, a koje je sukladno posebnom propisu postalo vlasništvo Republike Hrvatske po sili zakona, mogu najkasnije 60 dana od primitka pravomoćnog rješenja podnijeti zahtjev prema Republici Hrvatskoj za naknadu.

Republika Hrvatska izvršiti će obvezu prema jedinici lokalne samouprave isključivo raspolaganjem nekretninama i/ili drugim pravima u vlasništvu Republike Hrvatske, u korist jedinice lokalne samouprave u vrijednosti do ukupnog iznosa isplaćene naknade za oduzeto zemljište za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine. Ukupni iznos isplaćene naknade za oduzeto zemljište za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine jednak je zbroju iznosa naknade koji je pravomoćno utvrđen, do dana podnošenja zahtjeva u upravnom ili parničnom postupku povodom utvrđivanja iznosa naknade za oduzeto zemljište i kamatama obračunanim na isti iznos na dan isplate fizičkoj osobi. U slučaju raspolaganja nekretninama i/ili drugim pravima u vlasništvu Republike Hrvatske u korist jedinice lokalne samouprave procijenjena vrijednost nekretnine i/ili prava u vlasništvu Republike Hrvatske mora biti jednaka ukupnom iznosu isplaćene naknade za oduzeto zemljište za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine. Raspolaganje nekretninama i/ili drugim pravima u vlasništvu Republike Hrvatske u korist jedinice lokalne samouprave provodi se bez naknade za raspolaganje (bez isplate kupoprodajne cijene).

Ključan element uspješne aktivacije imovine su kvalitetni projekti i donošenje prostornih planova od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U proteklom su razdoblju nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske često zapostavljane u prostornim planovima, a parcijalni interesi dominirali su u donošenju tih dokumenata, jer su u mnogim prostornim planovima određene male i za investicije neadekvatne parcele građevinskog zemljišta, što je onemogućavalo veće investiranje. Na tom se nivou uočila potreba za okrupnjivanjem čestica u vlasništvu Republike Hrvatske i lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nadležna državna tijela ne raspolažu podacima o nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske koje se nalaze unutar obuhvata dokumenata prostornoga uređenja, a Registar nekretnina Republike Hrvatske nije funkcionalno uspostavljen. Sukladno odredbama novog Zakona o upravljanju državnom

imovinom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su u postupku izrade i donošenja prostornog plana županije i prostornog plana uređenja općine/grada dostaviti Ministarstvu odluku o izradi toga plana a u planu je i donošenje novog Zakona o središnjem registru državne imovine.

Središnji registar predstavlja će sveobuhvatnu i cjelovitu, metodološki standardiziranu i kontinuirano ažuriranu evidenciju državne imovine. Pod pojmom državne imovine podrazumijeva se sva nefinancijska i financijska imovina države i to: imovina u vlasništvu Republike Hrvatske, imovina jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina trgovačkih društava, zavoda i drugih pravnih osoba čiji je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina ustanova kojima je jedan od osnivača Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina ustanova kojima je jedan od osnivača ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i imovina pravnih osoba s javnim ovlastima te javni oblici državne imovine koji su tim pravnim osobama na temelju posebnog propisa ili pravnog posla dani na upravljanje ili korištenje.

U proteklom razdoblju obavljena su značajna darovanja u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, bez provedbe stvarnog nadzora, a osobito radi utvrđivanja jesu li predmetne nekretnine uopće stavljene u funkciju i je li funkcija u skladu sa svrhom darovanja. Najveći problem pritom su darovanja u svrhu osnivanja zona malog gospodarstva, gdje nerijetko nekretnine koje su darovane u tu svrhu nisu stavljene u funkciju, već su nakon prijenosa prava vlasništva s Republike Hrvatske na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ostale zpuštene ili se njima dalje raspolagalo, a dobiveni se novac iskoristio za druge svrhe.

3.2.7. Stanje dokumentacije o nekretninama

Katastar – Državna geodetska uprava ima relativno pouzdane i precizne podatke o broju i obliku katastarskih čestica na području Općine Podgora.

Zemljišne knjige – Općina Podgora procjenjuje kako je od ukupne njene imovine dio čestica upisan u zemljišnim knjigama, no da postoji potreba za provođenjem obnove katastra i zemljišnih knjiga, jer su službene katastarske i zemljišnoknjižne evidencije neusklađene.

Središnji registar državne imovine – na službenoj Internet stranici Središnji registar državne imovine objavljen je Registar državne imovine:

<https://registarimovine.gov.hr/web/guest/javni-preglednik>

Državna riznica – Ministarstvo financija je izradilo obvezujuće Upute o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske. Navedene Upute obuhvaćaju obveznike njene primjene, tumačenje obuhvata imovine u vlasništvu Republike Hrvatske, potrebu usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem

imovine, načela iskazivanja vrijednosti imovine, postupak procjene vrijednosti imovine te knjigovodstveno evidentiranje u računovodstvu proračuna.

Prostorni planovi – Općina Podgora ima usvojen Prostorni plan uređenja:

- Prostorni plan uređenja Općine Podgora (pročišćeni tekst) (Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 06/18).

Evidencije – Evidencija imovine uskladit će se sa Uredbom o Središnjem registru državne imovine („Narodne novine“ broj 03/20), kojom je propisan način uspostave, sadržaj, oblik i način vođenja registra državne imovine, a koji na jednom mjestu obuhvaća podatke o pojedinom obliku imovine u vlasništvu Općine Podgora, kako bi bio dostupan zainteresiranim stranama.

Od izrazitog je značaja urediti evidencije nekretnina u vlasništvu Općine jer su one temeljna pretpostavka za ekonomično upravljanje nekretninama i učinkovito djelovanje internoga tržišta nekretnina.

7.3. Analiza upravljanja i raspolaganja ostalom imovinom i koncesijama

3.3.1. Mineralne sirovine

Osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je [Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama](#), koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Na snazi je [Zakon o rudarstvu](#) („Narodne novine“ broj 56/13, 14/14, 52/18, 115/18, 98/19, 83/23) i [Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika](#) („Narodne novine“ broj 52/18, 52/19, 30/21).

[Zakonom o rudarstvu \(„Narodne novine“ broj 56/13, 14/14, 52/18, 52/19, 98/19, 83/23\)](#) uređuje se istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina, gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanja i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspekcijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja. Za istraživanje i eksploataciju obnovljivih ležišta građevinskog pijeska i šljunka u području važnom za vodni režim primjenjuju se propisi o vodama, a za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina iz neobnovljivih ležišta na području važnom za vodni režim i u zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, uz odredbe Zakona o rudarstvu, primjenjuju se i propisi o vodama.

Jedince lokalne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu [Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama](#) i

osigurati njezinu provedbu u roku od tri godine od dana usvajanja strategije gospodarenja mineralnim sirovinama u Hrvatskome saboru.

U Izvješću o obavljenoj reviziji - Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Splitsko-dalmatinske županije (Državni ured za reviziju, Područni ured Split, studeni 2016, Split), ne navodi se Općina Podgora.

3.3.2. Poljoprivredno zemljište

[Zakonom o poljoprivrednom zemljištu](#) („Narodne novine“ broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22) uređuje se: održavanje i zaštita poljoprivrednog zemljišta, korištenje poljoprivrednog zemljišta, promjena namjene poljoprivrednog zemljišta i naknada, raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske i Zemljišni fond.

Provedbom ovog Zakona očekuje se uvođenje veće discipline u prenamjeni poljoprivrednoga zemljišta, formiranje jezgre poljoprivrednih gospodarstava koja će imati dugoročnu perspektivu poljoprivrednih proizvođača s obzirom na zemljišne resurse, uspostava informacijskog sustava kojom se želi poboljšati upravljanje poljoprivrednim zemljištem te ubrzavanje raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, što je i glavni prioritet koji treba proisteći iz provedbe Zakona. U ukupnosti Zakon bi trebao donijeti okrupnjavanje poljoprivrednih gospodarstava, povećanje korištenih poljoprivrednih površina te stavljanje u funkciju do sada nekorištenog poljoprivrednog zemljišta. Sva imovina Općine Podgora pa tako i zemljišta objedinjena su u Evidenciji imovine koja je objavljena na stranicama Općine i dostupna je javnosti.

Razvojni projekti Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine

U svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina, osiguravaju se pretpostavke za učinkovitije provođenje projekata, vezano za izgradnju infrastrukturnih građevina od interesa za Republiku Hrvatsku i u interesu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi uspješnijeg sudjelovanja u kohezijskoj politici Europske unije i u korištenju sredstava iz fondova Europske unije. U narednoj tablici navedeni su razvojni projekti Općine Podgora kojima će se utjecati na poboljšanje života stanovnika Općine.

Tablica 13. Razvojni projekti Općine Podgora

Projekti
Uređenje platoa Galebova krila i izgradnja Centra za posjetitelje - Podgora
Obnova groblja i izgradnja mrtvačnice – Podgora
Obnova groblja na području općine Podgora
Izgradnja Centra zdravlja u Podgori
Obnova stare uljare u Marinovićima u Muzej ulja – Podgora
Uređenje sportskih igrališta u Općini Podgora
Uređenje zapuštenih poljskih puteva
Izmještanje prometa iz centra mjesta Podgora
Uređenje vidikovaca
Uređenje i opremanje interpretacijskog centra Zalina kula - Igrane

7.4. Zaključna razmatranja o postojećem stanju upravljanja općinskom imovinom

Analizom postojećeg stanja upravljanja općinskom imovinom prepoznata je inicijalna pretpostavka za učinkovito upravljanje općinskom imovinom, a radi se ponajprije o operativnoj uspostavi sveobuhvatne kvantitativne i kvalitativne evidencije imovine, kojom upravlja Općina Podgora.

Provedbom analize trgovačkih društava te drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Općinu Podgora prepoznata je neophodnost uspostave strateškog pristupa pri utvrđivanju pravnih osoba od posebnog interesa. Prethodno navedeno, važno je ostvariti kako bi se prepoznale sve prioritetne aktivnosti upravljanja te raspolaganja pravnim osobama od posebnog interesa u budućem sedmogodišnjem periodu.

Osnova efikasnog upravljanja općinskim nekretninama jesu uređeni imovinskopravni odnosi. Stoga je neophodno eliminirati sljedeće prepreke:

1. neusklađenost zemljišnoknjižnog i katastarskog stanja, odnosno neriješene imovinskopravne odnose i
2. sudski postupci, nedovršeni različiti postupci koji se vode u svrhu utvrđivanja prava vlasništva kao i završeni sudski postupci za koje u zemljišnim knjigama nisu brisane zabilježbe sporova.

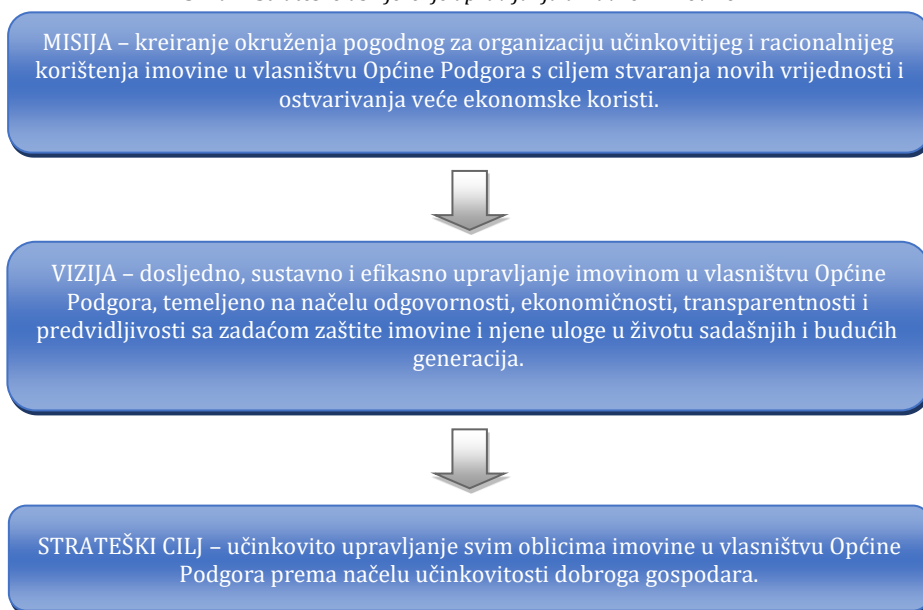
Namjera Općine je dovesti nekretnine u stanje imovinskopravne, prostorno-planske te funkcionalno-tržišne sposobnosti.

Prilikom provođenja analize utvrđene su i slabosti postojećeg sustava upravljanja općinskom imovinom te one čine važan aspekt u oblikovanju Strategije upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine, a putem strateških mjera, projekata i aktivnosti navedenih u ovom dokumentu u narednom sedmogodišnjem razdoblju radit će se na postupnom otklanjanju uočenih slabosti.

8. STRATEŠKO USMJERENJE UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM

Strateško usmjerenje podrazumijeva definiranu viziju i strateške ciljeve te je prikazano na slici broj 1, a detaljno razrađeno u potpoglavljju 4.1. Vizija upravljanja općinskom imovinom te potpoglavljju 4.2. Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom.

Slika 3. Strateško usmjerenje upravljanja državnom imovinom

8.1. Vizija upravljanja općinskom imovinom

Misija se ogleda u jedinstvenoj svrsi koja stvara kontekst iz kojeg proizlazi vizija te se utvrđuju strateški i posebni ciljevi te postavljaju mjere, projekti i aktivnosti. Misija Općine Podgora je kreirati okruženje pogodno za organizaciju učinkovitijeg i racionalnijeg korištenja imovine u vlasništvu Općine Podgora s ciljem stvaranja novih vrijednosti i ostvarivanja veće ekonomske koristi.

Vizija ukazuje na složeni prijelaz iz trenutnog stanja u buduće uz misiju i vrijednosti, a kroz dinamiku strategije. Vizija Općine Podgora je dosljedno, sustavno i efikasno upravljanje imovinom u vlasništvu Općine, temeljeno na načelima odgovornosti, ekonomičnosti, transparentnosti i predvidljivosti sa zadaćom zaštite imovine i njene uloge u životu sadašnjih i budućih generacija.

Imovinski aspekt u vlasništvu Općine Podgora karakterizira izniman razvojni potencijal koji treba biti usmjeren prema strateškim razvojnim prioritetima. Kako bi se u

potpunosti ispunio potencijal općinske imovine, kao razvojna potreba prepoznata je nužnost kontinuirane uporabe općinske imovine.

8.2. Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom

Temeljni cilj Strategije jest učinkovito upravljati svim oblicima imovine u vlasništvu Općine Podgora prema načelu učinkovitosti dobroga gospodara.

Postizanje ovog cilja dugoročni je posao, kojeg Općina Podgora mora ostvariti u interakciji sa građanima i omogućiti uključivanje zainteresirane javnosti, kako bi svojim prijedlozima i sugestijama sudjelovali u ostvarenju misije i podizanju transparentnosti.

Strategija određuje ciljeve i smjernice koje će se realizirati kroz planirane aktivnosti Općine. Predlaže se postupanje Općine Podgora sukladno smjernicama Strategije.

Općina Podgora mora organizirati očuvanje strateški važne i vrijedne imovine, kulturne baštine i raspoloživih prirodnih resursa, a sve u cilju očuvanja lokalne samosvojnosti, uz istodobno osiguranje ubrzanoga ekonomskog rasta.

U tom procesu, koji mora biti trajan, nužno je sustavno jačati društvenu svijest. Znanje, rad, dobra organizacija i ulaganje kapitala stvaraju pretpostavke za uspostavu novih vrijednosti, postizanje razvojnih ciljeva te, u konačnici, dobrobit svih građana i društva u cjelini. Fokusiranje na stvaranje novih vrijednosti ključ je ostvarenja svih strateških reformi, kojima se osigurava bolji život svih građana.

Ovom Strategijom definiraju se pristup i nove polazne osnove za gospodarenje i upravljanje imovinom u vlasništvu Općine, i to kroz prethodno navedeni, dugoročni strateški cilj.

9. KASKADIRANJE STRATEŠKOG CILJA UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM

Iz strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom izvodi se sedam posebnih ciljeva upravljanja općinskom imovinom. Prema članku 2. [Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske](#) poseban cilj je srednjoročni cilj definiran u nacionalnim planovima i planovima razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim se ostvaruje strateški cilj iz strategije i poveznica s programom u državnom proračunu ili proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Posebni ciljevi upravljanja državnom imovinom kao i programiranje pripadajućih mjera, projekata i aktivnosti⁶ predstavljaju provedbu strategije upravljanja općinskom imovinom i bit će detaljnije opisani u nastavku poglavlja.

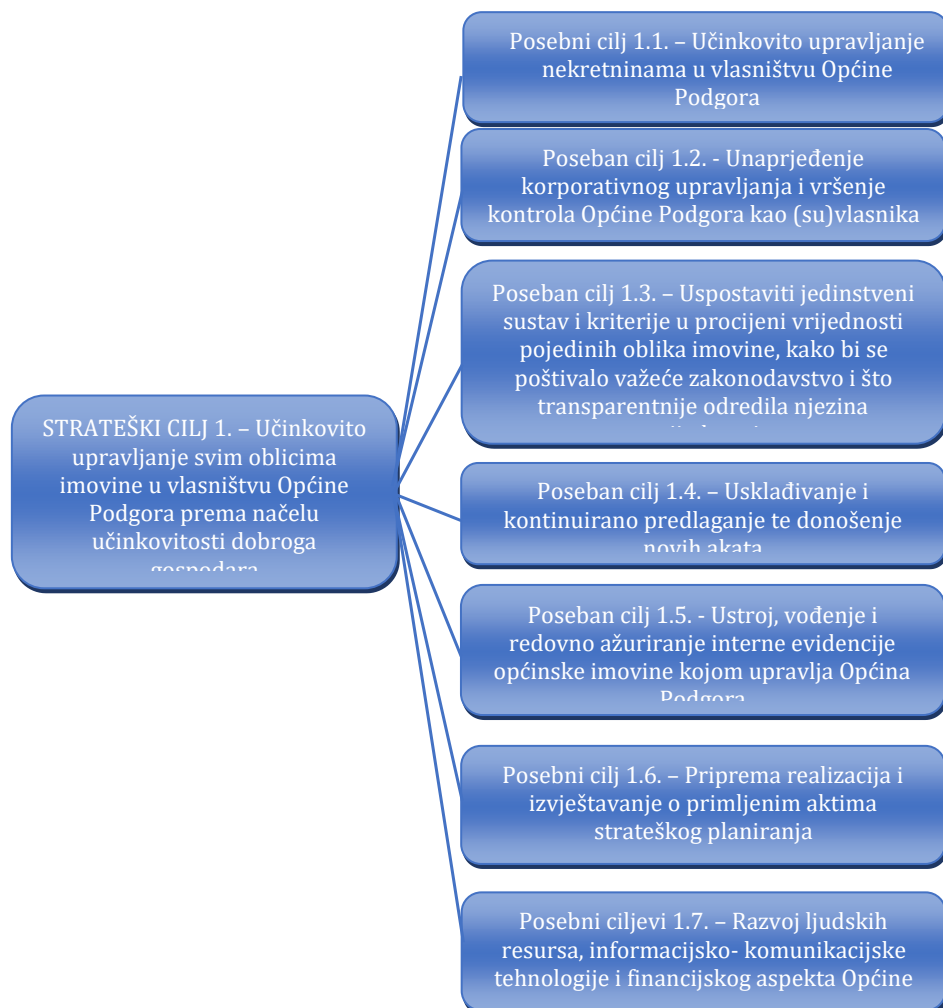
Posebni ciljevi biti će raščlanjeni u pogledu programiranja pripadajućih mjera, projekata i aktivnosti koje predstavljaju implementaciju posebnog cilja kao i neizravnu primjenu strateškog cilja. Također će biti prepoznati pokazatelji ishoda⁷ za posebne ciljeve kako bi se provedba upravljanja općinskom imovinom uspješno mogla pratiti te će biti identificirani i pokazatelji rezultata⁸ za mjere, projekte i aktivnosti koji se metodično razrađuju godišnjim planovima upravljanja općinskom imovinom kao operativnim dokumentima koji se temelje na Strategiji i kojima se provode elementi strateškog planiranja definirani u Strategiji.

⁶ Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17, 151/22) mjere su skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškoga cilja. Aktivnost je niz specifičnih i međusobno povezanih radnji čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnoga cilja, dok je projekt niz međusobno povezanih aktivnosti koje se odvijaju određenim redoslijedom radi postizanja ciljeva unutar određenoga razdoblja i određenih financijskih sredstava.

⁷ Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17, 151/22) pokazatelj ishoda je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja.

⁸ Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17, 151/22) pokazatelj rezultata je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u provedbi utvrđene mjere, projekta i aktivnosti.

Slika 4. Kaskadiranje strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom

9.1. Poseban cilj 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“

Općina Podgora osim financijskim sredstvima upravlja i raspolaže pokretninama i nekretninama. Osim zakonima i drugim propisima, uvjeti, procedure i način raspolaganja poslovnim prostorom i zemljištem utvrđeni su i prethodno navedenim internim aktima Općine Podgora.

Nekretnine Općine Podgora najvažniji su aspekt općinskog kapitala te je s istima potrebno postupati odgovorno od strane svih korisnika upravitelja i imatelja. Sve aktivnosti upravljanja i raspolaganja općinskom imovinom moraju se odvijati sukladno važećim zakonima i propisima.

Prema novom Zakonu o upravljanju državnom imovinom kada je to opravdano i obrazloženo razlozima poticanja gospodarskog napretka, socijalne dobrobiti građana i ujednačavanja gospodarskog i demografskog razvitka svih krajeva Republike Hrvatske, nekretninama se može raspolagati u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i bez naknade.

Raspolaganje se provodi na zahtjev jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na koju se prenosi ono pravo s kojim se postiže ista svrha, a koje je najpovoljnije za Republiku Hrvatsku. Općina Podgora zatražila je darovanje nekretnine za potrebe razvoja Općine.

Tablica 14. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora	Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)	Ujednačenje standarda korištenja poslovnih prostora na razini svih tijela državne uprave te drugih korisnika proračuna	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Na to koliko će se efikasno realizirati mjera *Aktivacije neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)* trenutno utjecaj ima nesređenost imovinskopravnih odnosa na nekretninama u vlasništvu Općine Podgora, odnosno neusklađenost podataka u zemljišnim knjigama i katastru te dugotrajnost postupka obnove zemljišnih knjiga koji je u tijeku u velikom dijelu Republike Hrvatske te novih katastarskih izmjera.

Kao potencijalno rješenje navedenih problema čeka se rezultat prijedloga izmjena određenih zakonskih i podzakonskih propisa poput prijedloga Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu, dok su uspostavljeni: [Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnih prostora](#), [Uredba o načinima raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske](#) i [Uredba o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske](#) čime bi se omogućio nastavak adekvatnog upravljanja općinskom imovinom.

Krajnji cilj je ekspandirati broj investicijskih projekata uz aktivaciju neaktivne općinske imovine, dakle realizirati barem dva investicijska projekta godišnje.

S obzirom na analizirane podatke u proteklom razdoblju, a u svrhu ostvarenja dosljednosti adekvatnog upravljanja nekretninama koje su u nadležnosti Općine, predlažu se daljnji postupci u sljedećim koracima:

- **Poslovni prostori**

U narednom sedmogodišnjem periodu na kojem se bazira Strategija, neaktivni poslovni prostori i stvari ponudit će se na tržištu. Cilj je da poslovni prostori u vlasništvu Općine Podgora budu popunjeni koliko je to moguće. Općina Podgora mora racionalno i učinkovito upravljati poslovnim prostorima, i to na način da oni poslovni prostori koji su potrebni Općini Podgora budu stavljani u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem djelovanju.

Svi drugi poslovni prostori moraju biti ponuđeni na tržištu, bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem. Potrebno je ujednačiti standarde korištenja poslovnih prostora na razini svih tijela državne uprave te drugih korisnika proračuna. Temeljno načelo tijekom realizacije ove aktivnosti bit će javni natječaj te procjena vrijednosti predmetnog poslovnog prostora. Nadalje, u donošenju odluke o prodaji poslovnog prostora vodit će se računa i o odredbama Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora.

9.2. Poseban cilj 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“

Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora, vrlo su važna za zapošljavanje te znatno pridonose cjelokupnoj gospodarskoj aktivnosti, posebno stoga što pružaju usluge od javnog interesa s osobinama javnog dobra, no u novije vrijeme suočena su s liberalizacijom tržišta. Unatoč svom specifičnom karakteru, ona moraju prilagoditi svoju organizaciju i poslovanje izazovu konkurencije te učinkovito poslovati, a sve u skladu s principima tržišnog natjecanja.

Za poslovanje trgovačkih društava i ustanova u (su)vlasništvu jedinice lokalne samouprave često su potrebne nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske.

Tablica 15. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava	<p>Prikupljati i pregledavati izvješća o poslovanju trgovačkih društava</p> <p>Objaviti skraćene planove trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora</p>	Povećanje razine transparentnosti i javnosti upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu	<p>Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora</p> <p>Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva</p>

Bitna smjernica koja se odnosi na trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora, je unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava. Odgovornost za rezultate poslovanja trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora uključuje složen proces aktivnosti uprava i nadzornih odbora, upravljačkih prava i odgovornosti.

Svakako, cilj je pronalaženje ravnoteže između nadležnosti Općine Podgora da aktivno vrši svoju (su)vlasničku funkciju (kandidiranje i izbor nadzornih odbora i uprave) te vlastite regulatorne uloge. Za svako trgovačko društvo u okviru Plana upravljanja treba objaviti politiku koja utvrđuje ciljeve poslovanja i razvoja trgovačkog društva. U politici poslovanja (u Planu) trebaju biti jasno utvrđeni osnovni ciljevi poslovanja (efektivnost i profitabilnost), a strateške smjernice moraju sadržavati, osim operativnih aktivnosti, i kriterije mjerljivosti kojima će se tijekom provođenja Strategije i godišnjih planova upravljanja imovinom (u određenim vremenskim intervalima i/ili u svakom momentu) moći utvrditi stvarno stanje njihove realizacije. To će pomoći osiguravanju jasnih zadataka za trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine, koja će time dobiti jasnu poruku u obliku strateških smjernica i obaveza izvještavanja.

Glavni zadatak Strategije upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora u trgovačkim društvima je ostvarivati gospodarski rast, razvoj, zaposlenost i financijsku korist.

Temeljne odrednice upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu Općine Podgora u skladu s modernom međunarodnom praksom

Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora od velikog su značaja za razvoj, jer sudjeluju u stvaranju bruto društvenog proizvoda i utječu na zaposlenost i tržišnu kapitalizaciju, a podizanje kvalitete upravljanja njima od presudne je važnosti za osiguravanje njihova pozitivnog doprinosa cjelokupnoj ekonomskoj učinkovitosti i konkurentnosti Općine.

U obavljanju ovlasti u trgovačkim društvima u kojima Općina Podgora ima udjele, potrebno je jasno i snažno deklarirati ciljeve vlasništva, kako se ne bi umjesto jasnih

pravila i razgraničenja odgovornosti između vlasnika, nadzornog odbora i uprave društva, ponegdje stvorili paralelni sustavi koji otvaraju prostor za arbitrarnost, nedovoljnu odgovornost i potiru jasna razgraničenja odgovornosti na svim razinama. Općina Podgora treba djelovati kao informiran i aktivan (su)vlasnik te ustanoviti jasnu i konzistentnu (su)vlasničku politiku, osiguravajući da se upravljanje u trgovačkim društvima obavlja na transparentan i odgovoran način s potrebnim stupnjem profesionalnosti i učinkovitosti. Takva politika pružit će trgovačkim društvima, tržištu i široj javnosti predvidljivost i jasno razumijevanje ciljeva Općine kao (su)vlasnika, kao i njenih dugoročnih obveza s tim u vezi.

Trgovačka društva moraju, u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, imati uspostavljenu unutarnju reviziju ili barem unutarnji nadzor. Glavni cilj unutarnje revizije mora biti zaštita imovine Općine Podgora, a glavna zadaća je nadzor nad urednosti i ekonomičnosti poslovanja društva, sukladno propisima i unutarnjim aktima.

Uspješnost provedbe Posebnog cilja 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“ mora se dosljedno pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: *Povećanje razine transparentnosti i javnosti upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu.*

9.3. Poseban cilj 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“

Procjena vrijednosti nekretnina u Republici Hrvatskoj regulirana je [Zakonom o procjeni vrijednosti nekretnina \(„Narodne novine“ broj 78/15\)](#) koji je donesen 03. srpnja 2015. godine, a na snazi je od 25. srpnja 2015. godine.

Zakon se isključivo bavi tržišnom vrijednosti nekretnina koja se procjenjuje pomoću tri metode i sedam postupaka, a propisan je i način na koji se prikupljaju podatci koje procjenitelji dobiju primjenjujući propisanu metodologiju, te potom evaluiraju i dalje koriste. U slučaju povrede Zakona propisani su nadzor i sankcije. Procjenu vrijednosti nekretnine mogu vršiti jedino ovlaštene osobe: stalni sudski vještaci i stalni sudski procjenitelji.

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja izradilo je prvu fazu Informacijskog sustava tržišta nekretnina eNekretnine. Sustav sadrži podatke o broju transakcija za pojedino područje, vrstu nekretnina i podatke o nekretnini koja je bila predmet transakcije – kuća, poslovni prostor, poljoprivredno, građevinsko, šumsko zemljište, postignute cijene itd.

Ovlaštenim procjeniteljima i posrednicima u prometu nekretninama omogućen je lak pristup korisnim informacijama koje su dobra podloga za njihov kvalitetan stručni rad. Ova baza podataka važna je radi osiguranja transparentnosti tržišta nekretnina.

Tablica 16. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost	Snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine u vlasništvu Općine	Osiguranje transparentnosti tržišta nekretnina	Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Općina Podgora ima u planu vršiti procjenu nekretnina za sve nekretnine koje budu namijenjene kupnji i prodaji. Procjena nekretnina vršit će se kada se za to ukaže potreba. Za sada je izvršena procjena i napravljeni geodetski elaborati za sve čestice koje se namijenjene prodaji. Procjenu obavlja ovlaštenu sudski vještak s kojim će po potrebi biti sklopljen okvirni ugovor za izradu elaborata o procjeni tržišne vrijednosti nekretnina. Sadržaj i oblik elaborata mora se izraditi sukladno zakonskim propisima i aktima te uputama iz ugovora sklopljenog s izabranim sudskim vještakom.

Uspješnost provedbe Posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“ mora se dosljedno pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: Osiguranje transparentnosti tržišta nekretnina.

9.4. Poseban cilj 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“

Stjecanje, upravljanje i raspolaganje imovinom propisano je brojnim zakonskim i podzakonskim aktima. U svrhu povećanja efikasnosti upravljanja općinskom imovinom, dosljedno se radi na unaprjeđenju postojećeg normativnog okvira kojim se uređuje upravljanje općinskom imovinom.

Usklađenje sustava upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora predstavlja kontinuirani proces, što kao preduvjet zahtjeva konstantnu analizu postojećeg stanja i provođenje dodatne regulacije u svrhu bolje aktivacije imovine, a osobito se odnosi na otklanjanje nedostataka zakonodavnog okvira. Tijekom izmjena i dopuna starih, odnosno

donošenja novih propisa i akata neophodno je postupati javno i sukladno važećim propisima koji reguliraju sudjelovanje zainteresirane javnosti.

Tablica 17. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata	Predlaganje izmjena i dopuna važećih akata te izrade prijedloga novih akata za poboljšanje upravljanja općinskom imovinom	Unaprjeđen normativni okvir za učinkovito upravljanje općinskom imovinom	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Općina Podgora u narednom sedmogodišnjem periodu dosljedno će pratiti i svojim mišljenjima sudjelovati u oblikovanju novih i izmjeni dosadašnjih akata koji utječu ili bi mogli biti od utjecaja na učinkovitije upravljanje općinskom imovinom.

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: Unaprjeđen normativni okvir za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

9.5. Poseban cilj 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“

Značajna pretpostavka za učinkovito upravljanje i raspolaganje imovinom je uspostava sveobuhvatne Evidencije imovine koja će se stalno ažurirati i kojom će se ostvariti internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom. Iz navedenog proizlazi kao prioritetni cilj koji se navodi i u Strategiji redovno ažuriranje evidencije nekretnina kako bi se osigurali točni podaci o cjelokupnoj imovini odnosno resursima s kojima Općina Podgora raspolaže. Evidencija imovine je sveobuhvatnost autentičnih i redovito ažuriranih pravnih, fizičkih, ekonomskih i financijskih podataka o imovini.

Dana, 05. prosinca 2018. godine donesen je novi [Zakon o središnjem registru državne imovine](#) (»Narodne novine« broj 112/18) prema kojem su JLS obveznici dostave i unosa podataka u Središnji registar.

Dostava podataka u Središnji registar propisana je Uredbom o Središnjem registru državne imovine („Narodne novine“ broj 03/20) kojom se uređuje ustrojstvo i način vođenja, sadržaj Središnjeg registra državne imovine i način prikupljanja podataka za Središnji registar te podaci iz Središnjeg registra koji se javno ne objavljuju. U Središnjem registru prikupljaju se i evidentiraju podaci na temelju valjanih isprava i ostale

dokumentacije koje će biti propisane Pravilnikom o tehničkoj strukturi podataka i načinu upravljanja Središnjim registrom. Općina Podgora dostavit podatke i postupiti sukladno navedenom Zakonu.

Tablica 18. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije (registra) općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora	Funkcionalna uspostava Evidencije (imovine Općine Podgora	Interna evidencija općinske imovine kao upravljački sustav koji omogućava kvalitetno i razvidno donošenje odluka o načinima upravljanja općinskom imovinom kojom upravlja Općina Podgora	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora
	Dostavljanje podataka i promjena predmetnih podataka u Središnji registar državne imovine	Internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom Javnom objavom ostvarit će se bolji nadzor nad stanjem imovine kojom Općina Podgora	Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Strategijom će se ostvariti sljedeći ciljevi vođenja Evidencije imovine:

1. uvid u opseg i strukturu imovine u vlasništvu Općine Podgora,
2. nadzor nad stanjem imovine u vlasništvu Općine Podgora,
3. kvalitetnije i brže donošenje odluka o upravljanju imovinom,
4. praćenje koristi i učinaka upravljanja imovinom.

Sukladno načelu javnosti na Internet stranicama Općine Podgora postavljena je Evidencija imovine u vlasništvu Općine, kao i dokumenti vezani za upravljanje imovinom.

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: Interna evidencija općinske imovine kao upravljački sustav koji omogućava kvalitetno i razvidno donošenje odluka o načinima upravljanja općinskom imovinom kojom upravlja Općina, Internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom te javnom objavom ostvarit će se bolji nadzor nad stanjem imovinom kojom Općina Podgora raspolaže.

9.6. Poseban cilj 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“

Strategija upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine (dalje u tekstu Strategija), Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora i Izvješće o provedbi Plana upravljanja, tri su ključna i međusobno povezana dokumenta upravljanja i raspolaganja imovinom. Strategijom se određuju dugoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom uvažavajući pri tome gospodarske i razvojne interese Općine Podgora. Planovi upravljanja usklađuju se sa Strategijom i moraju sadržavati detaljnu analizu stanja i razrađene planirane aktivnosti u upravljanju pojedinim oblicima imovine u vlasništvu Općine. Izvješće o provedbi Plana upravljanja imovinom, kao treći ključni dokument dostavlja se do 30. rujna tekuće godine za prethodnu godinu Općinskom vijeću na usvajanje.

Poglavljima godišnjih planova definiraju se kratkoročni ciljevi, pružaju izvedbene mjere, odnosno specificiraju se aktivnosti za ostvarenje ciljeva, te određuju smjernice upravljanja, a sve u svrhu učinkovitog upravljanja i raspolaganja imovinom Općine Podgora te njezine funkcije u službi gospodarskog rasta.

Tablica 19. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja	Unaprjeđenje upravljanja općinskom imovinom putem akata strateškog planiranja	Poboljšan okvir strateškog planiranja za učinkovito upravljanje općinskom imovinom	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: Poboljšan okvir strateškog planiranja za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

9.7. Poseban cilj 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“

Uspješna provedba prethodno definiranih ciljeva moguća je jedino uz kontinuiran napredak i jačanje ljudskog aspekta, informacijsko-komunikacijskih tehnologija te financijskih mogućnosti Općine.

Strateško upravljanje ljudskim resursima uključuje aktivnosti unaprjeđenja ustrojstva i organizacije Općine, a potom i kontinuirane edukacije općinskih službenika koje je neophodno zbog povećanja opsega posla u Općini.

Postojeći informacijsko-komunikacijski sustavi također zahtijevaju kontinuirano unaprjeđenje informatizacije i digitalizacije, odnosno (automatizacije i virtualizacije radnih mjesta) te implementaciju novih informatičkih rješenja u području upravljanja općinskom imovinom kao i cjelokupnog rada Općine Podgora (aplikacije, informacijsko-komunikacijska infrastruktura). Nadalje, potrebno je raditi i na poboljšanju sigurnosti informacijsko-komunikacijskog sustava putem investiranja u neophodnu infrastrukturu i u adaptaciju pravnim okvirima vezanim uz sigurnosnu problematiku te edukacije i obuku općinskih službenika. Poboljšanje aspekta financijskog upravljanja podrazumijeva adekvatno praćenje naplate i osiguranje većih financijskih sredstava.

Tablica 20. Kaskadiranje Posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“

Poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Mjere - skup povezanih projekata i aktivnosti kojim se ostvaruje poseban cilj	Pokazatelji ishoda za poseban cilj upravljanja općinskom imovinom	Pokazatelji učinka za strateški cilj upravljanja općinskom imovinom
Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora	Strateško upravljanje ljudskim resursima	Poboljšan aspekt ljudskih potencijala u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom	Jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora Ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva
	Poboljšanje informatizacije i digitalizacije	Poboljšana informacijsko-komunikacijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom	
	Poboljšanje financijskog upravljanja	Poboljšana financijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom	

Uspješnost implementacije Posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“ mora se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: Poboljšan aspekt ljudskih potencijala u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom, Poboljšana informacijsko-komunikacijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom te Poboljšana financijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom.

10. ZAKLJUČAK

Imovina Općine ima izniman prirodni i finansijski potencijal, bogatstvo i raznolikost oblika, ali u najvećoj mjeri ima izniman razvojni potencijal koji mora biti fokusiran prema strateškim razvojnim prioritetima Općine, a koji se neposredno vežu uz sve oblike razvojne politike. Kao preduvjet realizacije potencijala općinske imovine, prepoznata je nužnost aktivacije neaktivne općinske imovine.

Strategija upravljanja općinskom imovinom neophodan je akt strateškog planiranja koji je ključan u službi postizanja gospodarskih, infrastrukturnih i drugih strateških razvojnih ciljeva i zaštite općinskih interesa. Osnovna svrha ogleda se u dosljednom očuvanju imovine i njene važnosti za život i rad postojećih i budućih generacija.

Dugoročno održivo upravljanje imovinom u vlasništvu Općine jedan je od glavnih poticaja izrade strateških i posebnih ciljeva, a potom i programiranja mjera, projekata i aktivnosti. Unutar Strategije susreli smo se sa sljedećim pojavnim oblicima imovine u vlasništvu Općine Podgora: udjeli u trgovačkim društvima čiji je imatelj Općina Podgora, nekretnine i to: poslovni prostori, stanovi, građevinsko i poljoprivredno zemljište.

Provedenom analizom trenutnog stanja upravljanja općinskom imovinom prepoznata je polazna pretpostavka za efikasno upravljanje općinskom imovinom, a riječ je o funkcionalnoj uspostavi sveobuhvatne evidencije (registra) imovine, drugim riječima, podatkovne baze o svim pojavnim oblicima općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora.

Strateški cilj upravljanja općinskom imovinom je učinkovito upravljati svim oblicima imovine u vlasništvu Općine Podgora prema načelu učinkovitosti dobroga gospodara. Upravljanje općinskom imovinom zahtijeva pronalaženje učinkovitih rješenja koja će dugoročno očuvati imovinu i generirati gospodarski rast.

Poseban cilj 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“ provodit će se putem sljedeće mjere: aktivacijom neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma). Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“ – će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: doprinos smanjenju proračunskog manjka te povećanju kreditnog rejtinga, uređenje zemljišnoknjižnog stanja nekretnina kojima upravlja Općina Podgora i ujednačenje standarda korištenja poslovnih prostora na razini svih tijela državne uprave te drugih korisnika proračuna.

Poseban cilj 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“ provodit će se putem sljedećih mjera: prikupljati i pregledavati izvješća o poslovanju trgovačkih društava i objaviti skraćene planove trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine kao (su)vlasnika trgovačkih društava“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg

pokazatelja ishoda: povećanje razine transparentnosti i javnosti upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu.

Poseban cilj 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“ provodit će se putem sljedeće mjere: snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine u vlasništvu Općine. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: osiguranje transparentnosti tržišta nekretnina.

Poseban cilj 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“ provodit će se putem sljedeće mjere: predlaganje izmjena i dopuna važećih akata te izrade prijedloga novih akata za poboljšanje upravljanja općinskom imovinom. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: unaprjeđen normativni okvir za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

Poseban cilj 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“ provodit će se putem sljedećih mjera: funkcionalna uspostava Evidencije imovine Općine Podgora i dostavljanje podataka i promjena predmetnih podataka u Središnji registar državne imovine. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: interna evidencija općinske imovine kao upravljački sustav koji omogućava kvalitetno i razvidno donošenje odluka o načinima upravljanja općinskom imovinom kojom upravlja Općina, internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom te javnom objavom ostvarit će se bolji nadzor nad stanjem imovinom kojom Općina Podgora raspolaže.

Poseban cilj 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“ provodit će se putem sljedeće mjere: unaprjeđenje upravljanja općinskom imovinom putem akata strateškog planiranja. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećeg pokazatelja ishoda: poboljšan okvir strateškog planiranja za učinkovito upravljanje općinskom imovinom.

Poseban cilj 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“ provodit će se putem sljedećih mjera: strateško upravljanje ljudskim resursima, poboljšanje informatizacije i digitalizacije i poboljšanje financijskog upravljanja. Uspješnost implementacije posebnog cilja 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“ će se pratiti, izvještavati i vrjednovati putem sljedećih pokazatelja ishoda: poboljšan aspekt ljudskih potencijala u smislu podrške učinkovitim upravljanju

općinskom imovinom, poboljšana informacijsko-komunikacijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom te poboljšana financijska potpora u smislu podrške učinkovitim upravljanju općinskom imovinom.

Djelotvorna provedba svih definiranih posebnih ciljeva doprinijet će uspješnoj realizaciji strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom čiji su pokazatelji učinka jačanje gospodarske konkurentnosti Općine Podgora te ostvarivanje infrastrukturnih, socijalnih i drugih javnih ciljeva.

11. IZVORI PODATAKA

Pri izradi Strategije upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2023. do 2029. godine korišteni su sljedeći izvori i bibliografija:

Elektronski izvori:

- Hrvatski geološki institut
dostupno na <http://www.hgi-cgs.hr>
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine dostupno na
dostupno na <https://imovina.gov.hr/>
- Narodne novine
dostupno na <http://narodne-novine.nn.hr/>
- Službena stranica Općine Podgora
dostupno na <https://www.podgora.hr/>
- Glasnik. službeno glasilo Općine Podgora
dostupno na <https://www.podgora.hr/index.php/opcinska-uprava/e-glasnik>
- Zakon.hr
dostupno na <http://www.zakon.hr/>

Dokumenti:

- Izvješće o obavljenoj reviziji - upravljanje i raspolaganje nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Splitsko-dalmatinske županije (Državni ured za reviziju, Područni ured Split, siječanj 2016, Split),
- Izvješće o obavljenoj reviziji - Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Splitsko-dalmatinske županije (Državni ured za reviziju, Područni ured Split, studeni 2016, Split),
- Drugi dokumenti ustupljeni od strane Općine Podgora.

**REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO - DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PODGORA**

**IZVJEŠĆE
O PROVEDBI GODIŠNJEG PLANA
UPRAVLJANJA IMOVINOM
U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA ZA 2022. GODINU**

Podgora, lipanj 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD	228
2. IZVJEŠĆA O GODIŠNIM PLANOVIMA UPRAVLJANJA IMOVINOM OPĆINE PODGORA PO POJEDINOJ VRSTI IMOVINE	229
2.1. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA UPRAVLJANJA TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA U (SU)VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA	231
2.2. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA POSLOVNIM PROSTORIMA U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA	233
1.3. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA GRAĐEVINSKIM ZEMLJIŠTEM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA	233
2.4. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA PRODAJE NEKRETNINA U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA ..	234
2.5. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA RJEŠAVANJA IMOVINSKO-PRAVNIH I DRUGIH ODNOSA VEZANIH UZ PROJEKTE OBNOVLIVIH IZVORA ENERGIJE TE OSTALIH INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA, KAO I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA SUKLADNO PROPISIMA KOJI UREĐUJU TA PODRUČJA	234
2.6. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA PROVOĐENJA POSTUPAKA PROCJENE IMOVINE U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA	238
2.7. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA RJEŠAVANJA IMOVINSKO-PRAVNIH ODNOSA	239
2.8. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA VOĐENJA EVIDENCIJE IMOVINE	240
2.9. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA POSTUPAKA VEZANIH UZ SAVIETOVANJE SA ZAJNTERESIRANOM JAVNOŠĆU I PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA KOJE SE TIČU UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA	241
2.10. IZVJEŠĆE O PROVEDBI GODIŠNIEG PLANA ZAHTEVA ZA DAROVANJE NEKRETNINA UPUĆEN MINISTARSTVU PROSTORNOGA UREĐENJA, GRADITELISTVA I DRŽAVNE IMOVINE	243
3. GODIŠNJA REALIZACIJA POSEBNIH CILJEVA I MJERA UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM	244
3.1. POSEBAN CILJ 1.1. - „UČINKOVITO UPRAVLJANJE NEKRETNINAMA U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA“	246
3.2. POSEBAN CILJ 1.2. - „UNAPRIJEĐENJE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I VRŠENJE KONTROLA OPĆINE PODGORA KAO (SU)VLASNIKA TRGOVAČKIH DRUŠTAVA“	250
3.3. POSEBAN CILJ 1.3. - „USPOSTAVITI JEDINSTVEN SUSTAV I KRITERIJE U PROCJENI VRIJEDNOSTI POJEDINOG OBLIKA IMOVINE, KAKO BI SE POŠTIVALO VAŽEĆE ZAKONODAVSTVO I ŠTO TRANSPARENTNIJE ODREDILA NJEZINA VRIJEDNOST“ ..	252
3.4. POSEBAN CILJ 1.4. - „USKLAĐENJE I KONTINUIRANO PREDLAGANJE TE DONOŠENJE NOVIH AKATA“	255
3.5. POSEBAN CILJ 1.5. - „USTROJ, VOĐENJE I REDOVNO AŽURIRANJE INTERNE EVIDENCIJE OPĆINSKE IMOVINE KOJOM UPRAVLJA OPĆINA PODGORA“	256
3.6. POSEBAN CILJ 1.6. - „PRIPREMA, REALIZACIJA I IZVJEŠTAVANJE O PRIMJENI AKATA STRATEŠKOG PLANIRANJA“	259
3.7. POSEBAN CILJ 1.7. - „RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE I FINACIJSKOG ASPEKTA OPĆINE PODGORA“ ..	261

POPIS TABLICA

<u>TABLICA 1. TRGOVAČKA DRUŠTVA U (SU)VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA</u>	232
<u>TABLICA 2. NEKRETNINE U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA KOJE SU BILE NAMIJENJENE PRODAJI TIJEKOM</u>	234
<u>TABLICA 3. INFRASTRUKTURNI PROJEKTI KOJI SU SE PROVODILI ILI SU SE PLANIRALI PROVESTI TIJEKOM 2022. GODINE</u>	236
<u>TABLICA 4. NEKRETNINE ZA KOJE JE OPĆINE PODGORA VRŠILA PROCJENU VRIJEDNOSTI TIJEKOM</u>	238
<u>TABLICA 5. SAŽETI PRIKAZ CILJEVA I REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZVEDBENIH MJERA ZA GODIŠNII PLAN POSTUPAKA VEZANIH UZ SAVIETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU I PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA KOJE SE TIČU UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA</u>	242
<u>TABLICA 6. PREGLED POSEBNIH CILJEVA I MJERA</u>	245

1. UVOD

Općina Podgora izrađuje Izvješće o provedbi plana upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2022. godinu (dalje u tekstu i kao Izvješće za 2022. godinu). Prema Zakonu o upravljanju državnom imovinom (»Narodne novine« broj 52/18) normirani su dokumenti upravljanja i raspolaganja imovinom: Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom, Plan upravljanja imovinom i Izvješće o provedbi Plana upravljanja imovinom. Navedena tri dokumenta ključni su i međusobno povezani dokumenti upravljanja i raspolaganja državnom imovinom.

Strategijom su određeni srednjoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom uvažavajući pri tome gospodarske i razvojne interese Općine Podgora. Planovi upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora usklađeni su sa Strategijom, sadrže detaljnu analizu stanja i razrađene planirane aktivnosti u upravljanju pojedinim oblicima imovine u vlasništvu Općine Podgora. Plan upravljanja imovinom je jedinstveni dokument sveobuhvatnog prikaza transparentnog upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora. Smjernice Strategije, a time i odrednica godišnjih planova jest pronalaženje optimalnih rješenja koja će dugoročno očuvati imovinu, čuvati interese Općine Podgora i generirati gospodarski rast kako bi se osigurala kontrola, javni interes i pravično raspolaganje imovinom u vlasništvu Općine Podgora. Plan upravljanja Općinski načelnik Općine Podgora donosi za razdoblje od godinu dana.

Slijedom navedenog, izrada svih plansko-upravljačkih dokumenata i praćenje rezultata rada u nadležnosti su Općine Podgora, te se oni obavljaju transparentno, stručno i profesionalno, uvažavajući pri tome temeljna načela upravljanja državnom imovinom – načelo javnosti, učinkovitosti, predvidljivosti i odgovornosti. Materijal ovog Izvješća obuhvaća podatke sa stanjem na dan 31. prosinca 2022. godine.

2. IZVJEŠĆA O GODIŠNJIM PLANOVIMA UPRAVLJANJA IMOVINOM OPĆINE PODGORA PO POJEDINOJ VRSTI IMOVINE

Upravljanje i raspolaganje imovinom u vlasništvu Općine Podgora predstavlja važan javni interes zbog očuvanja imovine za buduće generacije, aktiviranje gospodarskog rasta i zaštitu nacionalnih interesa. Bitna je i transparentnost objave svih podataka vezanih za upravljanje i raspolaganje imovinom kako bi naši građani imali uvid u popis imovine s kojom Općina Podgora raspolaže i na kakav način upravlja s njom.

Općina Podgora je izradila i javno objavila Strategiju upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2018. do 2022. godine koja je donesena 13. lipnja 2018. godine, Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2018. godinu koji je donesen 13. lipnja 2018. godine, Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2019. godinu koji je donesen 8. travnja 2020. godine, Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2020. godinu koji je donesen 09. lipnja 2020. godine, Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2021. godinu koji je donesen 13. travnja 2021. godine, Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za 2022. godinu koji je donesen 07. rujna 2023. godine.

Smjernicama Europske unije u upravljanju imovinom upućuje se na nužnost sveobuhvatne evidencije imovine kao infrastrukturne pretpostavke učinkovitog upravljanja imovinom. Na Internet stranicama Općine Podgora uspostavljena je Evidencija imovine koja će se stalno ažurirati i kojom će se ostvariti internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom.

Jedan od prioriternih ciljeva koji se navode u Strategiji formiranje Evidencije imovine na način i s podacima propisanim za registar državne imovine kako bi se osigurali podaci o cjelokupnoj imovini odnosno resursima s kojima Općina Podgora raspolaže.

Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora imaju bitnu ulogu u gospodarstvu Republike Hrvatske. Stoga je uloga Općine Podgora da pomogne trgovačkim društvima u svom (su)vlasništvu u razvoju sveobuhvatnog, šireg i transparentnog pregleda svog poslovanja, kako bi se ostvarile planirane aktivnosti s krajnjem ciljem razvoja područja Općine Podgora i područja ostalih suvlasnika trgovačkih društava kao i cijele Republike Hrvatske anticipiranjem utjecaja na državni proračun. Naglašavajući transparentan pristup, Općina Podgora na svojim mrežnim stranicama kontinuirano ažurira i objavljuje Registar imenovanih članova nadzornih i upravnih odbora trgovačkih društava u svom (su)vlasništvu. U navedenom Registru postavljene su i poveznice na trgovačka društva kako bi javnost imala uvid u njihovo poslovanje i izvješća koja objavljuju na svojim Internet stranicama.

Doneseni akti Općine Podgora u 2022. godini kojima se utječe na upravljanje i raspolaganje imovinom:

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/22

- Plan upravljanja pomorskim dobrom na području Općine Podgora za 2022. godinu

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 07/22

- Odluku o uvjetima korištenja javnih parkirališta i drugih površina javne namjene za parkiranje vozila na području Općine Podgora

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 09/22

- Proračun o izmjenama i dopunama proračuna Općine Podgora za 2022. godinu s projekcijama za 2023. i 2024. godinu,
- Program o izmjenama Programa održavanja komunalne infrastrukture u Općini Podgora u 2022. godini,
- Program o izmjenama Programa građenja komunalne infrastrukture u Općini Podgora u 2022. godini.

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 15/22

- Odluka o utvrđivanju Popisa nerazvrstanih cesta na području općine Podgora

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 16/22

- Odluka o dopunama Odluke o utvrđivanju popisa nerazvrstanih cesta na području Općine Podgora

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/22

- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja na području Općine Podgora „Dječji vrtić u Podgori - rekonstrukcija ureda i sanitarija“

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 19/22

- Proračun o izmjenama i dopunama Proračuna Općine Podgora za 2022. godinu s projekcijama za 2023. i 2024. godinu,
- Program o izmjenama Programa održavanja komunalne infrastrukture u Općini Podgora u 2022.godini,
- Program o izmjenama Programa građenja komunalne infrastrukture u Općini Podgora u 2022. godini,
- Polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna za 2022.godinu,
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10590, k.o. Podgora,
- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10565, k.o. Podgora.

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/22

- Proračun Općine Podgora za 2023. godinu s projekcijama za 2024 i 2025. godinu,
- Program građenja komunalne infrastrukture u općini Podgora u 2023.godini,
- Program održavanja komunalne infrastrukture u Općini Podgora u 2023. godini,

- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi - Groblje u Podgora "Novo groblje",
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi - Groblje u Živogošću "Sveti Dominik".

➤ **Kadrovske osnove za rad**

Koncem 2022. Općina Podgora imala je 6 zaposlenika. Ovlasti i odgovornosti vezane uz upravljanje i raspolaganje nekretninama su utvrđene Statutom i internim aktima kojima su utvrđeni uvjeti i način postupanja kod pojedinih oblika raspolaganja nekretninama. Poslovi upravljanja i raspolaganja imovinom obavljaju se unutar jedinstvenog upravnog odjela, a kontrolu navedenih poslova obavlja odgovorna osoba.

2.1. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu Općine Podgora

Trgovačka društva kojima je osnivač i suvlasnik Općina Podgora važna su za zapošljavanje, znatno pridonose cjelokupnoj gospodarskoj aktivnosti i pružaju usluge od javnog interesa s osobinama javnog dobra. Unatoč svom specifičnom karakteru, ona moraju prilagoditi svoju organizaciju i poslovanje izazovu konkurencije te učinkovito poslovati, a sve u skladu s principima tržišnog natjecanja.

Bitna smjernica u Strategiji upravljanja i raspolaganja imovinom koja se odnosi na trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora je unapređenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkog društva. Odgovornost za rezultate poslovanja trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora uključuje složen proces aktivnosti uprava i nadzornih odbora, upravljačkih prava i odgovornosti.

Općina Podgora u okviru upravljanja vlasničkim udjelom trgovačkih društava obavlja sljedeće poslove:

- kontinuirano prikuplja i analizira izvješća o poslovanju dostavljena od trgovačkih društava,
- sukladno Uredbi o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila, predsjednici Uprava trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu dostavljaju načelniku Izjavu, popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine i Mišljenje unutarnjih revizora o sustavu financijskog upravljanja i kontrola za područja koja su bila revidirana.

Tablica 21. Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Podgora

Trgovačko društvo	Sjedište društva	OIB	Temeljni kapital u kn	Ukupni prihodi 2022.	Dobit/gubitak 2022.	Broj zaposlenih 2022.	% vlasništva
PODGORSKI KOMUNALAC d.o.o. Podgora	Andrije Kačića Miošića 2, 21327 Podgora	41555314063	20.000,00	3.373.411,00	18.546,00	34 (sa sezonskim radnicima)	100
VODOVOD d.o.o. Makarska	Vrgorska 7a, Makarska	06527308831	29.200.000,00	36.727.201,00	2.063.292,00	86	9,30

Commented [MK1]: Podaci su u kunama, jer su u 2022. godini još bile kune

2.2. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana upravljanja i raspolaganja poslovnim prostorima u vlasništvu Općine Podgora

Strategijom upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora za razdoblje od 2018. do 2022. godine definirani su sljedeći ciljevi upravljanja i raspolaganja poslovnim prostorima u vlasništvu Općine Podgora:

1. Općina Podgora mora na racionalan i učinkovit način upravljati poslovnim prostorima na način da oni poslovni prostori koji su potrebni Općini Podgora budu stavljeni u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem funkcioniranju. Svi drugi poslovni prostori moraju biti ponuđeni na tržištu bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem.
2. Ujednačiti standarde korištenja poslovnih prostora.

Općina Podgora je prostore koje ima u vlasništvu dala u najam ili na korištenje udrugama bez naknade.

1.3. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana upravljanja i raspolaganja građevinskim zemljištem u vlasništvu Općine Podgora

Građevinsko zemljište je, prema odredbama Zakona o prostornom uređenju (»Narodne novine«, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23), zemljište koje je izgrađeno, uređeno ili prostornim planom namijenjeno za građenje građevina ili uređenje površina javne namjene.

Građevinsko zemljište čini važan udio nekretnina u vlasništvu Općine Podgora koji predstavlja veliki potencijal za investicije i ostvarivanje ekonomskog rasta. Aktivnosti u upravljanju i raspolaganju građevinskim zemljištem u vlasništvu Općine Podgora podrazumijevaju i provođenje postupaka stavljanja tog zemljišta u funkciju: prodajom, osnivanjem prava građenja i prava služnosti, rješavanje imovinskopravnih odnosa, davanjem u zakup zemljišta te kupnjom nekretnina za korist Općine Podgora, kao i drugim poslovima u vezi sa zemljištem u vlasništvu Općine Podgora, ako upravljanje i raspolaganje njima nije u nadležnosti drugog tijela.

U 2022. godini doneseni su sljedeći akti kojima se utječe na upravljanje i raspolaganje građevinskim zemljištem u vlasništvu Općine Podgora:

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/22

- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi,
- Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja na području Općine Podgora „Dječji vrtić u Podgori - rekonstrukcija ureda i sanitarija“

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 19/22

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10590, k.o. Podgora,

- Odluka o ukidanju statusa javnog dobra na dijelu nekretnine označene kao kat.čest.zem. 10565, k.o. Podgora.

Glasnik, službeno glasilo Općine Podgora, broj 20/22

- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi - Groblje u Podgora "Novo groblje",
- Odluka o proglašenju komunalne infrastrukture javnim dobrom u općoj uporabi - Groblje u Živogošću "Sveti Dominik".

2.4. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana prodaje nekretnina u vlasništvu Općine Podgora

Jedan od ciljeva u Strategiji je kako Općina Podgora mora na racionalan i učinkovit način upravljati svojim nekretninama na način da one nekretnine koje su potrebne Općini Podgora budu stavljene u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem funkcioniranju. Sve druge nekretnine moraju biti ponuđene na tržištu bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem.

U narednoj tablici navedene su nekretnine koje je Općina planirala prodati tijekom 2022. godine, navedene nekretnine nisu prodane.

Tablica 22. Nekretnine u vlasništvu Općine Podgora koje su bile namijenjene prodaji tijekom 2022. godine

Nekretnine namijenjene prodaji		
k.č. br.	m ²	k.o.
5400/1, 5400/11, 5400/14, 5400/18, 5400/19, 5400/20, 5400/21, 5400/23, 5400/30, 5401/1, 5401/3, 8551/1, 8551/3, 8551/4	cca 4.750	Živogošće

2.5. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana rješavanja imovinsko-pravnih i drugih odnosa vezanih uz projekte obnovljivih izvora energije te ostalih infrastrukturnih projekata, kao i eksploataciju mineralnih sirovina sukladno propisima koji uređuju ta područja

Strategijom definiran je cilj rješavanja imovinskopravnih odnosa vezanih uz projekte obnovljivih izvora energije, infrastrukturnih projekata, kao i eksploataciju mineralnih sirovina, sukladno propisima koji uređuju ta područja:

1. povećanje energetske učinkovitosti korištenjem prirodnih energetskih resursa.

Zakonski propisi, akti i dokumenti kojima je uređeno ovo područje:

- Ustav Republike Hrvatske – članak 52. (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14).
- Zakon o upravljanju državnom imovinom (»Narodne novine«, broj 52/18).
- Zakon o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina (»Narodne novine«, broj 80/11, 144/21).

- Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (»Narodne novine«, broj 138/21, 83/23),
- Zakon o šumama (»Narodne novine«, broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23, 36/24),
- Zakon o prostornom uređenju (»Narodne novine«, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23),
- Zakon o gradnji (»Narodne novine«, broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19),
- Zakon o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 29/18, 114/18),
- Zakon o koncesijama (»Narodne novine«, broj 69/17, 107/20),
- Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina (»Narodne novine«, broj 78/15),
- Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika (»Narodne novine«, broj 52/18, 52/19, 30/21),
- Zakon o vodama (»Narodne novine«, broj 66/19, 84/21, 47/23),
- Zakona o energetske učinkovitosti (»Narodne novine«, broj 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21),
- Zakona o javno - privatnom partnerstvu (»Narodne novine«, broj 78/12, 152/14, 114/18),
- Uredba o osnivanju prava građenja i prava služnosti na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 10/14, 95/15),
- Uredba o postupku i mjerilima za osnivanje služnosti u šumi ili na šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske u svrhu izgradnje vodovoda, kanalizacije, plinovoda, električnih vodova (»Narodne novine«, broj 108/06),
- Uredba o postupku i mjerilima za osnivanje prava služnosti na šumi i/ili šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske u svrhu eksploatacije mineralnih sirovina (»Narodne novine«, broj 133/07, 09/11),
- Uredba o naknadi štete po osnovi otuđenja mineralne sirovine (»Narodne novine«, broj 90/14),
- Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (»Narodne novine«, broj 31/14),
- Uredba o naknadi za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika (»Narodne novine«, broj 37/14),
- Pravilnik o postupanju s viškom iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu kod izvođenja građevinskih radova (»Narodne novine«, broj 79/14),
- Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine«, broj 88/12),
- Pravilnik o utvrđivanju naknade za prenesena i ograničena prava na šumi i šumskom zemljištu (»Narodne novine«, broj 72/16),
- Pravilnik o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na javnoj cesti (»Narodne novine«, broj 78/14),

- Pravilnik o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključaka i prilaza na javnu cestu (»Narodne novine«, broj 95/14).
- Strategija upravljanja državnom imovinom za razdoblje 2019. – 2025. (»Narodne novine«, broj 96/19).
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine (»Narodne novine«, broj 131/14).

Općina Podgora nije imala u planu u 2022. godini samostalno razvijati projekte obnovljivih izvora energije. Sukladno Zakonu o uređivanju imovinskopravnih odnosa, u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina, osiguravaju se pretpostavke za učinkovitije provođenje projekata, vezano za izgradnju infrastrukturnih građevina od interesa za Republiku Hrvatsku i u interesu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi uspješnijeg sudjelovanja u kohezijskoj politici Europske unije i u korištenju sredstava iz fondova Europske unije.

U nastavku se navode infrastrukturni projekti koji su se provodili ili su se planirali provesti tijekom 2022. godine:

Tablica 23. Infrastrukturni projekti koji su se provodili ili su se planirali provesti tijekom 2022. godine

Redni br.	Projekti	Status provedbe u 2022.
1.	Izrada prostornih i urbanističkih planova	U tijeku
2.	Izrada projektne dokumentacije Općina Podgora	Djelomično
3.	Uređenje zemljišnih knjiga – katastarska izmjera	Ne
4.	Izrada projektne dokumentacije LED rasvjete	Ne
5.	Izrada planova, programa i projekata održive mobilnosti i razvoj zelene, plave i sive infrastrukture	Ne
6.	Sustav za upravljanje prostornim i neprostornim bazama podataka	Ne
7.	Pružanje energetske usluge u uštedi električne energije	Da
8.	Uređenje vidikovca	Ne
9.	Športsko rekreacijski centar Žanjeva s lučicom	Ne
10.	Izgradnja i rekonstrukcija dječjih igrališta	Da
11.	Uređenje sportskog terena i dvorane	Ne
12.	Izgradnja šetnica i biciklističkih staza	Ne
13.	Uređenje groblja u Podgori, Drašnicama, Igranima i Živogošću	Ne
14.	Javna rasvjeta – Podgora, Drašnice, Igrane i Živogošće	Djelomično
15.	Nabava opreme i vozila za zbrinjavanje komunalnog otpada	Ne
16.	Komunalna zona Gornje Igrane	Ne

17.	Energetska učinkovitost i opremanje vrtića	Ne
18.	Rekonstrukcija i opremanje vrtića	Da
19.	Uređenje igrališta unutar dječjeg vrtića	Ne
20.	Rekonstrukcija kino dvorane	Da
21.	Interpretacijski centar Zalina kula	Ne
22.	Interpretacijski centar Galebova krila	Djelomično
23.	Nabava vatrogasnog vozila	Da
24.	Izrada projekta za prevenciju, povećanje pripravnosti u slučaju prirodnih i drugih katastrofa	Ne
25.	Nabava dugotrajne imovine	Da
26.	Društveni dom – rekonstrukcija i energetska obnova	Ne
27.	Rekonstrukcija i energetska obnova zgrade stare uljare u Podgori	Ne
28.	Obnova stare uljare u Marinovićima	Ne
29.	Rekonstrukcija plažnog objekta Sutikla	Ne
30.	Nabava ekoloških vozila za komunalno redarstvo	Da
31.	Smart city upravljanje infrastrukturom	Ne
32.	Evidentiranje nerazvrstanih cesta na području Općine Podgora	-
33.	Utvrđivanje granice pomorskog dobra u Podgori (Branimirova obala – riva, od Sutikle do luke Čaklje, od luke Čaklje do k.o. Drašnice)	-
34.	Utvrđivanje granice pomorskog dobra u Drašnicama (lučica Porat, plaža Vodice)	-
35.	Utvrđivanje granice pomorskog dobra u Igranima (od lučice u Portu do granice k.o. Živogošće)	-

2.6. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana provođenja postupaka procjene imovine u vlasništvu Općine Podgora

Strategijom su definirani sljedeći ciljevi provođenja postupaka procjene imovine u vlasništvu Općine Podgora:

1. Procjena potencijala imovine Općine Podgora mora se zasnivati na snimanju, popisu i ocjeni realnog stanja,
2. Uspostava jedinstvenog sustava i kriterija u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost.

Zakonski propisi, akti i dokumenti kojima je uređeno provođenje postupaka procjene imovine su sljedeći:

- Zakon o komunalnom gospodarstvu (»Narodne novine«, broj 68/18, 110/18, 32/20),
- Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina (»Narodne novine«, broj 78/15),
- Pravilnik o obračunu i naplati vodnog doprinosa (»Narodne novine«, broj 107/14),
- Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (»Narodne novine«, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17),
- Pravilnik o informacijskom sustavu tržišta nekretnina (»Narodne novine«, broj 114/15, 122/15),
- Pravilnik o metodama procjene vrijednosti nekretnina (»Narodne novine«, broj 79/14),
- Uputa o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske – Ministarstvo financija.

Općina Podgora u 2022. godini vršila je procjenu za nekretnine navedene u narednoj tablici.

Tablica 24. Nekretnine za koje je Općine Podgora vršila procjenu vrijednosti tijekom 2022. godine

Nekretnine namijenjene prodaji			
k.č. br.	k.o.	m2	Naziv
5456/1	Živogošće	-	Vinograd
10574/2	Podgora	114	Put
6657/1	Podgora	208	Voćnjak
6657/3	Podgora	175	Voćnjak
10532/1	Podgora	-	Put
10604	Podgora	-	Put
10547	Podgora	-	Put

2.7. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana rješavanja imovinsko-pravnih odnosa

Jedan od osnovnih zadataka u rješavanju prijepora oko zahtjeva koje jedinice lokalne i područne samouprave imaju prema Republici Hrvatskoj je u rješavanju suvlasničkih odnosa u kojima se međusobno nalaze. Nadalje potrebno je utvrditi kriterije i vrstu nekretnina koje bi bile prikladne da se njihovo korištenje prenese na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Jedinice lokalne i područne samouprave bi te nekretnine koristile za unaprijed određene namjene koji bi se prije ustupanja na korištenje predočile ovlaštenom tijelu Republike Hrvatske.

Općina Podgora tijekom 2022. godine je rješavala imovinsko-pravne odnose.

2.8. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana vođenja evidencije imovine

Jedna od pretpostavki upravljanja i raspolaganja imovinom je uspostava Evidencije imovine koja će se stalno ažurirati i kojim će se ostvariti internetska dostupnost i transparentnost u upravljanju imovinom. Stoga je jedan od prioriternih ciljeva koji se navode u Strategiji formiranja Evidencije imovine kako bi se osigurali podaci o cjelokupnoj imovini odnosno resursima s kojima Općina Podgora raspolaže. Evidencija imovine je sveobuhvatnost autentičnih i redovito ažuriranih pravnih, fizičkih, ekonomskih i financijskih podataka o imovini.

Uspostava sveobuhvatnog popisa imovine bitan je za učinkovito upravljanje imovinom. Njegov ustroj i podatkovna nadogradnja dugogodišnji je proces koji se mora konstantno ažurirati.

Sukladno načelu javnosti na Internet strancima Općine Podgora postavljena je poveznica Imovina gdje se sukladno zakonskim zahtjevima i obvezama javne objave nalazi Evidencija imovine, svi dokumenti bitni za upravljanje i raspolaganje imovinom, objavljivati javni natječaji i vijesti vezane za imovinu, a u administracijskom sustavu spremati sve dokumente vezane za pojedinu imovinu iz Evidencije kako bi imali sve na jednom mjestu te učinkovito i odgovorno upravljali svojom imovinom.

Zakonski propisi kojima je uređeno vođenje Registra državne imovine su slijedeći:

- Zakon o upravljanju državnom imovinom (»Narodne novine«, broj 52/18).
- Zakon o Središnjem registru državne imovine (»Narodne novine«, broj 112/18),
- Uredba o Središnjem registru državne imovine (»Narodne novine«, broj 03/20).

Dana, 05. prosinca 2018. godine donesen je novi Zakon o središnjem registru državne imovine (»Narodne novine« broj 112/18) prema kojem su JLS obveznici dostave i unosa podataka u Središnji registar.

Dostavu i unos podataka o pojavnim oblicima državne imovine u Središnji registar može za proračunske i izvanproračunske korisnike proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, zavode i druge pravne osobe čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i za ustanove kojima je jedan od osnivača jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvršiti nadležna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Obveznici ovoga Zakona dužni su:

- voditi svoju evidenciju o pojavnim oblicima državne imovine iz ovoga Zakona kojom upravljaju, raspolažu ili im je dana na korištenje, neovisno o nositelju vlasničkih prava te imovine
- dostaviti i unijeti podatke o pojavnim oblicima državne imovine iz ovoga Zakona kojom upravljaju ili raspolažu u Središnji registar, uz naznaku isprave na temelju koje je upis, promjena ili brisanje izvršeno, sukladno postupku koji će se propisati

Pravilnikom o tehničkoj strukturi podataka i načinu upravljanja Središnjim registrom.

Sukladno Zakonu o središnjem registru državne imovine, obveznici dostave podataka koji do stupanja na snagu ovoga Zakona nisu dostavili podatke o imovini u Središnji registar dužni su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona dostaviti cjelokupnu evidenciju o pojavnim oblicima državne imovine iz ovoga Zakona kojom upravljaju, raspoložu ili im je dana na korištenje.

Općina Podgora dostaviti će podatke u Središnji registar te će postupiti sukladno ovom Zakonu.

2.9. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana postupaka vezanih uz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću i pravo na pristup informacijama koje se tiču upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora

Strategijom su definirani sljedeći ciljevi vezani uz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću i pravo na pristup informacijama koje se tiču upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora:

1. Potrebno je na internet stranici Općine Podgora na uočljiv i lako pretraživ način omogućiti informiranje javnosti o upravljanju i raspolaganju imovinom Općine Podgora,
2. Organizirati učinkovitije i transparentno korištenje imovine u vlasništvu Općine Podgora s ciljem stvaranja novih vrijednosti i ostvarivanja veće ekonomske koristi.

Zakonski propisi kojima je uređeno postupanje vezano uz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću i pravo na pristup informacijama koje se tiču upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora:

Na Internet stranici Općine Podgora postavljena je poveznica *Imovina* gdje se sukladno obvezama javne objave nalazi Evidencija imovine te svi dokumenti bitni za upravljanje i raspolaganje imovinom za koje imaju obvezu ažuriranja.

Javnosti je na raspolaganju i službenik za informiranje koji postupa u aktivnostima i podacima vezanima uz imovinu na temelju upućenog zahtjeva za pristup informacijama prema Zakonu o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22). Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22) Općina Podgora dostavila je Povjereniku Izvješće o provedbi ovog Zakona za prethodnu godinu.

Tablica 25. Sažeti prikaz ciljeva i realizacije aktivnosti izvedbenih mjera za godišnji plan postupaka vezanih uz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću i pravo na pristup informacijama koje se tiču upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Podgora

Ciljevi	Mjere	Kratko pojašnjenje aktivnosti mjera	Realizirane aktivnosti
Provoditi odredbe <u>Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22)</u>	Vršiti objavu informacija na Internet stranici Općine Podgora	Sukladno članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/1, 85/15, 69/22) Općina Podgora na svojoj Internet stranici na lako pretraživ način objavljivat će potrebne informacije.	Općina Podgora objavljuje bitne informacije na svojoj Internet stranici
	Odgovarane na zaprimljene zahtjeve	Prilikom zaprimanja zahtjeva za pristup informacijama postupiti sukladno članku 18., 19., 20., 21., 22., 23. i 24. Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22) te zaprimljene zahtjeve upisati u službeni Upisnik sukladno članku 14. navedenog zakona.	Službenik prava na pristup informacijama odgovara na zaprimljene zahtjeve te ih evidentira u službeni Upisnik.
	Slanje godišnjeg izvješća o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22)	Povjereniku za informiranje sukladno članku 60. Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22) do 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu dostaviti Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama.	Službenik prava na pristup informacijama poslao je Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama.
Savjetovanje s javnošću	Provoditi savjetovanje s javnošću	Provoditi savjetovanje s javnošću sukladno članku 11. Zakona o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22).	Općina Podgora provela je savjetovanje s javnošću za Strategiju upravljanja imovinom, Planove upravljanja imovinom i za druge akte koje se tiču upravljanja imovinom.

2.10. Izvješće o provedbi Godišnjeg plana zahtjeva za darovanje nekretnina upućen Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Prema Zakonu o upravljanju državnom imovinom kada je to opravdano i obrazloženo razlozima poticanja gospodarskog napretka, socijalne dobrobiti građana i ujednačavanja gospodarskog i demografskog razvitka svih krajeva Republike Hrvatske, nekretninama se može raspolagati u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i bez naknade.

Raspolaganje provodi se na zahtjev jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na koju se prenosi ono pravo s kojim se postiže ista svrha, a koje je najpovoljnije za Republiku Hrvatsku.

Ministarstvo će izdati ispravu podobnu za upis prava vlasništva na navedenim nekretninama jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno ustanovi sukladno pravodobno podnesenim zahtjevima.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno ustanove dužne su provesti sve pripremne i provedbene postupke uključujući i formiranje građevinskih čestica radi upisa vlasništva na spomenutim nekretninama u zemljišne knjige. Troškove tih postupaka snose jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno ustanove.

Općina Podgora je 08. srpnja 2022. godine s Ministarstvom prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine potpisala Ugovor o darovanju čestice kč.br. 6724/4, k.o. Podgora, 397 m², cesta Sutikla.

3. GODIŠNJA REALIZACIJA POSEBNIH CILJEVA I MJERA UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM

Sukladno članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 123/17, 151/22) strateški cilj predstavlja dugoročni, odnosno srednjoročni cilj kojim se izravno potiče ostvarenje definiranog razvojnog smjera. Strateški cilj, dakle, ima zadatak provedbe strateškog usmjerenja, uz racionalnu uporabu raspoloživih resursa.

Iz strateškog cilja upravljanja općinskom imovinom izvodi se sedam posebnih ciljeva upravljanja općinskom imovinom. Sukladno članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske poseban cilj je srednjoročni cilj definiran u nacionalnim planovima i planovima razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim se ostvaruje strateški cilj iz strategije i poveznica s programom u državnom proračunu ili proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Posebni ciljevi upravljanja općinskom imovinom kao i programiranje pripadajućih mjera, projekata i aktivnosti⁹ predstavljaju provedbu strategije upravljanja općinskom imovinom.

Posebni ciljevi raščlanjeni su u pogledu programiranja pripadajućih mjera, projekata i aktivnosti koje predstavljaju implementaciju posebnog cilja kao i neizravnu primjenu strateškog cilja.

Također su prepoznati pokazatelji ishoda¹⁰ za posebne ciljeve kako bi se provedba upravljanja općinskom imovinom uspješno mogla pratiti te su identificirani i pokazatelji rezultata¹¹ za mjere, projekte i aktivnosti koji se metodično razrađuju godišnjim planovima upravljanja općinskom imovinom kao operativnim dokumentima koji se temelje na Strategiji i kojima se provode elementi strateškog planiranja definirani u Strategiji.

⁹Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 123/17, 151/22) mjere su skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškoga cilja. Aktivnost je niz specifičnih i međusobno povezanih radnji čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnoga cilja, dok je projekt niz međusobno povezanih aktivnosti koje se odvijaju određenim redoslijedom radi postizanja ciljeva unutar određenoga razdoblja i određenih financijskih sredstava.

¹⁰ Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 123/17, 151/22) pokazatelj ishoda je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja.

¹¹ Prema članku 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 123/17, 151/22) pokazatelj rezultata je kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u provedbi utvrđene mjere, projekta i aktivnosti.

Tablica 26. Pregled posebnih ciljeva i mjera

STRATEŠKI CILJ UPRAVLJANJA OPĆINSKOM IMOVINOM	ODRŽIVO, EKONOMIČNO I TRANSPARENTNO UPRAVLJANJE I RASPOLAGANJE IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE PODGORA
POSEBNI CILJEVI	MJERE
Poseban cilj 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“	Smanjenje portfelja nekretnina kojima upravlja Općina Podgora putem prodaje Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)
Poseban cilj 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“	Implementiranje operativnih mjera upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu Općine Podgora Jačanje učinkovitosti poslovanja i praćenje poslovanja trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora
Poseban cilj 1.3. „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“	Snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine u vlasništvu Općine
Poseban cilj 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“	Predlaganje izmjena i dopuna važećih akata te izrade prijedloga novih akata za poboljšanje upravljanja općinskom imovinom
Poseban cilj 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“	Funkcionalna uspostava Evidencije imovine Općine Podgora Dostavljanje podataka i promjena predmetnih podataka u Središnji registar državne imovine
Poseban cilj 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“	Unaprjeđenje upravljanja općinskom imovinom putem akata strateškog planiranja
Poseban cilj 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“	Strateško upravljanje ljudskim resursima Poboljšanje informatizacije i digitalizacije Poboljšanje financijskog upravljanja

3.1. POSEBAN CILJ 1.1. - „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“

PRILOG 1: POSEBAN CILJ 1.1. „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“ Razdoblje: siječanj – prosinac 2022. POSLOVNI PROSTORI								
MJERA	PRAVNO/UPRAVNI INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI/ NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTVARENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)	<u>Zakon o upravljanju državnom imovinom</u> (<u>»Narodne novine«, broj 52/18</u>) <u>Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina</u> (<u>»Narodne novine«, broj 78/15</u>)	1. Sklapanje ugovora o zakupu s udrugama, trgovačkim društvima i ostalim potencijalnim korisnicima	Potpisivanje ugovora o zakupu s fizičkom ili pravnom osobom koja nema nepodmirenu obvezu prema državnim proračunu ili JL(R)S	Broj sklopljenih ugovora o zakupu poslovnih prostora	Broj	Polazna (11) Ciljana (11)	Ostvareno (0)	Općina tijekom 2022. godine nije davala u zakup poslovne prostore, osim onih prostora koji su već u zakupu.
Smanjenje portfelja nekretnina kojima upravlja Općina Podgora putem prodaje	<u>Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora</u> (<u>»Narodne novine«, broj 125/11, 64/15, 112/18</u>) <u>Zakon o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina</u> (<u>»Narodne novine«, broj 78/15</u>)	1. Sklapanje ugovora o kupoprodaji temeljem provedenog javnog natječaja (javno nadmetanje/javno prikupljanje ponuda) ili neposrednom pogodbom	Kupoprodaja – javni natječaj – sastavljanje popisa poslovnih prostora namijenjenih prodaji, prikupljanje i obrada dokumentacije, procjena vrijednosti nekretnine, donošenje oduke o prodaji temeljem provedenog	Broj sklopljenih kupoprodajnih ugovora	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)	Ostvareno (0)	Općina tijekom 2022. godine nije prodavala poslovne prostore

	<p><u>broj 80/11.144/21.</u></p> <p>Statut Općine Podgora (»Glasnik« službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/09, 09/09, 03/13, 03/15 i 04/18, 5/20-pročišćeni tekst i 14/20)</p> <p>Odluka o upravljanju i raspolaganju nekretninama u vlasništvu Općine Podgora (»Glasnik« službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/16)</p> <p>Odluka o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora (»Glasnik« službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/19)</p>		<p>javnog prikupljanja ponuda, provedba javnog natječaja, donošenje odluke o prodaji najpovoljnijem ponuditelju, sklapanje kupoprodajnog ugovora, primopredaja poslovnog prostora kupcu, ažuriranje interne evidencije imovine</p>					
--	---	--	--	--	--	--	--	--

PRILOG 1a: POSEBAN CILJ 1.1., „Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Podgora“

Razdoblje: siječanj – prosinac 2022.

GRAĐEVINSKA I POLJOPRIVREDNA ZEMLJIŠTA

MJERA	PRAVNO/UPRAVNI I INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI/ NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTVARENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)	<u>Zakon o upravljanju državnom imovinom</u> (<u>»Narodne novine«, broj 52/18</u>) <u>Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina</u> (<u>»Narodne novine«, broj 78/15</u>)	1. Sklapanje ugovora o zakupu poljoprivrednih zemljišta u vlasništvu Općine Podgora	Potpisivanje ugovora o zakupu s fizičkom ili pravnom osobom koja nema nepodmirenu obvezu prema državnom proračunu ili JL(R)S	Broj sklopljenih ugovora o zakupu poljoprivrednih zemljišta	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)	Ostvareno (0)	/
Smanjenje portfelja nekretnina kojima upravlja Općina Podgora putem prodaje	<u>Zakon o prostornom uređenju</u> (<u>»Narodne novine«, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23</u>) <u>Zakon o gradnji</u> (<u>»Narodne novine«, broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19</u>) <u>Zakon o poljoprivrednom zemljištu</u>	1. Sklapanje ugovora o kupoprodaji građevinskog zemljišta temeljem provedenog javnog natječaja (javno nadmetanje/javno prikupljanje ponuda) ili neposrednom pogodbom	Kupoprodaja – javni natječaj – sastavljanje popisa građevinskih zemljišta namijenjenih prodaji, prikupljanje i obrada dokumentacije, procjena vrijednosti nekretnine, donošenje oduke o prodaji temeljem provedenog	Broj sklopljenih kupoprodajnih ugovora	Broj	Polazna (0) Ciljana (14)	Ostvareno (0)	Općina tijekom 2022. godine nije prodavala građevinska niti poljoprivredna zemljišta

	<p><u>(»Narodne novine«, broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22)</u></p> <p><u>Zakon o šumama (»Narodne novine«, broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23)</u></p> <p>Statut Općine Podgora (»Glasnik« službeno glasilo Općine Podgora, broj 05/09, 09/09, 03/13, 03/15 i 04/18, 5/20-pročišćeni tekst i 14/20)</p> <p>Odluka o upravljanju i raspolaganju nekretninama u vlasništvu Općine Podgora (»Glasnik« službeno glasilo Općine Podgora, broj 18/16)</p>		<p>javnog prikupljanja ponuda, provedba javnog natječaja, donošenje odluke o prodaji najpovoljnijem ponuditelju, sklapanje kupoprodajnog ugovora, primopredaja građevinskog zemljišta kupcu, ažuriranje interne evidencije imovine</p>					
--	---	--	--	--	--	--	--	--

3.2. POSEBAN CILJ 1.2. - „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“

PRILOG 2: POSEBAN CILJ 1.2. „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja i vršenje kontrola Općine Podgora kao (su)vlasnika trgovačkih društava“ Razdoblje: siječanj – prosinac 2022.								
MJERA	PRAVNO/UPRAVNI INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI/ NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTAVRENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Implementiranje operativnih mjera upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu Općine Podgora	<p><u>Zakon o upravljanju državnom imovinom</u> (<u>»Narodne novine«, broj 52/18</u>).</p> <p><u>Zakon o pravu na pristup informacijama</u> (<u>»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22</u>).</p>	1. Prikupljati i analizirati izvješća o poslovanju dostavljena od trgovačkih društava	Zaprimanje i analiziranje finansijskih izvještaja, Izjave o fiskalnoj odgovornosti, popunjenog Upitnika, Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti te Izvješća o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine	Broj prikupljenih izvještaja	Broj	Polazna (2) Ciljana (2)	2	/
		2. Donošenje Odluke o ustroju registra imenovanih članova nadzornih odbora i uprava društva	Popunjavati i ažurirati Registar imenovanih članova nadzornih odbora i uprava trgovačkih društava te ga objaviti na Internet stranici	Broj donesenih odluka	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)	1)	/

Jačanje učinkovitosti poslovanja i praćenje poslovanja trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora	1. Definiranje adekvatne i pravovremene komunikacije vlasničkih očekivanja prema predstavničkim tijelima trgovačkih društava	Razvoj aktivne komunikacije s predstavničkim tijelima	Prihodi od dobiti trgovačkih društava	Prihodi od dobiti trgovačkih društava	3.932.393,00	Ostvareno 2.081.838,00	Prihodi se odnose na oba trgovačka društva ukupno.
	2. Zaprimanje, obrada i analiza godišnjih i srednjoročnih planova dostavljenih od strane trgovačkih društava od posebnog interesa za Općinu Podgora	Pravodobno i potpuno informiranje o poslovanju trgovačkih društava u (su)vlasništvu Općine Podgora	Broj zaprimljenih planova	Broj	Polazna (2) Ciljana (2)	2	/

3.3. POSEBAN CILJ 1.3. - „Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“

PRILOG 3: POSEBAN CILJ 1.3.„Uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se poštivalo važeće zakonodavstvo i što transparentnije odredila njezina vrijednost“
Razdoblje: siječanj – prosinac 2022.

MJERA	PRAVNO/UPRAVNI INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI/ NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTVARENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine u vlasništvu Općine	<p><u>Zakon o upravljanju državnom imovinom</u> (<u>»Narodne novine«, broj 52/18</u>)</p> <p><u>Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina</u> (<u>»Narodne novine«, broj 78/15</u>)</p> <p>Pravilnik o informacijskom sustavu tržišta nekretnina (<u>»Narodne novine«, broj 68/20, 12/24</u>)</p> <p><u>Pravilnik o metodama procjene vrijednosti nekretnina</u> (<u>»Narodne novine«, broj 105/15</u>)</p>	1. Izrada narudžbenice sa sudskim vještakom građevinske struke (procjeniteljem)	Prodaji nekretnina prethodi procjena tržišne vrijednosti nekretnine koju utvrđuje ovlašteni sudski vještak građevinske struke. Procjenu može obavljati ovlašteni sudski vještak s kojim je sklopljen okvirni ugovor za izradu elaborata o procjeni tržišne vrijednosti nekretnina.	Broj sklopljenih ugovora godišnje	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)	Ostvareno (6)	
		2. Procjena (utvrđivanje) vrijednosti nekretnina namijenjenih prodaji	Približne vrijednosti zemljišta utvrđuju se kao općenite, prosječne vrijednosti zemljišta na temelju podataka iz zbirke kupoprodajnih cijena, primarno ovisno o namjeni površina, načinu korištenja i uređenju površina, kategoriji i lokaciji te o	Broj procijenjenih nekretnina	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)	Ostvareno (7)	

	<p><u>Uputa o priznavanju, mjeranju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske – Ministarstvo financija</u></p>		<p>drugim obilježjima nekretnina. Pri utvrđivanju približnih vrijednosti ne uzimaju se u obzir doprinosi. Ako ne postoji dovoljan broj poredbenih kupoprodajnih cijena na promatranom području, približna vrijednost može se utvrditi deduktivnom metodom ili komparativnom analizom s drugim područjem. Približna vrijednost zemljišta iskazuje se kao iznos u kunama po četvornome metru površine za uzorčesticu. Ako je to u skladu s postojećim običajima u uobičajenom poslovnom prometu, približna vrijednost može se iskazati i kao iznos u eurima po četvornome metru površine za uzorčesticu.</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

		3. Izrada procjemenog elaborata	Dokument kojim se procjena vrijednosti nekretnina jasno i transparentno prezentira u pisanom obliku, a obuhvaća nalaz i mišljenje stalnoga sudskog vještaka za procjenu nekretnina ili procjenu stalnoga sudskog procjenitelja. Sadržaj i oblik elaborata mora se izraditi sukladno zakonskim propisima i aktima te uputama iz ugovora sklopljenog s izabranim sudskim vještakom. Ako se procjembeni elaborat izrađuje za procjenu vrijednosti naknade za potpuno izvlaštenu nekretninu ili za djelomično izvlaštenu nekretninu, za procjenu naknade za ustanovljenje zakupa i za procjenu naknade za ustanovljenje služnosti, za svaku će se nekretninu koja je predmet tog pravnog posla izraditi zasebni procjembeni elaborat.	Broj izrađenih elaborata godišnje	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)	Ostvareno (6)	Broj izrađenih elaborata godišnje ovisi o broju nekretnina koje se prodaju u toj godini.
--	--	---------------------------------	---	-----------------------------------	------	----------------------------	---------------	--

3.4. POSEBAN CILJ 1.4. - „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“

PRILOG 4: POSEBAN CILJ 1.4. „Usklađenje i kontinuirano predlaganje te donošenje novih akata“								
Razdoblje: siječanj – prosinac 2022.								
MJERA	PRAVNO/UPRAVNI INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI/ NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTVARENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Predlaganje izmjena i dopuna važećih akata te izrade prijedloga novih akata za poboljšanje upravljanja općinskom imovinom	<u>Zakon o upravljanju državnom imovinom</u> (»Narodne novine«, broj 52/18) <u>Zakon o pravu na pristup informacijama</u> (»Narodne novine«, broj 25/13, 85/15, 69/22)	1. Analiza postojećih akata u području upravljanja općinskom imovinom i poticanje izmjene i dopune istih	Izrada izmjena i dopuna nacрта akata te provedba savjetovanja sa zainteresiranom javnošću	Prijedlog novih akata	Broj	Polazna (2) Ciljana (2)	Ostvareno (2)	Akti i Odluke vezani za upravljanje imovinom
		2. Participacija u postupcima izrade prijedloga novih akata ili izmjene i dopune postojećih	Usklađenje propisa sa odredbama kojima se uređuje upravljanje općinskom imovinom	Broj izdanih mišljenja na zaprimljene akte	Broj	Polazna (2) Ciljana (2)	Ostvareno (0)	
		3. Participacija u radu stručnih radnih skupina Općinske uprave Općine Podgora	Sudjelovanje u radu radnih skupina za izradu prijedloga akata	Broj sudjelovanja	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)	Ostvareno (0)	
			Usvajanje dokumenata na sjednici Općinskog vijeća	Broj usvojenih akata	Broj	Polazna (2) Ciljana (2)	Ostvareno (2)	

3.5. POSEBAN CILJ 1.5. - „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“

PRILOG 5: POSEBAN CILJ 1.5. „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Podgora“
Razdoblje: siječanj – prosinac 2022.

MJERA	PRAVNO/UPRAVNI INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI/ NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTVARENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Funkcionalna uspostava Evidencije imovine Općine Podgora	<p><u>Zakon o upravljanju državnom imovinom</u> (»Narodne novine«, broj 52/18)</p> <p><u>Zakon o središnjem registru državne imovine</u> (»Narodne novine« broj 112/18)</p> <p>Uredba o Registru državne imovine (»Narodne novine«, broj 03/20)</p>	1. Klasifikacija imovine i standardizacija podataka o imovini	Klasifikacija imovine u izrađenoj internoj evidenciji imovine po utvrđenim odredbama	Pojavni oblici općinske imovine u internim evidencijama	Broj	<p>Pojavni oblici nekretnina (broj je varijabilan te se redovno ažurira sukladno izmjenama u Evidenciji imovine)</p> <p>Pojavni oblici financijske imovine (dionice, poslovni udjeli, vrijednosni papiri)</p> <p>Polazna (2) Ciljana (2)</p>	<p>Kontinuirano</p> <p>Ostvareno (0)</p>	Izrada Evidencije imovine

						Pojavni oblici pokretnina Polazna (1) Ciljana (1)	Ostvareno (0)	
		2. Redovito ažuriranje i objava podataka o imovini u internoj evidenciji imovine Općine Podgora	Vođenje evidencije općinske imovine	Kontinuirano ažuriranje i objava podataka u internoj evidenciji	Broj	Pojavni oblici nekretnina (broj je varijabilan te se redovno ažurira sukladno izmjenama u Evidenciji imovine)	Kontinuirano	
						Pojavni oblici financijske imovine (dionice, poslovni udjeli, vrijednosni papiri) Polazna (2) Ciljana (2)	Ostvareno (0)	

						Pojavni oblici pokretnina Polazna (1) Ciljana (1)	Ostvareno (0)	
Dostavljanje podataka i promjena predmetnih podataka u Središnji registar državne imovine		1. Dva puta godišnje slanje podataka o imovini u Središnji registar državne imovine	Dva puta godišnje ažuriranje podatka o imovini i dostava u Središnji registar državne imovine	Broj ažuriranja	Broj	Polazna (0) Ciljana (2)	Ostvareno (0)	

3.6. POSEBAN CILJ 1.6. - „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“

PRILOG 6: POSEBAN CILJ 1.6. „Priprema, realizacija i izvještavanje o primjeni akata strateškog planiranja“								
Razdoblje: siječanj – prosinac 2022.								
MJERA	PRAVNO/UPRAVNI INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI/ NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTVARENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Unaprjeđenje upravljanja općinskom imovinom putem akata strateškog planiranja	<p><u>Zakon o upravljanju državnom imovinom</u> (»Narodne novine«, broj 52/18)</p> <p><u>Zakon o središnjem registru državne imovine</u> (»Narodne novine« broj 112/18)</p> <p><u>Uredba o Registru državne imovine</u> (»Narodne novine«, broj 03/20)</p>	<p>1. Priprema, izrada i usvajanje Godišnjeg plana upravljanja imovinom za 2022.</p> <p>2. Priprema, izrada i usvajanje Godišnjeg plana upravljanja imovinom za 2023.</p> <p>3. Priprema, izrada i usvajanja Izvješća o provedbi Plana upravljanja imovinom za 2021. godinu</p>	<p>Izrada prijedloga Godišnjeg plana upravljanja imovinom za 2022.</p> <p>Izrada prijedloga Godišnjeg plana upravljanja imovinom za 2023.</p> <p>Izrada Izvješća o provedbi Plana upravljanja imovinom za 2021. Godinu</p> <p>Provedba Savjetovanja sa zainteresiranom javnošću za Godišnji plan upravljanja imovinom za 2022.</p> <p>Provedba Savjetovanja sa zainteresiranom</p>	<p>Prijedlog Godišnjeg plana upravljanja imovinom za 2022.</p> <p>Prijedlog Godišnjeg plana upravljanja imovinom za 2023.</p> <p>Prijedlog Izvješća o provedbi Plana upravljanja imovinom za 2021.</p>	Broj	Polazna (3) Ciljana (3)	Ostvareno (0)	Izrada Plana upravljanja imovinom i Izvješća o provedbi Plana upravljanja imovinom

			javnošću za Godišnji plan upravljanja imovinom za 2023. Usvajanje dokumenta na sjednici Općinskog vijeća					
		2. Revidiranje Strategije upravljanja imovinom 2018.- 2022.	Ažuriranje i usklađba dokumenta s novim aktima i podacima	Revidirana Strategija	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)	Ostvareno (0)	

3.7. POSEBAN CILJ 1.7. - „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“

PRILOG 7: POSEBAN CILJ 1.7. „Razvoj ljudskih resursa, informacijsko-komunikacijske tehnologije i financijskog aspekta Općine Podgora“ Razdoblje: siječanj – prosinac 2022.								
MJERA	PRAVNO/UPRAVNI INSTRUMENTI PROVEDBE MJERE	AKTIVNOSTI / NAČIN OSTVARENJA	OPIS AKTIVNOSTI	POKAZATELJI REZULTATA	MJERNA JEDINICA ZA POKAZATELJ REZULTATA	POLAZNA I CILJANA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OSTVARENA VRIJEDNOST MJERNE JEDINICE	OPIS PROJEKTA
Strateško upravljanje ljudskim resursima	Zakon o državnim službenicima (»Narodne novine«, broj 155/23)	1. Provedba edukacija i stručnih usavršavanja	Izrada plana izobrazbe Općinskih službenika	Broj provedenih edukacija	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)	Ostvareno (5)	
		2. Raspisivanje i objava Javnog natječaja	Objava Javnog natječaja prema Planu prijema za 2022. godinu	Broj traženih izvršitelja	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)	Ostvareno (1)	Tijekom 2022. godine Općina Podgora primila je u službu jednog djelatnika na radno mjesto Viši referent za opće poslove i društvene djelatnosti
Utvrđivanje liste kandidata, testiranje, intervju, objava rezultata, objava rješenja o prijemu u Općinsku službu, prijem u Općinsku službu	Broj novozaposlenih		Broj	Polazna (0) Ciljana (0)				
Poboljšanje informatizacije i digitalizacije		1. Traženje ponude od postojećeg dobavljača	Traženje ponude	Zahtjev za ponudom	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)	Ostvareno (2)	Tijekom 2022. godine radni programi prilagođeni su
		2. Prihvaćanje ponude i	Razmatranje i prihvaćanje ponude	Odluka o prihvaćanju ponude	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)		

		uspostava plana izvođenja						uvodenju nove valute-eura i nabavljeni su licence za MS Office
		3. Usvajanje novih internih akata	Donošenje novih i poboljšanje postojećih internih akata iz područja uredskog poslovanja	Usvojeni/poboljšani akti	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)		
		4. Testiranje poboljšanog sustava i stavljanje u funkciju	Testiranje novih funkcionalnosti aplikacije primjenom u radu	Sustav stavljen u rad	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)	Ostvareno (1)	/
Poboljšanje financijskog upravljanja		1. Dodatna automatizacija praćenja potraživanja imovine	Unaprjeđenje postojećeg aplikativnog modela	Povećanje naplate potraživanja	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)	Ostvareno (2)	/

Izdavač: Općina Podgora, A. K. Miošića 2, 21327 Podgora
Urednica: referentica za poslove pisarnica i pismohrane: Mira Roso
Jedinstveni upravni odjel Općine Podgora
Telefon: 021/603-952